Република Македонија

Следење на состојбата кај децата и кај жените

Мултииндикаторско кластерско истражување 2011

Министерство за образование и наука

МТСП
Министерство за труд и социјална политика

Министерство за здравство

MICS

MICS

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА МУЛТИИНДИКАТОРСКО КЛАСТЕРСКО ИСТРАЖУВАЊЕ 2011

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МУЛТИИНДИКАТОРСКО КЛАСТЕРСКО ИСТРАЖУВАЊЕ 2011

MICS

CIP – Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека
„Св. Климент Охридски“, Скопје

316.346.2-053.2(497.7)»2011»(047.31)
316.346.2-055.2(497.7)»2011»(047.31)

MULTIPLE индикатор cluster survey : 2011. - Скопје : Министерство за здравство : Министерство за образование и наука : Министерство за труд и социјална политика, 2012. - 244 стр. : табели, граф. прикази ; 29 см

ISBN 978-608-4518-41-9 (мин.здрав.)
ISBN 978-608-226-361-8 (мин.образ.)
ISBN 978-608-4595-21-2 (мин.труд.)

а)Жени – Социјална положба – Македонија - 2011 – Истражувања
б)Деца – Социјална положба – Македонија – 2011 - Истражувања

COBISS.MK-ID 92995594

Мултиндикаторското кластерско истражување (MICS) беше спроведено во 2011 година во соработка помеѓу Министерството за здравство, Министерството за образование и наука, и Министерството за труд и социјална политика на Владата на Република Македонија. Прибирањето на податоците беше направено од страна на приватната истражувачка компанија IPSOS Strategic Puls. Финансиската и техничката соработка првенствено беше обезбедена од страна на Фондот за деца на Обединетите нации (UNICEF), со дополнителна финансиска поддршка од Фондот за популација на Обединетите нации (UNFPA).

MICS е меѓународна програма за спроведување на истражување по домаќинства, која е изработена од страна на UNICEF. MICS 2011 во Македонија беше спроведено како дел од четвртата глобална рунда на MICS истражувања (MICS4). MICS обезбедува најнови информации за состојбата на жените и децата и ги мери клучните индикатори, со кои на земјите им се овозможува да го измерат напредокот кон Милениумските развојни цели (MDGs) и други договорени обврски на меѓународно ниво. Дополнителни информации за глобалниот проект MICS може да се најдат на www.childinfo.org.

Збирна табела на наодите

ИНДИКАТОРИ НА МУЛТИИНДИКАТОРСКОТО КЛАСТЕРСКО ИСТРАЖУВАЊЕ (MICS) И МИЛЕНИУМСКИТЕ РАЗВОЈНИ ЦЕЛИ (MDG), МАКЕДОНИЈА И РОМСКИ НАСЕЛБИ, 2011

Тема	MICS4 Индикатор Број	MDG Индикатор Број	Индикатор	Вредност		
				Македонија	Ромски населби	
ДЕТСКА СМРТНОСТ						
Детска смртност	1.1	4.1	Смртност пред пет години	N/A	13[1]	на илјада
	1.2	4.2	Смртност на доенчиња	N/A	14[2]	на илјада
ИСХРАНА						
Состојба со исхранетоста	2.1a 2.1b	1.8	Преваленца на недоволна тежина Умерено и тешко (- 2 SD) Тешко (- 3 SD)	 1.3 0.2	 7.6 2.0	 Процент Процент
	2.2a 2.2b		Преваленца на забавен раст Умерено и тешко (- 2 SD) Тешко (- 3 SD)	 4.9 2.0	 16.5 3.0	 Процент Процент
	2.3a 2.3b		Преваленца на исцрпеност Умерено и тешко (- 2 SD) Тешко (- 3 SD)	 1.8 0.2	 4.5 1.7	 Процент Процент
Доење и исхрана на доенчиња	2.4		Доени деца	93.9	95.5	Процент
	2.5		Ран почеток со доење	21.0	38.6	Процент
	2.6		Ексклузивно доење под 6-месечна возраст	23.0	(32.1)	Процент
	2.7		Континуирано доење до 1 година	33.8	(52.8)	Процент
	2.8		Континуирано доење до 2 години	12.8	(54.7)	Процент
	2.9		Предоминантно доење под 6 месечна возраст	44.1	(67.6)	Процент
	2.10		Времетраење на доењето	12.1	17.5	Месеци
	2.11		Хранење со шише	79.3	68.0	Процент
	2.12		Воведување на цврста, полу-цврста или кашеста храна	40.5	(*)	Процент
	2.13		Минимална зачестеност на оброците	65.2	62.5	Процент
	2.14		Доење соодветно на возраста	22.4	42.9	Процент
	2.15		Зачестеност на хранење со млеко кај деца кои не се доени	92.0	76.1	Процент
Ниска родилна тежина	2.18		Доенчиња со ниска родилна тежина	5.5	11.2	Процент
	2.19		Доенчиња мерени при раѓање	96.3	94.0	Процент
ЗДРАВЈЕ НА ДЕТЕТО						
Имунизација	3.1		Опфат на имунизација за туберкулоза	97.6	98.2	Процент
	3.2		Опфат на имунизација за полио	96.7	91.0	Процент
	3.3		Опфат на имунизација за дифтерија, пертусис и тетанус (DPT)	95.2	90.9	Процент
	3.4	4.3	Опфат на имунизација за морбили	96.0	96.3	Процент
	3.5		Опфат на имунизација за Хепатитис B	95.5	91.7	Процент
Користење на цврсти горива	3.11		Цврсти горива	33.6	33.0	Процент

1 Стапката се однесува на 2005

2 *Ibid*

Тема	MICS4 Индикатор Број	MDG Индикатор Број	Индикатор	Вредност		
				Македонија	Ромски населби	
ВОДА И САНИТАРЕН СИСТЕМ						
Вода и санитарен систем	4.1	7.8	Користење на подобрени извори на вода за пиење	99.6	99,1	Процент
	4.2		Прочистување на вода	1.5	15,1	Процент
	4.3	7.9	Користење на подобрен санитарен систем	92.9	91,1	Процент
	4.4		Безбедно фрлање на детскиот измет	17.3	25,0	Процент
РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЈЕ						
Контрацепција и незадоволена потреба	5.1	5.4	Стапка на раѓања кај адолесценти	13	(94)[3]	на 1,000
	5.2		Рани раѓања	1.6	27.3	Процент
	5.3	5.3	Преваленца на контрацепција	40.4	37.0	Процент
	5.4	5.6	Незадоволена потреба	17.2	22.2	Процент
Здравје на мајката и новороденото	5.5a 5.5b	5.5	Опфат на предродилна здравствена заштита Најмалку еднаш од стручен здравствен работник Најмалку четири пати од било кој давател на услуги	98.6 93.9	94.0 85.9	Процент Процент
	5.6		Содржина на предродилната здравствена заштита	94.1	82.7	Процент
	5.7	5.2	Стручна помош при породувањето	98.3	99.5	Процент
	5.8		Породувања во здравствени установи	98.4	99.1	Процент
	5.9		Царски рез	24.9	13.1	Процент
ДЕТСКИ РАЗВОЈ						
Детски развој	6.1		Поддршка во учењето	91.5	61.8	Процент
	6.2		Поддршка во учењето од таткото	71.1	56.8	Процент
	6.3		Материјали за учење: детски книги	52.4	27.1	Процент
	6.4		Материјали за учење: играчки	70.7	62.1	Процент
	6.5		Несоодветна грижа	5.0	7.4	Процент
	6.6		Индекс на ран детски развој	92.7	72.2	Процент
	6.7		Посетување на образование во раното детство	21.8	3.9	Процент
ОБРАЗОВАНИЕ						
Писменост и образование	7.1	2.3	Стапка на писменост кај млади жени на возраст од 15-24 години	97.4	76.6	Процент
	7.2		Подготвеност за на училиште	40.0	36.1	Процент
	7.3		Нето стапка на опфат во основно училиште	91.2	84.3	Процент
	7.4	2.1	Нето стапка на посетување на основно училиште (прилагодена)	98.3	85.6	Процент
	7.5		Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	82.7	38.2	Процент
	7.6	2.2	Деца кои стигнуваат до последното одделение во основно училиште	98.6	89.2	Процент
	7.7		Стапка на завршено основно училиште	97.4	67.1	Процент
	7.8		Стапка на премин во средно училиште	98.0	98.0	Процент
	7.9		Индекс на еднаквост меѓу половите (основно училиште)	1.00	1.00	Сооднос
	7.10		Индекс на еднаквост меѓу половите (средно училиште)	.96	.80	Сооднос
ДЕТСКА ЗАШТИТА						
Запишување во матична книга на родените	8.1		Запишување во матична книга на родените	99.7	98.4	Процент

3 Бројот се однесува на 125-259 лица-години на изложеност

Тема	MICS4 Индикатор Број	MDG Индикатор Број	Индикатор	Вредност		
				Македонија	Ромски населби	
Детски труд	8.2		Детски труд	16.6	10.3	Процент
	8.3		Деца работници кои посетуваат училиште	83.6	74.0	Процент
	8.4		Детски труд помеѓу учениците	16.2	10.3	Процент
Детска дисциплина	8.5		Насилно дисциплинирање	69.3	82.0	Процент
Рани бракови	8.6		Брак на возраст под 15 години Жени на возраст од 15-49 години	1.4	11.9	Процент
	8.7		Брак на возраст под 18 години 18 Жени на возраст од 20-49 години	10.7	47.0	Процент
	8.8		Млади жени на возраст од 15-19 години кои се мажени или во заедница	4.3	22.4	Процент
	8.10.b		Разлика во возраста меѓу брачните другари Жени од 15-19 години Жени од 20-24 години	8.4	5.1	Процент
Семејно насилство	8.14		Ставови за семејното насилство Жени од 15-49 години	14.5	25.4	Процент
Деца сираци	9.17		Услови за живеење на децата	0.7	2.2	Процент
	9.18		Преваленца на деца на кои еден или двајцата родители им се починати	1.9	3.3	Процент
СУБЈЕКТИВНА БЛАГОСОСТОЈБА						
Субјективна благосостојба	SW.1		Задоволство од животот Жени од 15-24 години	68.5	60.2	Процент
	SW.2		Среќа Жени од 15-24 години	91.2	81.4	Процент
	SW.3		Перцепција за подобар живот Жени од 15-24 години	54.6	39.0	Процент
КОРИСТЕЊЕ НА ТУТУН И АЛКОХОЛ						
Користење на тутун	TA.1		Користење на тутун Жени на возраст од 15-49 години	30.0	42.1	Процент
	TA.2		Пушење под 15-годишна возраст Жени на возраст од 15-49 години	5.2	22.7	Процент
Користење на алкохол	TA.3		Користење на алкохол Жени на возраст од 15-49 години	2.6	4.8	Процент
	TA.4		Користење на алкохол под 15-годишна возраст Жени на возраст од 15-49 години	28.5	11.2	Процент

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

СОДРЖИНА

ЗБИРНА ТАБЕЛА НА НАОДИТЕ III
ЛИСТА НА ТАБЕЛИ VII
ЛИСТА НА ГРАФИКОНИ XIV
ЛИСТА НА СКРАТЕНИЦИ XV
БЛАГОДАРНОСТ XVI
ИЗВРШНО РЕЗИМЕ XVII

I ВОВЕД 2
Основни информации 2
Цели на истражувањето 3

II ПРИМЕРОК И МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ИСТРАЖУВАЊЕТО 4
Дизајн на примерокот 4
Прашалници 5
Обука и теренска работа 6
Обработка на податоците 6
Структура на извештајот 6
Како да се читаат табелите 6

III ОПФАТ НА ПРИМЕРОКОТ И КАРАКТЕРИСТИКИ НА ДОМАЌИНСТВАТА И ИСПИТАНИЦИТЕ 7
Опфат на примерокот 7
Карактеристики на домаќинствата 8
Карактеристики на испитаници од женски пол на возраст од 15-49 и деца под 5 годишна возраст .. 10
Услови за живеење на децата 12

IV СМРТНО СТ КАЈ ДЕЦАТА 18
V ИСХРАНА 19
Состојба со исхранетоста 19
Доење и исхрана на доенчиња и мали деца 24
Новороденчиња со ниска родила тежина 35

VI ЗДРАВЈЕТО НА ДЕЦАТА 37
Имунизација 37
Преваленца на дијареја 42
Барање на стручна помош и антибиотска терапија за пневмонија 43
Користење на цврсти горива 45
Деца со попреченост 49

VII ВОДА И САНИТАРЕН СИСТЕМ 50
Користење на подобрени водни ресурси 50
Користење на подобрени санитарни јазли 57

VIII РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЈЕ 64
Фертилитет и грижа во раното детство 64
Контрацепција 66
Незадоволена потреба за контрацепција 72
Предродилна здравствена заштита 77
Помош при породување 82
Место на породување 85
Прекин на бременост 87

IX РАЗВОЈ НА ДЕТЕТО 90
Образование и учење во раното детство 90
Ран детски развој 99

X ПИСМЕНОСТ И ОБРАЗОВАНИЕ 102
Писменост кај младите луѓе 102
Подготвеност за училиште 104
Посетување на основно и средно училиште 105

XI ДЕТСКА ЗАШТИТА 114
Запишување во матичната книга на родените .. 114
Детски труд 116
Детска дисциплина 121
Ран брак 124
Ставови за семејното насилство 129

XII КОРИСТЕЊЕ НА ТУТУН И АЛКОХОЛ 132
Користење на тутун 132
Користење на алкохол 137

XIII СУБЈЕКТИВНА БЛАГОСОСТОЈБА .. 139

ПРИЛОЗИ 146
Прилог А1. Дизајн на примерокот – Македонија 147
Прилог А2. Дизајн на примерокот – Ромски населби 151
Прилог Б. Листа на персонал вклучен во истражувањето 154
Прилог В. Проценка за грешки во примерокот 157
Прилог Г. Табели за квалитет на податоците ... 172
Прилог Д. MICS4 индикатори: броители и именители 188
Прилог Ѓ. Прашалници 193
Прилог Е. Табели ISCED 238
Прилог Ж. Состојба со исхранетоста на децата врз основа на NCHS/CDC/WHO меѓународна референтна популација 241

Листа на табели

Македонија

Ромски населби

ОПФАТ НА ПРИМЕРОКОТ И КАРАКТЕРИСТИКИ НА ДОМАЌИНСТВАТА И ИСПИТАНИЦИТЕ

7	Табела HH.1: Резултати од интервјуа за домаќинство, жени и деца под 5-годишна возраст, Македонија, 2011	13	Табела HH.1R: Резултати од интервјуа за домаќинство, жени и деца под 5-годишна возраст, Ромски населби, 2011
8	Табела HH.2: Старосна поделба во домаќинството според полот, Македонија, 2011	13	Табела HH.2R: Старосна поделба во домаќинството според полот, Ромски населби, 2011
9	Табела HH.3: Состав на домаќинството, Македонија, 2011	14	Табела HH.3R: Состав на домаќинството, Ромски населби, 2011
10	Табела HH.4: Основни карактеристики на жени, Македонија, 2011	15	Табела HH.4R: Основни карактеристики на жени, Ромски населби, 2011
11	Табела HH.5: Карактеристики на деца под 5-годишна возраст, Македонија, 2011	16	Табела HH.5R: Карактеристики на деца под 5-годишна возраст, Ромски населби, 2011
12	Табела HH.6: Услови за живот на децата и деца сираци, Македонија 2011	17	Табела HH.6R: Услови за живот на децата и деца сираци, Ромски населби 2011

СМРТНОСТ КАЈ ДЕЦАТА

		18	Табела CM.1R: Родени, преживеани и умрени деца, Ромски населби, 2011

ИСХРАНА

20	Табела NU.1: Состојба со исхранетоста кај децата, Македонија, 2011	22	Табела NU.1R: Состојба со исхранетоста кај децата, Ромски населби, 2011
25	Табела NU.2: Прво доење, Македонија, 2011	31	Табела NU.2R: Прво доење, Ромски населби, 2011
26	Табела NU.3: Доење, Македонија 2011	31	Табела NU.3R: Доење, Ромски населби 2011
27	Табела NU.4: Времетраење на доењето, Македонија, 2011	32	Табела NU.4R: Времетраење на доењето, Ромски населби, 2011
28	Табела NU.5: Доење соодветно на возраста, Македонија, 2011	32	Табела NU.5R: Доење соодветно на возраста, Ромски населби, 2011
29	Табела NU.7: Минимална зачестеност на оброците, Македонија, 2011	33	Табела NU.7R: Минимална зачестеност на оброците, Ромски населби, 2011

Табела NU.8:
30 Хранење со шише со цуцла, Македонија, 2011

Табела NU.8R:
34 Хранење со шише со цуцла, Ромски населби, 2011

Табела NU.11:
35 Новороденчиња со ниска родилна тежина, Македонија, 2011

Табела NU.11R:
36 Новороденчиња со ниска родилна тежина, Ромски населби, 2011

ЗДРАВЈЕТО НА ДЕЦАТА

Табела CH.1:
38 Имунизација во првата година од животот, Македонија, 2011

Табела CH.1R:
40 Имунизација во првата година од животот, Ромски населби, 2011

Табела CH.2:
39 Вакцинација според основните карактеристики, Македонија, 2011

Табела CH.2R:
41 Вакцинација според основните карактеристики, Ромски населби, 2011

Табела CH.4:
42 Преваленца на дијареја, Македонија, 2011

Табела CH.4R:
42 Преваленца на дијареја, Ромски населби, 2011

Табела CH.8:
43 Познавање на два знаци на опасност од пневмонија, Македонија, 2011

Табела CH.8R:
44 Познавање на два знаци на опасност од пневмонија, Ромски населби, 2011

Табела CH.9:
45 Користење на цврсти горива, Македонија, 2011

Табела CH.9R:
47 Користење на цврсти горива, Ромски населби, 2011

Табела CH.10:
46 Користење на цврсто гориво според местото на готвење, Македонија, 2011

Табела CH.10R:
48 Користење на цврсто гориво според местото на готвење, Ромски населби, 2011

ВОДА И САНИТАРЕН СИСТЕМ

Табела WS.1:
51 Користење на подобрени извори на вода, Македонија, 2011

Табела WS.1R:
55 Користење на подобрени извори на вода, Ромски населби, 2011

Табела WS.2:
52 Прочистување на водата во домаќинството, Македонија, 2011

Табела WS.2R:
56 Прочистување на водата во домаќинството, Ромски населби, 2011

Табела WS.3:
53 Потребно време да се стигне до изворот на вода за пиење, Македонија 2011

Табела WS.3R:
56 Потребно време да се стигне до изворот на вода за пиење, Ромски населби 2011

Табела WS.4:
54 Лица кои носат вода, Македонија, 2011

Табела WS.5:
57 Типови на санитарни јазли, Македонија, 2011

Табела WS.5R:
61 Типови на санитарни јазли, Ромски населби, 2011

Табела WS.6:
58 Користење и споделување на санитарните јазли, Македонија, 2011

Табела WS.6R:
62 Користење и споделување на санитарните јазли, Ромски населби, 2011

Табела WS.7:
59 Исфрлање на детските фекалии, Македонија, 2011

Табела WS.7R:
62 Исфрлање на детските фекалии, Ромски населби, 2011

Табела WS.8:
60 Користење на подобрени извори на вода и подобрен санитарен систем, Македонија, 2011

Табела WS.8R:
63 Користење на подобрени извори на вода и подобрен санитарен, Ромски населби, 2011

РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЈЕ

Табела RH.1:
64 Стапка на раѓања кај адолесценти и вкупно стапка на фертилитет, Македонија, 2011

Табела RH.2R:
65 Грижа за деца во раното детство, Ромски населби, 2011

RH.3R:
65 Трендови во грижата за деца во раното детство, Ромски населби, 2011

RH.3A:
66 Познавање на конкретни методи на контрацепција, Македонија 2011

RH.3AR:
70 Познавање на конкретни методи на контрацепција, Ромски населби, 2011

RH.3B:
67 Познавање на конкретни методи на контрацепција според основни карактеристики, Македонија 2011

RH.3BR:
70 Познавање на конкретни методи на контрацепција според основни карактеристики, Ромски населби 2011

Табела RH.4:
68 Користење на контрацепција, Македонија, 2011

Табела RH.4R:
71 Користење на контрацепција, Ромски населби, 2011

Табела RH.5:
73 Незадоволена потреба за контрацепција, Македонија, 2011

Табела RH.5R:
75 Незадоволена потреба за контрацепција, Ромски населби, 2011

Табела RH.6:
77 Опфат на предродилна здравствена заштита, Македонија, 2011

Табела RH.6R:
80 Опфат на предродилна здравствена заштита, Ромски населби, 2011

Табела RH.7:
78 Број на посети за предродилна здравствена заштита, Македонија, 2011

Табела RH.7R:
81 Број на посети за предродилна здравствена заштита, Ромски населби, 2011

Табела RH.8:
79 Содржина на предродилната здравствена заштита, Македонија, 2011

Табела RH.8R:
81 Содржина на предродилната здравствена заштита, Ромски населби, 2011

Табела RH.9:
83 Помош при породувањето, Македонија, 2011

Табела RH.9R:
84 Помош при породувањето, Ромски населби, 2011

Табела RH.10:
85 Место на породување, Македонија, 2011

Табела RH.10R:
86 Место на породување, Ромски населби, 2011

Табела RH.18:
87 Искуство со прекин на бременост во животот, Македонија, 2011

Табела RH.18R:
89 Искуство со прекин на бременост во животот, Ромски населби, 2011

Табела RH.19:
88 Стапка на индуциран прекин на бременост според област, Македонија, 2011

Табела RH.19R:
89 Стапка на индуциран прекин на бременост според област, Ромски населби, 2011

Табела RH.20:
88 Стапки на индуциран прекин на бременост, Македонија, 2011

РАЗВОЈ НА ДЕТЕТО

90 Табела CD.1: Образование во раното детство, Македонија, 2011

95 Табела CD.1R: Образование во раното детство, Ромски населби, 2011

91 Табела CD.2: Поддршка за учење, Македонија, 2011

96 Табела CD.2R: Поддршка за учење, Ромски населби, 2011

93 Табела CD.3: Материјали за учење, Македонија, 2011

97 Табела CD.3R: Материјали за учење, Ромски населби, 2011

94 Табела CD.4: Несоодветна грижа, Македонија, 2011

98 Табела CD.4R: Несоодветна грижа, Ромски населби, 2011

100 Табела CD.5: Индекс на ран детски развој, Македонија, 2011

101 Табела CD.5R: Индекс на ран детски развој, Ромски населби, 2011

ПИСМЕНОСТ И ОБРАЗОВАНИЕ

102 Табела ED.1: Писменост кај младите жени, Македонија, 2011

103 Табела ED.1R: Писменост кај младите жени, Ромски населби, 2011

104 Табела ED.2: Подготвеност за училиште, Македонија, 2011

105 Табела ED.3: Запишување во основно училиште, Македонија, 2011

106 Табела ED.4: Посетување на основно училиште, Македонија, 2011

111 Табела ED.4R: Посетување на основно училиште, Ромски населби, 2011

107 Табела ED.5: Посетување на средно училиште, Македонија, 2011

112 Табела ED.5R: Посетување на средно училиште, Ромски населби, 2011

108 Табела ED.6: Деца кои стигнуваат до последното одделение во основно училиште, Македонија, 2011

109 Табела ED.7: Завршување на основно училиште и премин во средно училиште, Македонија, 2011

110 Табела ED.8: Родова еднаквост во образованието, Македонија, 2011

113 Табела ED.8R: Родова еднаквост во образованието, Ромски населби, 2011

ДЕТСКА ЗАШТИТА

114 Табела CP.1: Запишување во матичната книга на родените, Македонија, 2011

115 Табела CP.1R: Запишување во матичната книга на родените, Ромски населби, 2011

117 Табела CP.2: Детски труд, Македонија, 2011

119 Табела CP.2R: Детски труд, Ромски населби, 2011

118	Табела CP.3: Детски труд и посетување на училиште, Македонија, 2011	120	Табела CP.3R: Детски труд и посетување на училиште, Ромски населби, 2011
121	Табела CP.4: Детска дисциплина, Македонија, 2011	123	Табела CP.4R: Детска дисциплина, Ромски населби, 2011
125	Табела CP.5: Рани бракови, Македонија, 2011	127	Табела CP.5R: Рани бракови , Ромски населби, 2011
126	Табела CP.6: Трендови во раните бракови, Македонија, 2011	128	Табела CP.6R: Трендови во раните бракови, Ромски населби, 2011
126	Табела CP.7: Разлики во возраста на сопружниците, Македонија, 2011		
130	Табела CP.11: Ставови за семејното насилство, Македонија, 2011	131	Табела CP.11R: Ставови за семејното насилство, Ромски населби, 2011

КОРИСТЕЊЕ НА ТУТУН И АЛКОХОЛ

133	Табела TA.1: Моментално и досегашно користење на тутун, Македонија, 2011	135	Табела TA.1R: Моментално и досегашно користење на тутун, Ромски населби, 2011
134	Табела TA.2: Возраст при прво користење цигари и зачестеност во користењето, Македонија, 2011	136	Табела TA.2R: Возраст при прво користење цигари и зачестеност во користењето, Ромски населби, 2011
137	Табела TA.3: Користење на алкохол, Македонија, 2011	138	Табела TA.3R: Користење на алкохол, Ромски населби, 2011

СУБЈЕКТИВНА БЛАГОСОСТОЈБА

140	Табела SW.1: Задоволство од животот по области, Македонија, 2011	143	Табела SW.1R: Задоволство од животот по области, Ромски населби, 2011
141	Табела SW.2: Задоволство од животот и среќа, Македонија, 2011	144	Табела SW.2R: Задоволство од животот и среќа, Ромски населби, 2011
142	Табела SW.3: Перцепција за подобар живот, Македонија, 2011	145	Табела SW.3R: Перцепција за подобар живот, Ромски населби, 2011

ПРИЛОГ B. ПРОЦЕНКА ЗА ГРЕШКИ ВО ПРИМЕРОКОТ

158	Табела SE.1: Индикатории збрани за пресметка на грешки во примерокот, Македонија, 2011	170	Табела SE.1R: Избрани индикатори за пресметка на грешки во примерокот, Ромски населби, 2011
159	Табела SE.2: Грешки во примерокот: Вкупен примерок, Македонија, 2011	171	Табела SE.2R: Грешки во примерокот: Вкупен примерок, Ромски населби, 2011
160	Табела SE.3: Грешки во примерокот: Урбани области, Македонија, 2011		

Табела SE.4:
161 Грешки во примерокот: Рурални области, Македонија, 2011
Табела SE.5:
162 Грешки во примерокот: Вардарски регион, Македонија, 2011
Табела SE.6:
163 Грешки во примерокот: Источен регион, Македонија, 2011
Табела SE.7:
164 Грешки во примерокот: Југозападен регион, Македонија, 2011
Табела SE.8:
165 Грешки во примерокот: Југоисточен Регион, Македонија, 2011
Табела SE.9:
166 Грешки во примерокот: Пелагониски регион, Македонија, 2011
Табела SE.10:
167 Грешки во примерокот: Полошки регион, Македонија, 2011
Табела SE.11:
168 Грешки во примерокот: Североисточен регион, Македонија, 2011
Табела SE.12:
169 Грешки во примерокот: Скопски регион, Македонија, 2011

ПРИЛОГ Г. ТАБЕЛИ ЗА КВАЛИТЕТ НА ПОДАТОЦИТЕ

Табела DQ.1:
172 Старосна распределба на популацијата во домаќинствата, Македонија, 2011
Табела DQ.2:
173 Подобни и интервјуирани жени според возраста, Македонија, 2011
Табела DQ.3:
173 Деца под 5-годишна возраст во домаќинствата според возраста и прашалници за деца под 5-годишна возраст, Македонија, 2011
Табела DQ.4:
174 Стапки на завршени интервјуа за жени според социоекономските карактеристики на домаќинствата, Македонија, 2011
Табела DQ.5:
174 Стапки на завршени интервјуа за деца под 5-годишна возраст според социоекономските карактеристики на домаќинствата, Македонија, 2011
Табела DQ.1R:
180 Старосна распределба на популацијата во домаќинствата, Ромски населби, 2011
Табела DQ.2R:
181 Подобни и интервјуирани жени според возраста, Ромски населби, 2011
Табела DQ.3R:
181 Деца под 5-годишна возраст во домаќинствата според возраста и прашалници за деца под 5-годишна возраст, Ромски населби, 2011
Табела DQ.4R:
182 Стапки на завршени интервјуа за жени според социоекономските карактеристики на домаќинствата, Ромски населби, 2011
Табела DQ.5R:
182 Стапки на завршени интервјуа за деца под 5-годишна возраст според социоекономските карактеристики на домаќинствата, Ромски населби, 2011

Табела DQ.6:
175 Целосност во известувањето, Македонија, 2011

Табела DQ.6R:
183 Целосност во известувањето, Ромски населби, 2011

Табела DQ.7:
176 Целосност на информациите за антропометриските индикатори, Македонија, 2011

Табела DQ.7R:
184 Целосност на информациите за антропометриските индикатори, Ромски населби, 2011

Табела DQ.8:
177 Комплетирање на антропометриските мерења, Македонија, 2011

Табела DQ.8R:
185 Комплетирање на антропометриските мерења, Ромски населби, 2011

Табела DQ.11:
177 Изводи од матична книга на родените за деца под 5-годишна возраст кои се видени, Македонија, 2011

Табела DQ.11R:
185 Изводи од матична книга на родените за деца под 5-годишна возраст кои се видени, Ромски населби, 2011

Табела DQ.12:
178 Картони за вакцинација, Македонија, 2011

Табела DQ.12R:
185 Картони за вакцинација, Ромски населби, 2011

Табела DQ.13:
178 Присуство на мајката во домаќинството и интервјуираното лице за прашалникот за деца под 5-годишна возраст, Македонија, 2011

Табела DQ.13R:
186 Присуство на мајката во домаќинството и интервјуираното лице за прашалникот за деца под 5-годишна возраст, Ромски населби, 2011

Табела DQ.14:
179 Избор на деца на возраст од 2-14 години за модулот за детска дисциплина, Македонија, 2011

Табела DQ.14R:
186 Избор на деца на возраст од 2-14 години за модулот за детска дисциплина, Ромски населби, 2011

Табела DQ.15:
179 Посетување на училиште според возраст, Македонија, 2011

Табела DQ.15R:
187 Посетување на училиште според возраст, Ромски населби, 2011

ПРИЛОГ Е. ТАБЕЛИ ISCED

Табела ED.4 (a):
238 Посетување на основно училиште (деца на возраст 6-10 години), Македонија, 2011

Табела ED.4R (a):
240 Посетување на основно училиште (деца на возраст 6-10 години), Ромски населби, 2011

Табела ED.5 (a):
239 Посетување на основно училиште (деца на возраст 11-14 години), Македонија, 2011

Табела ED.5R (a):
240 Посетување на основно училиште (деца на возраст 11-14 години), Ромски населби, 2011

ПРИЛОГ Ж. СОСТОЈБА СО ИСХРАНЕТОСТА НА ДЕЦАТА ВРЗ ОСНОВА НА NCHS/CDC/WHO МЕЃУНАРОДНА РЕФЕРЕНТНА ПОПУЛАЦИЈА

Табела NU.1 (a):
241 Состојба со исхранетоста кај децата базирано на NCHS/CDC/WHO меѓународна референтна популација, Македонија, 2011

Табела NU.1R (a):
242 Состојбата со исхранетоста кај децата базирано на NCHS/CDC/WHO меѓународна референтна популација, Ромски населби, 2011

Листа на графикони

Македонија

9	Графикон HH.1: Старосна распределба на популацијата од домаќинството според полот, Македонија, 2011
21	Графикон NU.1: Процент на деца под 5-годишна возраст кои се со ниска тежина, забавен раст и исцрпени, Македонија, 2011
24	Графикон NU.2: Процент на мајки кои почнале да дојат по еден час или еден ден по раѓањето, Македонија, 2011
26	Графикон NU.3: Обрасци на хранење на доенчињата според возраст, Македонија, 2011
38	Графикон CH.1: Процент на деца на возраст од 18-29 месеци кои ги примиле препорачаните вакцини до 12 месеци, Македонија, 2011
173	Графикон DQ.1: Број на популација во домаќинствата според возраста, Македонија, 2011

Ромски населби

14	Графикон HH.1R: Старосна распределба на популацијата од домаќинството според полот, Ромски населби, 2011
23	Графикон NU.1R: Процент на деца под 5-годишна возраст кои се со ниска тежина, забавен раст и исцрпени, Ромски населби, 2011
41	Графикон CH.1R: Процент на деца на возраст од 18-29 месеци кои ги примиле препорачаните вакцини до 12 месеци, Ромски населби, 2011
181	Графикон DQ.1R: Број на популација во домаќинствата според возраста, Ромски населби, 2011

Листа на скратеници

ANC	Предпородилна здравствена заштита
BCG	Bacillis-Cereus-Geuerin (Туберкулоза)
CSPro	Систем за обработка на податоци од попис и истражувања
DPT	Дифтерија, пертусис, тетанус
ECDI	Индекс на ран детски развој
EPI	Проширена програма за имунизација
EU	Европска унија
GFR	Генерална стапка на фертилитет
GPI	Индекс на полова еднаквост
HIV	Вирус причинител на имунитетски недостаток кај човекот
ICT	Информатичка/комуникациска технологија
IMR	Стапка на смртност кај доенчиња
IUD	Интраутеринski уред
JMP	Заедничка програма за мониторинг
LAM	Метод на лактациона аменореја
MDG	Милениумски развојни цели
MICS	Мултииндикаторско кластерско истражување
MoH	Министерство за здравство
NAR	Нето стапка на посетеност
ORS	Орални соли за рехидратација
ORT	Орална терапија за рехидратација
ppm	Милионити дел
PPP	Подготвителна предучилишна програма
PSU	Примарна единица примерок
RHF	Препорачана домашна течност
SPSS	Статистички пакет за општествени науки
TFR	Вкупно стапка на фертилитет
U5MR	Стапка на смртност кај деца под 5-годишна возраст
UNDP	Развојна програма на Обединетите нации
UNDAF	Рамка за развојна помош на Обединетите нации
UNFPA	Фонд за население на Обединетите нации
UNICEF	Фонд за деца на Обединетите нации
WFFC	Свет по мерка на децата
WHO	Светска здравствена организација

Благодарност

Ова истражување немаше да биде возможно без учество на граѓаните на Република Македонија. Тие придонесоа со своето гостопримство, време, трпение и лични информации, кои се од суштинско значење за овој извештај.

MICS тимот би сакал да ја искаже својата благодарност до IPSOS Stretegic Plus со чие лидерство тимовите методолошки, систематски и професионално ги собраа податоците за овој извештај.

Вработените во канцеларијата на UNICEF, регионалната CEE-CIS канцеларија на UNICEF во Женева, како и глобалниот MICS тим на UNICEF во Њујорк придонесоа во сите фази од истражувањето, прегледот на податоците и изработката на овој извештај со нивното знаење, искуство, ентузијазам и флексибилност.

MICS тимот би сакал да ја искаже својата благодарност на големиот број локални и меѓународни експерти, кои дадоа клучна поддршка и придонес за процесот на прибирање информации и во текот на изработката на овој извештај.

Членовите на Управувачкиот комитет на MICS4 во Скопје, со лидерство на Институтот за јавно здравје, обезбедија вредни совети и коментари во текот на подготовката на истражувањето, разработката на прашалниците и подготовката на извештајот.

ИЗВРШНО РЕЗИМЕ

Вовед

Мултииндикаторското кластерско истражување (MICS) е меѓународна програма за истражување по домаќинства, која е развиена од страна на Фондот за деца на Обединетите нации (UNICEF). MICS 2011 во Република Македонија беше спроведено како дел од четвртата глобална рунда на MICS истражувања (MICS4). MICS ги обезбедува најновите информации за состојбата на жените и децата и ги мери клучните индикатори, кои на земјите им овозможуваат да го следат напредокот кон Милениумските развојни цели (MDGs) и други обврски договорени на меѓународно ниво.

Истражувањето беше спроведено во соработка помеѓу UNICEF и Институтот за јавно здравје на Република Македонија, а прибирањето на податоците го изврши приватната истражувачка компанија IPSOS Strategic Puls. Финансиската и техничката поддршка беа обезбедени од страна на UNICEF, со дополнителна финансиска поддршка од Фондот за популација на Обединетите нации (УНФПА).

Покрај спроведувањето на MICS4 на национално ниво, исто така беше спроведен и посебен примерок за Ромските населби во Македонија. Резултатите оддвата примероци се заедно претставени во овој извештај. Во продолжение се дадени главните наоди за секое од поглавјата на овој извештај.

Состојба со исхранетоста на децата

Во Македонија, 5 проценти оддецата во националниот примерок и 17 проценти оддецата од Ромските населби имаат забавен раст. Процентот на децата со забавен раст од Ромските населби се намалува со подобрувањето на материјалната состојба на домаќинствата. Забавениот раст е девет пати почеста појава кај децата кои живеат во домаќинствата од најсиромашниот квинтил. Ромските момичиња (21 процент) е поверојатно да имаат забавен раст отколку ромските девојчиња (12 проценти).

На национално ниво, 12 проценти оддецата под 5-годишна возраст имаат зголемена тежина.

Доење

Во двата примерока, повеќе од 90 проценти оддецата кои биле родени во последните две години биле доени. Процентот на деца под 6-месечна возраст, кои биле ексклузивно доени, е многу мал, и тоа 23 проценти на национално ниво и 32 проценти во Ромските населби.

Здравјето на децата

Во двата примероци, повеќе од 90 проценти оддецата биле вакцинирани. Меѓутоа, децата од Ромските населби е помалку веројатно ја примат целосната вакцинација во споредба со децата на национално ниво.

Вода и санитарен систем

Повеќе од 90 проценти од населението во земјата користи подобрени извори на вода и санитарен систем. 99.6 проценти од населението имаат пристап до подобрени извори на вода за пиење (доколку се примени поширокатадефиниција за пристап, каде подобрените извори на вода за пиење вклучуваат вода од пумпи, јавна чешма/хидрант, бунар/дупнатина, заштитен бунар или извор).Состојбата е слична во ромските населби каде 99 проценти од населението користи подобрени извори на вода за пиење. 93 проценти од населението во националниот примерок и 91 процент од ромското население користат подобрени санитарни системи.

Меѓутоа, приближно едно од три од најсиромашните домаќинства во ромските населби немаат пристап до подобрени извори на вода и санитарен систем, за разлика од останатото население каде повеќе од 90 проценти имаат пристап до тие две погодности.

Репродуктивно здравје

Во двата примероци, повеќе од 90 проценти од жените на возраст од 15-49 години имаат слушнато најмалку за еден модерен метод на контрацепција. Во исто време, само 13 проценти од жените во националниот примерок и 7 проценти во ромските населби користат модерни методи на контрацепција, и 60 проценти во националниот примерок и 63 проценти во

ромските населби не користат никаква контрацепција. Традиционалните методи ги применуваат 28 проценти од жените во националниот примерок и 30 проценти од жените во ромските населби.

Едно од четири родени новороденчиња во земјата се раѓаат со царски рез. Породувањето со царски рез е многу почесто како што се зголемува материјалната состојба на жените. Бремените жени од најбогатиот квинтил е веројатно дека ќе се породат со царски рез четири пати повеќе во споредба со бремените жени од најсиромашниот квинтил.

Детски развој

Помалку од четвртина оддецата на предучилишна возраст (36-59 месеци) во националниот примерок посетуваат некаква форма на рано образование за деца, додека пак децата од Ромските населби е пет пати помалку веројатно да посетуваат такво образование.

Образованието на мајката е во тесна поврзаност со веројатноста дека нејзиното дете ќе посетува образование за деца во раното детство. 47 проценти од децата чии мајки имаат завршено високо образование посетуваат некаква форма на организирана програма за рано образование за деца. Истовремено, само 1 процент оддецата чии мајки имаат завршено основно образование или пониско се вклучени во такви програми.

Писменост и образование

Писменоста кај младите жени во националниот примерок е на повисоко ниво споредено со ромските населби. Значителни диспаритети постојат кај жените во ромските населби, особено во однос на квинтилот на богатство. Само една оддве жени Ромки на возраст од 15-24 години кои живеат во најсиромашните домаќинства знае да чита.
Преку една половина од младите Роми на средношколска возраст не посетуваат средно училиште. Таквата состојба придонесува кон повисока стапка на невработеност, социјална исклученост и сиромаштија кај ромското население.

Детска дисциплина

Низок е процентот на испитаници оддвата примероци кои веруваат дека детето треба да биде физички казнувано. Наспроти тоа, процентот на родители или други возрасни членови на домаќинството кои применуваат насилство како начин на дисциплинирање на деца, е висок.

Помеѓу децата на возраст од 2-14 години, седум од десет деца во националниот примерок и осум од десет деца во ромските населби, биле казнувани или психолошки или физички од страна на нивните родители или нивниот примарен негувател еден месец пред спроведувањето на истражувањето.

Семејно насилство

15 проценти од жените на возраст од 15-49 години веруваат дека е оправдано сопругот да ја тепа сопругата/партнерката во конкретни околности. Процентот е повисок кај ромското население, каде 25 проценти од жените ги оправдуваат мажите кои применуваат семејно насилство.

Тој контраст е дури повисок помеѓу етничките Македонци и Албанци во националниот примерок. Жените од албанските домаќинства го оправдуваат насилното однесување на партнерот во конкретни околности пет пати повеќе отколку во македонските домаќинства (30 проценти во албанските домаќинства во споредба со 6 проценти во македонските домаќинства).

Прифаќањето на семејното насилство е во тесна поврзаност со образовното ниво на жените.
На насилството се гледа како на нешто прифатливо десет пати повеќе од страна на жените со основно образование или пониско, во споредба со оние кои имаат високо образование.

Користење на тутун и алкохол

Преваленцата на пушење, особено во текот на бременоста, е значаен проблем за јавното здравство во земјата. Пушењето кај жените на возраст од 15-49 години се зголемува како што се зголемува богатството на домаќинството. Меѓутоа, кај ромските жени пушењето се намалува со богатството на домаќинството.

Користењето на алкохол кај жените на возраст од 15-49 години, исто така тежнее да се зголемува со богатството на домаќинството, каде пет пати повеќе жени користат алкохол во најбогатиот квинтил, во споредба со најсиромашниот.

Речиси една на секоја четврта бремена жена од националниот примерок е пушач. Процентот е нешто понизок во ромската заедница, каде секоја петта жена пуши во текот на бременоста.

I ВОВЕД

Основни информации

Овој извештај се заснова на Мултииндикаторското кластерско истражување, кое беше спроведено во 2011 година, од страна на Институтот за јавно здравје на Република Македонија и UNICEF. Истражувањето обезбедува корисни информации за состојбата со жените и децата во Македонија, и во голема мерка се заснова на потребите да се следи напредокот кон целите и насоките кои произлегуваат од неодамнешните меѓународни договори: Милениумската декларација, усвоена од сите 191 земји членки на Обединетите нации во септември 2000, и Акцискиот план за Свет по мерка на децата, усвоен од 189 земји членки на Специјалната сесија за деца на Обединетите нации одржана во мај 2002. Двете обврски се надградуваат над ветувањата кои меѓународната заедница ги даде на Светскиот самит за деца во 1990.

Со потпишувањето на овие меѓународни договори, владите се обврзаа да ги подобрат условите за децата и да го следат напредокот во остварувањето на таа цел. UNICEF беше назначен да има улога во давањето поддршка за оваа задача (види Табела подолу).

Посветеност за акција: Национални и меѓународни обврски за известување

Владите кои ја потпишаа Милениумската декларација и Декларацијата за Свет по мерка на децата и Акцискиот план, исто така се обврзаа да го следат напредокот кон остварувањето на целите кои се содржани во нив:

"Ние редовно ќе вршиме мониторинг на национално ниво, и онаму каде тоа е соодветно на регионално ниво, и ќе го оценуваме напредокот на целите на постојниот Акциски план на национално, регионално и глобално ниво. Согласно на тоа, ние ќе ги зајакнуваме нашите национални статистички капацитети за собирање, анализа и раслојување на податоците според полот, возраста и други релевантни фактори кои може да доведат до диспаритети, и ќе даваме поддршка за бројни истражувања фокусирани на децата. Ние ќе ја зајакнуваме меѓународната соработка за поддршка на заложбите за градење на капацитетите за статистика и градење на капацитетите на заедницата за мониторинг, проценка и планирање." (**Свет по мерка на децата**, параграф 60).

"...Ние ќе спроведуваме периодични прегледи на национално и поднационално ниво за напредокот, за да може поефективно да се справиме со пречките и да ги забрзаме активностите...." (**Свет по мерка на децата**, параграф 61)

Акцискиот план (параграф 61) исто така повикува на посебна вклученост на UNICEF во подготовките на периодичните извештаи за напредокот:

"... Како водечка агенција за деца во светот, Фондот за деца на Обединетите нации се бара да продолжи со подготовка и дисеминација на информации за напредокот кој е остварен во однос на имплементацијата на Декларацијата и Акцискиот план , во тесна соработка со владите, релевантните фондови, програми и специјализирани агенции на системот на Обединетите нации, и сите други релевантни чинители, како што е тоа соодветно."

Исто така, **Милениумската декларација** (параграф 31) повикува на периодично известување за напредокот:

"...Од Генералното собрание се бара да прави редовен преглед на напредокот во имплементацијата на *одредбите од оваа Декларација, а од Генералниот секретар се бара да издава периодични извештаи кои ќе се разгледуваат од страна на Генералното собрание и ќе служат како основа за понатамошно постапување.*"

Во Македонија, обврзаноста кон овие меѓународни договори и приоритети беше покажана преку развој на национални политики, стратегии и планови, како и преку спроведување на активности за нивна имплементација. Меѓу нив, најзначајни се следните:

Национален акциски план за деца 2006-2015
Национална стратегија за интегрирано образование (2010);
Национална стратегија за деинституционализација (2008);
Национална програма за социјална заштита (2010)
Стратегија за социјална инклузија (2011);

Управувачкиот комитет за MICS4 беше основан да дава совети во процесот на подготовка на извештајот, спроведување на истражувањето и дисеминацијата на резултатите од истражувањето. Во управувачкиот комитет беа вклучени членови од следните институции:

- Институт за јавно здравје – Чаир;
- Министерство за здравство;
- Министерство за образование;
- Министерство за труд и социјална политика;
- Завод за социјални дејности;
- Државен завод за статистика;
- UNDP;
- UNFPA;
- WHO;
- UNICEF;
- IPSOS Strategic Puls.

Овој финален извештај ги содржи резултатите за индикаторите и темите кои се опфатени со истражувањето.

Цели на истражувањето

Мултииндикаторското кластерско истражување за Македонија во 2011 ги има следните примарни цели:

- Да обезбеди најнови информации за проценка на состојбата со децата и жените во Македонија;
- Да се обезбедат неопходните податоци за да се следи напредокот кон целите кои се утврдени со Миленијумската декларација и други цели кои се договорени на меѓународно ниво како основа за постапувањето во иднина;
- Да придонесе кон подобрување на податоците и системите за мониторинг во Македонија и да се зајакне техничката експертиза за дизајн, имплементација и анализа на таквите системи;
- Да се генерираат податоци за состојбата со децата и жените, вклучително и да се идентификуваат ранливите групи и диспаритетите, што ќе обезбеди информации за политиките и интервенциите.

II ПРИМЕРОК И МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ИСТРАЖУВАЊЕТО

MICS 2011 во Македонија беше спроведено со примена на два различни примероци. Едниот примерок беше дизајниран да ја опфати општата популација (во извештајот понатаму: национален примерок) и еден примерок беше конкретно подготвен за ромското население кое живее во ромските населби (во текстот понатаму: ромски примерок).

Во Македонија, ромското население е една од најобесправените и исклучени групи во земјата. За да се соберат попрецизни податоци за конкретни проблеми кои влијаат на оваа популација, во истражувањето беше вклучен посебен примерок кој ја опфаќа ромската популација во ромските населби.

Дизајн на националниот примерок

Примерокот за MICS Македонија беше подготвен на начин кој ќе даде проценка на голем број на индикатори за состојбата со жените и децата на национално ниво, за урбаните и руралните области, и за осумте региони: Вардарски, Источен, Југозападен, Југоисточен, Пелагониски, Полошки, Североисточен и Скопски.

Урбаните и руралните области во секој од регионите беа идентификувани како главни слоеви на примерокот, и примерокот беше избран во две фази. Во рамките на секој слој, беа избрани конкретен број на пописни единици, на систематски начин каде веројатноста е пропорционална на големината. Откако набројувањето на домаќинствата беше направено во рамки на избраните области, домаќинствата беа поделени во две групи: домаќинства со деца под 5-годишна возраст и домаќинства без деца под 5-годишна возраст. Посебен систематски примерок за секоја група на домаќинства беше подготвен за секоја пописна единица. Беа избрани вкупно 300 пописни единици (175 урбани и 125 рурални).

Во 17 од избраните пописни единици распределени во три региони во западниот дел на земјата, повеќе од 20 проценти од избраните домаќинства беа празни во текот на прибирањето податоци. Бидејќи во текот на подготвувањето на списокот на домаќинства тие не беа празни, се претпоставуваше дека тие биле празни заради сезонска работа во странство. Празните домаќинства беа заменети со избрани дополнителни домаќинства од истите пописни единици. Промената во избраните домаќинства се одрази на пресметката на пондерите за примерокот по прибирањето на податоците. Примерокот беше раслоен по регион, урбана и рурална област, и не е само-пондериран. За известувањето за резултатите од националниот примерок беа користени пондерирани примероци.

Дизајн на ромскиот примерок

РОМСКИ НАСЕЛБИ

Примерокот за ромските населби во MICS за Македонија беше дизајниран да даде проценки за голем број на индикатори за состојбата со ромските жени и деца на национално ниво. Ромските населби се наоѓаат во урбаните области, и затоа во примерокот не се одразени разликите со неурбаните средини. Исто така, заради високата концентрација во големите урбани области (повеќе од 50 проценти од ромската популација живее во Скопје), ромските населби не се еднакво распределени низ регионите. Пописните единици каде ромското население изнесува најмалку 15 проценти од вкупното население беа идентификувани како ромски пописни единици (Ромски населби). Во земјата постојат вкупно 204 такви единици. Од нив, 70 беа избрани пропорционално на големината и беа вклучени во примерокот. Примерокот не е само-пондериран. За извештајот за резултатите на национално ниво, беа користени пондерирани примероци.

Бидејќи националниот примерок беше дизајниран со примена на модел на случаен избор, тој исто така ги вклучува и испитаниците од ромска националност до степен до кој тие се застапени во населението. Во извештајот, тие се вклучени во категоријата Други.

Подетален опис на дизајнот на примерокот може да се најде во Прилог А1 и А2.

Прашалници

За истражувањето беа користени четири групи на прашалници:

1) Прашалник за домаќинство, кој се користеше да се приберат информации за сите *de jure* членови на домаќинството (членови кои вообичаено живеат во семејството), домаќинството, и живеалиштето;
2) Прашалник за жени кој беше употребен во секое домаќинство за сите жени на возраст од 15-49 години;
3) Прашалник за деца под 5-годишна возраст, кој беше употребен за мајки или негователи за сите деца под 5-годишна возраст кои живеат во домаќинството;
4) Прашалник за деца со попреченост, кој беше употребен со мајки или негователи за сите деца на возраст од 2-9 години и
5) Прашалник за имунизација во здравствена установа.

Во прашалникот за домаќинства беа вклучени следните модули:

- Список на домаќинството
- Образование
- Вода и санитарен систем
- Карактеристики на домаќинството
- Детски труд
- Детска дисциплина

Прашалникот за поединечни жени беше применет на сите жени на возраст од 15-49 години кои живеат во домаќинството, и ги вклучува следните модули:

- Основни информации за жената
- Смртност кај децата[4] (целосен модул само за ромскиот примерок)
- Желба за последното раѓање
- Здравје на мајката и новороденчето
- Симптоми за болест
- Контрацепција
- Незадоволена потреба
- Ставови за семејно насилство
- Брак/заедница
- Користење на тутун и алкохол
- Задоволство од животот

Прашалникот за деца под 5-годишна возраст беше применет на мајки или негователи на деца под 5-годишна возраст[5] кои живеат во домаќинството. Прашалникот беше спроведен на мајките на деца под 5-годишна возраст; во случаите каде мајката не беше наведена во списокот на членови на домаќинството, интервјуирањето беше направено со идентификуваното лице кое примарно се грижи за детето. Во прашалникот беа вклучени следните модули:

- Возраст
- Запишување во матичната книга на родените
- Ран детски развој
- Доење
- Грижа при болест
- Имунизација
- Антропометрија

Прашалникот за деца со попреченост содржи модул од десет прашања за да се идентификуваат деца кои се изложени на зголемен ризик од попреченост.

Прашалникот за имунизација во здравствена установа се користеше за да се провери доследноста во евиденцијата за имунизација од документацијата на здравствените установи и картоните за имунизација во домаќинствата.

Прашалникот се засноваше на моделот прашалник за MICS4.[6] Од англиската верзија на моделот за MICS4, прашалниците беа прилагодени и преведени на македонски и албански јазик, потоа повторно преведени на англиски јазик, и беше направено нивно тестирање во Скопје во март 2011. Врз основа на резултатите од таквото претходно тестирање, беа направени измени во содржината и преводот на прашалниците. Копија од прашалниците за MICS Македонија е дадена во Прилог Ѓ.

Покрај употребата на прашалниците, тимовите кои работеа на терен вршеа мерења на тежината и висината на децата под 5-годишна возраст. Деталите и наодите од тие мерења се дадени во соодветните делови од овој извештај.

4 Модулот за смртност кај децата, исто така вклучува прашања за прекин на бременоста. Тие прашања беа одговорени од испитаниците за двата примероци.

5 Терминте „деца под 5-годишна возраст“, „деца на возраст од 0-4 години“ и „деца на возраст од 0-59 месеци“ се користат наизменично во извештајот.

6 Моделот на прашалници за MICS4 може да се најде на www.childinfo.org

Обука и теренска работа

Дванесетдневна обуката за теренската работа беше спроведена во текот на март и април 2011. Обуката вклучуваше предавања за техниките за интервјуирање и за содржината на прашалниците, како и симулирани интервјуа со учесниците на обуката за да се стекнат со пракса во поставувањето на прашања. Кон крајот на периодот на обука, учесниците поминаа два дена практична обука преку спроведување интервјуа во урбана и рурална област во близината на Струга.

Податоците беа собрани од страна на 12 тима. Секој тим се состоеше од четири лица задолжени за интервјуирање, еден контролор, едно лице задолжено за мерењата и еден супервизор. Теренската работа започна во април 2011 и заврши во јули 2011.

Обработка на податоци

Податоците се внесуваа со користење на софтверот CSPro. Податоците се внесуваа во 12 микрокомпјутери од страна на 20 оператори за внес на податоци и 10 супервизори на процесот на внес на податоци. За да се обезбеди контрола на квалитетот, сите прашалници беа внесувани по два пати и се вршеа интерни проверки на конзистентноста. Во текот на работата се користеа процедурите и стандардните програми кои се подготвени во рамки на глобалната MICS4 програма, кои се прилагодени на прашалниците во Македонија. Обработката на податоците започна истовремено со прибирањето на податоците во мај 2011 и беше завршена во август 2011. Податоците беа анализирани со примена на софтверската програма на Статистичкиот пакет за општествени науки (SPSS), верзија 18, а за таа цел се користеа исто така и синтаксичкиот модел и табеларни планови подготвени од страна на UNICEF.

Структура на извештајот

Овој извештај ги содржи наодите од истражувањето MICS4, кое беше спроведено со два примероци. Иако тие може да се толкуваат како две независни истражувања, наодите се заедно претставени во еден извештај за да се олесни споредбата на податоците од двата примероци. Во секое под-поглавје има заеднички вовед и опис на наодите од националниот примерок и ромскиот примерок. За визуелно да се разликуваат наодите од двата примероци, резултатите од истражувањето за ромскиот примерок се прикажани со различна боја.

Како да се читаат табелите

Некои од податоците кои беа собрани со истражувањето не се прикажани на табелите, но се разработени во текстот бидејќи бројот на случаи во распределените категории не беше доволен за да се извлекуваат заклучоци.

Бројот на случаи во категоријата за образование *Нема* во рамки на националниот примерок беше премногу мал за да се известува за нив поодделно. Оттаму, категоријата *Нема* беше припоена со категоријата *Основно* и прикажана како *Основно или јониско* (со исклучок на НН Табелите). Категоријата за образование *Високо* во рамки на ромскиот примерок беше премногу мала за да се известува за неа поодделно. Оттаму, категоријата *Високо* беше припоена кон категоријата *Средно* и прикажана како *Средно+* (освен во НН Табелите).

Напомена:
(R) – Буквата R во називот на табела/графикон означува дека табелата/графиконот се однесува на примерокот од Ромските населби.
(*) – Ѕвезда во табелите означува дека податокот не може да се прикаже затоа што се базира на помалку од 25 непондерирани случаи.
(Број) – Број во заграда означува дека податокот се базира на 25-49 непондерирани случаи и треба да се користи со прептпазливост.

III ОПФАТ НА ПРИМЕРОКОТ ВО МАКЕДОНИЈА И КАРАКТЕРИСТИКИ НА ДОМАЌИНСТВАТА И ИСПИТАНИЦИТЕ

Опфат на примерокот

Од 4703 домаќинства кои беа избрани за примерокот, во 4397 домаќинства беа присутни членовите на домаќинствата во живеалиштата. Од нив, 4018 беа успешно интервјуирани, и притоа стапката на интервјуирани домаќинства изнесува 91 процент. Во интервјуираните домаќинства, 4024 жени (возраст 15-49 години) беа идентификувани како подобни. Од нив, 3831 беа успешно интервјуирани, со стапка на добиени одговори од 95 проценти во рамки на интервјуираните домаќинства. Бројот на деца под 5-годишна возраст кои се наведени во прашалниците за домаќинствата изнесува 1398. Прашалници беа пополнети за 1376 од овие деца, што одговара на стапката на добиени одговори од 98 проценти во рамки на интервјуираните домаќинства. Севкупните стапки на добиени одговори од 87 проценти и 90 проценти се пресметани за интервјуата на жените и децата под 5-годишна возраст соодветно (Табела HH.1).

Табела HH.1: Резултати од интервјуа за домаќинство, жени и деца под 5-годишна возраст

Број на домаќинства, жени и деца под 5-годишна возраст според резултатите од интервјуата на домаќинства, жени и деца под 5-годишна возраст и стапка на одзив во интервјуата за домаќинства, жени и деца под 5-годишна возраст, Македонија, 2011

	Област		Регион								Вкупно
	Урбана	Рурална	Вардарски	Источен	Југозападен	Југоисточен	Пелагониски	Полошки	Североисточен	Скопски	
Домаќинства											
Број на домаќинства во примерокот	2678	2025	358	444	507	369	551	742	408	1324	4703
Населени	2517	1880	348	407	464	362	550	666	372	1228	4397
Интервјуирани	2206	1812	338	370	428	354	550	625	341	1012	4018
Стапка на одзив во домаќинства	87.6	96.4	97.1	90.9	92.2	97.8	100.0	93.8	91.7	82.4	91.4
Жени											
Подобни	1949	2075	263	261	450	314	500	802	362	1072	4024
Интервјуирани	1838	1993	257	254	417	299	490	779	353	982	3831
Стапка на одзив на жени	94.3	96.0	97.7	97.3	92.7	95.2	98.0	97.1	97.5	91.6	95.2
Севкупна стапка на одзив кај жените	82.7	92.6	94.9	88.5	85.5	93.1	98.0	91.2	89.4	75.5	87.0
Деца под 5-годишна возраст											
Подобни	758	640	139	132	137	118	199	220	95	358	1398
Интервјуирани мајки/негуватели	750	626	139	131	131	118	199	216	93	349	1376
Стапка на одзив за деца под 5-год. возраст	98.9	97.8	100.0	99.2	95.6	100.0	100.0	98.2	97.9	97.5	98.4
Севкупна стапка на одзив за деца под 5-год.возраст	86.7	94.3	97.1	90.2	88.2	97.8	100.0	92.1	89.7	80.3	89.9

Постојат разлики во одговорите по регион и области, каде значителни разлики во стапката на одзив на домаќинствата постои помеѓу Пелагонискиот регион (100) проценти и Скопскиот регион (82 проценти), и помеѓу руралните (96 проценти) и урбаните (88 проценти) области. Слични разлики се регистрирани помеѓу регионите и областите кај стапките на одзив за жени и деца под 5-годишна возраст. Резултатите за Скопскиот регион треба да се толкуваат со посебно внимание, бидејќи стапката на одзив на домаќинствата изнесува само 82 проценти.

Во три региони беа утврдени празни домаќинства кои беа заменети во текот на процесот на прибирање податоци. 32 домаќинства беа заменети во Југозападниот регион, 47 домаќинства во Полошкиот регион и 22 домаќинства во Североисточниот регион.

Карактеристики на домаќинствата

Пондерираната распределба според возраста и полот на населението кое е дел од истражувањето с дадена во Табела HH.2. Распределбата е исто така искористена за да се изработи пирамидата за населението која е дадена во Графикон HH.1. Кај 4018 успешно интервјуирани домаќинства во рамки на истражувањето, беа евидентирани 14764 членови на домаќинства. Од нив, 7445 се мажи, и 7319 се жени.

Табела HH.2: Старосна поделба во домаќинството според полот

Поделба на процентот на популацијата на едно домаќинство по возрасни групи од по пет години и зависните возрасни групи и бројот на деца на возраст од 0 до 17 години и возрасна популација (возраст од 18 и повеќе), според пол, Македонија, 2011

	Мажи		Жени		Вкупно	
	Број	Процент	Број	Процент	Број	Процент
Возраст						
0-4	432	5.8	427	5.8	859	5.8
5-9	444	6.0	401	5.5	846	5.7
10-14	449	6.0	407	5.6	856	5.8
15-19	592	7.9	493	6.7	1085	7.3
20-24	534	7.2	524	7.2	1058	7.2
25-29	580	7.8	554	7.6	1134	7.7
30-34	578	7.8	522	7.1	1100	7.5
35-39	524	7.0	503	6.9	1026	7.0
40-44	496	6.7	495	6.8	991	6.7
45-49	529	7.1	468	6.4	996	6.7
50-54	510	6.8	524	7.2	1034	7.0
55-59	500	6.7	536	7.3	1036	7.0
60-64	417	5.6	447	6.1	864	5.9
65-69	312	4.2	313	4.3	625	4.2
70-74	230	3.1	282	3.9	512	3.5
75-79	194	2.6	263	3.6	457	3.1
80-84	76	1.0	94	1.3	170	1.1
85+	44	.6	62	.8	106	.7
Недостасува/НЕ ЗНАЕ	3	.0	4	.1	8	.1
Возрасни групи кои се зависни						
0-14	1326	17.8	1235	16.9	2561	17.3
15-64	5259	70.6	5066	69.2	10326	69.9
65+	857	11.5	1013	13.8	1869	12.7
Недостасува/НЕ ЗНАЕ	3	.0	4	.1	8	.1
Популација на деца и возрасни						
Деца на возраст од 0-17 години	1680	22.6	1524	20.8	3204	21.7
Возрасни на возраст од 18+ години	5762	77.4	5791	79.1	11552	78.2
Недостасува/Непознато	3	.0	4	.1	8	.1
Вкупно	**7445**	**100.0**	**7319**	**100.0**	**14764**	**100.0**

Поделбата по возраст и пол на популацијата во едно домаќинство во MICS4 истражувањето е во согласност со демографските пресметки за популацијата на национално ниво од 2010[7],. За поширок старосни групи, т.е. 0-14 години со 17 проценти жени и 18 проценти мажи; за 15-64 години со 69 проценти жени и 71 проценти мажи и за 65+ години со 14 проценти жени и 12 проценти мажи. Пирамидата во Графиконот HH.1 покажува негативен тренд во растот на популацијата каде соодносот на популацијата на возраст од 0-17 години е 23 проценти за мажи и 21 процент за жени, што е речиси четири пати помалку отколку соодносот кај возрасните лица над 18 години и само два пати поголема од старосната група од 65 години и повеќе.

Графикон HH.1: Старосна распределба на популацијата од домаќинството според полот, Македонија, 2011

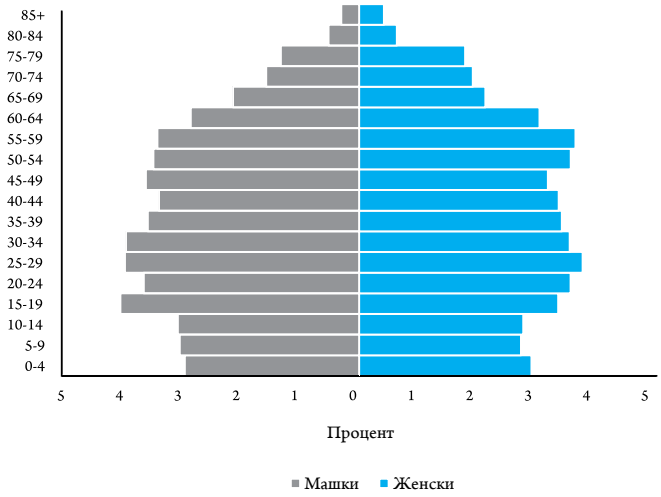

Табелите HH.3-HH.5 содржат основни информации за домаќинствата, за женските испитаници на возраст од 15-49 и децата под 5-годишна возраст преку презентирање на непондерирани, како и пондерирани податоци. Информациите за основните карактеристики на домаќинството, жени и деца под 5-годишна возраст кои се интервјуирани во истражувањето, се клучни за толкувањето на наодите кои се претставени подолу во извештајот и исто така може да укажат на репрезентативноста на истражувањето. Останатите табели во овој извештај се претставени само со пондерирани податоци. Види Прилог A1 за повеќе детали околу пондерирањето.

Табелата HH.3 дава основни информации за домаќинствата. Во рамки на домаќинството, Полот на главата на домаќинството, регионот, областа, бројот на членови на домаќинството, образованието на главата на домаќинството и етничката припадност [8] на главата на домаќинството се прикажани во Табелата. Овие основни карактеристики се употребени во следните табели на овој извештај; бројките во графиконите исто така имаат за целда го покажат бројот на опсервации по главните категории, кои се предмет на анализа на овој извештај.

Бројот на испитаници кои се без образование е премал за да тие бидат прикажани како посебна категорија. Оттаму, категориите *Нема образование и Основно образование* се прикажани поодделно само во табелите HH.3, HH.4 и HH.5, додека пак во останатите табели тие ќе бидат споени и означени како *Основно или пониско.*

Табела HH.3: Состав на домаќинство

Процент и распределеност на зачестеност на домаќинствата според избрани карактеристики, Македонија, 2011

	Пондериран процент	Број на домаќинства	
		Пондериран	Непондериран
Пол на главата на домаќинството			
Машки	83.9	3372	3489
Женски	16.1	646	529
Регион			
Вардарски	8.8	352	338
Источен	10.1	405	370
Југозападен	8.4	339	428
Југоисточен	9.1	364	354
Пелагониски	13.9	560	550
Полошки	10.7	429	625
Североисточен	9.4	376	341
Скопски	29.7	1194	1012
Број на членови во домаќинството			
1	9.7	388	279
2	21.6	869	663
3	17.3	695	661
4	23.6	947	939
5	12.4	496	623
6	8.7	348	478
7	3.7	150	200
8	1.5	61	90
9	.9	36	41
10+	.7	28	44
Образование на главата на домаќинството			
Нема образование	2.4	94	103
Основно или пониско	36.7	1474	1606
Средно	41.6	1670	1609
Високо	19.4	778	698
Недостасува/Не се знае	.0	1	2
Етничка припадност на главата на семејството			
Македонска	72.7	2921	2606
Албанска	19.5	784	1071
Друго	7.7	310	340
Недостасува/Не се знае	.1	3	1
Вкупно	**100.0**	**4018**	**4018**

Домаќинства со најмалку			
Едно дете на возраст од 0-4 години	16.9	4018	4018
Едно дете на возраст од 2-9 години	24.3	4018	4018
Едно дете на возраст од 0-17 години	44.4	4018	4018
Една жена на возраст од 15-49 години	63.0	4018	4018
Средна големина на семејството	**3.7**	**4018**	**4018**

7 http://makstat.stat.gov.mk/pxweb2007bazi/temp/01Nas_reg_06_10_PolVoz_mk2012426311420_1p1_1336891.gif

8 Ова беше определено преку прашање за испитаниците за етничката група на која припаѓа главата на домаќинството.

Во Табелата HH.3, збирот на пондерираниот и непондерираниот број на домаќинства е еднаков (4018), бидејќи пробните пондери беа нормализирани (Види прилог А). Табелата, исто така го покажува бројот на семејства кои имаат најмалку едно дете под 18-годишна возраст, најмалку едно дете под 5-годишна возраст и најмалку една подобна жена на возраст од 15-49 години. Табелата, исто така ја покажува пондерираната просечна големина на домаќинството, која е проценета со истражувањето.

Кај 84 проценти од домаќинствата, главата на домаќинството е од машки пол, додека пак од женски пол кај 16 проценти од домаќинствата. Постојат разлики во однос на зачестеноста на распределеноста на домаќинствата по региони, со најголема зачестеност во Скопскиот регион (30 проценти) и најниска (8 проценти) во југоисточниот регион, слично на распределбата на популацијата по региони на крајот на 2010. Средната големина на домаќинството е 3.7, 24 проценти од семејствата се со четири членови, 17 проценти со три членови, 22 проценти со два члена и 12 проценти со пет члена. Домаќинствата со еден член и со шест членови имаат слична зачестеност од 10 проценти и 9 проценти, соодветно. 7 проценти од домаќинствата имаат седум или повеќе членови. Повеќето од главите на домаќинствата се со средно образование (42 проценти) или основно училиште (37 проценти), во споредба со 19 проценти кои имаат високо образование. Повеќето од главите на домаќинствата се Македонци (73 проценти), по што следуваат Албанци (20 проценти), а останатите се од друга етничка припадност. 17 проценти од домаќинствата имаат најмалку едно дете на возраст од 0-4 години, 44.4 проценти со најмалку едно дете на возраст од 0-17 години и 63 проценти со една жена на возраст од 15-49 години.

Карактеристики на женски испитаници на возраст од 15-49 години и деца под 5-годишна возраст

Табелите HH.4 и HH.5 содржат информации за основните карактеристики на женски испитаници на возраст од 15-49 години и деца под 5-годишна возраст. Во двете табели, вкупниот пондериран и непондериран број е еднаков, бидејќи пробните пондери беа нормализирани (стандардизирани). Табелите ги прикажуваат забележаните броеви во секоја од основните категории. Овие категории се применети и во останатите табеларни прикази во овој извештај.

Табела HH.4: Основни карактеристики на жени

Поделба по проценти и зачестеност на жени на возраст од 15-49 години според избрани основни карактеристики, Македонија, 2011

	Пондериран процент	Број на жени	
		Пондериран	Непондериран
Регион			
Вардарски	6.3	243	257
Источен	6.7	258	254
Југозападен	9.2	353	417
Југоисточен	8.3	317	299
Пелагониски	13.4	512	490
Полошки	15.6	597	779
Североисточен	10.0	385	353
Скопски	30.4	1166	982
Област			
Урбана	54.6	2092	1838
Рурална	45.4	1739	1993
Возраст			
15-19	13.8	530	529
20-24	14.1	541	555
25-29	15.0	574	657
30-34	14.8	567	600
35-39	14.2	545	533
40-44	14.5	555	499
45-49	13.5	519	458
Брачен статус/заедница			
Моментално во брак/ во заедница	66.2	2537	2675
Вдовица	1.0	39	38
Разведена	1.4	54	43
Разделени	.6	25	21
Никогаш во брак/во заедница	30.7	1175	1053
Недостасува	.0	0	1
Мајчински статус			
Има родено	63.2	2423	2577
Нема родено	36.8	1408	1254
Раѓања во последните 2 години			
Да	9.4	362	503
Не	90.6	3469	3328
Образование			
Нема	1.2	46	55
Основно	29.4	11271	1312
Средно	43.9	1682	1623
Високо	25.5	976	841
Индекс на богатство			
Најсиромашен	18.1	695	784
Втор	18.9	725	850
Среден	20.4	782	781
Четврт	20.6	791	713
Најбогат	21.9	839	703
Етничко потекло на главата на домаќинството			
Македонско	60.8	2330	2042
Албанско	31.3	1199	1453
Друго	7.9	302	336
Вкупно	**100.0**	**3831**	**3831**

Табелата HH.4 содржи основни карактеристики за жените испитаници на возраст од 15-49 години. Табелата вклучува информации за распределбата на жените според регион, област, возраст, брачен статус, мајчински статус, раѓања во последните две години, образование[9], квинтили на индексот за богатство[10], и етничко потекло на главата на семејството.

Распределбата на жените според регионот варира од 6 проценти во Вардарскиот регион до 30 проценти во Скопскиот регион, и од 55 проценти во урбаните области до 45 проценти во руралните области. Постојат разлики меѓу пондерираните и непондерираните броеви во одредени категории заради преголемиот број на земени примероци или премал број на земени примероци, како што е распределбата според регион во југоисточниот и полошкиот регион, некои старосни групи, брачната состојба, основно образование или помалку, индекс на најсиромашен и најбогат квинтил и етничкото потекло на главата на домаќинството (Македонско и Албанско).

Некои од основните карактеристики на децата под 5-годишна возраст се претставени во Табела HH.5. Тука е вклучена распределбата на децата според неколку карактеристики: пол, регион, област, возраст, образованието на мајката или негователот и богатството.

Табела HH.5: Карактеристики на деца под 5-годишна возраст

Распределба според процент и зачестеност на деца под 5-годишна возраст според избрани карактеристики, Македонија, 2011

	Пондериран процент	Број на деца под 5-годишна возраст	
		Пондериран	непондериран
Пол			
Машки	50.3	692	704
Женски	49.7	684	672
Регион			
Вардарски	7.3	100	139
Источен	8.0	110	131
Југозападен	8.8	121	131
Југоисточен	6.0	83	118
Пелагониски	11.3	156	199
Полошки	18.6	256	216
Североисточен	9.9	136	93
Скопски	30.1	415	349
Област			
Урбана	50.9	701	750
Рурална	49.1	675	626
Возраст			
0-5 месеци	8.3	114	112
6-11 месеци	10.5	144	145
12-23 месеци	20.5	283	265
24-35 месеци	19.9	274	296
36-47 месеци	20.0	276	273
48-59 месеци	20.7	285	285
Образование на мајката*			
Нема	1.5	20	20
Основно	38.1	525	447
Средно	37.9	522	601
Високо	22.5	309	308
Индекс на квинтил на богатство			
Најсиромашен	23.0	316	248
Втор	19.8	272	280
Среден	18.5	255	293
Четврт	18.9	261	267
Најбогат	19.8	272	288
Етничка припадност на главата на домаќинството			
Македонска	51.4	708	846
Албанска	37.8	521	389
Друго	10.7	148	141
Вкупно	**100.0**	**1376**	**1376**

* Образованието на мајката се однесува на образовното ниво на мајките и негувателите на деца под 5-годишна возраст.

9 Освен доколку не е поинаку наведено, "Образование" се однесува на образовното ниво на испитаникот во овој извештај кога се користи како варијабла на основните карактеристики.

10 Анализата на главните компоненти беше направена со користење на информациите за сопственоста на потрошувачките добра, карактеристики на домаќинството, вода и санитарен систем, и други карактеристики кои се поврзани со богатството на домаќинството за да се назначат пондери (резултати за фактори) за средствата на секое домаќинство. За секое домаќинство потоа беа назначени бодови (резултат) за богатство врз основа на овие пондери и средства кои се во сопственост на домаќинството. Популацијата од домаќинствата која е дел од истражувањето потоа беше рангирана според резултатот за богатството на домаќинството во кое живее таа популација, и конечно беше поделено на 5 еднакви делови (квинтили) од најнискиот (најсиромашниот) до највисокиот (најбогатиот). Средствата кои беа користени во овие пресметки се следните: тип на извор на вода и санитарен систем, број на соби кои се користат за спиење, главен материјал за подот, покривот и надворешните ѕидови во живеалиштето; тип на гориво кое се користи за готвење; присуство во домаќинството на електрична енергија, радио, телевизија, плазма/ЛЦД ТВ, фиксен телефон, фрижидер, машина за перење, шпорет, бојлер, еркондишн, машина за садови, микробранова печка, сушара, гарнитура за седење/софа, кревет за спиење, маса за јадење; членови на домаќинството кои поседуваат часовник, мобилен телефон, велосипед, мотоцикл/скутер, запрежна кола со животни, автомобил/камион, моторен чамец, компјутер или лаптоп, приколка или сопственост на сметка во банка од членовите на домаќинството. Индексот на богатство се претпоставува дека го опфаќа основното долгорочно богатство преку информации за средствата на домаќинството, и намерата е со него да се обезбеди рангирање на домаќинството според богатството, од најсиромашно до најбогато. Индексот на богатство не дава информации за апсолутната сиромаштија, моменталниот приход или нивото на трошоци. Пресметаните поени за богатство се применливи само за оваа група на податоци, на кои всушност и се засновани. Повеќе информации за структурата на индексот на богатство може да се најдат во Filmer, D. and Pritchett, L., 2001. "Estimating wealth effects without expenditure data – or tears: An application to educationalal enrolments in states of India". Demography 38(1): 115-132.Gwatkin, D.R., Rutstein, S., Johnson, K. ,Pande, R. and Wagstaff.A., 2000.Socio-EcoHemic Differences in Health, Nutrition, and Population. HNP/Poverty Thematic Group, Washington, DC: World Bank. Rutstein, S.O. and Johnson, K., 2004. The DHS Wealth Index. DHS Comparative Reports He. 6. Calverton, Maryland: ORC Macro.

Распределбата на децата под 5-годишна возраст според регион е слична со распределбата кај жените, и варира од 7 проценти во Вардарскиот регион до 30 проценти во Скопскиот регион. Распределбата според област е слична во урбаните области (51 процент) и руралните области (49 проценти) и речиси еднаква според полот со 50 проценти мажи и 50 проценти жени. Сите старосни групи кои се постари од 12 месеци се еднакво распределени со околу 20 проценти. Постојат разлики помеѓу пондерираните и непондерираните броеви, особено за некои категории заради преголем број на земени примероци или премал број на земени примероци, како што е распределбата по региони во североисточниот и Скопскиот регион, основно образование или пониско, средно образование, индекс на најбогат и најсиромашен квинтил на богатство и етничка припадност на главата на домаќинството (македонско и албанско).

Услови за живеење на децата

Во Табелата HH.6 се прикажани информации за условите за живеење на децата и децата сираци под 18-годишна возраст.

Табела HH.6: Услови за живеење на децата и децата сираци

Распределба според процент и зачестеност на деца под 5-годишна возраст според избрани карактеристики, Македонија, 2011

	Живее со двата родителa	Не живее со родителите				Живее со мајката		Живее со таткото		Не може да се одреди	Вкупно	Не живее со биолошките родители[1]	Еден или двата родителa починати[2]	Број на деца на возраст 0-17 години
		Само таткото е жив	Само мајката е жива	Двајцата се живи	Двајцата се починати	Таткото е жив	Таткото е починат	Мајката е жива	Мајката е почината					
Пол														
Машки	93.6	.1	.0	.6	.1	3.0	.9	1.0	.3	.4	100.0	.8	1.4	1680
Женски	93.8	.1	.1	.4	.0	2.4	1.8	.7	.4	.3	100.0	.6	2.4	1524
Регион														
Вардарски	92.1	.5	.0	1.5	.0	3.8	.6	.2	.6	.7	100.0	2.0	1.7	193
Источен	91.5	.6	.0	.9	.5	3.8	.5	1.6	.4	.1	100.0	2.0	2.1	225
Југозападен	95.5	.0	.0	.1	.0	1.7	.9	.9	.0	.8	100.0	.1	.9	312
Југоисточен	93.8	.0	.0	.8	.0	2.5	2.4	.5	.0	.0	100.0	.8	2.4	262
Пелагониски	94.6	.0	.0	.0	.0	2.1	.8	1.1	.6	.8	100.0	.0	1.4	392
Полошки	93.5	.0	.0	.7	.1	3.5	1.8	.0	.1	.3	100.0	.8	2.0	513
Североисточен	92.9	.0	.0	.4	.0	1.0	3.6	1.3	.1	.6	100.0	.4	3.8	352
Скопски	93.9	.0	.2	.5	.0	3.0	.6	1.2	.6	.0	100.0	.7	1.4	955
Област														
Урбана	92.0	.0	.0	.7	.1	3.5	1.6	1.4	.4	.3	100.0	.8	2.1	1604
Рурална	95.4	.2	.1	.3	.0	1.9	1.0	.4	.3	.4	100.0	.6	1.6	1599
Возраст														
0-4	95.8	.0	.0	.2	.0	2.3	1.0	.5	.0	.1	100.0	.2	1.0	859
5-9	92.0	.1	.0	.2	.0	4.3	1.8	.5	.6	.3	100.0	.4	2.5	846
10-14	95.1	.0	.0	.4	.0	1.7	1.0	1.4	.4	.0	100.0	.4	1.4	856
15-17	91.1	.2	.3	1.5	.2	2.3	1.5	1.2	.6	1.1	100.0	2.2	2.8	643
Индекс на квинтил на богатство														
Најсиромашен	93.5	.3	.0	.6	.2	2.7	.8	.7	.4	.7	100.0	1.1	1.8	690
Втор	93.3	.0	.3	.5	.1	2.1	3.0	.4	.1	.3	100.0	.8	3.4	651
Среден	91.5	.0	.0	1.2	.0	4.1	1.4	1.1	.6	.0	100.0	1.2	2.1	614
Четврт	94.1	.0	.0	.4	.0	1.9	1.0	1.4	.7	.5	100.0	.4	1.7	588
Најбогат	95.8	.0	.0	.1	.0	2.7	.4	.9	.0	.2	100.0	.1	.4	660
Етничка припадност на главата на домаќинството														
Македонска	93.4	.1	.1	.6	.0	3.1	1.0	.9	.4	.3	100.0	.8	1.7	1758
Албанска	94.9	.0	.0	.3	.0	2.2	1.6	.5	.2	.3	100.0	.3	1.8	1161
Друго	90.1	.0	.0	1.1	.4	2.2	2.1	2.6	.8	.7	100.0	1.5	3.4	285
Вкупно	**93.7**	**.1**	**.1**	**.5**	**.1**	**2.7**	**1.3**	**.9**	**.4**	**.3**	**100.0**	**.7**	**1.9**	**3204**

[1] MICS индикатор 9.17
[2] MICS индикатор 9.18

Од 3204 деца кои се опфатени со истражувањето, 94 проценти живеат со двајцата родители. 4 проценти живеат само со мајката, а 1 процент само со таткото. Помалку од 1 процент од децата не живеат со нивните биолошки родители и кај 2 проценти од децата еден или двајцата родители се починати.

Опфат на примерокот – Ромски населби

Од 1079 семејства кои беа избрани за примерокот, 997 беа населени. Од нив, 953 беа успешно интервјуирани, со стапка на одзив на домаќинствата од 96 проценти. Во интервјуираните домаќинства, беа идентификувани 1134 жени (на возраст од 15-49 години). Од нив, 1091 беа успешно интервјуирани, со стапка на одзив од 96 проценти во интервјуираните домаќинства. 483 деца на под 5-годишна возраст беа наведени во прашалниците за домаќинствата. Прашалниците беа пополнети за 476 од овие деца, што одговара на стапка на одзив од 99 проценти во рамки на интервјуираните домаќинства. Севкупната стапка на одзив од 92 и 94 се пресметани за интервјуата со жени и деца под 5-годишна возраст соодветно (Табела HH.1R).

Табела HH.1R: Резултати од интервјуа за жени и деца под 5-годишна возраст во домаќинствата

Број на домаќинства, жени, мажи и деца под 5-годишна возраст според резултатите од интервјуата за домаќинство, жени, мажи и деца под 5-годишна возраст и стапки на одзив за интервјуата, Ромски населби, 2011

	Вкупно
Домаќинства	
Број на домаќинства во примерокот	1079
Населени	997
Интервјуирани	953
Стапка на одзив на домаќинства	95.6
Жени	
Подобни	1134
Интервјуирани	1091
Стапка на одзив на жените	96.2
Севкупна стапка на одзив на жените	92.0
Деца под 5-годишна возраст	
Подобни	483
Интервјуирани мајки/негуватели	476
Стапка на одзив за деца под 5-годишна возраст	98.6
Севкупна стапка на одзив за деца под 5-годишна возраст	94.2

Карактеристики на домаќинствата – Ромски населби

Табелата HH.2 R ја содржи поделбата на популацијата од истражувањето по пондерирана возраст и пол. Поделбата, исто така е искористена за изработка на пирамидата за популацијата од Графикон HH.1R. Во 953 успешно интервјуирани домаќинства во истражувањето, беа идентификувани 4229 членови на домаќинствата. Од нив, 2093 се мажи, и 2136 се жени.

Табела HH.2R: Старосна поделба во домаќинствата според полот

Процент и зачестеност на популацијата на домаќинствата кај старосни групи на 5 години, зависни старосни групи, и според популација на деца (на возраст од 0-17 години) и возрасни (на возраст од 18 или повеќе), според полот, Ромски населби, 2011

	Мажи		Жени		Вкупно	
	Број	Процент	Број	Процент	Број	Процент
Возраст						
0-4	246	11.8	253	11.8	499	11.8
5-9	212	10.1	221	10.4	433	10.2
10-14	172	8.2	176	8.2	348	8.2
15-19	186	8.9	178	8.3	365	8.6
20-24	178	8.5	189	8.8	367	8.7
25-29	185	8.8	162	7.6	347	8.2
30-34	164	7.8	171	8.0	335	7.9
35-39	134	6.4	117	5.5	251	5.9
40-44	113	5.4	153	7.2	266	6.3
45-49	134	6.4	127	6.0	261	6.2
50-54	132	6.3	140	6.5	271	6.4
55-59	92	4.4	100	4.7	193	4.6
60-64	68	3.2	58	2.7	125	3.0
65-69	27	1.3	49	2.3	77	1.8
70-74	27	1.3	28	1.3	55	1.3
75-79	19	.9	8	.4	27	.6
80-84	0	.0	4	.2	4	.1
85+	4	.2	3	.1	6	.1
Зависни возрасни групи						
0-14	630	30.1	650	30.4	1280	30.3
15-64	1385	66.2	1395	65.3	2780	65.7
65+	78	3.7	92	4.3	170	4.0
Популација на деца и возрасни						
Деца на возраст од 0-17 години	751	35.9	772	36.1	1523	36.0
Возрасни на возраст од 18+ години	1342	64.1	1364	63.9	2706	64.0
Вкупно	**2093**	**100.0**	**2136**	**100.0**	**4229**	**100.0**

Податоците од Табела HH.2R укажуваат на позитивен раст на населението кај ромската популација. Процентот на деца на возраст од 0-4 години е највисок, со речиси 12 проценти од ромската популација. Истовремено, процентот на другите старосни групи опаѓа со возраста. Децата на возраст од 0-17 години претставуваат 36 проценти од ромската популација наспроти старосната група од 65 години и повеќе со само 4 проценти.

Графикон HH.1R: Старосна распределба на популацијата од домаќинството според полот, Ромски населби, 2011

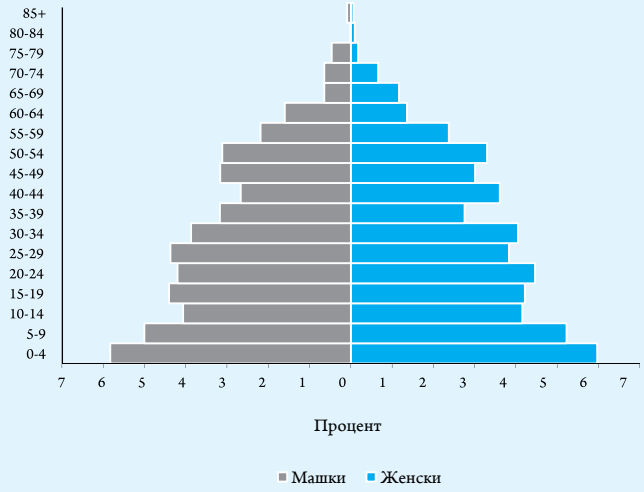

Табелите HH.3R - HH.5R даваат основни информации за домаќинствата, женските испитаници на возраст од 15-49 години и деца под 5-годишна возраст преку презентирање на непондерирани, како и пондерирани бројки. Информациите за основните карактеристики на интервјуираните домаќинства, жени и деца под 5-годишна возраст во истражувањето се клучни за толкувањето на наодите кои се презентирани подолу во извештајот, и може исто така да укажат на репрезентативноста на истражувањето. Останатите табели во овој извештај се претставени само со пондерирани податоци. Види Прилог А2 за повеќе детали околу пондерирањето.

Табела HH.3R содржи основни информации за домаќинствата во ромските населби. Во домаќинствата, полот на главата на семејството, бројот на членови во домаќинството и образованието на главата на домаќинството се прикажани во Табелата. Овие основни карактеристики се користат и во последователните табели на овој извештај. Бројките во табелите исто така имаат за цел да ги прикажат бројките по главните категории кои се анализираат во овој извештај.

Бројот на испитаници со високо образование е премногу мал за да се прикаже како посебна категорија. Оттаму, категориите *Средно* и *Високо* образование се прикажани одделно само во Табелите HH.3, HH.4 и HH.5, додека пак во останатите табели тие се споени и означени како *Средно+*.

Табела HH.3R: Состав на домаќинство

Процент на домаќинства според избрани карактеристики, Ромски населби, 2011

	Пондериран процент	Број на домаќинства	
		Пондериран	Непондериран
Пол на главата на домаќинството			
Машки	85.3	813	815
Женски	14.7	140	138
Број на членови на домаќинство			
1	6.3	60	54
2	13.0	124	109
3	13.9	132	124
4	21.6	206	218
5	17.3	165	157
6	13.0	124	140
7	8.2	78	76
8	3.1	29	35
9	1.8	17	16
10+	2.0	19	24
Образование на главата на семејството			
Без образование	14.9	142	132
Основно	66.8	636	631
Средно	16.9	161	179
Високо	1.5	14	11
Вкупно	**100.0**	**953**	**953**
Домаќинства со најмалку			
Едно дете на возраст од 0-4 години	38.0	953	953
Едно дете на возраст од 2-9 години	46.7	953	953
Едно дете на возраст од 0-17 години	69.7	953	953
Една жена на возраст од 15-49 години	80.3	953	953

Пондерираниот и непондерираниот вкупен број на домаќинства е ист (953), бидејќи пробните пондери беа нормализирани (види Прилог А). Табелата, исто така го покажува процентот на домаќинства со најмалку едно дете под 18-годишна возраст, најмалку едно дете под 5-годишна возраст и најмалку една подобна жена на возраст од 15-49 години. Табелата, исто така ја покажува пондерираната просечна големина на едно домаќинство која е проценета со истражувањето.

Во 85 проценти оддомаќинствата, глава на домаќинството се мажи, додека пак во останатите 15 проценти оддомаќинствата главата на домаќинството е жена. Мнозинството од оние кои се глава на домаќинството (67 проценти) имаат завршено основно образование. Средната големина на домаќинството од 4.4 члена ја одразува структурата на домаќинството според бројот на членови, а најголема зачестеност во примерокот имаат домаќинствата со четири или пет члена.

Карактеристики на женски испитаници на возраст од 15-49 години и деца под 5-годишна возраст – Ромски населби

Табелите HH.4R и HH.5R содржат информации за основните карактеристики на женските испитаници на возраст од 15-49 години и деца под 5-годишна возраст. Во двете табели, еднакви се пондерираните и непондерираните броеви, бидејќи пробните пондери беа нормализирани (стандардизирани). Табелите ги прикажуваат броевите за секоја категорија поединечно, кои се користат и во понатамошните табеларни прикази на овој извештај.

Табела HH.4R: Основни карактеристики на жени

Процент и зачестенот во распределбата на жени на возраст од 15-49 години според избрани основни карактеристики, Ромски населби, 2011

	Пондериран процент	Број на жени	
		Пондериран	Непондериран
Возраст			
15-19	15.8	173	175
20-24	17.4	190	199
25-29	15.2	166	166
30-34	15.7	172	161
35-39	10.3	112	113
40-44	13.7	149	148
45-49	11.9	129	129
Брачен статус/заедница			
Моментално во брак/заедница	73.3	799	801
Вдовица	2.0	22	21
Разведена	4.3	47	41
Разделени	2.1	22	21
Никогаш во брак/заедница	18.3	200	207
Мајчински статус			
Има родено	76.7	837	824
Нема родено	23.3	254	267
Раѓања во последните две години			
Да	16.7	182	174
Не	83.3	909	917
Образование			
Нема	16.8	183	186
Основно	66.3	724	708
Средно	14.1	153	165
Високо	2.8	31	32
Индекс на квинтил на богатство			
Најсиромашен	18.4	201	170
Втор	18.5	202	201
Среден	19.4	212	206
Четврт	21.3	232	259
Најбогат	22.4	245	255
Вкупно	**100.0**	**1091**	**1091**

Табелата HH.4R ги содржи основните карактеристики на женските испитаници на возраст од 15-49 години. Табелата вклучува информации за распределбата на жените по возраст, брачен статус, мајчински статус, раѓања во последните две години, образование[11], и индекс на квинтили на богатство. Мнозинството жени припаѓаат на групите кои се категоризирани како моментално во брак/заедница, со завршено основно образование и без раѓања во последните две години.

Некои од основните карактеристики на децата под 5-годишна возраст се претставени во Табела HH.5R. Тука спаѓа распределбата на децата според неколку карактеристики: пол, возраст, образование на мајката или негувателот, и богатството.

Табела HH.5R: Основни карактеристики на деца под 5-годишна возраст

Процент и зачестеност на распределбата на деца под 5-годишна возраст според избрани карактеристики, Ромски населби, 2011

	Пондериран процент	Број на деца под 5 години	
		Пондериран	Непондериран
Пол			
Машки	49.8	237	250
Женски	50.2	239	226
Возраст			
0-5 месеци	7.5	36	37
6-11 месеци	9.1	43	44
12-23 месеци	20.7	99	102
24-35 месеци	21.0	100	105
36-47 месеци	19.4	92	83
48-59 месеци	22.1	105	105
Образование на мајката*			
Нема	21.3	102	102
Основно	68.6	327	318
Средно	10.1	48	56
Високо	2.3	11	9
Индекс на квинтил на богатство			
Најсиромашен	25.7	122	108
Втор	22.7	108	107
Среден	19.5	93	90
Четврт	16.7	79	92
Најбогат	15.4	73	79
Вкупно	**100.0**	**476**	**476**

* Образованието на мајката се однесува на образовното ниво на мајките и негувателите на деца под 5-годишна возраст.

Приближно 17 проценти оддецата од ромската популација се на возраст под 1 година, додека пак останатите четири старосни групи се присутни со 19 до 22 проценти. Мајките на мнозинството деца (69 проценти) имаат завршено основно училиште, додека пак бројот на деца чии мајки немаат образование е два пати поголем од бројот на оние кои имаат завршено средно и високо образование. За разлика од распределбата кај жените, највисок е процентот на деца под 5-годишна возраст кај најсиромашните домаќинства (27 проценти) и најнизок кај најбогатите (15 проценти).

11 Освен доколку не е поинаку наведено, "Образование" се однесува на образовното ниво на испитаникот во овој извештај кога се користи како варијабла на основните карактеристики.

Услови за живеење на децата – Ромски населби

Табелата HH.6R содржи информации за условите за живеење на децата и децата сираци под 18-годишна возраст во Ромските населби.

Табела HH.6R: Услови за живеење на децата и децата сираци

Распределба според процент и зачестеност на деца под 5-годишна возраст според избрани карактеристики, Ромски населби, 2011

	Живее со двата родителa	Не живее со родителите				Живее со мајката		Живее со таткото		Не може да се одреди	Вкупно	Не живее со биолошките родители[1]	Еден или двата родителa починати[2]	Број на деца на возраст 0-17 години
		Само таткото е жив	Само мајката е жива	Двајцата се живи	Двајцата се починати	Таткото е жив	Таткото е починат	Мајката е жива	Мајката е почината					
Пол														
Машки	91.2	.0	.0	.8	.1	3.1	2.2	1.6	.2	.8	100.0	.9	2.5	751
Женски	84.4	.1	.2	3.2	.1	5.0	3.6	1.8	.3	1.4	100.0	3.5	4.1	772
Возраст														
0-4	89.7	.0	.0	.2	.0	6.1	2.8	.7	.0	.5	100.0	.2	2.8	499
5-9	90.6	.0	.0	.7	.0	3.8	1.5	2.9	.0	.4	100.0	.7	1.5	433
10-14	87.0	.1	.1	2.9	.1	2.8	4.9	1.3	.2	.5	100.0	3.3	5.5	348
15-17	80.0	.0	.4	6.6	.4	2.2	2.5	2.2	1.3	4.5	100.0	7.4	4.5	244
Индекс на квинтил на богатство														
Најсиромашен	82.4	.0	.1	3.3	.2	2.8	5.8	2.7	.0	2.6	100.0	3.6	6.1	392
Втор	87.6	.1	.3	2.7	.0	5.8	2.5	.4	.2	.4	100.0	3.1	3.1	315
Среден	90.0	.0	.0	.9	.2	2.6	1.5	2.4	1.1	1.2	100.0	1.1	2.8	292
Четврт	89.4	.0	.0	1.2	.0	3.9	2.6	2.3	.0	.7	100.0	1.2	2.6	280
Најбогат	92.1	.0	.0	1.2	.0	5.7	.8	.2	.0	.0	100.0	1.2	.8	245
Вкупно	**87.8**	**.0**	**.1**	**2.0**	**.1**	**4.1**	**2.9**	**1.7**	**.3**	**1.1**	**100.0**	**2.2**	**3.3**	**1523**

[1] MICS индикатор 9.17

[2] MICS индикатор 9.18

Од 1523 деца во Ромските населби опфатени со истражувањето, 88 проценти живеат со двајцата родители. 7 проценти живеат само со мајката, а 2 проценти живеат само со таткото. 2 проценти оддецата не живеат со нивните биолошки родители, а кај 3 проценти оддецата еден или двајцата родители се починати.

IV СМРТНОСТ КАЈ ДЕЦАТА

Една од осопфатните цели на Милениумските развојни цели (MDGs) е намалување на смртноста кај доенчињата и децата под 5-годишна возраст. Поконкретно, Милениумските развојни цели (MDGs) повикуваат на намалување на смртноста кај децата под 5-годишна возраст за две третини во периодот помеѓу 1990 и 2015. Следењето на напредокот кон оваа цел е важно, но тешко. Мерењето на смртноста кај децата може да изгледа лесно, но обидите преку употреба на директни прашања, како што е "Дали некој има починато во ова домаќинство во последната година?" даваат непрецизни резултати. Примената на директни мерења на смртноста кај децата од историите на раѓањето е нешто за кое е потребно многу време, поскапо е, и потребно е особено големо внимание да се посвети на обуки и супервизија. Од друга страна, развиените индиректни методи за мерење на смртноста кај децата даваат цврсти оценки кои се споредливи со оние кои се добиени од други извори. Со примена на индиректните методи се намалуваат опасностите од заборавање, непрецизни или погрешно толкувани дефиниции, и слаби техники за интервјуирање.

Модулот за смртност кај децата беше спроведен само за примерокот од Ромските населби. Смртноста кај доенчињата и децата под 5-годишна возраст на национално ниво е премногу ниска за да се мери преку прашалникот за MICS.

Стапка на смртност на доенчињата е веројатноста за умирање пред првиот роденден. Стапка на смртност кај деца под 5-годишна возраст е веројатноста за умирање пред петтиот роденден. Во истражувањето MICS, стапките на смртност кај доенчиња и деца под 5-годишна возраст се пресметуваат врз основа на индиректната техника за проценка која е позната како Брасов модел[12]. Податоците кои се користат за оваа пресметка се следните: просечниот број на деца родени од жени кои се класифицирани во возрасни групи од по 5 години на возраст од 15 до 49 години, и процентот на тие деца кои се умрени во однос на жените кои се класифицирани во 5-годишни старосни групи (Табела CM.1R). Со оваа техника, процентите на умрени деца на жени во секоја од старосните групи се претвораат во веројатност за умирање притоа земајќи го предвид приближното времетраење на изложеност на децата на ризик од умирање, и одреден модел на образец за возраста на смртноста. Врз основа на претходните информации за смртноста во Ромските населби во Македонија, источниот модел на таблици за морталитет беше избран како најсоодветен.

Табела CM.1R: Родени, преживеани и умрени деца

Просечен и вкупен број на деца кои се родени, кои преживеале и процент на умрени деца според возраста на жените, Ромски населби, 2011

	Родени деца		Деца кои преживеале		Процент на мртви	Број на жени
	Средна бројка	Вкупно	Средна бројка	Вкупно		
Возраст						
15-19	.080	14	.080	14	.000	173
20-24	.608	115	.595	113	.022	190
25-29	1.106	183	1.094	181	.011	166
30-34	1.206	207	1.180	203	.022	172
35-39	1.501	168	1.412	158	.059	112
40-44	1.456	217	1.369	204	.060	149
45-49	1.676	217	1.573	204	.061	129
Вкупно	**1.029**	**1122**	**.987**	**1077**	**.040**	**1091**

Стапката на смртноста на доенчињата во ромските населби се проценува на 13 на илјада живородени деца, додека пак веројатноста за умирање на деца под 5-годишна возраст (U5MR) е околу 14 на илјада.[13] Овие проценки се пресметани со упросечување на проценките на смртноста добиени од жените од старосните групи 25-29 и 30-34, и се однесуваат на средината на 2005.

12 *United Nations, 1983. Manual X: Indirect Techniques for Demographic Estimation (United Nations publication, Sales He. E.83.XIII.2). United Nations, 1990a. QFIVE, United Nations Program for Child Mortality Estimation. New York, UN Pop Division. United Nations, 1990b. Step-by-step Guide to the Estimation of Child Mortality. New York, UN.*

13 Табелата не е прикажана заради малиот број на случаи во распределените категории.

V ИСХРАНА

Состојба со исхранетоста

Состојбата со исхранетоста на децата претставува одраз на нивното севкупно здравје. Кога децата имаат пристап до адекватни прехрамбени производи, тие не се изложени на повторени заболувања и кога за нив се води добра грижа, тие можат да го постигнат својот потенцијал за раст и се смета дека се добро исхранети.

Неисхранетоста е причина за повеќе од половина од смртните случаи на деца ширум светот. Кај недоволно исхранетите деца поголема е веројатноста дека ќе умрат од некои детски заболувања, а оние деца кои ќе преживеат ќе страдаат од повторливи заболувања и слабо ќе напредуваат во растот. Три четвртини од децата кои умираат од причини поврзани со неисхранетоста биле само благо или умерено неисхранети – без да покажуваат надворешни знаци на ранливост. Милениумската развојна цел е да се намали за половина процентот на луѓе кои страдаат од изгладнетост во периодот помеѓу 1990 и 2015. Намалувањето на преваленцата на неисхранетост, исто така ќе помогне за остварување на целта за намалување на смртноста кај децата.

Кај популацијата која добро е исхранета, постои референтна распределба на висината и тежината кај децата под 5-годишна возраст. Недоволно исхранетата популација може да се процени преку споредба на децата со референтната популација. Референтната популација која се користи во овој извештај се заснова на стандардите за раст на WHO [14]. Секој од трите индикатори за состојбата со исхранетоста може да се изразат во стандардни единици на отстапувања (z-бодови) од средната вредност на референтната популација.

Тежина –за-возраст е мерка за акутна и хронична неисхранетост. Децата чија тежина-за-возраст е е повеќе од две стандардни отстапувања под средната вредност на референтната популација се смета дека се со *умерена помала тежина* додека пак оние чија тежина-за-возраст е повеќе од три стандардни отстапувања под средната вредност се класифицирани како деца со *сериозна помала тежина.*

Висина-за-возраст е мерка за линеарен раст. Децата чија височина-за-возраст е повеќе од две стандардни отстапувања под средната вредност на референтната популација се смета дека се ниски за својата возраст и се класифицирани како деца со *умерен забавен раст.* Оние деца чија висина-за-возраст е повеќе од три стандардни отстапувања под средната вредност на референтната популација се класифицирани како деца со *тежок забавен раст.* Забавениот раст е одраз на хронична неисхранетост како резултат на пропуст да се прими соодветна храна за време на подолг период и повторливи или хронични заболувања.

На крајот, децата чија *тежина-за-висина* е повеќе од две стандардни отстапувања од средната вредност на референтната популација се класифицирани како *умерено исцрпени,* додека пак оние кај кои има повеќе од три стандардни отстапувања под средната вредност се класифицираат како *крајно исцрпени.* Исцрпеноста вообичаено е резултат на неодамнешен недостиг на храна. Индикаторот може да покаже значителни сезонски промени кои се поврзуваат со промените во расположливоста на храна и преваленцата на заболувања.

Во истражувањето MICS, тежината и висината на сите деца под 5-годишна возраст се мерат со помош на антропометриска опрема, која е препорачана од страна на UNICEF. Наодите во овој дел се засноваат на резултатите од тие мерења.

Табелата NU.1 го покажува процентот на деца кои се класифицирани во секоја од горенаведените категории, врз основа на антропометриски мерења кои беа направени за време на теренската работа. Покрај тоа, Табелата го вклучува и процентот на деца кои се со зголемена тежина, каде во предвид се земени оние деца чија тежина за висина е над 2 стандардни отстапувања од средната вредност на референтната популација , и средните z-бодови за сите три антропометриски индикатори.

[14] http://www.who.int/childgrowth/standards/second_set/technical_report_2.pdf

Табела NU.1: Состојба со исхранетоста кај децата

Процент на деца под 5-годишна возраст според состојбата со исхранетоста и според три антропометриски мерења: тежина за возраст, висина за возраст, и тежина за висина, Македонија, 2011

	Тежина за возраст				Висина за возраст				Тежина за висина				
	Со помала тежина		Среден Z-бод (SD)	Број на деца под 5-год. возраст	Забавен раст		Среден Z-бод (SD)	Број на деца под 5-год. возраст	Исцрпени		Зголемена тежина	Среден Z-бод (SD)	Број на деца под 5-год. возраст
	процент под				процент под				процент под		процент над		
	- 2 SD[1]	- 3 SD[2]			- 2 SD[3]	- 3 SD[4]			- 2 SD[5]	- 3 SD[6]	+ 2 SD		
Пол													
Машки	1.5	.2	.5	669	5.6	2.4	.1	667	2.2	.3	13.4	.6	653
Женски	1.1	.2	.4	663	4.3	1.7	.0	652	1.4	.1	11.4	.6	646
Регион													
Вардарски	1.3	.0	.3	99	5.1	2.3	.1	98	3.8	.8	6.5	.3	98
Источен	3.3	.0	.1	110	6.3	2.7	-.3	110	2.8	.6	7.3	.4	109
Југозападен	2.8	.7	.6	117	13.3	8.4	-.2	111	3.8	1.5	22.5	.8	103
Југоисточен	.4	.0	.6	81	1.3	.0	.3	81	1.0	.0	12.8	.7	79
Пелагониски	1.8	1.3	.4	152	4.1	1.4	.0	152	2.3	.0	13.1	.6	152
Полошки	.5	.0	.2	251	5.0	1.7	.0	250	3.4	.0	6.0	.3	244
Североисточен	1.5	.0	.9	135	5.0	3.1	.0	135	.4	.0	28.5	1.2	130
Скопски	.6	.0	.5	388	3.1	.5	.1	382	.0	.0	10.9	.7	382
Област													
Урбана	.8	.3	.6	671	4.1	1.5	.1	666	1.2	.2	15.8	.7	657
Рурална	1.8	.1	.3	661	5.8	2.6	.0	653	2.4	.2	9.0	.4	642
Возраст													
0-5 месеци	5.1	1.3	-.1	110	7.3	2.3	-.2	108	1.7	.0	3.2	.2	107
6-11 месеци	.4	.0	.3	141	2.5	1.5	.5	137	8.5	.0	3.5	.1	136
12-23 месеци	.7	.5	.6	273	5.8	1.8	.0	270	1.9	.6	12.8	.7	265
24-35 месеци	.3	.0	.6	268	3.6	1.0	.1	261	.3	.0	17.9	.8	261
36-47 месеци	.6	.0	.5	268	5.3	3.0	-.1	270	.1	.0	15.6	.8	264
48-59 месеци	2.5	.0	.4	273	5.3	2.4	-.1	272	1.6	.6	11.8	.5	266
Образование на мајката													
Основно или помалку	2.0	.3	.2	528	6.2	1.9	-.2	522	2.8	.3	8.5	.4	516
Средно	1.0	.3	.5	507	5.1	2.0	.0	501	1.6	.2	15.1	.7	493
Високо	.4	.0	.8	297	2.5	2.2	.4	295	.5	.2	14.9	.8	290
Индекс на квинтил на богатство													
Најсиромашен	1.9	.2	.0	308	7.2	1.9	-.3	303	3.5	.0	4.3	.3	301
Втор	1.3	.0	.3	268	5.8	1.8	-.1	266	1.2	.0	9.6	.5	264
Среден	2.1	.3	.6	242	4.7	2.1	.1	241	2.3	.7	22.2	.8	235
Четврт	1.1	.5	.7	250	4.6	3.3	.2	251	1.3	.3	14.2	.7	242
Најбогат	.0	.0	.7	264	2.0	1.2	.3	258	.6	.3	14.2	.7	256
Етничко потекло на главата на домаќинството													
Македонско	.9	.3	.6	683	3.6	1.3	.1	678	1.3	.2	14.6	.7	672
Албанско	.7	.1	.4	508	5.4	2.3	.0	500	2.0	.0	10.7	.5	487
Друго	5.0	.0	.0	141	9.6	4.4	-.4	141	3.7	1.1	7.9	.3	139
Вкупно	**1.3**	**.2**	**.4**	**1332**	**4.9**	**2.0**	**.0**	**1318**	**1.8**	**.2**	**12.4**	**.6**	**1299**

[1] MICS индикатор 2.1a and MDG индикатор 1.8

[2] MICS индикатор 2.1b

[3] MICS индикатор 2.2a, [4] MICS индикатор 2.2b

[5] MICS индикатор 2.3a, [6] MICS индикатор 2.3b

Децата, за кои не беше добиен целосниот датум на раѓање (месец и година), и децата чии мерења се надвор од прифатливиот опсег се исклучени од Табела NU.1. Децата се исклучени од една или повеќе антропометриски индикатори кога не е измерена нивната тежина и висина, независно кое од нив да е применливо. На пример, доколку му била измерена тежината, но не и висината на детето, детето е вклучено во пресметките за помала тежина, но не и во пресметките за исцрпеност и забавен раст. Процентот на деца според возраст и причини за исклученост е прикажан во табелите за квалитет на податоците, Табели DQ.6 и DQ.7. Во целина, кај 94 проценти од децата беа направени валидни мерења на тежината и висината (Табела DQ.7). На сите деца им беше евидентиран датумот на раѓање, што значи дека ниедно дете не беше исклучено од пресметките заради таа причина. (Табела DQ.6). Табелата DQ.7 покажува дека заради неостварени мерења со тоа што недостасува тежината и/или висината, 3 проценти од децата се исклучени од проценките за индикаторот тежина-за-возраст, додека пак бројките покажуваат 4 проценти за индикаторот за висина-за-возраст и 6 проценти за индикаторот за тежина-за-висина.

Во Македонија, 1 процент од децата под 5-годишна возраст имаат помала тежина и 0.2 проценти се класифицирани како деца со значително помала тежина (Табела NU.1). Околу 5 проценти од децата имаат забавен раст или се премногу ниски за нивната возраст и 2 проценти се умерено исцрпени или премногу слаби за нивната висина.

За да се овозможи споредба со MICS3 како и за целите на глобалните извештаи, изготвена е Табелата NU.1 (а) заснована на NCHS/CDC/WHO Меѓународна Референтна Популација (види Прилог Ж).

Графикон NU.1: Процент на деца под 5-годишна возраст кои се со ниска тежина, забавен раст и исцрпени, Македонија, 2011

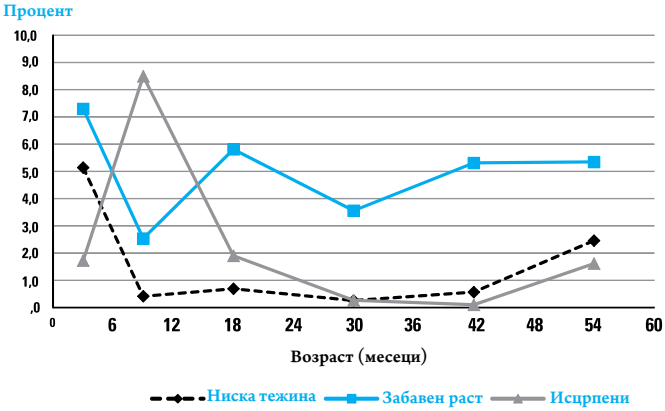

Состојба со исхранетоста – Ромски населби

Речиси 8 проценти од ромските деца на возраст под 5 години во Македонија се со помала тежина и 2 проценти се класифицираат со крајно мала тежина (Табела NU.1R). Околу 17 проценти оддецата се со забавен раст или се премногу ниски за нивната возраст и 5 проценти се исцрпени или преслаби за нивната височина.

Табела NU.1R: Состојба со исхранетоста кај децата

Процент на деца под 5-годишна возраст според состојбата со исхранетоста според три антропометриски индикатори: тежина за возраст, висина за возраст, и тежина за висина, Ромски населби, 2011

	Тежина за возраст			Број на деца под 5-годишна возраст	Висина за возраст			Број на деца под 5-годишна возраст	Тежина за висина				Број на деца под 5-годишна возраст
	Со помала тежина процент под		Среден Z-бод (SD)		Забавен раст процент под		Среден Z-бод (SD)		Исцрпени процент под		Со зголемена тежина процент над	Среден Z-бод (SD)	
	- 2 SD[1]	- 3 SD[2]			- 2 SD[3]	- 3 SD[4]			- 2 SD[5]	- 3 SD[6]	+ 2 SD		
Пол													
Машки	8.1	1.8	-.4	235	21.1	2.9	-.8	224	4.3	1.4	5.9	.1	224
Женски	7.0	2.3	-.5	235	12.0	3.0	-.8	234	4.7	1.9	4.3	-.1	233
Возраст													
0-5 месеци	(11.8)	(7.5)	(-.4)	36	(15.9)	(9.9)	(-.7)	34	(8.0)	(6.4)	(14.8)	(.2_)	33
6-11 месеци	(7.4)	(1.5)	(-.4)	43	(2.6)	(.0)	(-.2)	43	(8.8)	(5.0)	(4.4)	(-.2)	43
12-23 месеци	7.5	1.5	-.4	98	16.1	4.2	-.9	95	3.6	.6	4.4	.0	96
24-35 месеци	3.0	.0	.0	96	14.9	1.6	-.5	92	.9	.0	3.6	.4	91
36-47 месеци	8.0	5.2	-.6	92	22.2	5.3	-1.0	89	5.2	2.1	6.9	-.2	89
48-59 месеци	9.9	.0	-.8	105	19.1	.0	-1.0	104	4.9	.9	2.7	-.3	104
Образование на мајката													
Нема	5.9	.0	-.6	101	25.9	2.8	-1.1	100	2.0	.0	4.0	.0	100
Основно	8.7	2.8	-.5	321	14.9	3.5	-.8	311	4.4	1.8	3.7	-.1	310
Средно+	3.3	1.4	.1	48	6.8	.0	-.1	47	10.6	4.6	16.4	.3	47
Индекс на квинтил на богатство													
Најсиромашен	13.1	5.6	-.9	122	28.7	8.1	-1.3	122	6.9	1.5	4.7	-.2	122
Втор	5.9	1.1	-.6	107	16.0	2.2	-.8	102	2.9	1.7	2.6	-.1	103
Среден	11.1	.9	-.5	91	15.0	1.7	-.7	87	3.1	1.2	4.8	-.2	86
Четврт	1.9	.0	-.1	79	11.2	.0	-.7	77	.8	.0	5.6	.2	75
Најбогат	2.2	1.0	.1	71	3.5	.0	-.1	70	8.2	4.2	9.3	.2	70
Вкупно	**7.6**	**2.0**	**-.5**	**470**	**16.5**	**3.0**	**-.8**	**458**	**4.5**	**1.7**	**5.1**	**.0**	**457**

[1] MICS индикатор 2.1a and MDG индикатор 1.8

[2] MICS индикатор 2.1b

[3] MICS индикатор 2.2a, [4] MICS индикатор 2.2b

[5] MICS индикатор 2.3a, [6] MICS индикатор 2.3b

( ) – Податоците се базираат на 25-49 непондерирани случаи

Процентот на деца со забавен раст е десет пати повисок кај најсиромашниот квинтил на богатство во споредба со најбогатиот квинтил. Исто така, има околу шест пати повеќе деца со помала тежина во најсиромашниот квинтил отколку во најбогатиот. Во однос на полот, кај момчињата има поголема веројатност да имаат забавен раст од девојчињата.

За да се овозможи споредба со MICS3 како и за целите на глобалните извештаи, изготвена е Табелата NU.1 (a) R заснована на NCHS/CDC/WHO Меѓународна Референтна Популација (види Прилог Ж).

Figure NU.1R: Процент на деца под 5-годишна возраст кои се со ниска тежина, забавен раст и исцрпени, Ромски населби, 2011

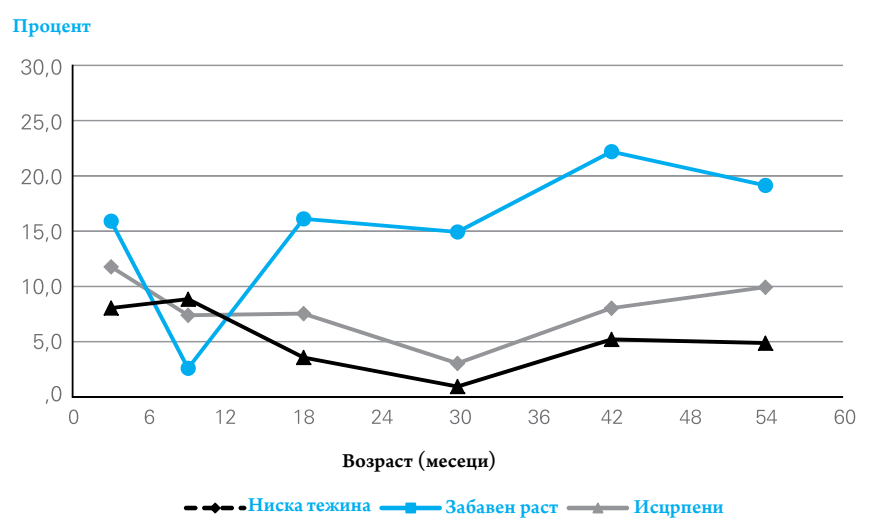

*Податоците за децата на возраст од 0-5 и 6-11 месеци се базираат на 25-49 непондерирани случаи

Доење и исхрана на доенчиња и мали деца

Доењето во текот на првите неколку години од животот го заштитува детето од инфекции, обезбедува идеален извор на нутритиенти, и исто така е економично и безбедно. Меѓутоа, многу мајки престануваат да дојат прерано и честопати има притисоци да се префрлат на употреба на вештачко млеко (формула). Тоа може да придонесе за забавување на растот и неисхранетост со микронутритиенти, а може и да биде небезбедно доколку нема достапна чиста вода.

WHO/UNICEF ги даваат следните препораки за хранење на децата:

- Ексклузивно доење во првите шест месеци
- Продолжено доење за период од две години или повеќе
- Безбедно и соодветно за возраста дохранување започнувајќи од 6 месец
- Зачестеност на дохранувањето: 2 пати на ден за доенчиња на возраст од 6-8 месеци; 3 пати на ден за доенчиња на возраст од 9-11 месеци

Исто така, се препорачува со доењето да се започне еден час по раѓањето.

Индикаторите кои се однесуваат на препорачаните практики за исхрана на децата се следните:

- Рано започнување со доење (во рок од еден час по раѓањето)
- Стапка на ексклузивно доење (< 6 месеци)
- Доминантно доење (< 6 месеци)
- Стапка на продолжено доење (на 1 година и на 2 години)
- Времетраење на доењето
- Доење соодветно за возраста (0-23 месеци)
- Воведување на цврта, полуцврста и кашеста храна (6-8 месеци)
- Минимална зачестеност на оброците (6-23 месеци)
- Зачестеност на исхрана со млеко кај деца кои не се доени (6-23 месеци)
- Исхрана со шише со цуцла (0-23 месеци)

Табелата NU.2 го покажува процентот на деца кои се родени во последните две години пред истражувањето кои биле доени, кои прв пат биле доени еден час или еден ден по раѓањето, и кои имаат примено прихрана предда почне мајката со доење. Иако е многу значаен чекор во справувањето на мајката со доењето и воспоставувањето на физичка и емоционална врска меѓу мајката и детето, само 21 процент од бебињата се дојат за прв пат еден час по породувањето, додека пак кај 64 проценти од новороденчињата во Македонија доењето се почнува еден ден по породувањето. 94 проценти од бебињата биле доени, и 34 проценти примале прихрана предда почне мајката со доење, и тоа со поголема веројатност во урбаните области и во Скопскиот регион, во домаќинствата од најбогатиот квинтил и во домаќинствата каде главата на домаќинство е со македонско етничко потекло. Кај мајките со повисоко образование поголема е веројатноста да ги дојат своите бебиња.

Графикон NU.2: Процент на мајки кои почнале да дојат во текот на првиот час или првиот ден по раѓањето, Македонија, 2011

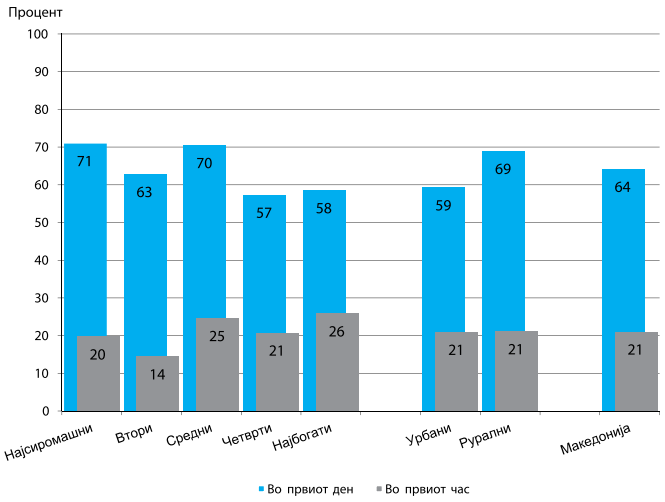

Во Табелата NU.3, состојбата со доењето се базира на кажувањата на мајките/негувателите за конзумирањето на храна и течности од страна на децата и тоа во текот на претходниот ден или ноќта пред интервјуто. *Ексклузивното доење* се однесува на доенчиња кои примиле само мајчино млеко (и витамини, минерали или лекови). Во Табелата е прикажано ексклузивното доење на доенчињата во текот на првите шест месеци од животот, како и продолженото доење на децата на возраст од 12-15 и 20-23 месеци.

Табела NU.2: Прво доење

Процент на родени деца 2 години пред истражувањето кои биле доени, процент на деца кои биле доени еден час или еден ден по раѓањето, и процент на деца кои примиле прихрана пред да се почне со доењето, Македонија 2011

	Процент на деца кои биле доени[1]	Процент на деца кои биле прв пат доени:		Процент на деца кои примиле прихрана	Број на родени деца во последните две години пред истражувањето
		По еден час од раѓањето[2]	По еден ден од раѓањето		
Регион					
Вардарски	(100.0)	(24.6)	(80.9)	(31.7)	16
Источен	(97.5)	(32.0)	(77.6)	(21.9)	25
Југозападен	97.8	18.1	58.9	16.3	39
Југоисточен	(93.0)	(21.6)	(72.8)	(25.6)	16
Пелагониски	91.3	29.0	51.6	37.5	42
Полошки	93.7	15.4	71.2	14.1	69
Североисточен	(82.7)	(46.6)	(66.2)	(22.3)	37
Скопски	95.6	11.3	59.1	56.3	118
Област					
Урбана	96.0	20.9	59.2	46.1	178
Рурална	91.8	21.0	68.8	21.2	183
Месеци од последното раѓање					
0-11 месеци	(89.9)	(11.6)	(56.4)	(11.3)	35
12-23 месеци	(88.0)	(31.2)	(61.6)	(28.5)	37
Помош при породувањето					
Стручно лице	94.3	20.8	64.3	33.5	355
Лице кое традиционално присуствува на породувањето	(*)	(*)	(*)	(*)	1
Друго/Недостасува	(*)	(*)	(*)	(*)	5
Место на породување					
Јавно породилиште	94.6	20.9	65.7	30.8	332
Приватно породилиште	(*)	(*)	(*)	(*)	23
Дома	(*)	(*)	(*)	(*)	1
Друго/Недостасува	(*)	(*)	(*)	(*)	5
Образование на мајката					
Основно или помалку	90.7	18.2	66.7	21.6	146
Средно	95.2	22.9	68.0	33.0	128
Високо	97.1	22.6	54.0	53.9	88
Индекс на квинтил на богатство					
Најсиромашен	89.5	17.4	67.9	15.9	84
Втор	92.2	18.6	65.7	26.2	70
Среден	98.1	18.5	68.1	32.9	64
Четврт	94.8	21.8	59.5	41.3	75
Најбогат	96.0	29.0	58.9	54.3	68
Етничко потекло на главата на домаќинството					
Македононско	95.8	20.9	62.8	45.2	171
Албанско	90.8	17.4	63.6	22.3	146
Друго	96.1	32.7	70.5	24.9	45
Вкупно	**93.9**	**21.0**	**64.1**	**33.5**	**362**

[1] MICS индикатор 2.4

[2] MICS индикатор 2.5

( ) – Податоците се базираат на 25-49 непондерирани случаи

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Табела NU.3: Доење

Процент на живи деца според состојбата со доењето на избрани старосни групи, Македонија, 2011

	Деца на возраст од 0-5 месеци			Деца на возраст од 12-15 месеци		Деца на возраст од 20-23 месеци	
	Процент на ексклузивно доени[1]	Процент на доминантно доење[2]	Број на деца	Процент на доење (Продолжено доење во 1-та година)[3]	Број на деца	Процент на доење (продолжено доење во 2-та година)[4]	Број на деца
Пол							
Машки	31.1	47.2	53	(28.4)	49	(14.4)	39
Женски	16.1	41.5	62	(38.6)	55	(11.4)	43
Област							
Урбана	21.1	45.6	58	(35.0)	53	(13.6)	40
Рурална	25.0	42.5	56	(32.4)	51	(12.1)	42
Образование на мајката							
Основно или помалку	(26.4)	(46.7)	49	(30.6)	47	(19.7)	32
Средно	(24.6)	(36.0)	31	(49.3)	29	(6.7)	39
Високо	(16.9)	(47.6)	35	(23.3)	29	(*)	11
Етничко потекло на главата на домаќинството							
Македонско	19.6	41.0	53	36.1	48	5.4	44
Албанско	(23.0)	(46.8)	46	(23.8)	41	(14.7)	31
Друго	(*)	(*)	15	(*)	15	(*)	8
Вкупно	**23.0**	**44.1**	**114**	**33.8**	**104**	**12.8**	**82**

[1] MICS индикатор 2.6

[2] MICS индикатор 2.9

[3] MICS индикатор 2.7

[4] MICS индикатор 2.8

( ) – Податоците се базираат на 25-49 непондерирани случаи

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Околу 23 проценти оддецата на возраст помала од шест месеци се ексклузивно доени, а тоа е ниво кое е значително пониско оддадените препораки. На возраст од 12-15 месеци, 34 проценти оддецата сè уште се доени и на возраст од 20-23 месеци, 13 проценти сè уште се доени. Четири оддесет деца во Македонија доминантно се доени (44 проценти) во текот на првите 6 месеци.

Графиконот NU.3 го покажува детално образецот на доење според возраста на детето во месеци. Дури на најрана возраст, 60 проценти оддецата примаат течности или друга храна покрај мајчиното млеко. До крајот на шестиот месец, ниедно оддецата не е ексклузивно доено. Само околу 8 проценти оддецата примаат мајчино млеко или се доени по 2-годишна возраст.

Графикон NU.3: Времетраење на доењето

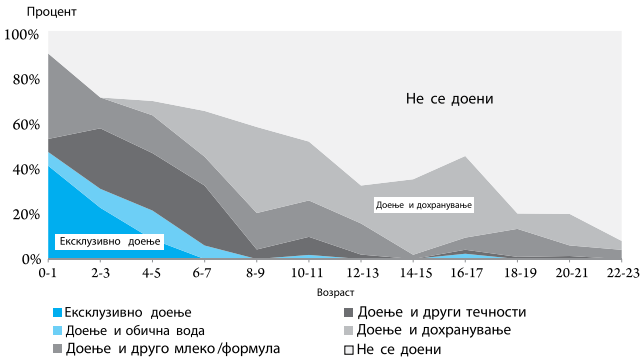

Табелата NU.4 го покажува средното времетраење на доењето според избрани основни карактеристики. Кај децата на возраст од 0-35 месеци, средното времетраење е 12.1 месеци за било кое доење, 1.3 месеци за ексклузивно доење, и 2.8 месеци за доминантно доење. Постојат разлики по региони, област и индекс на богатство.

Табела NU.4: Времетраење на доењето

Средно времетраење на секое доење, ексклузивно доење, и доминантно доење кај деца на возраст од 0-35 месеци, Македонија, 2011

	Средно траење (во месеци) на			Број на деца на возраст од 0-35 месеци
	Било кое доење[1]	Ексклузивно доење	Доминантно доење	
Пол				
Машки	8.1	1.2	2.2	399
Женски	11.4	.5	.6	417
Регион				
Вардарски	4.0	1.2	2.8	50
Источен	10.4	2.2	2.2	60
Југозападен	13.0	2.8	4.7	74
Југосточен	16.5	2.5	2.5	49
Пелагониски	9.3	.5	2.1	98
Полошки	7.6	.6	.7	154
Североисточен	11.0	.	.	78
Скопски	12.4	.6	.6	253
Област				
Урбана	10.2	.7	2.1	417
Рурална	9.5	.6	.7	398
Образование на мајката				
Основно или помалку	8.4	.6	.7	323
Средно	6.8	1.5	2.0	300
Високо	11.4	.5	.7	192
Индекс на квинтил на богатство				
Најсиромашен	9.7	.5	.5	190
Втор	5.9	.7	1.8	153
Среден	7.9	1.5	3.1	153
Четврт	10.2	.4	.5	158
Најбогат	10.5	1.7	2.7	161
Етничка припадност на главата на домаќинството				
Македонско	9.8	.6	1.6	406
Албанско	8.4	.6	.6	314
Друго	15.8	1.7	2.2	95
Медијана	**10.0**	**.6**	**1.3**	**815**
Средна вредност за сите деца (0-35 месеци)	**12.1**	**1.3**	**2.8**	**815**

[1] MICS индикатор 2.10

Соодветноста на исхраната на децата на возраст помала од 24 месеци е прикажана во Табела NU.5. Различните критериуми за соодветна исхрана се применуваат зависно од возраста на детето. За доенчиња на возраст од 0-5 месеци, ексклузивното доење се смета за исхрана која е соодветна на возраста, додека пак за доенчињата на возраст од 6-23 месеци се смета дека соодветно се хранат доколку се дојат и примаат цврста, полу-цврста и кашеста храна. 23 проценти од доенчињата на возраст од 0-5 месеци ексклузивно се дојат, додека пак 22 проценти од доенчињата на возраст од 6-23 месеци се дојат и примаат цврста, полу-цврста и кашеста храна. Како резултат на овие обрасци на хранење, само 22 проценти од децата на возраст од 0-23 месеци добиваат соодветна исхрана. Не постојат разлики во обрасците за исхрана во однос на индексот на богатство на домаќинствата или образовното ниво на мајката.

Табела NU.5: Доење соодветно на возраста

Процент на деца на возраст од 0-23 месеци кои биле соодветно доени во текот на претходниот ден, Македонија, 2011

	Деца на возраст од 0-5 месеци		Деца на возраст од 6-23 месеци		Деца на возраст од 0-23 месеци	
	Процент на ексклузивно доени деца[1]	Број на деца	Процент на деца кои се моментално доени и примаат цврста, полу-цврста и кашеста храна	Број на деца	Процент на соодветно доени деца[2]	Број на деца
Пол						
Машки	31.1	53	24.2	218	25.6	271
Женски	16.1	62	20.2	208	19.3	270
Област						
Урбана	21.1	58	26.8	210	25.6	268
Рурална	25.0	56	17.9	217	19.3	273
Образование на мајката						
Основно или помалку	(26.4)	49	20.7	167	22.0	216
Средно	(24.6)	31	23.4	166	23.6	197
Високо	(16.9)	35	23.2	94	21.5	129
Индекс на квинтил на богатство						
Најсиромашен	30.2	28	21.2	94	23.3	122
Втор	14.1	21	20.9	86	19.5	108
Среден	31.9	23	24.1	76	25.9	99
Четврт	6.7	20	20.6	91	18.1	111
Најбогат	28.1	22	25.2	79	25.8	101
Етничка припадност на главата на домаќинството						
Македонско	19.6	53	28.2	204	26.4	257
Албанско	(23.0)	46	8.2	170	11.3	216
Друго	(*)	15	44.7	53	42.5	68
Вкупно	**23.0**	**114**	**22.3**	**427**	**22.4**	**541**

[1] MICS индикатор 2.6

[2] MICS индикатор 2.14

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Соодветното дохранување на децата на возраст од 6 месеци до 2 години е особено важно за растот и развојот и за спречување на неисхранетоста. Продолженото доење по 6 месечна возраст треба да биде придружено со конзумирање на нутритивно доволна безбедна и соодветна дополнителна храна која помага да се задоволат нутритивните потреби кога мајчиното млеко не е веќе доволно. Кај децата кои се дојат, за тоа се потребни два или повеќе оброци со цврста, полу-цврста или кашеста храна доколку тие се на возраст од шест до осум месеци, и три или повеќе оброци доколку децата се на возраст од 9-23 месеци. За децата на возраст од 6-23 месеци и постари деца кои не се дојат, потребни се четири или повеќе оброци со цврста, полу-цврста или кашеста храна.

Во Македонија, 41 процент од децата на возраст од 6-8 месеци примиле цврста, полу-цврста или кашеста храна на денот пред интервјуто. Табелата NU.7 го прикажува процентот на деца на возраст од 6-23 месеци кои примале полу-цврста или кашеста храна минимален број на пати или повеќе во текот на денот или ноќта пред интервјуто според состојбата со доењето (види Белешка во Табела NU.7 за дефинирање на минималниот број на пати за разни возрасни групи). Во целина, две третини од сите деца на возраст од 6-23 месеци (65 проценти) примале цврста, полу-цврста или кашеста храна минимален број на пати. Кај повисок процент на машки деца (71 проценти) постигната е минималната зачестеност на оброци во споредба со женските деца (59 проценти).

Табела NU.7: Минимална зачестеност на оброците

Процент на деца на возраст од 6-23 месеци кои примале цврста, полу-цврста или кашеста храна (и хранење со млеко кај деца кои не се дојат) минимален број на пати или повеќе во текот на претходниот ден, според состојбата со доењето, Македонија, 2011

	Моментално се дојат		Моментално не се дојат			Сите	
	Процент кои примаат цврста, полу-цврста или кашеста храна минимален број на пати	Број на деца на возраст од 6-23 месеци	Процент кои примаат најмалку 2 млечни оброци[1]	Процент кои примаат цврста, полу-цврста или кашеста храна 4 пати или повеќе	Број на деца на возраст од 6-23 месеци	Процент со минимална зачестеност на оброците[2]	Број на деца на возраст од 6-23 месеци
Пол							
Машки	37.5	75	93.1	88.2	143	70.8	218
Женски	23.7	85	90.8	83.8	123	59.2	208
Возраст							
6-8 месеци	(28.2)	41	98.1	73.5	22	44.2	63
9-11 месеци	(14.0)	41	96.3	96.1	40	54.0	81
12-17 месеци	(42.6)	58	92.3	87.6	97	70.7	155
18-23 месеци	(*)	20	88.9	83.8	108	75.8	128
Област							
Урбана	38.2	80	91.3	88.6	129	69.3	210
Рурална	22.1	80	92.7	83.8	137	61.2	217
Образование на мајката							
Основно или помалку	32.2	58	96.2	81.9	109	64.7	167
Средно	32.1	60	87.8	88.1	106	67.8	166
Високо	(24.7)	42	91.8	91.2	52	61.4	94
Индекс на квинтил на богатство							
Најсиромашен	38.8	32	98.3	85.0	62	69.1	94
Втор	25.6	32	86.0	74.4	54	56.3	86
Среден	29.8	27	94.9	82.7	49	64.1	76
Четврт	30.0	36	87.9	93.5	55	68.5	91
Најбогат	26.6	33	92.6	96.4	46	67.4	79
Етничко потекло на главата на домаќинството							
Македонско	40.2	76	89.6	91.3	128	72.2	204
Албанско	10.7	53	93.6	79.1	117	57.9	170
Друго	(38.5)	31	(*)	(*)	22	61.2	53
Вкупно	**30.2**	**160**	**92.0**	**86.2**	**267**	**65.2**	**427**

[1] MICS индикатор 2.15

[2] MICS индикатор 2.13

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Кај децата на возраст од 6-8 месеци кои моментално се дојат, минималната зачестеност на оброците се дефинира како зачестеност во која децата примаат цврста, полу-цврста или кашеста храна 2 пати или повеќе. Кај децата на возраст од 9-23 месеци кои моментално се дојат, примање на цврста, полу-цврста или кашеста храна најмалку 3 пати претставува минимална зачестеност на оброците. За децата на возраст од 6-23 месеци кои не се дојат, минималната зачестеност на оброците се дефинира како зачестеност во која децата примаат цврста, полу-цврста или кашеста храна и млечни оброци, најмалку 4 пати во текот на денот.

Кај децата на возраст од 6-23 месеци кои моментално се дојат, речиси една третина од нив (30 проценти) примале цврста, полу-цврста или кашеста храна минимален број на пати и овој процент е највисок кај машките деца (38 проценти) во споредба со женските (24 проценти), и повеќе во урбаните отколку во руралните области и помеѓу Македонците.
Кај децата кои не се дојат, 86 проценти од децата примале цврста, полу-цврста или кашеста храна или млечни оброци 4 пати или повеќе.

Продолжената пракса за исхрана со шише со цуцла претставува загриженост бидејќи постои можност за контаминација заради небезбедна вода и/или недостиг на хигиена при подготвувањето. Табелата NU.8 покажува дека хранењето со шише сè уште преовладува во Македонија. 79 проценти од децата на возраст од 0-23 месеци се хранат со шише со цуцла.

Табела NU.8: Хранење со шише со цуцла

Процент на деца на возраст од 0-23 месеци кои биле хранети со шише со цуцла во текот на претходниот ден, Македонија, 2011

	Процент на деца на возраст од 0-23 месеци хранети со шише со цуцла[1]	Број на деца на возраст од 0-23 месеци
Пол		
Машки	82.2	271
Женски	76.5	270
Возраст		
0-5 месеци	64.6	114
6-11 месеци	77.5	144
12-23 месеци	86.2	283
Регион		
Вардарски	(87.0)	27
Источен	(84.5)	37
Југозападен	72.8	59
Југоисточен	(*)	24
Пелагониски	81.7	62
Полошки	75.1	103
Североисточен	86.9	54
Скопски	78.6	175
Област		
Урбана	82.2	268
Рурална	76.5	273
Образование на мајката		
Основно или помалку	74.1	216
Средно	85.1	197
Високо	79.2	129
Индекс на квинтил на богатство		
Најсиромашен	73.1	122
Втор	81.2	108
Среден	78.4	99
Четврт	79.1	111
Најбогат	86.0	101
Етничко потекло на главата на домаќинството		
Македонско	84.9	257
Албанско	74.9	216
Друго	72.6	68
Вкупно	**79.3**	**541**

[1] MICS индикатор 2.11

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Доење и исхрана на доенчиња и мали деца – Ромски населби

Табела NU.2R го покажува процентот на деца од ромските населби родени во последните де години пред истражувањето кои биле доени, кои биле доени еден час по раѓањето и еден ден по раѓањето, и деца кои примиле прихрана предда се почне со доењето. Иако тоа е многу важен чекор во справувањето на мајката со доењето и воспоставување на физичка и емоционална врска помеѓу бебето и мајката, само 39 проценти од бебињата биле за прв пат доени еден час по раѓањето, додека кај 76 проценти од новороденчињата во ромските населби во Македонија за прв пат биле доени еден ден по раѓањето. 96 проценти од бебињата биле доени, додека пак 18 проценти примиле прихрана предда се почне со доењето.

Табела NU.2R: Прво доење

Процент на деца родени во последните 2 години пред истражувањето кои биле доени, процент на деца кои биле доени еден час по раѓањето и деца кои биле доени еден ден по раѓањето и процент на деца кои примиле прихрана пред да се почне доењето, Ромски населби, 2011

	Процент на деца кои биле доени[1]	Процент на деца кои прво биле доени:		Процент на деца кои примиле прихрана пред да се почне доењето	Број на деца родени во последните 2 години пред истражувањето
		Еден час по раѓањето[2]	Еден ден по раѓањето		
Месеци од последното раѓање					
0-11 месеци	94.1	43.8	78.2	18.6	82
12-23 месеци	96.6	35.5	73.6	17.8	97
Помош при породување					
Стручно лице	95.5	38.6	75.5	18.1	182
Друго/ недостасува	(*)	(*)	(*)	(*)	1
Место на породување					
Јавно породилиште	95.5	37.9	75.2	18.3	180
Друго/ Недостасува	(*)	(*)	(*)	(*)	2
Образование на мајката					
Нема	(97.3)	(36.6)	(68.4)	(13.9)	41
Основно	97.0	38.7	80.1	19.4	120
Средно+	(84.2)	(41.6)	(61.7)	(20.9)	22
Вкупно	**95.5**	**38.6**	**75.3**	**18.3**	**182**

[1] MICS индикатор 2.4

[2] MICS индикатор 2.5

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Во Табелата NU.3R[15], состојбата со доењето се базира на кажувањата на мајките/негувателите за конзумирањето на храна и течности од страна на децата во периодот од 24 часа пред интервјуто. *Експклузивното доење се однесува на доенчиња кои добиле само мајчино млеко* (и витамини, минерали или лекови). Табелата го покажува експклузивното доење на доенчињата за време на првите шест месеци од животот, како и продолженото доење кај децата на возраст од 12-15 и 20-23 месеци. Заради малиот број на деца во конкретната старосна група, во Табелата се дадени резултатите за целиот примерок вкупно, без распределба според основните карактеристики.

Табела NU.3R: Доење

Процент на живи деца според состојбата со доењето кај избрани старосни групи, Ромски населби, 2011

	Деца на возраст од 0-5 месеци			Деца на возраст од 12-15 месеци		Деца на возраст од 20-23 месеци	
	Процент на деца кои се експклузивно доени[1]	Процент на доминантно доени деца[2]	Број на деца	Процент на доени деца (продолжено доење во 1-та година)[3]	Број на деца	Процент на доени деца (продолжено доење во 2-та година)[4]	Број на деца
Вкупно	**(32.1)**	**(67.6)**	**36**	**(52.8)**	**43**	**(54.7)**	**28**

[1] MICS индикатор 2.6

[2] MICS индикатор 2.9

[3] MICS индикатор 2.7

[4] MICS индикатор 2.8

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Табелата NU.4R го покажува средното времетраење на доењето според избрани основни карактеристики. Кај ромските деца на возраст од 0-35 месеци, средното времетраење е 18 месеци за секој тип на доење, 2 месеци за експклузивното доење, и пет месеци за доминантното доење. Средното времетраење на секое доење кај момчињата е 22 месеци во споредба со 14 месеци кај девојчињата, додека пак податоците се споредливи кај машките и женските деца во однос на експклузивното и доминантното доење.

15 Основните карактеристики не се прикажани заради малиот број на случаи во распределените категории.

Табела NU.4R: Времетраење на доењето

Средно времетраење на секое доење, ексклузивното доење и доминантното доење кај деца на возраст од 0-35 месеци, Ромски населби, 2011

	Средно времетраење (во месеци) на			Број на деца на возраст од 0-35 месеци
	Било кое доење[1]	Ексклузивно доење	Доминантно доење	
Пол				
Машки	22.3	.6	2.7	137
Женски	13.6	2.1	5.5	141
Образование на мајката				
Нема	15.9	2.6	3.6	64
Основно	24.7	1.3	3.8	183
Средно+	(12.8)	(1.2)	(3.2)	32
Индекс на квинтил на богатство				
Најсиромашен	20.4	1.0	3.0	68
Втор	19.6	1.7	4.6	70
Среден	15.4	2.1	3.0	50
Четврт	16.0	2.6	4.8	46
Најбогат	(14.3)	(1.1)	(4.9)	44
Медијана	**17.9**	**1.6**	**3.8**	**278**
Средна вредност за сите деца (0-35 м) месеци)	**17.5**	**1.8**	**4.8**	**278**

[1] MICS индикатор 2.10

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Соодветноста на исхраната на децата под 24-месечна возраст е дадена во Табела NU.5R. Различните критериуми за соодветноста на доењето се применуваат зависно од возраста на детето. За доенчињата на возраст од 0-5 месеци, ексклузивното доење се смета за исхрана која е соодветна за возраста, додека пак за доенчињата на возраст од 6-23 месеци се смета дека соодветно се хранат доколку добиваат мајчино млеко и цврста, полу-цврста и кашеста храна. Кај ромските деца на возраст од 0-5 месеци, 32 проценти се ексклузивно доени, додека пак 46 проценти од доенчињата на возраст од 6-23 месеци добиваат мајчино млеко и цврста, полу-цврста и кашеста храна. Како резултат на ваквите начини на исхрана, само 43 проценти од децата на возраст од 0-23 месеци соодветно се хранат.

Табела NU.5R: Доење соодветно на возраста

Процент на деца на возраст од 0-23 месеци кои биле соодветно доени во текот на претходниот ден, Ромски населби, 2011

	Деца на возраст од 0-5 месеци		Деца на возраст од 6-23 месеци		Деца на возраст од 0-23 месеци	
	Процент на ексклузивно доени деца[1]	Број на деца	Процент на деца кои моментално се доени и примаат цврста, полу-цврста и кашеста храна	Број на деца	Процент на соодветно доени деца[2]	Број на деца
Пол						
Машки	(*)	21	52.0	74	46.8	95
Женски	(*)	15	38.7	68	38.4	83
Образование на мајката						
Нема	(*)	4	(45.2)	35	(46.1)	39
Основно	(31.0)	27	50.5	92	46.1	119
Средно+	(*)	5	(*)	15	(17.2)	20
Вкупно	**(32.1)**	**36**	**45.6**	**142**	**42.9**	**178**

[1] MICS индикатор 2.6

[2] MICS индикатор 2.14

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Соодветното дохранување на децата на возраст од 6 месеци до 2 години е особено важно за растот и развојот и за спречување на неисхранетоста. Продолженото доење по 6 месечна возраст треба да биде придружено со конзумирање на нутритивно доволна, безбедна и соодветна дополнителна храна која помага да се задоволат нутритивните потреби кога мајчиното млеко не е веќе доволно. Кај децата кои се дојат, за тоа се потребни два или повеќе оброци со цврста, полу-цврста или кашеста храна доколку тие се на возраст од шест до осум месеци, и три или повеќе оброци доколку децата се на возраст од 9-23 месеци. За децата на возраст од 6-23 месеци и постари кои не се дојат, потребни се четири или повеќе оброци со цврста, полу-цврста или кашеста храна.

Табелата NU.7P го прикажува процентот на ромски деца на возраст од 6-23 месеци кои примале полу-цврста или кашеста храна минимален број на пати или повеќе во текот на денот или ноќта пред интервјуто според статусот на доењето (види Белешка во Табела NU.7 за дефиниција на минималниот број на пати за различни старосни групи). Севкупно, две третини од сите ромски деца на возраст од 6-23 месеци (63 проценти) примале цврста, полу-цврста или кашеста храна минимален број на пати.

Табела NU.7R: Минимална зачестеност на оброците

Процент на деца на возраст од 6-23 месеци кои примиле цврста, полуцврста или кашеста храна (и млечни оброци кај деца кои не се дојат) минимален број на пати или повеќе во текот на претходниот ден според статусот на доењето, Ромски населби, 2011

	Деца кои моментално се дојат		Деца кои моментално не се дојат			Сите	
	Процент на деца кои примале цврста, полу-цврста или кашеста храна минимален број на пати	Број на деца на возраст од 6-23 месеци	Процент на деца кои примаат најмалку 2 млечни оброци[1]	Процент на деца кои примаат цврста, полу-цврста или кашеста храна или млечни оброци 4 пати или повеќе	Број на деца на возраст од 6-23 месеци	Процент на деца со минимална зачестеност на оброци[2]	Број на деца на возраст од 6-23 месеци
Пол							
Машки	(53.2)	44	(83.9)	(92.4)	30	68.9	74
Женски	(37.8)	38	(68.6)	(77.6)	31	55.6	68
Возраст							
6-8 месеци	(*)	9	(*)	(*)	5	(*)	14
9-11 месеци	(*)	22	(*)	(*)	8	(46.3)	29
12-17 месеци	(53.7)	31	84.9	90.3	29	71.1	60
18-23 месеци	(*)	20	(*)	(*)	19	(61.6)	39
Образование на мајката							
Нема	(*)	18	(*)	(*)	17	(59.7)	35
Основно	45.7	59	77.3	(91.5)	33	62.3	92
Средно+	(*)	5	(*)	(*)	10	(*)	15
Индекс на квинтили на богатство							
Најсиромашен	58.1	22	(*)	(*)	10	65.0	32
Втор	35.9	25	(*)	(*)	16	61.0	41
Среден	32.5	15	(*)	(*)	14	52.2	29
Четврт	50.7	8	(*)	(*)	11	69.4	19
Најбогат	61.1	11	(*)	(*)	9	69.9	20
Вкупно	**46.1**	**82**	**76.1**	**84.9**	**60**	**62.5**	**142**

1 MICS индикатор 2.15

[2] MICS индикатор 2.13

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Кај децата на возраст од 6-8 месеци кои моментално се дојат, минималната зачестеност на оброците се дефинира како зачестеност во која децата примаат цврста, полу-цврста или кашеста храна 2 пати или повеќе. Кај децата на возраст од 9-23 месеци кои моментално се дојат, примање на цврста, полу-цврста или кашеста храна најмалку 3 пати претставува минимална зачестеност на оброците. За децата на возраст од 6-23 месеци кои не се дојат, минималната зачестеност на оброците се дефинира како зачестеност во која децата примаат цврста, полу-цврста или кашеста храна и млечни оброци, најмалку 4 пати во текот на денот.

Кај ромските деца на возраст од 6-23 месеци кои моментално се дојат, речиси една половина од нив (46 проценти) примале цврста, полу-цврста или кашеста храна минимален број на пати и овој процент е повисок кај машките деца. Кај децата кои не се дојат, околу 85 проценти оддецата примале цврста, полу-цврста или кашеста храна или млечни оброци 4 пати или повеќе.

Продолжената практика за хранење со шише претставува загриженост заради можната контаминација од небезбедна вода и/или недостиг на хигиена при подготвувањето. Табелата NU.8P покажува дека хранењето со шише е со висока преваленца кај ромската популација во Македонија. 68 проценти од ромските деца на возраст од 0-23 месеци се хранат со шише со цуцла. Во тој поглед не беше идентификувана разлика помеѓу девојчињата и момчињата.

Табела NU.8R: Хранење со шише со цуцла

Процент на деца на возраст од 0-23 месеци кои биле хранети со шише со цуцла во текот на претходниот ден, Ромски населби, 2011

	Процент на деца на возраст од 0-23 месеци хранети со шише со цуцла[1]	Број на деца на возраст од 0-23 месеци
Пол		
Машки	68.1	95
Женски	67.9	83
Возраст		
0-5 месеци	(48.2)	36
6-11 месеци	(74.9)	43
12-23 месеци	72.2	99
Образование на мајката		
Нема	(75.2)	39
Основно	63.4	119
Средно+	(*)	20
Индекс на квинтили на богатство		
Најсиромашни 60%	66.6	124
Најбогати 40%	71.3	54
Вкупно	**68.0**	**178**

[1] MICS индикатор 2.11

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Ниска родилна тежина

Тежината при раѓањето е добар показател не само за здравствената состојба на мајката и нејзината исхранетост, туку и за шансите на новороденчето да преживее, за негов/нејзин раст, долгорочно здравје и психосоцијален развој. Ниската родилна тежина (помала од 2,500 грама) со себе носи низа на тешки здравствени ризици за децата. Бебињата кои недоволно биле хранети во матката со соочуваат со зголемен ризик од умирање во текот на првите месеци или години. Оние кои преживуваат имаат нарушена функција на имунитетот и зголемен ризик од заболувања; кај нив голема е веројатноста да останат неисхранети, со намалена мускулна сила, во текот на целиот нивни живот, голем број од нив страдаат од дијабетес или срцеви заболувања подоцна во животот. Децата кои се родени со помала тежина, исто така покажуваат понизок коефициент на интелигенција и имаат когнитивна попреченост, што влијае на нивните остварувања во училиштето и на нивните можности за вработување како возрасни лица.

Ниската родилна тежина првенствено потекнува од лошото здравје и исхрана на мајката. Во индустријализираниот свет, пушењето цигари за време на бременоста е водечка причина за ниската родилна тежина. Тинејџерите кои раѓаат во време кога нивното тело сè уште не го завршило развојот, изложени се на ризик да родат бебиња под нормалната тежина.

Процентот на родени деца со тежина под 2500 грама се проценува од две ставки во прашалникот: проценката на мајката за големината на детето при раѓањето (т.е., многу мало, помало од просекот, просечно, поголемо од просекот, многу големо) и од сеќавањето на мајката за тежината на детето или евидентираната тежина во здравствениот картон доколку детето било мерено за тежина при раѓањето[16].

Севкупно, кај 96 проценти од раѓањата, децата биле мерени при раѓањето и околу 6 проценти од доенчињата се проценети дека тежеле помалку од 2500 грама при раѓањето (Табела NU.11).

Табела NU.11: Новороденчиња со ниска родилна тежина

Процент на деца родени во последните 2 години пред истражувањето, кои се проценети дека тежеле под 2500 грама при раѓањето и процент на живородени деца кои биле мерени за тежина при раѓањето, Македонија, 2011

	Процент на живородени:		Број на деца родени 2 години пред истражувањето
	Под 2500 грама[1]	Мерено при раѓање[2]	
Регион			
Вардарски	(4.3)	(97.3)	16
Источен	(6.2)	(97.5)	25
Југозападен	4.0	98.6	39
Југоисточен	(10.6)	(100.0)	16
Пелагониски	8.2	98.7	42
Полошки	6.2	91.3	69
Североисточен	(3.6)	(95.2)	37
Скопски	4.6	97.3	118
Област			
Урбана	5.0	98.4	178
Рурална	6.0	94.4	183
Образование на мајката			
Основно или помалку	6.0	93.6	146
Средно	5.9	98.1	128
Високо	4.2	98.3	88
Индекс на квинтил на богатство			
Најсиромашен	7.1	91.7	84
Втор	5.2	93.6	70
Среден	5.0	99.7	64
Четврт	3.8	98.7	75
Најбогат	6.2	99.2	68
Етничка припадност на главата на домаќинството			
Македонско	5.7	99.0	171
Албанско	5.5	92.1	146
Друго	5.1	100.0	45
Вкупно	**5.5**	**96.3**	**362**

[1] MICS индикатор 2.18

[2] MICS индикатор 2.19

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

16 За детален опис на методологијата, види Boerma, J. T., Weinstein, K. I., Rutstein, S.O., and Sommerfelt, A. E. , 1996. Data on Birth Weight in Developing Countries: Can Surveys Help? Bulletin of the World Health Organization, 74(2), 209-16.

Ниска родилна тежина – Ромски населби

Севкупно, 94 проценти од новороденчиња биле измерени при раѓањето, и приближно 11 проценти од новороденчињата се проценува дека тежеле помалку од 2500 грама при раѓањето (Табела NU.11R).

Табела NU.11R: Новороденчиња со ниска родилна тежина

Процент на деца родени последните 2 години пред истражувањето кои се проценети дека имаат тежина под 2500 грама при раѓањето и процент на живородени кои биле мерени при раѓањето, Ромски населби, 2011

	Процент на живородени деца:		Број деца родени во последните две години пред истражувањето
	Под 2500 грама[1]	Мерени при раѓање[2]	
Образование на мајката			
Нема	(12.9)	(97.9)	41
Основно	10.8	92.2	120
Средно+	(*)	(*)	22
Индекс на квинтил на богатство			
Најсиромашни 60%	10.8	93.7	129
Најбогати 40%	12.0	94.9	54
Вкупно	**11.2**	**94.0**	**182**

[1] MICS индикатор 2.18

[2] MICS индикатор 2.19

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

VI ЗДРАВЈЕТО НА ДЕТЕТО

Имунизација

Милениумската развојна цел (MDG) 4 се однесува на намалување на смртноста кај децата за две третини во периодот помеѓу 1990 и 2015. Имунизацијата има клучна улога за остварувањето на оваа цел. Со имунизацијата се зачувани животите на милиони деца во трите децении откако беше воведена Проширената програма за имунизација (EPI) во 1974. Ширум светот, сè уште има 27 милиони деца кои не се опфатени со рутинската имунизација и како резултат на тоа секоја година има повеќе од 2 милиони смртни случаи од болести кои може да се спречат преку вакцинација.

Целта на Свет по мерка на децата е да се обезбеди целосна имунизација за децата под 1-годишна возраст до 90 проценти на национално ниво, со најмалку 80 проценти опфат во секоја околија или слична административна единица.

Според упатствата на UNICEF и WHO, детето треба да прими BCG вакцина за да се заштити од туберкулоза, три дози на DPT за да се заштити од дифтерија, пертусис и тетанус, и три дози од вакцината полио (против детска парализа) и вакцина против морбили до возраст од 12 месеци.

Распоредот за вакцинација (календар за имунизација) според Националната програма за имунизација на Македонија ги обезбедува сите горе наведени вакцини, како и три дози на вакцини против Хепатитис Б и против Haemophilus influenza тип B (HiB) и една доза за рубеола и морбили. Сите вакцини треба да се примат во текот на првата година од животот. Имајќи го предвид овој распоред за вакцинација, проценките за целосно опфатена имунизација во MICS за Македонија се базираат за децата на возраст од 18-29 месеци.

Календар за имунизација

Возраст	Заболување	Вакцинација Ревакцинација
До 24 часа од раѓањето, 1 и 6 месеци	Хепатитис B (3 дози)	Вакцинација
До 12 месеци	туберкулоза (без тестирање) I доза	Вакцинација
2, 3 и 5 месеци	Haemophilus influenza тип B (Hib)(3 дози)	Вакцинација
2, 3 и 5 месеци	Дифтерија, пертусис и тетанус (3 дози)	Вакцинација
2, 3 и 5 месеци	Полио (3 дози - три типа на орална вакцина)	Вакцинација
12 месеци	Морбили, рубеола, заушки (1 доза)	Вакцинација

Информациите за опфатот со имунизација беа собрани за сите деца на возраст под 5 годишна возраст. Од сите мајки и негователи беше побарано да ги обезбедат картоните за вакцинација. Доколку картонот за вакцинација на детето беше на располагање, анкетарите ги препишуваа информациите од картонот во прашалникот за MICS. Доколку картонот за вакцинација на детето не беше на располагање, анкетарот ја прашуваше мајката да се потсети дали детето ги има примено сите вакцини, и колкав број на дози биле применени за полио, DPT и Хепатитис Б. Покрај тоа, анкетарот ја проверуваше и медицинската евиденција за сите деца, која се чува во здравствените установи каде децата биле вакцинирани. Конечните проценки за опфатот со имунизација се базираат на информациите кои се добиени од картоните за вакцинација, кажувањето на мајката за тоа кои вакцини ги има примено детето и од медицинската евиденција во здравствените установи.

Табела CH.1: Имунизација во првата година од животот

Процент на деца на возраст од 18-29 месеци кои се вакцинирани против детските болести во било кое време пред истражувањето и пред првиот роденден (до 18-месечна возраст против морбили), Македонија, 2011

	Вакцинирано во било кое време пред истражувањето според:			Вакцинирано до 12 месечна возраст (18-месечна возраст против морбили)
	Картон за вакцинација или евиденција на здр.установа	Кажување на мајката	Едно од двете	
BCG[1]	**95.9**	**1.8**	**97.6**	**97.0**
Polio				
1	96.2	1.8	97.9	97.9
2	96.2	1.8	97.9	97.2
[32]	94.9	1.8	96.7	92.5
DPT				
1	96.2	1.8	97.9	97.9
2	96.2	1.8	97.9	97.9
[33]	94.3	.9	95.2	91.9
Морбили[4]	**94.3**	**1.8**	**96.0**	**91.6**
HepB				
При раѓање	96.1	1.8	97.8	97.4
1	92.1	4.8	96.9	96.5
2	90.7	4.8	95.5	90.6
HIB				
1	97.0	.9	97.9	97.9
2	96.3	.9	97.2	96.8
3	94.4	.9	95.3	93.5
Сите вакцини	**84.7**	**6.6**	**91.3**	**79.2**
Не вакцинирано	**.0**	**2.1**	**2.1**	**2.1**
Број на деца на возраст од 18-29 месеци	**270**	**270**	**270**	**270**

[1] MICS индикатор 3.1;

[2] MICS индикатор 3.2;

[3] MICS индикатор 3.3

[4] MICS индикатор 3.4; MDG Индикатор 4.3

Процентот на деца на возраст од 18 до 29 месеци, кои ги имаат примено секоја од конкретните вакцини според и картонот за вакцинација и/или сеќавањето на мајката е прикажан во Табела CH.1. Именителот за Табелата се состои од деца на возраст од 18-29 месеци, така што се бројат само децата кои се доволно стари за да ги примат сите вакцини. Во првите три колони од табелата, броителот ги вклучува сите деца кои биле вакцинирани во било кое време пред истражувањето според картонот за вакцинација или сеќавањето на мајката. Во последната колона, вклучени се само оние деца кои биле вакцинирани пред првиот роденден, како што се препорачува. За децата за кои нема картон за вакцинација, процентот на вакцини кои се применети пред првиот роденден се претпоставува дека е ист како за децата кои имаат картони за вакцинација.

Графиконот CH.1 го прикажува процентот на деца кои ги примиле препорачаните вакцини до 12 месечна возраст (или до 18 месечна возраст за морбили). Приближно 97 проценти од децата примиле BCG вакцина до 12 месечна возраст - првата и втората доза на DPT им била дадена на 98 проценти од децата, но третата доза на DPT им била дадена само на 92 проценти.. Исто така, 98 проценти од децата примиле Polio 1 до 12 месечна возраст, но опфатот со полио вакцината опаѓа до 92 проценти за третата доза. Опфатот со вакцина против морбили до 18 месечна возраст е понизок отколку за другите вакцини. Примарната причина е дека иако 96 проценти од децата ја примиле вакцината, само 92 проценти ја примиле до 18 месечна возраст. Исто така, постои мало опаѓање во однос на вакцинацијата за Хепатитис B од 97 проценти за првата и втората доза до 91 процент за третата доза, што покажува мала стапка на опаѓање од помалку од 6 проценти. Вакцинација за Hib до 12 месечна возраст била спроведена за приближно 98 проценти деца на возраст од 18-29 месеци за првата доза, 97 проценти за втората доза и 94 проценти за третата доза. Процентот на деца кои ги примиле сите препорачани вакцини до нивниот прв роденден е низок и изнесува само 79 проценти.

Графикон CH.1: Процент на деца на возраст од 12-23 месеци кои ги примиле препорачаните вакцини до 12 месеци, Македонија, 2011

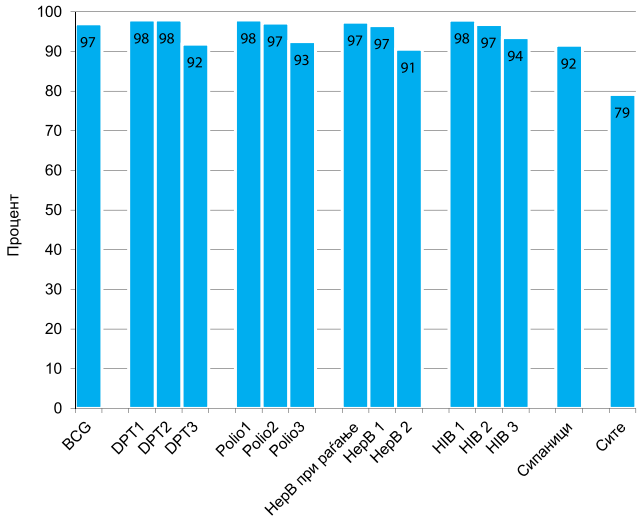

Табелата CH.2 ги покажува проценките за опфатот со вакцинација најдецата на возраст од 18-29 месеци според основните карактеристики. Бројките укажуваат на децата кои ги примиле вакцините во било кое време до денот на истражувањето, и се базираат на информациите како од картоните за вакцинација, така и од кажувањата на мајките/негувателите. Анкетарите ги виделе картоните за вакцинација само за 89 проценти оддецата.

Табела CH.2: Вакцинација според основни карактеристики

Процент на деца на возраст од 18-29 месеци кои моментално се вакцинирани против детски болести според картоните за вакцинација или евиденцијата на здравствените установи, Македонија, 2011

	Процент на деца кои примиле:																	
		Polio			DPT				HepB			HIB					Процент на видени картони за вакц.	Број на деца на возраст од 18-29 месеци
	BCG	1	2	3	1	2	3	Морбили	На раѓање	1	2	1	2	3	Ниту една	Сите		
Пол																		
Машки	96.5	97.1	97.1	97.1	97.1	97.1	95.3	95.9	96.8	95.0	94.6	97.0	95.5	94.3	2.9	90.2	87.9	132
Женски	98.8	98.8	98.8	96.3	98.8	98.8	95.1	96.1	98.8	98.8	96.3	98.8	98.8	96.2	1.2	92.4	90.8	138
Област																		
Урбана	98.1	98.7	98.7	96.5	98.7	98.7	93.5	95.5	98.4	96.7	94.1	98.7	98.7	95.5	1.3	88.5	89.7	132
Рурална	97.2	97.2	97.2	96.8	97.2	97.2	96.8	96.6	97.2	97.2	96.8	97.2	95.7	95.0	2.8	94.0	89.0	138
Образование на мајката																		
Основно или помалку	94.8	94.8	94.8	94.8	94.8	94.8	94.8	94.8	94.5	94.5	94.5	94.8	92.9	92.3	5.2	91.9	87.2	107
Средно	100.0	100.0	100.0	99.2	100.0	100.0	99.2	96.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	99.2	.0	95.6	94.3	107
Високо	98.5	100.0	100.0	95.3	100.0	100.0	88.1	97.7	100.0	95.7	88.6	100.0	100.0	93.2	.0	81.9	84.2	55
Индекс на богатство																		
Најсиромашен	92.7	92.7	92.7	92.7	92.7	92.7	92.7	92.7	92.2	92.2	92.2	92.7	89.5	86.9	7.3	86.3	92.7	63
Втор	100.0	100.0	100.0	98.9	100.0	100.0	98.9	94.2	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	98.9	.0	94.2	100.0	59
Среден	98.0	98.0	98.0	96.2	98.0	98.0	96.2	96.2	98.0	98.0	98.0	98.0	98.0	98.0	2.0	96.2	98.0	49
Четврт	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(98.9)	(100.0)	(100.0)	(94.0)	(98.1)	(100.0)	(95.1)	(91.0)	(100.0)	(100.0)	(96.8)	(.0)	(89.1)	(90.1)	48
Најбогат	98.4	100.0	100.0	97.1	100.0	100.0	94.0	100.0	100.0	100.0	96.1	100.0	100.0	97.1	.0	91.4	100.0	51
Етничка припадност на главата на д																		
Македонско	98.1	98.7	98.7	96.4	98.7	98.7	96.4	97.1	98.7	98.7	96.1	98.7	98.7	96.0	1.3	93.8	91.9	131
Албанско	97.7	97.7	97.7	97.2	97.7	97.7	93.7	95.0	97.4	95.3	94.8	97.7	95.8	94.9	2.3	87.9	87.1	111
Друго	(95.4)	(95.4)	(95.4)	(95.4)	(95.4)	(95.4)	(95.4)	(95.4)	(95.4)	(95.4)	(95.4)	(95.4)	(95.4)	(93.2)	(4.6)	(93.2)	(86.9)	28
Вкупно	**97.6**	**97.9**	**97.9**	**96.7**	**97.9**	**97.9**	**95.2**	**96.0**	**97.8**	**96.9**	**95.5**	**97.9**	**97.2**	**95.3**	**2.1**	**91.3**	**89.4**	**270**

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Имунизација – Ромски населби

Процентот на деца на возраст од 18 до 29 месеци, кои ги примиле секоја од наведените вакцини според изворот на информации (картон за вакцинација или сеќавањето на мајката) е прикажан во Табела CH.1R. Именителот за Табелата се состои од деца на возраст од 18-29 месеци, така што се бројат само децата кои се доволно стари за да ги примат сите вакцини. Во првите три колони од табелата, броителот ги вклучува сите деца кои биле вакцинирани во било кое време пред истражувањето според картонот за вакцинација или сеќавањето на мајката. Во последната колона, вклучени се само оние деца кои биле вакцинирани пред првиот роденден, како што се препорачува. За децата за кои нема картон за вакцинација, процентот на вакцини кои се применети пред првиот роденден се претпоставува дека е ист како за децата кои имаат картони за вакцинација.

Табела CH.1R: Имунизација во првата година од животот

Процент на деца на возраст од 18-29 месеци кои се вакцинирани против детски болести во било кое време пред истражувањето и пред првиот роденден (до 18-месечна возраст против морбили), Ромски населби, 2011

	Вакцинирани во било кое време пред истражувањето според:			Вакцинација до 12-месечна возраст (18 месечна возраст за морбили)
	Картон за вакцинација или евиденција на здравствена установа	Изјава на мајката	Било кое од нив	
BCG[1]	**98.2**	**.0**	**98.2**	**96.6**
Polio				
1	98.2	.0	98.2	95.2
2	94.4	.0	94.4	85.9
3[2]	91.0	.0	91.0	80.2
DPT				
1	**98.2**	**.0**	**98.2**	**95.2**
2	95.4	.0	95.4	85.9
3[3]	90.9	.0	90.9	77.9
Морбили[4]	**96.3**	**.0**	**96.3**	**88.9**
Хепатитис B				
При раѓање	97.7	1.2	98.9	98.9
1	94.4	2.7	97.0	95.8
2	90.4	1.3	91.7	85.3
HIB				
1	98.2	.0	98.2	96.0
2	95.4	.0	95.4	91.3
3	94.3	.0	94.3	90.3
Сите вакцини	**83.6**	**5.6**	**89.2**	**63.1**
Не се вакцинирани	**.0**	**1.1**	**1.1**	**1.1**
Број на деца на возраст од 18-29 месеци	**86**	**86**	**86**	**86**

[1] MICS Индикатор 3.1;

[2] MICS индикатор 3.2;

[3] MICS индикатор 3.3

[4] MICS индикатор 3.4; MDG индикатор 4.3

Графиконот CH.1R го прикажува процентот на деца кои ги примиле препорачаните вакцини до 12 месечна возраст (и до 18 месечна возраст за морбили). Приближно 97 проценти од децата во ромските населби примиле BCG вакцина до 12-месечна возраст- а првата доза на DPT била дадена на 95 проценти, но за втората и третата доза на DPT тоа опаѓа на 86 проценти и 78 проценти соодветно. Исто така, 95 проценти од ромските деца примиле Polio 1 до 12-месечна возраст и тоа опаѓа до 80 проценти за третата доза. 96 проценти од ромските деца примиле вакцина за морбили, а само 89 проценти ја примиле вакцината до 18-месечна возраст. Исто така, постои големо опаѓање кај вакцинацијата за Хепатитис B од 99 проценти за првата доза дадена на раѓање до 96 проценти за втората доза, и 85 проценти за третата доза, што претставува големо опаѓање од 14 проценти. Вакцината за Hib била дадена до возраст од 12 месеци на приближно 96 проценти од ромските деца на возраст од 18-29 месеци (прва доза), 91 проценти за втората доза и 90 проценти за третата доза. Процентот на ромски деца кои ги примиле сите препорачани вакцини до првиот роденден е низок, односно само 63 проценти.

Графикон CH.1R: Процент на деца на возраст од 12-23 месеци кои ги примиле препорачаните вакцини до 12 месеци, Ромски населби, 2011

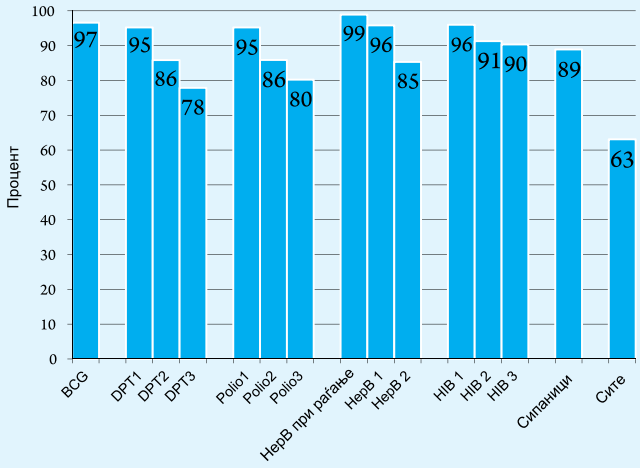

Табелата CH.2R ги прикажува проценките за опфатот со вакцинација кај децата на возраст од 18-29 месеци според основните карактеристики. Бројките укажуваат на децата кои примиле вакцини во било кое време пред истражувањето, и се базираат на информациите добиени од картоните за вакцинација, кажувањата на мајките/негувателите и здравствената евиденција. Анкетарите виделе картони за вакцинација или евиденција на здравствените установи за 99 проценти од ромските деца (100 проценти за женските деца). Само 1 процент од ромските деца не биле вакцинирани со ниедна вакцина. 99 проценти примиле вакцина за Хепатитис B при раѓањето, додека пак 98 проценти биле вакцинирани со BCG, и првата доза за полио, DPT и HiB и 96 проценти со вакцината за морбили. Она што може да се забележи од Табела CH.2R е повисоката стапка на невакцинирани девојчиња, иако податоците се базираат на 25-49 непондерирани случаи.

Табела CH.2R: Вакцинација според основни карактеристики

Процент на деца на возраст од 18-29 месеци кои моментално се вакцинирани против детски болести според картоните за вакцинација или евиденцијата на здравствените установи, Ромски населби, 2011

	Процент на деца кои примиле:																Процент со виден картон за вакцинација или здр. евиденција	Број на деца на возраст од 18-29 месеци
	BCG	Polio			DPT			Морбили	НерВ			HIB			Ниедна	Сите		
		1	2	3	1	2	3		На раѓање	1	2	1	2	3				
Пол																		
Машки	(98.0)	(98.0)	(96.7)	(96.7)	(98.0)	(96.7)	(94.2)	(97.0)	(98.0)	(98.0)	(94.2)	(98.0)	(96.7)	(96.7)	(2.0)	(93.3)	(98.0)	45
Женски	(98.4)	(98.4)	(91.8)	(84.8)	(98.4)	(94.0)	(87.3)	(95.5)	(100.0)	(96.1)	(89.1)	(98.4)	(93.9)	(91.6)	(.0)	(84.8)	(100.0)	42
Вкупно	**98.2**	**98.2**	**94.4**	**91.0**	**98.2**	**95.4**	**90.9**	**96.3**	**98.9**	**97.0**	**91.7**	**98.2**	**95.4**	**94.3**	**1.1**	**89.2**	**98.9**	**86**

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Преваленца на дијареја

Дијарејата е втората водечка причина за смртност кај децата под 5-годишна возраст ширум светот. Повеќето смртни случаи оддијареја се должат на дехидрирање заради загуби на голема количина вода и електролити од телото во течната столица. Справувањето со дијареја – или преку орална рехидратација со соли (ORS) или препорачана домашна течност (RHF) – може да спречи многу од овие смртни случаи. Спречувањето на дехидратацијата и потхранетоста преку зголемено внесување на течности и континуирано хранење на детето се важни стратегии за справување со дијарејата.

Целите на Свет по мерка на детето се да се намали за половина смртноста заради дијареја кај децата под 5-годишна возраст до 2010 споредено со 2000 и да се намали појавата на дијареја за 25 проценти. Милениумската развојна цел е да се намали стапката на смртност за две третини кај децата под 5-годишна возраст до 2015 во споредба со 1990.

Во MICS , преваленцата на дијареја беше проценета преку прашување на мајките или негувателите дали нивното дете под 5-годишна возраст имало дијареја две седмици пред истражувањето.

Севкупно, 6 проценти оддецата под 5-годишна возраст имале дијареја две седмици пред истражувањето (Табела CH.4). Преваленцата на дијареја кај децата е скоро еднаква во руралните (7 проценти) и во урбаните области (6 проценти) што укажува на добри услови за вода и санитарен систем во руралните области.

Табела CH.4: Преваленца на дијареја

Процент на деца на возраст од 0-59 месеци со дијареја во последните две седмици, Македонија, 2011

	Имало дијареја во последните 2 седмици	Број на деца на возраст од 0-59 месеци
Пол		
Машки	7.0	692
Женски	5.8	684
Област		
Урбана	5.9	701
Рурална	6.9	675
Возраст		
0-11 месеци	7.8	258
12-23 месеци	9.6	283
24-35 месеци	7.8	274
36-47 месеци	3.1	276
48-59 месеци	3.9	285
Образование на мајката		
Основно или пониско	8.1	545
Средно	4.8	522
Високо	6.2	309
Индекс на квинтил на богатство		
Најсиромашен	8.7	316
Втор	7.6	272
Среден	5.0	255
Четврт	6.3	261
Најбогат	4.1	272
Етничко потекло на главата на домаќинството		
Македонско	5.1	708
Албанско	8.4	521
Друго	5.8	148
Вкупно	**6.4**	**1376**

РОМСКИ НАСЕЛБИ

Преваленца на дијареја – Ромски населби

Севкупно, 13 проценти оддецата од ромските населби под 5-годишна возраст имале дијареја две седмици пред истражувањето (Табела CH.4R[17]).

Табела CH.4R: Преваленца на дијареја

ПроцентВозраст of children Возраст 0-59 months with diarrhoea in the last two weeks, Roma settlements, 2011

	Имале дијареја во последните 2 седмици	Број на деца на возраст од 0-59 месеци
Пол		
Машки	13.4	237
Женски	12.7	239
Вкупно	**13.1**	**476**

17 Основните карактеристики не се прикажани заради малиот број на случаи во распределените категории.

Познавање на знаците на пневмонија

Пневмонијата претставува водечка причина за смртност кај децата, а клучната интервенција за децата под 5-годишна возраст кај кои постои сомнение за пневмонија е употребата на антибиотици. Целта на Светот по мерка на децата е да се намалат смртните случаи кои се предизвикани од акутни респираторни инфекции за една третина.

Прашањата кои се поврзуваат со познавањето на знаците на опасност од пневмонија се прикажани во Табелата CH.8. Познавањето на знаците на опасност од страна на мајките е важна одредница за барањето на стручна помош. Севкупно, само 6 проценти од жените знаат за двата знаци на опасност од пневмонија – брзо и тешко дишење. Најчесто идентификуваниот симптом кога детето се носи во здравствена установа е кога детето има грозница. 16 проценти од мајките го идентификувале брзото дишење и 21 проценти од мајките го идентификувале тешкото дишење како симптоми заради кои децата веднаш биле однесени во здравствена установа. Познавањата на мајките за знаците на опасност од пневмонија варираат по регион, образовно ниво, индекс на богатство и етничко потекло.

Табела CH.8: Познавање на два знаци на опасност од пневмонија

Процент на мајки и негователи на деца на возраст од 0-59 месеци според симптоми кои ќе предизвикаат веднаш да ги однесат децата во здравствена установа, и процент на мајки кои препознаваат брзо и тешко дишење како знаци веднаш да се бара стручна помош, Македонија, 2011

	Процент на мајки/негователи на деца на возраст од 0-59 месеци кои сметаат дека детето треба да биде однесено веднаш во здравствена установа, доколку детето:							Мајки/негователи кои ги препознаваат двата знаци на опасност од пневмонија	Број на мајки/негователи на деца на возраст од 0-59 месеци
	Не може да пие или да се дои	Станува поболно	Добива грозница	Има брзо дишење	Тешко диши	Има крв во столицата	Малку пие течности		
Регион									
Вардарски	1.6	6.3	95.5	19.2	22.2	10.9	2.2	2.0	54
Источен	1.5	9.6	89.1	2.7	3.2	.7	8.2	.7	61
Југозападен	33.0	36.3	92.5	22.5	24.2	15.1	25.0	11.3	72
Југоисточен	6.5	19.2	98.7	11.8	13.2	5.2	.9	2.9	48
Пелагониски	13.9	30.9	96.3	8.9	10.7	1.7	2.0	.6	83
Полошки	16.4	32.8	88.4	23.0	26.0	12.2	17.5	9.7	140
Североисточен	36.9	30.1	93.3	30.6	41.1	8.3	11.2	7.4	77
Скопски	5.4	11.5	88.1	12.3	18.7	2.9	4.7	6.3	234
Област									
Урбана	9.0	15.8	91.1	13.3	20.7	5.1	7.4	5.5	401
Рурална	18.5	28.0	91.3	19.7	20.5	8.4	11.1	6.4	368
Образование на мајката									
Основно или помалку	16.0	27.8	88.9	22.5	23.2	6.4	10.5	7.1	285
Средно	9.0	17.9	94.1	13.9	19.3	4.9	8.9	4.8	292
Високо	17.0	18.1	90.4	11.0	18.6	9.9	7.6	5.8	192
Индекс на квинтили на богатство									
Најсиромашни	21.3	27.6	88.9	21.9	24.0	10.8	9.7	9.9	165
Втор	13.2	23.5	90.9	23.6	18.0	7.1	11.2	7.6	150
Среден	14.8	25.6	90.4	15.6	22.2	4.7	10.8	5.6	136
Четврт	11.8	21.5	92.2	16.2	21.0	3.2	7.8	5.6	155
Најбогат	6.6	10.7	93.6	4.8	17.8	7.2	6.7	1.0	163
Етничка припадност на главата на домаќинството									
Македонско	7.3	13.7	93.2	10.2	16.5	4.3	6.5	3.0	408
Албанско	24.0	34.7	88.3	25.8	27.3	9.6	13.3	10.1	285
Друго	7.8	15.5	91.9	14.1	17.2	8.7	7.7	6.1	75
Вкупно	**13.6**	**21.6**	**91.2**	**16.4**	**20.6**	**6.7**	**9.2**	**5.9**	**768**

Познавање на знаците на пневмонија – Ромски населби

Прашањата кои се поврзани со познавањето на знаците на опасност од пневмонија се претставени во Табела CH.8R. Познавањето на мајките на знаците на опасност е важна одредница за барањето на стручна помош. Севкупно, само 3.2 проценти од жените од ромските населби знаат за двата опасни знаци на пневмонија – брзо и тешко дишење. Најчесто идентификуваниот синдром за детето да биде однесено на лекар е грозница (93 проценти). 12 проценти од ромските мајки идентификувале брзо дишење и 19 проценти од мајките идентификувале тешко дишење како симптоми заради кои детето веднаш треба да биде однесено во здравствена установа. 20 проценти од ромските мајки го носат своето дете во здравствена установа кога ќе стане поболно, додека пак 19 проценти кога не може да пие течности или да се дои. Познавањето на мајките на знаците на опасност од пневмонија е поголемо кај мајките од најбогатите домаќинства во споредба со сите останати квинтили на богатство. quintiles.

Табела CH.8R: Познавање на двата знаци на опасност од пневмонија

Процент на мајки и негователи на деца на возраст од 0-59 месеци според симптоми кои предизвикуваат детето веднаш да биде однесено во здравствена установа, и процент на мајки кои препознаваат брзо и тешко дишење како знаци да се бара стручна помош веднаш, Ромски населби, 2011

	Процент на мајки/негователи на деца на возраст од 0-59 месеци кои сметаат дека детето веднаш треба да биде однесено на лекар доколку детето:							Мајки/негователи кои ги препознаваат двата знаци на опасност од пневмонија	Број на мајки/негователи на деца на возраст од 0-59 месеци
	Не може да пие или да се дои	Станува поболно	Добива грозница	Брзо дише	Тешко дише	Има крв во столицата	Малку пие течности		
Образование на мајката									
Нема	30.5	31.5	93.7	18.6	23.1	3.2	1.8	4.1	73
Основно	16.2	15.4	92.8	10.1	17.9	2.9	3.6	2.0	259
Средно+	(12.4)	(26.4)	(89.6)	(9.3)	(16.9)	(6.2)	(13.9)	(9.3)	43
Индекс на квинтил на богатство									
Најсиромашен	20.3	28.4	95.8	9.5	17.3	2.2	1.8	.0	89
Втор	31.5	14.4	95.4	9.0	17.9	.8	3.6	3.7	77
Среден	11.7	17.4	91.3	10.5	16.2	8.9	1.1	1.1	77
Четврт	13.9	14.2	92.8	13.7	19.4	2.9	8.7	2.1	68
Најбогат	13.4	23.1	86.1	17.2	24.5	1.7	8.5	10.8	64
Вкупно	**18.5**	**19.8**	**92.6**	**11.6**	**18.8**	**3.3**	**4.4**	**3.2**	**375**

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Користење на цврсти горива

Повеќе од 3 милиони луѓе ширум светот користат цврсти горива за задоволување на своите основни енергетски потреби, вклучително и за готвење и загревање. Цврстите горива вклучуваат горива од биомаса како што се дрво, ќумур, земјоделски отпад, животински измет, грмушки и слама, и јаглен. Готвењето и загревањето на цврсти горива води кон создавање на високи концентрации на чад внатре во домот, што претставува сложена мешавина од загадувачи кои се штетни по здравјето. Главниот проблем околу употребата на цврсти горива е нивното нецелосното согорување, што создава токсични елементи вклучително и CO, полиароматични јагленоводороди, SO_2, и други токсични елементи. Користењето на цврсти горива го зголемува ризикот од акутни респираторни заболувања, пневмонија, хронична опструктивна болест на белите дробови, канцер, астма, катаракт и евентуално туберкулоза, и може да придонесе за ниска родилна тежина на бебињата кај бремени жени кои биле изложени на чад. Примарен индикатор за следење на користењето на цврсти горива е процентот на популацијата која користи цврсти горива како примарен извор на домашна енергија за готвење, како што е прикажано на Табелата CH.9.

Табела CH.9: Користење на цврсти горива

Процент на членови на домаќинства според тип на гориво за готвење кое се користи во домаќинството, и процент на членови на домаќинства кои живеат во домаќинства кои користат цврсти горива за готвење, Македонија, 2011

	Процент на членови на домаќинство кои користат:											
				Цврсти горива								
	Електрична енергија	Нафта	Биогас	Дрвен јаглен (ќумур)	Дрво	Слама, грмушки, трева	Други горива	Недостасува	Не се готви храна во домаќинството	Вкупно	Цврсти горива за готвење[1]	Број на членови на домаќинство
Регион												
Вардарски	61.0	16.5	.0	.0	22.2	.2	.0	.0	.0	100.0	22.5	1064
Источен	30.2	16.1	.0	.0	53.0	.6	.0	.0	.1	100.0	53.6	1235
Југозападен	38.6	5.3	.0	.0	56.1	.1	.0	.0	.0	100.0	56.1	1337
Југоисточен	61.1	8.9	.0	.0	29.9	.0	.0	.0	.1	100.0	29.9	1293
Пелагониски	55.3	10.2	.2	.0	33.9	.0	.4	.0	.0	100.0	33.9	1957
Полошки	37.8	7.2	.0	.3	54.5	.0	.0	.2	.0	100.0	54.8	2059
Североисточен	61.5	3.1	.0	.1	35.2	.0	.0	.0	.0	100.0	35.3	1466
Скопски	76.8	9.1	.0	.0	13.9	.1	.0	.0	.1	100.0	14.0	4353
Област												
Урбана	75.6	11.4	.0	.0	12.8	.1	.1	.0	.0	100.0	12.9	8202
Рурална	34.0	6.4	.1	.1	59.2	.1	.0	.1	.1	100.0	59.4	6562
Образование на главата на домаќинството												
Основно или помалку	39.5	5.4	.1	.1	54.6	.2	.0	.1	.0	100.0	55.0	6047
Средно	66.9	11.8	.0	.0	21.1	.0	.1	.0	.1	100.0	21.1	6143
Високо	75.4	11.8	.0	.0	12.8	.0	.0	.0	.0	100.0	12.8	2569
Индекс на квинтили на богатство												
Најсиромашни	14.8	2.0	.0	.0	82.9	.1	.2	.0	.0	100.0	83.0	2955
Втор	42.3	6.2	.0	.2	50.7	.4	.0	.0	.2	100.0	51.3	2950
Среден	63.9	9.6	.0	.1	26.1	.0	.0	.3	.0	100.0	26.2	2953
Четврт	76.9	16.2	.1	.0	6.8	.0	.0	.0	.0	100.0	6.8	2950
Најбогат	87.6	11.8	.0	.0	.6	.0	.0	.0	.0	100.0	.6	2955
Етничко потекло на главата на домаќинството												
Македонско	65.0	12.1	.0	.0	22.7	.0	.1	.0	.1	100.0	22.7	9537
Албанско	39.1	2.7	.0	.2	57.7	.1	.0	.1	.0	100.0	58.0	4040
Друго	54.5	7.6	.0	.0	37.3	.6	.0	.0	.0	100.0	37.9	1182
Вкупно	**57.1**	**9.2**	**.0**	**.0**	**33.4**	**.1**	**.1**	**.0**	**.0**	**100.0**	**33.6**	**14764**

[1] MICS индикатор 3.11

Севкупно, повеќе од една третина (34 проценти) од сите домаќинства во Македонија користат цврсти горива за готвење. Употребата на цврсти горива е многу ниска во урбаните области (13 проценти), но многу висока во руралните области, каде повеќе од половина оддомаќинствата (59 проценти) користат цврсти горива. Разликите во однос на богатството на домаќинството и образовното ниво на главата на домаќинството се исто така значајни. Наодите покажуваат дека користењето на цврсти горива е многу невообичаено за домаќинствата во Скопскиот регион и кај најбогатите домаќинства. Табелата, исто така јасно покажува дека севкупниот процент е висок заради високото ниво на користење дрво за готвење.

Користењето на цврсти горива според местото на готвење е прикажано во Табела CH.10. Присуството и степенот до кој има внатрешно загадување зависи од практиките за готвење, како и од типот на гориво кое се користи. Во повеќето домаќинства, цврстите горива се користат за готвење во посебна просторија како кујна (77 проценти). Кај 13 проценти од домаќинствата цврстите горива се користат на друго место во куќата, 7 проценти во посебна зграда и 3 проценти надвор. Распределбата е слична ширум земјата и покрај тоа што постојат разлики во однос на регионот, областа на живеење и индексот на богатство на домаќинствата, како и образованието и етничкото потекло на главата на домаќинството.

Табела CH.10: Користење на цврсти горива според местото на готвење

Процент на членови на домаќинства кои користат цврсти горива според местото на готвење, Македонија, 2011

	Место на готвење:							
	Во посебна просторија како кујна	На друго место во куќата	Во посебна зграда	Надвор	На друго место	Недостасува	Вкупно	Број на членови на домаќинство кои користат цврсти горива за готвење
Регион								
Вардарски	48.4	9.3	26.1	14.5	.0	1.7	100.0	239
Источен	60.5	31.7	4.7	3.1	.0	.0	100.0	662
Југозападен	93.9	2.9	.9	2.2	.0	.1	100.0	750
Југоисточен	77.3	5.4	13.1	3.6	.6	.0	100.0	386
Пелагониски	83.5	6.1	7.3	3.1	.0	.0	100.0	664
Полошки	71.6	16.8	7.8	2.9	.0	.8	100.0	1128
Североисточен	88.8	10.3	.0	.9	.0	.0	100.0	518
Скопски	79.5	11.0	5.9	3.4	.0	.2	100.0	610
Област								
Урбана	85.2	10.9	2.7	1.1	.0	.0	100.0	1058
Рурална	75.0	13.1	7.5	3.9	.1	.4	100.0	3900
Образование на главата на домаќинството								
Основно или помалку	73.6	15.3	6.8	3.8	.1	.4	100.0	3325
Средно	82.5	8.0	6.6	2.7	.0	.1	100.0	1298
Високо	91.9	4.2	3.0	1.0	.0	.0	100.0	330
Индекс на квинтили на богатство								
Најсиромашни	67.4	18.5	8.1	5.5	.1	.5	100.0	2454
Втор	84.8	7.3	6.0	1.7	.0	.2	100.0	1512
Среден	90.6	6.7	2.0	.7	.0	.0	100.0	773
Четврт	86.4	4.5	9.1	.0	.0	.0	100.0	201
Најбогат	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	17
Етничка припадност на главата на домаќинството								
Македонско	73.4	14.9	8.6	3.0	.0	.2	100.0	2167
Албанско	81.1	11.5	4.9	2.0	.0	.5	100.0	2342
Друго	75.1	7.3	4.9	12.3	.5	.0	100.0	448
Вкупно	**77.2**	**12.6**	**6.5**	**3.3**	**.0**	**.3**	**100.0**	**4957**

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Користење на цврсти горива – Ромски населби

Табела CH.9R: Користење на цврсти горива

Процент на распределба на членови на домаќинство според типот на гориво за готвење кој се користи во домаќинството, и процент на членови на домаќинство каде се користат цврсти горива за готвење, Ромски населби, 2011

	Процент на членови на домаќинството кои користат цврст горива во домаќинството:											
				Цврсти горива								
	Електрична енергија	Нафта	Биогас	Дрвен јаглен (кумур)	Дрво	Слама, гмушки, трева	Други горива	Недостасува	Не се готви во домаќинството	Вкупно	Цврсти горива за готвење[1]	Број на членови на домаќинство
Образование на главата на домаќинството												
Нема	63.1	.0	.0	.0	34.6	2.1	.0	.0	.2	100.0	36.7	593
Основно	61.9	1.8	.0	.0	36.3	.0	.0	.0	.0	100.0	36.3	2887
Средно+	79.4	3.4	.0	.0	17.2	.0	.0	.0	.0	100.0	17.2	749
Индекс на квинтили на богатство												
Најсиромашен	41.8	.1	.0	.0	56.6	1.5	.0	.0	.1	100.0	58.0	845
Втор	58.4	1.0	.0	.0	40.6	.0	.0	.0	.0	100.0	40.6	842
Среден	63.1	1.7	.0	.0	35.2	.0	.0	.0	.0	100.0	35.2	848
Четврт	74.4	1.1	.0	.0	24.5	.0	.0	.0	.0	100.0	24.5	845
Најбогат	88.2	5.1	.0	.0	6.7	.0	.0	.0	.0	100.0	6.7	848
Вкупно	**65.2**	**1.8**	**.0**	**.0**	**32.7**	**.3**	**.0**	**.0**	**.0**	**100.0**	**33.0**	**4229**

[1] MICS индикатор 3.11

Севкупно, една третина (33 проценти) од сите домаќинства во ромските населби во Македонија користат цврсти горива за готвење. Употребата на цврсти горива е најмала во најбогатите домаќинства (7 проценти), но особено голема во најсиромашните домаќинства, каде повеќе од половина од домаќинствата (58 проценти) користат цврсти горива. Разликите во однос на образовното ниво на главата на домаќинството се исто така значајни, така што има помала употреба на цврсти горива во домаќинствата каде главата на домаќинството има повисоко образовно ниво. Табелата, исто така јасно покажува дека севкупниот процент е висок заради високиот степен на употреба на дрво за готвење (33 проценти).

Користењето на цврсти горива само по себе е слаба замена за загадувањето на воздухот во просторијата, бидејќи концентрацијата на загадувачи е различна кога истото гориво се гори во поинакви печки или огништа. Употребата на затворени шпорети со оџаци го намалува загадувањето во просторијата, додека пак отворените шпорети или оган без оџак или поклопци значи дека нема заштита од штетните ефекти на цврстите горива. Користењето на цврсти горива според местото на готвење е прикажано во Табела CH.10R. Во повеќето ромски домаќинства, цврстите горива се користат за готвење во посебна просторија како кујна (75 проценти). Кај 11 проценти од домаќинствата цврстите горива се користат на друго место во куќата, 4 проценти во посебна зграда и 9 проценти надвор. Оваа распределба е слична ширум целата земја, покрај разликите во однос на индексот на богатство на домаќинството, како и во однос на образовното ниво на главата на домаќинството.

Табела CH.10R: Користење на цврсти горива според местото за готвење

Процент на членови на домаќинства кои користат цврсти горива за готвење во домаќинството, Ромски населби, 2011

	Место за готвење:							Број на членови на домаќинството кои користат цврсти горива за готвење
	Во посебна просторија која се користи како кујна	На друго место во куќата	Во посебна зграда	Надвор	На друго место	Недостасува	Вкупно	
Образование на главата на домаќинството								
Нема	72.7	9.0	8.3	8.3	1.7	.0	100.0	218
Основно	74.0	11.9	3.8	9.7	.0	.5	100.0	1048
Средно+	87.4	6.2	.0	.4	6.0	.0	100.0	129
Индекс на квинтили на богатство								
Најсиромашен	58.7	13.7	9.1	16.1	2.3	.0	100.0	491
Втор	83.3	4.1	2.6	10.1	.0	.0	100.0	342
Среден	88.8	8.9	.0	2.3	.0	.0	100.0	299
Четврт	83.1	11.9	2.2	.0	.0	2.7	100.0	207
Најбогат	65.8	34.2	.0	.0	.0	.0	100.0	57
Вкупно	**75.1**	**10.9**	**4.2**	**8.6**	**.8**	**.4**	**100.0**	**1395**

Деца со попреченост

Една од целите на Свет по мерка на децата е да се заштитат децата од злоупотреба, експлоатација и насилство, вклучително и елиминација на дискриминацијата врз децата со попреченост. Во Македонија, постои Национална превентивна програма за здравјето на мајките и децата и програма за прегледи на децата од училиштата, вклучително и медицински прегледи.

Проценката на попреченоста беше направен во две фази. Во првата фаза се користеше стандардниот MICS модел, со тоа што мајките или негувателите на сите деца на возраст од 2 до 9 години беа запрашани да го проценат бројот на попреченост/нарушувања, како што се нарушен вид, нарушен слух, тешкотии во говорот. Овој пристап се потпира на концептот на функционална попреченост, кој е развиен од WHO и има за цел да се развијат импликациите на било кои нарушувања или попреченост кај развојот на децата (на пр: здравјето, исхраната, образованието, итн.). Резултатите од оваа фаза беа искористени за да се селектираат децата кои ќе бидат вклучени во втората фаза. Сите деца кои беа проценети како позитивни (дека имаат најмалку едно нарушување) во првата фаза беа вклучени, како и дополнителни 10 проценти од децата чии мајки или негуватели не пријавија нарушувања, а беа избрани по случаен избор за истражувањето.

Втората фаза од проценката се одвиваше во текот на октомври-ноември 2011. Во септември 2011, единаесет тимови беа обучени како да ја направат медицинската проценка. Секој тим беше составен од четири члена: педијатар, офталмолог, оториноларинголог и психолог.

Прибирањето на податоците беше организирано во детските градинки. Во детските градинки постои релаксирана и пријателска атмосфера, каде детето може да се прегледа и набљудува со помалку стрес и со подобри реакции од децата и родителите. Здравствените установи може да предизвикаат негативни реакции кај децата, додека пак дневните центри може да го зголемат отпорот кај родителите кои се колебливи да ги донесат децата во ваков тип на установи (во Македонија, дневните центри се наменети за деца со пречки во развојот)

Сите родители беа контактирани предда се започнат прегледите и беа информирани за процедурата, датумот, итн. Во целина, стапката на одзив беше 80 проценти (85 проценти за деца со попреченост и 74 проценти за децата кои немаат попреченост).

Прегледите беа закажани да се направат за време на викендите. Полесно беше да се убедат родителите да го донесат детето за време на викенд бидејќи тогаш не работат, и генерално имаат повеќе време да учествуваат во процесот. Покрај тоа, детските градинки се достапни за време на викенд, што не е случај во текот на работните денови.

Следните алатки за прибирање на податоци беа користени за прегледите:

1. Формулар за медицинска проценка– се користи за да се прибераат податоци за здравствената состојба на детето и присуство на физичка попреченост;
2. Тест за психолошки развој – за проценка на менталната состојба/попреченост;
3. Проценка на спиењето – за прибирање на податоци за проблеми со спиењето;
4. M-Chat – се користи за да се провери присуство на аутизам;
5. ADHD Скала за проценка – се користи за да се провери присуство на хиперкинетичко пореметување (хиперактивност).

Формуларот за медицинска проценка и тестот за психолошки развој беа применети на сите деца; останатите инструменти беа применети само на децата кај кои имаше укажувања дека можно е присуство на одредена состојба.

Во времето кога се објавуваше овој извештај, анализата на податоците кои беа собрани во текот на втората фаза сè уште беше во тек. Од таа причина, резултатите ќе бидат претставени во посебен извештај за попреченоста кај децата.

VII ВОДА И САНИТАРЕН СИСТЕМ

Безбедната вода за пиење е основниот предуслов за добро здравје. Небезбедната вода за пиење може да биде значителен носител на болести и може да биде загадена со хемиски, физички или радиолошки загадувачи кои имаат штетно влијание по здравјето на луѓето. Покрај нејзината поврзаност со болести, пристапот до вода за пиење може да биде особено важен за жените и децата особено во руралните области, кои имаат примарна одговорност да донесат вода и тоа честопати на огромна оддалеченост.

Милениумската цел (7, C) е во периодот помеѓу 1990 и 2015, да се намали за половина процентот на луѓе кои немаат постојан пристап до безбедна вода за пиење и основни санитарни услови. Светот по мерка на децата повикува на намалување на процентот на домаќинства кои немаат пристап до хигиенски санитарни услови и достапна и безбедна вода за пиење најмалку за една третина.

Листата на индикатори кои се користат во истражувањето MICS е следната:

Вода

- Користење на подобрени извори на вода за пиење
- Примена на адекватен метод за прочистување на водата
- Потребно време за да се стаса до изворот на вода
- Лице кое носи вода за пиење

Санитарен систем

- Користење на подобрен санитарен систем
- Исфрлање на детскиот измет во санитарниот систем

За повеќе детали за вода и санитарен систем и пристап до некои референтни документи, посетете на веб страната на UNICEF за информации за децата.

Користење на подобрени извори на вода за пиење

Распределбата на популацијата според главниот извор на вода за пиење е прикажана во Табелата WS.1 и Графикон WS.1. Популацијата која употребува *подобрени извори на вода за пиење* е популацијата која користи некои од следните видови на снабдување со вода: вода од пумпи (во домот, дворот или на плацот, од соседот, јавна чешма/хидрант), бунар/дупнатина, заштитен бунар, заштитен извор и со собирање на дождовница. Флашираната вода се смета за подобрен извор на вода за пиење само доколку домаќинството употребува подобрен извор на вода за други намени, како на пример за миење на рацете или за готвење.

Табела WS.1: Користење на подобрени извори на вода

Процент на популацијата во домаќинствата според главниот извор на вода за пиење и процент на популација во домаќинствата кои користат подобрени извори на вода за пиење, Македонија, 2011

	Главен извор на вода за пиење												
	Подобрени извори								Неподобрени извори				
	Вода од пумпи												
	Во домот	Во дворот /местото	Кај соседот	Јавна чешма/хидрант	Бунар/дупнатина	Заштитен бунар	Заштитен извор	Флаширана вода	Незаштитен бунар	Незаштитен извор	Вкупно	Процент кои користат подобрени извори на вода за пиење[1]	Број на членови на домаќинства
Регион													
Вардарски	76.1	.9	.0	2.4	.8	8.3	5.1	6.4	.0	.0	100.0	100.0	1064
Источен	89.6	.5	.1	.0	.2	1.7	4.9	2.6	.3	.0	100.0	99.7	1235
Југозападен	94.1	.1	.1	.4	.0	2.3	1.2	1.4	.0	.2	100.0	99.8	1337
Југоисточен	86.0	3.6	.0	.0	4.6	.4	.0	3.0	1.4	1.0	100.0	97.6	1293
Пелагониски	85.8	.4	.0	.0	2.2	1.1	3.9	6.6	.0	.0	100.0	100.0	1957
Полошки	94.0	.0	.0	.1	1.6	1.0	1.5	1.5	.0	.3	100.0	99.7	2059
Североисточен	70.1	.0	.0	4.1	3.0	14.6	4.5	2.6	.0	1.0	100.0	99.0	1466
Скопски	87.7	1.5	.3	.2	.0	1.0	2.7	6.4	.1	.1	100.0	99.8	4353
Област													
Урбана	91.3	.1	.0	.3	.1	.5	.9	6.6	.0	.0	100.0	100.0	8202
Рурална	80.1	1.9	.2	1.1	2.7	6.1	5.3	1.4	.4	.6	100.0	99.0	6562
Образование на главата на домаќинството													
Основно или помалку	84.1	1.6	.3	.8	2.2	3.9	4.9	1.3	.3	.6	100.0	99.1	6047
Средно	88.3	.6	.0	.6	.9	2.9	1.9	4.7	.1	.1	100.0	99.9	6143
Високо	87.0	.1	.0	.6	.1	1.3	.4	10.4	.0	.1	100.0	99.9	2569
Индекс на квинтили на богатство													
Најсиромашен	72.0	3.9	.5	2.5	3.0	7.7	8.7	.3	.7	.7	100.0	98.6	2955
Втор	87.3	.7	.1	.2	2.4	4.8	2.7	.9	.2	.7	100.0	99.2	2950
Среден	93.4	.0	.0	.3	.9	1.0	1.9	2.3	.0	.0	100.0	100.0	2953
Четврт	93.4	.0	.0	.1	.1	1.0	.7	4.7	.0	.0	100.0	100.0	2950
Најбогат	85.6	.0	.0	.2	.0	.5	.3	13.4	.0	.0	100.0	100.0	2955
Етничко потекло на главата на домаќинството													
Македонско	86.9	.8	.0	.8	1.5	2.0	2.3	5.3	.2	.2	100.0	99.6	9537
Албанско	86.5	1.1	.4	.4	.8	5.3	3.8	1.1	.1	.6	100.0	99.3	4040
Друго	81.1	1.2	.1	.6	1.8	3.6	4.2	7.2	.2	.0	100.0	99.8	1182
Вкупно	**86.3**	**.9**	**.1**	**.7**	**1.3**	**3.0**	**2.9**	**4.3**	**.2**	**.3**	**100.0**	**99.6**	**14764**

[1] MICS индикатор 4.1; MDG индикатор 7.8

Севкупно, 99.6 проценти од популацијата употребуваат подобрени извори на вода за пиење – 100 проценти во урбаните области и 99 проценти во руралните области.

Табелата WS.1 покажува дека изворот на вода за пиење за популацијата варира од регион до регион. Во југозападниот и полошкиот регион, 94 проценти од популацијата користат вода за пиење од пумпи за вода во нивниот дом. Спротивно на тоа, само околу 76 проценти од оние кои живеат во Вардарскиот регион и 70 проценти од оние кои живеат во североисточниот регион имаат вода од пумпи во домовите. Во Вардарскиот и североисточниот регион, втор по големина најзначаен извор на вода за пиење се заштитените бунари, додека пак во пелагонискиот и Скопскиот регион тоа е флашираната вода.

Примената на прочистување на водата во домаќинството е прикажана во Табела WS.2. Од домаќинствата беше побарано да ги кажат начините на кои тие ја прочистуваат водата во домот за да биде побезбедна за пиење. Вриење на водата, додавање на хлор или белило, користење на филтер за вода и соларна дезинфекција се сметаат за соодветни начини за прочистување на водата за пиење. 2 проценти од членовите на домаќинствата кои користат неподобрени извори на вода користат соодветни методи за прочистување на водата (соодветната колона не е прикажана на табелата заради малиот број на непондерирани случаи според основните карактеристики).

Табела WS.2: Прочистување на водата во домаќинствата

Процент на популацијата во домаќинствата според методот за прочистување на водата кој се користи во домаќинството, Македонија, 2011

	Метод на прочистување на водата кој се користи во домаќинството								Број на членови на домаќинство
	Ниеден	Зовривање на водата	Додавање на хлор/белило	Процедување низ платно	Користење на филтер за вода	Соларна дезинфекција	Да се остави да отстои	Друго	
Регион									
Вардарски	98.0	.5	.2	.2	1.2	.0	.1	.0	1064
Источен	95.6	2.5	.0	.0	1.3	.0	.1	.6	1235
Југозападен	92.2	5.3	.3	.0	1.7	.0	.3	.0	1337
Југоисточен	95.1	3.9	.0	.8	.5	.0	.2	.2	1293
Пелагониски	93.0	5.6	.0	.5	1.2	.0	.2	.5	1957
Полошки	92.2	4.2	.0	2.6	2.0	.0	.2	.1	2059
Североисточен	97.5	2.5	.0	.1	.3	.0	.0	.0	1466
Скопски	94.8	1.6	.0	.3	2.8	.0	.4	.8	4353
Област									
Урбана	94.8	2.3	.0	.0	2.4	.0	.0	.4	8202
Рурална	94.2	4.1	.1	1.4	.8	.0	.4	.3	6562
Образование на главата на домаќинството									
Основно или помалку	95.9	2.9	.0	1.1	.5	.0	.3	.3	6047
Средно	93.8	3.5	.1	.4	2.2	.0	.1	.4	6143
Високо	93.0	2.8	.0	.1	3.4	.0	.4	.7	2569
Индекс на квинтили на богатство									
Најсиромашен	95.4	3.6	.2	1.5	.2	.0	.5	.4	2955
Втор	94.2	4.5	.0	1.1	.6	.0	.1	.0	2950
Среден	95.8	3.0	.0	.5	.7	.0	.2	.2	2953
Четврт	95.0	2.7	.0	.1	2.2	.0	.2	.3	2950
Најбогат	92.2	1.8	.0	.0	4.7	.0	.0	1.0	2955
Етничко потекло на главата на домаќинството									
Македонско	94.5	3.0	.0	.2	2.2	.0	.1	.4	9537
Албанско	95.0	2.8	.0	1.5	.7	.0	.5	.4	4040
Друго	93.1	5.3	.3	.7	1.2	.0	.3	.4	1182
Вкупно	**94.5**	**3.1**	**.0**	**.6**	**1.7**	**.0**	**.2**	**.4**	**14764**

Времето кое е потребно за да се донесе вода е претставено во WS.3, а лицата кои обично ја носат водата се претставени во Табела WS.4. Забележете дека резултатите се однесуваат на едно одење од домот до изворот на вода за пиење. Информациите за тоа колку пати се оди до изворот на вода секој ден, не беа собрани.

Табелата WS.3 покажува дека за 97 проценти од домаќинствата, изворот на вода за пиење е во домот. За 1.6 проценти од сите домаќинства, потребни се помалку од 30 минути за да се стигне до изворот со вода и да се донесе водата, додека пак 0.5 проценти од домаќинствата трошат по 30 минути или повеќе за таа цел. Еден забележителен наод е дека висок процент на домаќинства трошат по 30 минути или повеќе за да стигнат до изворот на вода во Вардарскиот регион (3 проценти).

Табела WS.3: Потребно време да се да се стигне до изворот на вода за пиење

Процентуална распределеност на популацијата во домаќинствата според времето кое е потребно за да се стигне до изворот на вода за пиење, да се наполни вода и да се вратат дома, за корисници на подобрени и неподобрени извори на вода за пиење, Македонија, 2011

	Време потребно за да се стигне до изворот на вода								
	Корисници на подобрени извори на вода за пиење				Корисници на неподобрени извори на вода за пиење				
	Вода во домот	Помалку од 30 минути	30 минути или повеќе	Недостасува/не знае	Вода во домот	Помалку од 30 минути	30 минути или повеќе	Вкупно	Број на членови на домаќинства
Регион									
Вардарски	89.9	7.3	2.6	.3	.0	.0	.0	100.0	1064
Источен	98.4	.5	.3	.4	.0	.3	.0	100.0	1235
Југозападен	98.0	1.5	.0	.3	.0	.2	.0	100.0	1337
Југоисточен	97.0	.4	.0	.1	.0	2.4	.0	100.0	1293
Пелагониски	95.8	2.0	1.4	.8	.0	.0	.0	100.0	1957
Полошки	99.4	.0	.3	.1	.3	.0	.0	100.0	2059
Североисточен	93.8	4.2	.2	.8	.0	.0	1.0	100.0	1466
Скопски	99.1	.5	.0	.2	.1	.1	.0	100.0	4353
Област									
Урбана	98.5	.9	.4	.3	.0	.0	.0	100.0	8202
Рурална	95.5	2.5	.6	.4	.1	.7	.2	100.0	6562
Образование на главата на домаќинството									
Основно или помалку	96.0	2.0	.7	.4	.1	.5	.2	100.0	6047
Средно	97.7	1.3	.5	.4	.0	.1	.0	100.0	6143
Високо	98.6	1.2	.0	.1	.0	.1	.0	100.0	2569
Индекс на квинтили на богатство									
Најсиромашен	93.3	3.3	1.2	.9	.3	.6	.5	100.0	2955
Втор	96.5	1.7	.5	.5	.0	.8	.0	100.0	2950
Среден	97.9	1.5	.3	.2	.0	.0	.0	100.0	2953
Четврт	98.8	.8	.3	.1	.0	.0	.0	100.0	2950
Најбогат	99.3	.6	.1	.1	.0	.0	.0	100.0	2955
Етничко потекло на главата на домаќинството									
Македонско	97.1	1.5	.6	.4	.0	.4	.0	100.0	9537
Албанско	98.0	.8	.3	.3	.2	.1	.3	100.0	4040
Друго	94.5	4.8	.4	.0	.0	.2	.0	100.0	1182
Вкупно	**97.2**	**1.6**	**.5**	**.3**	**.1**	**.3**	**.1**	**100.0**	**14764**

Табелата WS.4 покажува дека кај најголемиот број домаќинства (56 проценти), возрасен маж е обично оној кој ја носи водата, кога изворот на вода за пиење не е во домот. Возрасни жени носат вода во 41 проценти оддомаќинствата, додека пак во останатите домаќинства водата ја носат машки деца под 15-годишна возраст (2 проценти).

Табела WS.4: Лица кои носат вода

Процент на домаќинства без вода за пиење во домот и процент на домаќинства без вода за пиење во домот според лицето кое ја носи водата за пиење во домаќинството, Македонија, 2011

	Пропорција на домаќинства без вода за пиење во домот	Број на домаќинства	Лице кое обично ја носи водата за пиење						Број на домаќинства без вода за пиење во домот
			Возрасна жена	Возрасен маж	Женско дете под 15-годишна возраст	Машко дете под 15-годишна возраст	Недостасува/не знае	Вкупно	
Област									
Урбана	1.6	2437	29.7	66.0	.0	4.3	.0	100.0	40
Рурална	5.3	1581	47.1	51.1	.0	.9	.9	100.0	84
Образование на главата на домаќинството									
Основно или помалку	4.6	1568	47.3	49.5	.0	2.8	.3	100.0	73
Средно	2.3	1670	32.5	65.2	.0	1.0	1.3	100.0	39
Високо	1.6	778	35.5	64.5	.0	.0	.0	100.0	12
Етничко потекло на главата на домаќинството									
Македонско	3.2	2921	44.6	53.5	.0	1.9	.0	100.0	94
Албанско	1.7	784	36.7	51.9	.0	5.5	5.8	100.0	13
Друго	5.5	310	27.6	72.4	.0	.0	.0	100.0	17
Вкупно	**3.1**	**4018**	**41.4**	**55.9**	**.0**	**2.0**	**.6**	**100.0**	**124**

Користење на подобрени извори за вода – Ромски населби

Распределбата на ромската популација според главниот извор на вода за пиење е прикажана во Табела WS.1R.

Табела WS.1R: Користење на подобрени извори на вода

Процент на популација во домаќинствата според главниот извор на вода за пиење и процентот на популацијата на домаќинства кои користат подобрени извори на вода за пиење, Македонија, 2011

	Главни извори на вода за пиење											
	Подобрени извори							Неподобрени извори				
	Вода од пумпи											
	Во домот	Во дворот/ местото	Кај соседот	Јавна чешма/ хидрант	Бунар/дупнатина	Заштитен бунар	Фламирана вода	Површинска вода (река, поток, брана, езеро, езерце, канал, канал за наводнување	Незаштитен извор	Вкупно	Процент кои користат подобрени извори на вода за пиење[1]	Број на членови на домаќинства
Образование на главата на домаќинството												
Нема	81.3	6.7	8.2	3.2	.0	.0	.0	.0	.6	100.0	99.4	593
Основно	92.4	3.0	.8	.4	1.2	.5	.5	.2	.9	100.0	98.9	2887
Средно+	96.8	.7	.0	.1	.0	.0	2.4	.0	.0	100.0	100.0	749
Индекс на квинтили на богатство												
Најсиромашен	69.2	13.1	8.4	2.6	2.8	.0	.3	.7	2.9	100.0	96.4	845
Втор	91.9	2.0	.0	1.1	1.1	1.6	1.5	.0	.8	100.0	99.2	842
Среден	99.4	.3	.0	.0	.0	.3	.0	.0	.0	100.0	100.0	848
Четврт	98.9	.3	.0	.0	.0	.0	.8	.0	.0	100.0	100.0	845
Најбогат	98.6	.0	.0	.0	.0	.0	1.4	.0	.0	100.0	100.0	848
Вкупно	**91.6**	**3.1**	**1.7**	**.7**	**.8**	**.4**	**.8**	**.1**	**.7**	**100.0**	**99.1**	**4229**

[1] MICS индикатор 4.1; MDG индикатор 7.8

Севкупно, 99 проценти од популацијата во ромските населби користи подобрени извори на вода за пиење.

Она што може да се забележи во Табелата WS.1R е дека едно од пет домаќинства (18 проценти) во најсиромашната категорија немаат вода за пиење која преку пумпи се доставува до нивниот дом, двор или место.

Употребата на прочистување на водата во домаќинствата е прикажано во Табела WS.2R. 96 проценти од сите членови на домаќинствата користат вода во домаќинството без прочистување, додека пак 3.2 проценти ја прочистуваат водата со вриење.

Табела WS.2R: Прочистување на водата во домаќинствата

Процент на популација во домаќинствата според методот на прочистување на водата кој се употребува во домаќинството, Македонија, 2011

	Метод на прочистување на водата кој се применува во домаќинството								Број на членови на домаќинство
	Нема	Вриење	Се додава белило/хлор	Се процедува низ платно	Се користи филтер за вода	Друго	Недостасува/ не знае	Друго	
Образование на главата на домаќинството									
Нема	97.9	2.1	.0	.0	.0	.0	.0	.0	593
Основно	95.3	3.4	.0	.7	.1	.0	.0	.1	2887
Средно+	95.0	3.3	.4	.4	.8	.0	.0	.0	749
Индекс на квинтили на богатство									
Најсиромашен	94.3	5.1	.0	.6	.0	.0	.0	.0	845
Втор	94.3	2.7	.0	1.4	.0	.0	.0	.0	842
Среден	97.3	2.2	.0	.3	.2	.0	.0	.0	848
Четврт	97.2	2.3	.0	.0	.1	.0	.0	.3	845
Најбогат	95.0	3.6	.3	.3	.7	.0	.0	.0	848
Вкупно	**95.6**	**3.2**	**.1**	**.5**	**.2**	**.0**	**.0**	**.1**	**4229**

[1] MICS индикатор 4.2

Времето кое е потребно за да се донесе вода е претставено во Табела WS.3 и лицето кое вообичаено ја носи водата во Табела WS.4R. Резултатите се однесуваат на само едно носење вода од дома до местото на изворот на вода за пиење. Информациите за тоа колкав број на пати се носи вода во еден ден не беа собрани.

Табелата WS.3R покажува дека 99 проценти од членовите на ромските домаќинства, имаат подобрени извори на вода за пиење во домот. За 0.3 проценти, потребни им се помалку од 30 минути за да стигнат до подобриот извор на вода за пиење за да ја донесат водата. Само 0.7 проценти од членовите домаќинствата имаат неподобрени извори на вода за пиење во домот, додека пак 0.2 проценти трошат помалку од 30 минути за да донесат вода од неподобрен извор.

Табела WS.3R: Потребно време да се стигне до изворот на вода за пиење

Процент на популација на домаќинства според времето кое е потребно да се стигне до изворот на вода за пиење, да се земе водата и да се врати дома, за корисници на подобрени и неподобрени извори на вода за пиење, Македонија, 2011

	Време да се стигне до изворот на вода за пиење				Вкупно	Број на членови на домаќинство
	Корисници на подобрени извори на вода за пиење		Корисници на неподобрени извори на вода за пиење			
	Вода во домот	Помалку од 30 минути	Вода во домот	Помалку од 30 минути		
Образование на главата на домаќинството						
Нема	98.9	.4	.0	.6	100.0	593
Основно	98.5	.4	1.0	.1	100.0	2887
Средно+	100.0	.0	.0	.0	100.0	749
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	95.9	.5	2.7	.8	100.0	845
Втор	98.1	1.1	.8	.0	100.0	842
Среден	100.0	.0	.0	.0	100.0	848
Четврт	100.0	.0	.0	.0	100.0	845
Најбогат	100.0	.0	.0	.0	100.0	848
Вкупно	**98.8**	**.3**	**.7**	**.2**	**100.0**	**4229**

Само 1 процент од популацијата во ромските населби се без вода за пиење во домот. Возрасна жена е вообичаено лицето кое носи вода, кога изворот на вода за пиење не е во домот.

Користење на подобрени санитарни јазли

Несоодветното исфрлање на човечките фекалии и несоодветната личната хигиена се поврзуваат со низа на заболувања, како што се дијареја и полио. Подобреният санитарен систем може да ја намали појавата на дијареја за повеќе од една третина, и може значително да ги намали лошите влијанија по здравјето оддруги нарушувања кои се причина за смртност и заболувања кај милиони деца во земјите во развој.

Подобрен санитарен јазол се дефинира како место каде фекалиите од човекот хигиенски се одделени од човечки контакт. Подобрените санитарни јазли за исфрлање на фекалиите вклучуваат казанче со клозетска шолја поврзани преку цевковод со канализационата мрежа, септичка јама или клозет, подобрена вентилациона јама за клозет со плоча и комбиниран тоалет. Податоците за подобрени санитарни јазли во Македонија се дадени во Табелата WS.5 и Табелата WS.5R..

Меѓутоа, споделувањето на санитарни јазли, дури и доколку се подобрени, се претпоставува дека ја изложува на ризик нивната безбедност. Оттаму, "подобрени санитарни јазли", се користи во контекст на овој извештај и како MDG индикатор за да упатува на подобрени санитарни јазли кои не се споделуваат. Податоците за подобрените санитарни услови се дадени во Табелите WS.6, WS6R, WS.8 и WS.8R во овој извештај..

Во Македонија, 94 проценти од популацијата живее во домаќинства кои употребуваат подобрени санитарни јазли (Табела WS.5) - 99.8 проценти во урбаните области и 88 проценти во руралните области. Кај населението во полошкиот и источниот регион има помала веројатност отколку кај другите да користат подобрени санитарни јазли. Највообичаени јазли во урбаните области и во најбогатиот квинтил се тоалети со казанче кои се поврзани со канализациската мрежа. Кај домаќинствата кај кои главата на домаќинството е со повисоко образование поголема е веројатноста да користат подобрени санитарни јазли.

Табела WS.5: Типови на санитарни јазли

Процент на популација од домаќинствата според тип на санитарен јазол кој се користи во домаќинството, Македонија, 2011

	Тип на санитарен јазол кој се користи во домаќинството														
	Подобрени санитарни јазли							Неподобрени санитарни јазли							
	Тоалет со казанче поврзан со:														
	Цевковод со канализациската мрежа	Септичка јама	Полски клозет	Непознато место/не е сигурен/ не знае	Полски клозет со вентилација	Полски клозет со плоча	Тоалет со компостирање	Тоалет/миење со млаз вода што се слева на друго место	Полски клозет без плоча/отворена дупка	Висечки тоалет/ клозет	Друго	Недостасува	Дефекација на отворено (нема јазол, грмушка, поле)	Вкупно	Број на членови на домаќинство
Регион															
Вардарски	83.4	1.2	.0	.0	2.0	8.5	.0	.0	4.2	.0	.6	.0	.0	100.0	1064
Источен	83.0	.4	.4	.9	.5	3.0	4.7	.0	3.7	.0	.4	.0	3.0	100.0	1235
Југозападен	66.5	30.4	.8	.1	.1	1.1	.6	.1	.2	.0	.0	.0	.0	100.0	1337
Југоисточен	52.4	21.7	.0	.0	.1	19.7	.0	.0	5.7	.0	.0	.0	.4	100.0	1293
Пелагониски	81.7	4.4	1.8	.2	1.1	6.2	.0	3.3	1.0	.0	.0	.0	.3	100.0	1957
Полошки	36.9	44.8	.3	.7	.0	.0	.0	16.6	.0	.0	.0	.7	.0	100.0	2059
Североисточен	74.3	6.7	1.8	1.7	.9	11.0	.0	1.1	2.4	.0	.0	.0	.0	100.0	1466
Скопски	79.8	14.3	.5	.3	1.2	1.5	.0	1.1	.3	.1	.1	.0	.8	100.0	4353
Област															
Урбана	98.1	1.1	.0	.0	.2	.4	.0	.0	.1	.0	.1	.0	.0	100.0	8202
Рурална	35.8	35.7	1.6	1.1	1.5	10.9	1.0	7.2	3.5	.1	.1	.2	1.3	100.0	6562
Образование на главата на домаќинството															
Основно или помалку	49.8	25.4	1.2	1.0	1.5	8.8	1.0	6.7	3.0	.0	.2	.2	1.1	100.0	6047
Средно	82.6	11.2	.5	.1	.4	3.1	.1	.7	.9	.1	.0	.0	.3	100.0	6143
Високо	90.1	7.9	.1	.1	.0	.8	.1	.9	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	2569
Индекс на квинтили на богатство															
Најсиромашен	20.7	29.4	1.9	1.8	3.2	18.1	2.1	11.7	7.7	.1	.5	.0	2.9	100.0	2955
Втор	60.3	27.7	1.4	.5	.6	5.5	.0	3.4	.3	.0	.0	.3	.0	100.0	2950
Среден	81.5	15.6	.3	.1	.1	1.5	.1	.8	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	2953
Четврт	91.5	8.2	.0	.0	.0	.0	.0	.1	.0	.0	.0	.2	.0	100.0	2950
Најбогат	98.3	1.6	.0	.0	.0	.1	.0	.1	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	2955
Етничко потекло на главата на домаќинството															
Македонско	79.2	9.4	.3	.1	.9	6.6	.6	.3	2.1	.0	.0	.0	.5	100.0	9537
Албанско	48.1	34.8	1.7	1.4	.1	1.4	.0	10.9	.1	.0	.2	.3	.9	100.0	4040
Друго	76.2	11.4	.4	.0	1.7	5.2	1.0	.5	2.7	.0	.6	.0	.3	100.0	1182
Вкупно	**70.4**	**16.5**	**.7**	**.5**	**.8**	**5.0**	**.4**	**3.2**	**1.6**	**.0**	**.1**	**.1**	**.6**	**100.0**	**14764**

Милениумските развојни цели и Заедничката програма за мониторинг на WHO и UNICEF за водоснабдување и санитарен систем, ги класифицираат семејствата дека користат неподобрени санитарни јазли доколку тие користат санитарни јазли кои се прифатливи на друг начин, но ги споделуваат со две или повеќе домаќинства или пак користат јавни тоалети.

Како што е прикажано во Табелата WS.6, 94 проценти од популацијата во домаќинствата користи подобрени санитарни јазли, а 1 процент од нив ги споделуваат санитарните јазли со друго домаќинство. 5 проценти од членовите на домаќинствата користат неподобрен санитарен систем, а 0.1. процент од нив го споделуваат со други домаќинства

Табела WS.6: Користење и споделување на санитарни јазли

Процент на популацијата од домаќинствата според употреба на приватни и јавни санитарни јазли и употреба на заеднички санитарни јазли, според корисници на подобрени и неподобрени санитарни јазли, Македонија, 2011

	Корисници на подобрени санитарни јазли				Корисници на неподобрени санитарни јазли						
			Споделени со			Споделени со					
	Не се споделени [1]	Јавни санитарни јазли	5 домаќинства или помалку	Повеќе од 5 домаќинства	Не се споделени	5 домаќинства или помалку	Повеќе од 5 домаќинства	Недостасува/не знае	На отворено (нема јазол, грмушка, поле)	Вкупно	Број на членови на домаќинства
Регион											
Вардарски	93.1	.0	2.0	.0	3.2	1.4	.0	.3	.0	100.0	1064
Источен	88.5	.0	4.4	.0	3.8	.3	.0	.0	3.0	100.0	1235
Југозападен	98.0	1.0	.0	.7	.3	.0	.0	.0	.0	100.0	1337
Југоисточен	92.7	.0	1.1	.0	5.7	.0	.0	.0	.4	100.0	1293
Пелагониски	94.1	.7	.6	.0	4.4	.0	.0	.0	.3	100.0	1957
Полошки	81.4	.2	1.0	.1	17.3	.0	.0	.0	.0	100.0	2059
Североисточен	94.1	.4	.9	1.0	3.5	.0	.0	.0	.0	100.0	1466
Скопски	97.1	.0	.5	.0	1.6	.0	.0	.0	.8	100.0	4353
Област											
Урбана	98.9	.1	.7	.1	.1	.1	.0	.0	.0	100.0	8202
Рурална	85.4	.4	1.5	.3	10.9	.2	.0	.0	1.3	100.0	6562
Образование на главата на домаќинството											
Основно или помалку	85.9	.5	1.8	.4	9.9	.2	.0	.0	1.1	100.0	6047
Средно	97.3	.0	.7	.0	1.7	.1	.0	.0	.3	100.0	6143
Високо	98.8	.2	.1	.0	.9	.0	.0	.0	.0	100.0	2569
Индекс на квинтили на богатство											
Најсиромашен	72.4	.5	3.6	.6	19.5	.5	.0	.1	2.9	100.0	2955
Втор	94.1	.5	1.0	.3	3.9	.1	.0	.0	.0	100.0	2950
Среден	98.6	.2	.4	.0	.8	.0	.0	.0	.0	100.0	2953
Четврт	99.5	.0	.3	.0	.3	.0	.0	.0	.0	100.0	2950
Најбогат	99.9	.0	.0	.0	.1	.0	.0	.0	.0	100.0	2955
Етничка припадност на главата на домаќинството											
Македонско	96.0	.1	.9	.1	2.3	.1	.0	.0	.5	100.0	9537
Албанско	86.1	.5	.6	.4	11.6	.0	.0	.0	.9	100.0	4040
Друго	90.9	.6	4.2	.2	2.9	.7	.0	.2	.3	100.0	1182
Вкупно	**92.9**	**.2**	**1.1**	**.2**	**4.9**	**.1**	**.0**	**.0**	**.6**	**100.0**	**14764**

[1] MICS индикатор 4.3; MDG индикатор 7.9

Безбедно исфрлање на детските фекалии е кога детето користи тоалет или столицата се исфрла во тоалет/нужник. Исфрлањето на фекалиите кај децата на возраст од 0-2 години е претставено во Табела WS.7. Најчесто користено место за исфрлање на детските фекалии е исфрлање во ѓубрето како цврст отпад (80 проценти од домаќинствата), додека пак 10 проценти од децата користат тоалет/нужник, икај 7 проценти од домаќинствата фекалиите се стават/плакнат во тоалет/клозет. Кај 17 проценти од децата, последната столица била безбедно исфрлена. Постојат разлики помеѓу регионите во однос на процентот на деца кои употребуваат тоалет/нужник, и тоа три пати повеќе во Скопскиот регион (15 проценти) отколку во полошкиот регион (5 проценти).

Табела WS.7: Исфрлање на детските фекалии

Процент на деца на возраст од 0-2 години според местото каде се исфрлаат детските фекалии, и процент на деца на возраст од 0-2 години кога безбедно била исфрлена последната столица, Македонија, 2011

	Место на исфрлање на детските фекалии											
	Детето користело тоалет/нужник	Се става/плакне во тоалет/нужник	Се става/мие во сливник или ендек	Се фрла во ѓубре	Се закопува под земја	Се остава на отворено	Друго	Не знае	Недостасува	Вкупно	Процент на деца чија последна столица била безбедно исфрлена[1]	Број на деца на возраст од 0-2 години
Вид на санитарен јазол во домот												
Подобрен	10.3	7.6	1.1	79.8	.2	.2	.3	.1	.6	100.0	17.9	730
Неподобрен	(4.1)	(2.9)	(5.9)	(85.7)	(.0)	(1.4)	(.0)	(.0)	(.0)	100.0	(6.9)	80
На отворено	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	6
Регион												
Вардарски	10.7	8.1	.0	81.1	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	18.9	50
Источен	5.4	20.5	1.0	67.3	.0	5.7	.0	.0	.0	100.0	26.0	60
Југозападен	8.6	23.8	.0	62.5	.0	.0	.0	.7	4.4	100.0	32.4	74
Југоисточен	7.6	12.0	.9	75.0	2.6	.0	1.9	.0	.0	100.0	19.6	49
Пелагониски	10.3	3.2	1.1	85.4	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	13.5	98
Полошки	5.0	6.5	2.1	85.9	.0	.0	.0	.0	.5	100.0	11.5	154
Североисточен	10.1	.0	2.0	87.9	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	10.1	78
Скопски	15.2	1.9	2.2	80.1	.0	.0	.5	.0	.0	100.0	17.2	253
Област												
Урбана	11.1	8.0	.8	79.9	.0	.0	.2	.0	.0	100.0	19.1	417
Рурална	9.2	6.1	2.3	79.7	.3	.9	.3	.1	1.0	100.0	15.3	398
Образование на мајката												
Основно или помалку	12.1	6.2	2.6	77.2	.0	1.1	.4	.2	.3	100.0	18.3	323
Средно	9.3	8.4	.8	81.2	.4	.0	.0	.0	.0	100.0	17.6	300
Високо	8.4	6.5	1.0	82.0	.0	.0	.5	.0	1.6	100.0	14.9	192
Индекс на квинтили на богатство												
Најсиромашен	10.6	8.0	4.2	74.6	.0	1.8	.7	.0	.1	100.0	18.6	190
Втор	15.4	5.2	.2	77.5	.8	.0	.0	.3	.5	100.0	20.6	153
Среден	8.4	13.3	1.3	76.4	.0	.0	.6	.0	.0	100.0	21.7	153
Четврт	6.8	3.2	.9	87.2	.0	.0	.0	.0	1.9	100.0	10.0	158
Најбогат	9.6	5.8	.6	84.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	15.4	161
Етничка припадност на главата на домаќинството												
Македонско	8.8	10.1	1.2	79.4	.3	.0	.2	.0	.0	100.0	18.9	406
Албанско	12.2	2.6	2.1	81.7	.0	.0	.0	.2	1.3	100.0	14.7	314
Друго	9.2	9.4	1.4	75.1	.0	3.6	1.4	.0	.0	100.0	18.5	95
Вкупно	**10.2**	**7.1**	**1.5**	**79.8**	**.2**	**.4**	**.3**	**.1**	**.5**	**100.0**	**17.3**	**815**

[1] MICS индикатор 4.4

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Во извештајот за 2008 година[18], Заедничката програма за мониторинг на WHO/UNICEF (JMP) изработи нов начин на презентирање на графиконите, преку распределба и рафинирање на податоците за вода за пиење и санитарни системи и нивно претставување во формат на "скала". Ова скалило овозможувада се направи анализа на трендовите во трислојна скала за вода за пиење и четирислојна скала за санитарен систем. За санитарниот систем, тоа овозможувада се стекне разбирање за процентот на популацијата која воопшто нема санитарни јазли, за оние кои се потпираат на технологии кои со JMP се дефинираат како "неподобрени," за оние кои ги споделуваат санитарните јазли или на друг начин прифатлива технологија, и за оние кои користат "подобрени" санитарни јазли. Во Табелата WS.8 претставен е процентот на популација во домаќинствата според користењето на подобрени извори на вода за пиење и подобрен санитарен систем. Табелата, исто така го покажува и процентот на членови на домаќинства кои користат подобрени извори на вода за пиење и санитарен систем и начини за исфрлање на фекалиите. Севкупно, како што е претставено во Табелата WS.8., повеќе од 90 проценти од популацијата во земјата користат подобрени извори на вода и подобрен санитарен систем. Од сите домаќинства, 99.6 проценти користат подобрена вода за пиење, 93 проценти користат подобрен санитарен систем, додека пак 93 проценти користат подобрени извори на вода за пиење и подобрен санитарен систем. Меѓутоа, подеталната анализа открива диспаритети помеѓу најсиромашниот квинтил и останата популација во националниот примерок. Приближно, речиси 30 проценти од најсиромашните домаќинства немаат пристап до подобрени извори на вода и санитарни системи, за разлика од останатиот дел од популацијата каде повеќе од 90% имаат пристап и до двете. Урбаните домаќинства и домаќинствата од најбогатиот квинтил се со поголема веројатност да користат подобрени извори на вода за пиење и подобрени санитарни системи. Постојат разлики помеѓу регионите, образовното ниво и етничката припадност слично на оние кои беа претставени во табелите погоре.

Табела WS.8: Користење на подобрени извори на вода за пиење и подобрен санитарен систем

Процент на популација во домаќинствата што користи и подобрени извори на вода за пиење и подобрен санитарен систем, Македонија, 2011

	Процент на популацијата во домаќинството кои користат:										
	Подобрена вода за пиење[1]				Неподобрен санитарен систем						
	Се испумпува во домот, дворот или местото	Друго подобрено	Неподобрена вода за пиење	Вкупно	Подобрен санитарен систем[2]	Споделен подобрен јазол	Неподобрен јазол	Дефекација на отворено	Вкупно	Подобрен извор на вода за пиење и подобрен санитарен систем	Број на членови на домаќинство
Регион											
Вардарски	83.4	16.6	.0	100.0	93.1	2.0	4.9	.0	100.0	93.1	1064
Источен	92.8	6.9	.3	100.0	88.5	4.4	4.1	3.0	100.0	88.5	1235
Југозападен	95.5	4.2	.2	100.0	98.0	1.7	.3	.0	100.0	97.7	1337
Југоисточен	92.6	5.0	2.4	100.0	92.7	1.1	5.7	.4	100.0	90.3	1293
Пелагониски	92.7	7.3	.0	100.0	94.1	1.2	4.4	.3	100.0	94.1	1957
Полошки	95.6	4.2	.3	100.0	81.4	1.3	17.3	.0	100.0	81.2	2059
Североисточен	72.3	26.7	1.0	100.0	94.1	2.3	3.5	.0	100.0	94.1	1466
Скопски	95.5	4.3	.2	100.0	97.1	.5	1.6	.8	100.0	96.9	4353
Област											
Урбана	98.1	1.9	.0	100.0	98.9	.9	.2	.0	100.0	98.9	8202
Рурална	83.3	15.7	1.0	100.0	85.4	2.2	11.2	1.3	100.0	84.7	6562
Образование на главата на домаќинството											
Основно или помалку	87.0	12.1	.9	100.0	85.9	2.8	10.2	1.1	100.0	85.4	6047
Средно	93.4	6.4	.1	100.0	97.3	.7	1.7	.3	100.0	97.1	6143
Високо	97.5	2.4	.1	100.0	98.8	.3	.9	.0	100.0	98.7	2569
Индекс на квинтил на богатство											
Најсиромашен	76.0	22.6	1.4	100.0	72.4	4.7	20.0	2.9	100.0	71.7	2955
Втор	88.7	10.5	.8	100.0	94.1	1.9	4.0	.0	100.0	93.3	2950
Среден	95.7	4.3	.0	100.0	98.6	.6	.8	.0	100.0	98.6	2953
Четврт	98.1	1.9	.0	100.0	99.5	.3	.3	.0	100.0	99.5	2950
Најбогат	98.9	1.1	.0	100.0	99.9	.0	.1	.0	100.0	99.9	2955
Етничко потекло на главата на домаќинството											
Македонско	93.1	6.6	.4	100.0	96.0	1.0	2.4	.5	100.0	95.7	9537
Албанско	88.6	10.8	.7	100.0	86.1	1.5	11.6	.9	100.0	85.8	4040
Друго	88.9	10.9	.2	100.0	90.9	5.1	3.8	.3	100.0	90.8	1182
Вкупно	**91.5**	**8.1**	**.4**	**100.0**	**92.9**	**1.5**	**5.0**	**.6**	**100.0**	**92.6**	**14764**

[1] MICS индикатор 4.1; MDG индикатор 7.8

[2] MICS индикатор 4.3; MDG индикатор 7.9

[18]WHO/UNICEF JMP (2008), MDG assessment report - http://www.wssinfo.org/fileadmin/user_upload/resources/1251794333-JMP_08_en.pdf

Користење на подобрени санитарни јазли – Ромски населби

Во Македонија, 94 проценти од ромската популација живее во домаќинства кои користат подобрени санитарни јазли. Табелата WS.5R покажува дека употребата на подобрени санитарни јазли е тесно поврзана со индексот на богатство. Во најсиромашниот квинтил, само 33 проценти од ромската популација користат тоалет со казанче кој е поврзан со канализациската мрежа, клозет со плоча (27 проценти) или клозет без плоча/ отворена дупка (14 проценти) Наспроти тоа, најчесто употребуваните санитарни јазли во најбогатиот квинтил се тоалет со казанче кој е поврзан со канализациската мрежа (97 проценти) и септичка јама (3 проценти). Домаќинствата во кои главата на домаќинството има повисоко образовно ниво повеќе користат подобрени санитарни јазли.

Табела WS.5R: Типови на санитарни јазли

Процент на популација во домаќинствата според типот на санитарен јазол кој се користи во домаќинството, ромски населби, 2011

	Тип на санитарен јазол кој се користи во домаќинството											
	Подобрен санитарен јазол						Неподобрен санитарен јазол					
	Тоалет о казанче кој се влева во:											
	Цевковод со канализациска мрежа	Септичка јама	Полски клозет	Непознато место/не е сигурен/ не знае	Полски клозет со вентилација	Полски клозет со плоча	Тоалет/миење со млаз вода што се слева на друго место	Полски клозет без плоча/отворена дупка	Друго	Дефекација на отворено (нема јазол, грмушка,, поле)	Вкупно	Број на членови на домаќинство
Образование на главата на домаќинството												
Основно или помалку	59.0	6.1	.0	.6	5.7	14.2	2.2	9.0	2.5	.7	100.0	593
Средно	78.9	3.4	.5	.3	3.9	8.0	.7	2.6	1.6	.1	100.0	2887
Високо	93.3	3.4	.0	.0	1.1	1.4	.0	.0	.8	.0	100.0	749
Индекс на квинтили на богатство												
Најсиромашен	32.6	3.2	1.0	.8	12.0	27.2	1.8	13.5	7.2	.7	100.0	845
Втор	75.8	5.7	.6	.6	5.6	8.0	1.9	1.7	.2	.0	100.0	842
Среден	90.9	4.5	.0	.0	.7	2.8	.3	.0	.8	.0	100.0	848
Четврт	96.4	3.0	.0	.0	.0	.6	.0	.0	.0	.0	100.0	845
Најбогат	97.4	2.6	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	848
Вкупно	**78.7**	**3.8**	**.3**	**.3**	**3.7**	**7.7**	**.8**	**3.0**	**1.6**	**.1**	**100.0**	**4229**

Како што е прикажано на Табелата WS.6R, 94 проценти од популацијата на ромските домаќинства користи подобрени санитарни јазли. Користењето на несподелувани санитарни јазли е повообичаено кај домаќинствата кои користат неподобрени санитарни јазли. 3 проценти оддомаќинствата користат подобрени санитарни јазли, кои ги споделуваат со други домаќинства. Кај најсиромашните домаќинства отколку кај најбогатите домаќинства поголема е веројатноста за користење на заеднички или споделени санитарни јазли (8 проценти и 0 проценти, соодветно).

Најголема е употребата на санитарни јазли кои не се споделуваат со други домаќинства кај домаќинствата каде главата на домаќинството има средно образование – (98 проценти,во споредба со 82 проценки кај оние кои се без образование). 0.1 процент од сите интервјуирани членови на ромски домаќинства немаат санитарен јазол и користат отворени места за дефекација (грмушки, поле, итн.).

Табела WS.6R: Користење и споделување на санитарни јазли

Процент на популација на домаќинства според употребата на приватни и јавни санитарни јазли и корисници на подобрени и неподобрени санитарни јазли, Македонија, 2011

	Корисници на подобрени санитарни јазли				Корисници на неподобрени санитарни јазли						
			Споделувани со			Споделувани со					
	Не се споделуваат[1]	Јавен тоалет	5 домаќинства или помалку	Не знае/ недостасува	Не се споделува	5 домаќинства или помалку	Повеќе од 5 домаќинства	Недостасува/не знае	Дефекација на отворено (нема јазол, грмушка, поле)	Вкупно	Број на членови на домаќинство
Образование на главата на домаќинството											
Нема	82.1	.0	3.5	.0	11.0	2.8	.0	.0	.7	100.0	593
Основно	91.3	.3	3.0	.5	4.0	1.0	.0	.0	.1	100.0	2887
Средно+	97.7	.4	1.1	.0	.7	.2	.0	.0	.0	100.0	749
Индекс на квинтили на богатство											
Најсиромашен	69.2	.0	7.6	.0	17.5	5.1	.0	.0	.7	100.0	845
Втор	93.2	.0	3.1	.0	3.3	.4	.0	.0	.0	100.0	842
Среден	95.5	.0	1.8	1.6	1.1	.0	.0	.0	.0	100.0	848
Четврт	98.9	.0	1.1	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	845
Најбогат	98.7	1.3	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	848
Вкупно	**91.1**	**.3**	**2.7**	**.3**	**4.4**	**1.1**	**.0**	**.0**	**.1**	**100.0**	**4229**

[1] MICS индикатор 4.3; MDG индикатор 7.9

Безбедно исфрлање на детскиот измет е кога детето користи тоалет или столицата се исфрла во тоалет/нужник. Исфрлањето на фекалиите кај децата на возраст од 0-2 години е претставено во Табела WS.7R. Најчесто користено место за исфрлање на детските фекалии е исфрлање во ѓубрето како цврст отпад (74 проценти оддомаќинствата), и се става/плакне во тоалет/клозет (17 проценти од домаќинствата). Тоалет/нужник за детето користат 8 проценти оддомаќинства. Кај 25 проценти од домаќинствата, фекалиите на детето биле исфрлени безбедно.

Табела WS.7R: Исфрлање на детските фекалии

Процент на деца на возраст од 0-2 години според местото на исфрлање на детските фекалии, и процент на деца на возраст од 0-2 година чија последна столица (фекалии) била безбедно исфрлена, Ромски населби, 2011

	Место каде се исфрлаат детските фекалии						Процент на деца чија последна столица била безбедно исфрлена[1]	Број на деца на возраст од 0-2 години
	Детето користело тоалет/ нужник	Се става/ мие во тоалет/ нужник	Се става/ мие во сливник или ендек	Се фрла во ѓубре	Недостасува	Вкупно		
Тип на санитарен јазол во домот								
Подобрен	8,1	18,1	,8	72,1	,8	100.0	26,2	262
Неподобрен	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	16
Образование на мајката								
Нема образование	6,4	10,3	2,3	79,8	1,3	100.0	16,7	64
Основно	9,0	19,3	,4	70,5	,7	100.0	28,3	183
Средно+	(4,2)	(17,8)	(,0)	(77,9)	(,0)	100.0	(22,1)	32
Индекс на квинтили на богатство								
Најсиромашен	3.1	18.2	.0	77.8	.9	100.0	21.3	68
Втор	13.0	13.3	2.0	71.7	.0	100.0	26.2	70
Среден	7.5	17.3	.5	73.2	1.5	100.0	24.8	50
Четврт	10.4	22.4	1.1	64.3	1.7	100.0	32.8	46
Најбогат	(5.1)	(15.5)	(.0)	(79.4)	(.0)	100.0	(20.6)	44
Вкупно	**7.9**	**17.1**	**.8**	**73.5**	**.8**	**100.0**	**25.0**	**278**

[1] MICS индикатор 4.4

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Во Табелата WS.8R претставен е процентот на популација во домаќинствата според користењето на подобрени извори на вода за пиење и подобрен санитарен систем. Табелата, исто така го покажува и процентот на членови на домаќинства кои користат подобрени извори на вода за пиење и санитарен систем и начини за исфрлање на фекалиите. Севкупно, како што е претставено во Табелата WS.8., повеќе од 90 проценти од ромската популација во земјата користат подобрени извори на вода и подобрен санитарен систем. Од сите домаќинства, 99 проценти користат подобрена вода за пиење, 91 проценти користат подобрен санитарен систем, додека пак 91 проценти користат подобрени извори на вода за пиење и подобрен санитарен систем. Меѓутоа, подеталната анализа открива диспаритети помеѓу најсиромашниот квинтил и останата популација во ромскиот примерок. Речиси една третина од популацијата од најсиромашните домаќинства немаат пристап до подобрени извори на вода за пиење и/или санитарен систем, за разлика од останатиот дел на популацијата каде повеќе од 90 проценти имаат пристап и до двете.

Табела WS.8R: Користење на подобрени извори на вода за пиење и подобрен санитарен систем

Процент на популација во домаќинствата што користи и подобрени извори на вода за пиење и подобрен санитарен систем, Ромски населби, 2011

	Процент на популацијата на домаќинствата кои користат:										
	Подобрена вода за пиење[1]				Подобрен санитарен систем						
	Се испумпува во домот, дворот или местото	Друго подобрено	Неподобрена вода за пиење	Вкупно	Подобрен санитарен систем[2]	Споделен подобрен јазол	Неподобрен јазол	Дефекација на отворено	Вкупно	Подобрени извори на вода за пиење и санитарен систем	Број на членови на домаќинства
Образование на главата на домаќинството											
Основно или помалку	88,0	11.4	.6	100.0	82.1	3.5	13.8	.7	100.0	81.6	593
Средно	96,0	2.9	1.1	100.0	91.3	3.7	5.0	.1	100.0	90.9	2887
Високо	99,9	.1	.0	100.0	97.7	1.5	.8	.0	100.0	97.7	749
Индекс на квинтили на богатство											
Најсиромашен	82.7	13.8	3.6	100.0	69.2	7.6	22.5	.7	100.0	67.5	845
Втор	95.4	3.8	.8	100.0	93.2	3.1	3.7	.0	100.0	93.2	842
Среден	99.7	.3	.0	100.0	95.5	3.4	1.1	.0	100.0	95.5	848
Четврт	100.0	.0	.0	100.0	98.9	1.1	.0	.0	100.0	98.9	845
Најбогат	100.0	.0	.0	100.0	98.7	1.3	.0	.0	100.0	98.7	848
Вкупно	**95,6**	**3,6**	**,9**	**100,0**	**91,1**	**3,3**	**5,5**	**,1**	**100,0**	**90,8**	**4229**

[1] MICS индикатор 4.1; MDG индикатор 7.8

[2] MICS индикатор 4.3; MDG индикатор 7.9

VIII РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЈЕ

Фертилитет и рана грижа за деца

Во истражувањето MICS4, стапката на раѓања кај адолесценти и вкупната стапка на фертилитет се пресметуваат преку користење на информациите за датумот на последно раѓање на секоја жена, а тие податоци се однесуваат на период од една година пред истражувањето (1-12 месеци). Стапките се потценети со многу мала маргина заради отсуството на информации за раѓања на повеќе деца (близнаци, тројки, итн.) и за жени кои имале такви раѓања во текот на една година пред истражувањето.

Табелата RH.1 ги покажува стапките на раѓања кај адолесцентите и вкупната стапка на фертилитет. Стапката на раѓања кај адолесцентите (стапка на плодност на жени на конкретна возраст од 15-19 години) се дефинира како бројот на раѓања на жени на возраст од 15-19 години во текот на годината пред истражувањето, поделени според просечниот број на жени на возраст од 15-19 години (број на жени-години на живот од 15 до 19 годишна возраст, вклучително) за време на истиот период, изразено на 1000 жени. Вкупната стапка на фертилитет (TFR) се пресметува преку сумирање на стапките на фертилитет за конкретна возраст, кои се пресметани за секоја старосна група на жени на 5 години, и тоа за жени на возраст од 15 до 49 години. Вкупната стапка на фертилитет (TFR) го покажува просечниот број на деца кои женката би ги родила до крајот на нејзините репродуктивни години доколку преовладуваат моменталните стапки на фертилитет. Во Македонија, вкупната стапка на фертилитет е 2.1, додека пак стапката на раѓања кај адолесцентите е 13 на 1000 жени на возраст од 15-19 години.

Табела RH.1: Стапка на раѓања кај адолесценти и вкупна стапка на фертилитет

Стапки на раѓања кај адолесценти и вкупна стапка на фертилитет, Македонија, 2011

	Стапка на раѓања кај адолесценти[1] (Стапка на фертилитет за конкретна возраст кај жени на возраст од 15-19 години)	Вкупна стапка на фертилитет
Област		
Урбана	(4)	2.0
Рурална	21	2.3
Етничка припадност на главата на домаќинството		
Македонско	(5)	2.0
Албанско	13	2.3
Друго	(*)	2.1
Вкупно	**13**	**2.1**

[1] MICS индикатор 5.1; MDG индикатор 5.4

( ) – Податоците се базираат на 125-259 лица-години на изложеност

(*) – Податоците се базираат на помалку од 125 лица-години на изложеност

Фертилитет и рана грижа за деца – Ромски населби

Вкупната стапка на фертилитет во ромските населби не може да се пресмета бидејќи не постои доволна изложеност на лица-години низ сите старосни групи. Стапката на раѓања кај адолесценти изнесува 94 на 1000 жени кои се на возраст од 15-19 години, иако тоа се базира на 125-259 лица-години на изложеност и оттаму треба да се разгледува со посебно внимание.

Сексуалната активност и грижата за деца на млади години во животот со себе носат значајни ризици за младите луѓе ширум светот. Во Табелата RH.2R претставени се некои индикатори за раната грижа за деца кај жени на возраст од 15-19 и 20-24 години, додека пак Табелата RH.3R ги покажува трендовите во раната грижа за деца на млади години (табелите RH2 и RH3 не се прикажани за националниот примерок бидејќи за националниот примерок не беа собрани податоци за првото родено дете). Како што е прикажано на Табелата RH.2R, 18 проценти веќе почнале да се грижат за свои деца: 14 проценти од ромските жени на возраст од 15-19 години веќе имаат родено дете, додека пак 5 проценти се бремени со прво дете. 0.5 проценти се имаат породено пред 15 годишна возраст. Од сите ромски жени на возраст од 20-24 години, 27 проценти имаат живородено дете пред 18-годишна возраст, со слична распределба како што е опишано и за раната грижа за деца пред 15-годишна возраст.

Табела RH.2R: Грижа за деца во раното детство

Процент на жени на возраст од 15-19 години кои имаат живородено дете, се бремени со прво дете, и започнале да се грижат за дете, и жени кои имаат живородено дете пред 15-годишна возраст, и процент на жени на возраст од 20-24 години кои имаат живородено дете пред 18-годишна возраст, Ромски населби, 2011

	Процент на жени на возраст од 15-19 години кои:				Број на жени на возраст од 15-19 години	Процент на жени на возраст од 20-24 години кои имале живородено дете пред 18-годишна возраст [1]	Број на жени на возраст од 20-24 години
	Имале живородено дете	Се бремени со прво дете	Започнале грижа за дете	Имале живородено дете пред 15-годишна возраст			
Образование							
Нема	(*)	(*)	(*)	(*)	11	45.8	28
Основно	16.4	7.4	23.8	.0	89	31.2	125
Средно+	3.6	.5	4.2	.0	72	(.0)	37
Индекс на богатство							
Најсиромашни 60%	18.7	6.5	25.3	.8	108	38.4	106
Најбогати 40%	4.8	1.3	6.1	.0	65	13.2	84
Вкупно	**13.5**	**4.6**	**18.0**	**.5**	**173**	**27.3**	**190**

[1] MICS индикатор 5.2

( ) – Податоците се базирани на 25–49 непондерирани случаи

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Во Табелата RH 3R прикажани се трендовите за рана грижа за деца. 3 проценти од ромските жени на возраст од 15-49 години имале живородено дете пред 15-годишна возраст, со одредени разлики кај старосните групи. Од сите ромски жени кои се на возраст од 20-49, 27 проценти имале живородено дете пред 18-годишна возраст. Постојат разлики помеѓу различни старосни групи, со највисок процент на возраст од 40-44 години (38 проценти) и најнизок процент на возраст од 30-34 години (19 проценти).

Табела RH.3R: Трендови во грижата за деца во раното детство

Процент на деца кои имале живородено дете до 15 и 18 годишна возраст, според област и старосна група, Ромски населби, 2011

	Процент на жени со живородено дете пред 15 годишна возраст	Број на жени на возраст од 15-49 години	Процент на жени со живородено дете пред 18 годишна возраст	Број на жени на возраст од 20-49 години
Возраст				
15-19	.5	173	Na	Na
20-24	4.5	190	27.3	190
25-29	3.2	166	24.4	166
30-34	2.0	172	18.5	172
35-39	4.7	112	22.2	112
40-44	2.7	149	38.0	149
45-49	2.7	129	30.2	129
Вкупно	**2.9**	**1091**	**26.6**	**918**

Познавање на методи за контрацепција

Во MICS во Македонија, беше додадена група на прашања за жените во однос на нивното познавање на методите за контрацепција. Познавањето на методите за контрацепција кои се на располагање претставува важен чекор за пристапот до и користењето на соодветен метод за контрацепција, што пак за возврат овозможува да се направи избор при планирањето на семејството.

Информации беа собрани од сите жени на возраст од 15-49 години за тоа дали имаат слушнато за следните методи за планирање на семејството: женска и машка стерилизација, IUD (интраутерин уред), инјекции, импланти, пилули, машки кондом, женски кондом, дијафрагма, пена/гел, периодична апстиненција/ритмичен метод, повлекување и итна контрацепција. Помеѓу сите овие методи, периодичната апстиненција/ритмичен метод и повлекувањето се сметаат за традиционални методи, додека пак останатите се сметаат за модерни методи на контрацепција. Испитаниците, исто така беа запрашани доколку имаат слушнато за други начини и методи со кои може да се избегне бременост, покрај горе споменатите.

Како што е прикажано во Табелата RH.3A, 99 проценти од сите жени на возраст од 15-49 години познаваат најмалку еден метод за контрацепција. Процентите се слични како за модерните, така и за традиционалните методи. Најпознати модерни методи се машки кондом (94 проценти) и пилули (93 проценти). Од традиционалните методи, најпознат метод е повлекувањето (92 проценти).

При споредба на познавањата на жените кои моментално се во брак/заедница со останатите жени, резултатите се слични. Средниот број на рани методи за контрацепција кои им се познати на сите жени е 9.5, а кај жените кои моментално се во брак/заедница средниот број изнесува 8.9.

Табела RH.3A Познавање на конкретни методи за контрацепција

Процент на жени на возраст 15-49, процент на жени на возраст 15-49 кои се во моментот во брак или заедница кои слушнале за некој од методите за контрацепција, според конкретен метод, Македонија, 2011

	Сите	Во моментот во брак или во заедница
Било кој метод	**98.8**	**98.9**
Било кој модерен метод	**98.4**	**98.4**
Женска стерилизација	78.2	78.1
Машка стерилизација	63.4	62.9
Пилули	93.4	93.1
IUD	89.4	91.5
Инјекции	71.9	72.4
Импланти	40.4	40.8
Машки кондом	93.8	93.6
Женски кондом	55.0	52.7
Дијафрагма	51.7	50.7
Пена/гел	32.4	33.3
Итна контрацепција	57.1	57.7
Било кој традиционален метод	**92.9**	**95.1**
Периодична апстиненција	72.2	74.1
Повлекување	91.6	94.3
Друго	2.9	3.1
Среден број на познати методи по жена	**8.8**	**8.9**
Број на жени	**3831**	**2537**

Табелата RH.3B го прикажува познавањето на жените за контрацепција според основните карактеристики. Познавањата за контрацепција севкупно во Македонија се на високо ниво, но може да се забележат неколку разлики во однос на основните карактеристики. Знаењето незначително се зголемува со подобрувањето на материјалната состојба на домаќинството.

Табела RH.3B: Познавање на методи за контрацепција според основни карактеристики

Процент на жени на возраст 15-49, кои се во моментот во брак или заедница кои слушнале за најмалку еден метод за контрацепција и кои слушнале за најмалку еден модерен метод за контрацепција, според основни карактеристики, Македонија, 2011

	Било кој метод	Било кој модерен метод*	Број на жени во моментот во брак или во заедница
Регион			
Вардарски	100.0	99.1	155
Источен	97.7	97.7	185
Југозападен	97.3	96.5	253
Југоисточен	97.0	96.6	211
Пелагониски	100.0	99.5	339
Полошки	97.5	96.7	409
Североисточен	100.0	100.0	254
Скопски	100.0	99.5	730
Област			
Урбана	99.8	99.6	1333
Рурална	97.9	97.1	1205
Возраст			
15-19	(94.7)	(90.5)	23
20-24	95.3	94.0	173
25-29	99.2	98.5	376
30-34	99.6	99.5	484
35-39	99.2	98.7	492
40-44	98.9	98.9	510
45-49	99.2	98.4	479
Образование на жените			
Основно или помалку	97.3	96.2	989
Средно	99.9	99.7	1059
Високо	100.0	100.0	489
Индекс на квинтили на богатство			
Најсиромашен	96.1	94.4	460
Втор	98.7	97.8	503
Среден	99.5	99.4	495
Четврт	99.8	99.8	513
Најбогат	100.0	100.0	567
Етничко потекло на главата на домаќинството			
Македонско	99.5	99.3	1528
Албанско	98.8	97.8	804
Друго	94.8	94.2	206
Вкупно	98.9	98.4	2537

*Женска стерилизација, машка стерилизација, пилула, IUD, инјекции, импланти, машки кондом, женски кондом, итна контрацепција и други модерни методи.

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Користење на контрацепција

Моменталното користење на контрацепција беше пријавено од 40 проценти жени кои моментално се во брак или заедница, со помалку од 13 проценти кои користат модерни методи (Табела RH.4). Најпопуларниот метод е повлекување кој го користат една од четири од овие жени во Македонија. Следниот најпопуларен метод е машки кондом, кој го користат 8 проценти од овие жени. 2 проценти од жените се изјасниле дека користат IUD и периодична апстиненција, 2 проценти користат пилули и 0.7 проценти примениле женска стерилизација. Помалку од 0.5 проценти од нив користат инјекции, импланти или машка стерилизација.

Табела RH.4: Користење на контрацепција

Процент на жени кои се моментално во брак или заедница на возраст од 15-49 години кои користат (или чиј партнер користи) метод за контрацепција, Македонија, 2011

	Процент на жени (моментално во брак или заедница) кои користат:																
	Не користат ниеден метод	Женска стерилизација	Машка стерилизација	IUD	Инјекции	Импланти	Пилули	Машки кондом	Женски кондом	Дијафрагма/ пена/гел	Периодична апстиненција	Повлекување	Друго	Било кој модерен метод	Било кој традиционален метод	Било кој метод[1]	Број на жени кои моментално се во брак или заедница
Регион																	
Вардарски	61.9	.0	.0	3.0	.0	.0	1.7	10.6	.0	.0	7.9	14.6	.3	15.4	22.7	38.1	155
Источен	61.3	1.0	.0	.9	.0	.0	1.3	8.6	.0	.0	.7	26.2	.0	11.8	26.9	38.7	185
Југозападен	79.3	.4	.0	2.7	.0	.0	3.1	5.4	.0	.0	.1	9.0	.0	11.6	9.1	20.7	253
Југоисточен	81.4	.0	.0	.6	.0	.0	.1	9.4	.0	.0	.0	8.1	.3	10.1	8.5	18.6	211
Пелагониски	23.5	.2	.0	3.6	.0	.0	1.5	10.0	.0	.0	4.1	57.1	.0	15.3	61.2	76.5	339
Полошки	62.0	1.7	.0	2.0	1.2	.0	1.4	7.4	.0	.0	1.2	23.2	.0	13.7	24.3	38.0	409
Североисточен	87.4	.0	.0	1.7	.0	.0	1.0	2.0	.0	.0	.2	7.4	.4	4.7	7.9	12.6	254
Скопски	52.0	.9	.0	1.5	.0	.0	2.1	10.2	.0	.0	2.6	30.5	.1	14.7	33.3	48.0	730
Област																	
Урбана	57.3	.6	.0	2.1	.0	.0	1.5	10.9	.0	.0	2.9	24.5	.2	15.1	27.6	42.7	1333
Рурална	62.6	.8	.0	1.8	.4	.0	1.8	5.4	.0	.0	1.2	26.0	.0	10.2	27.2	37.4	1205
Возраст																	
15-19	(66.9)	(.0)	(.0)	(.0)	(2.3)	(.0)	(.0)	(5.9)	(.0)	(.0)	(.0)	(24.9)	(.0)	(8.2)	(24.9)	(33.1)	23
20-24	70.9	.0	.0	.2	.0	.0	1.3	6.8	.0	.0	1.0	19.3	.5	8.3	20.8	29.1	173
25-29	62.4	.0	.0	1.3	.2	.0	1.2	8.6	.0	.0	1.4	24.5	.2	11.4	26.2	37.6	376
30-34	55.3	.6	.0	1.7	.0	.0	2.1	9.5	.0	.0	2.8	28.0	.0	13.9	30.8	44.7	484
35-39	56.5	.6	.0	2.0	.1	.0	1.9	12.0	.0	.0	2.6	24.3	.1	16.6	26.9	43.5	492
40-44	54.3	.7	.0	3.3	.2	.0	2.1	8.5	.0	.0	2.2	28.8	.0	14.7	31.0	45.7	510
45-49	67.3	1.7	.0	2.3	.4	.0	.9	3.2	.0	.0	1.6	22.5	.2	8.5	24.2	32.7	479
Број на живородени деца[2]																	
0	87.4	.0	.0	.0	.2	.0	.0	4.0	.0	.0	.3	8.1	.0	4.2	8.4	12.6	217
1	61.2	.4	.0	1.1	.2	.0	1.9	9.4	.0	.0	1.8	23.7	.3	13.0	25.9	38.8	509
2	56.0	.4	.0	2.0	.2	.0	1.6	9.6	.0	.0	2.9	27.3	.1	13.7	30.2	44.0	1254
3	57.8	2.1	.0	2.9	.0	.0	1.7	8.1	.0	.0	1.5	25.9	.0	14.7	27.5	42.2	389
4+	52.7	1.2	.0	5.4	.3	.0	3.4	1.1	.0	.0	.4	35.5	.0	11.4	36.0	47.3	168
Образование																	
Основно или помалку	63.6	.7	.0	2.3	.4	.0	1.3	3.2	.0	.0	1.0	27.4	.1	7.9	28.5	36.4	989
Средно	60.9	.6	.0	2.0	.0	.0	1.5	9.2	.0	.0	1.9	23.7	.2	13.4	25.7	39.1	1059
Високо	49.8	.8	.0	1.5	.0	.0	2.5	16.4	.0	.0	4.6	24.4	.0	21.2	29.0	50.2	489
Индекс на квинтили на богатство																	
Најсиромашен	65.2	.7	.0	1.5	.2	.0	1.9	3.1	.0	.0	.9	26.2	.2	7.5	27.3	34.8	460
Втор	65.0	.8	.0	1.1	.4	.0	1.3	4.4	.0	.0	.7	26.3	.0	8.0	27.0	35.0	503
Среден	60.9	.4	.0	2.0	.4	.0	1.9	7.7	.0	.0	2.1	24.4	.1	12.5	26.6	39.1	495
Четврт	54.8	.6	.0	2.7	.0	.0	2.0	10.6	.0	.0	3.4	25.5	.3	16.0	29.2	45.2	513
Најбогат	54.5	.8	.0	2.5	.0	.0	1.1	14.1	.0	.0	2.9	24.1	.0	18.5	27.0	45.5	567
Етничко потекло на главата на домаќинството																	
Македонско	59.0	.5	.0	1.7	.0	.0	1.1	11.6	.0	.0	2.7	23.3	.1	14.9	26.0	41.0	1528
Албанско	60.5	1.0	.0	2.4	.3	.0	2.5	3.4	.0	.0	.9	28.8	.1	9.7	29.8	39.5	804
Друго	62.9	.6	.0	2.4	1.1	.0	2.1	2.4	.0	.0	1.8	26.3	.4	8.6	28.5	37.1	206
Вкупно	59.8	.7	.0	2.0	.2	.0	1.6	8.3	.0	.0	2.1	25.3	.1	12.8	27.4	40.2	2537

[1] MICS индикатор 5.3; MDG индикатор 5.3

[2] Од причина што стандардниот модула за смртност кај децата не беше вклучен во прашалникот, наместо Број на живи деца, во табелата се користи формулација *Број на живородени деца.*

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Преваленцата на контрацепција е највисока во пелагонискиот регион со 77 проценти и во Скопскиот регион со 48 проценти. 39 проценти од мажените жени во Вардарскиот и источниот регион користат некаков метод на контрацепција. Во североисточниот регион, користењето на контрацепција е ретко; само 13 проценти од мажените жени се изјасниле дека користат некаков метод. Кај адолесцентите и младите жени има помала веројатност да користат контрацепција во споредба со постарите жени. Само околу 29 проценти од мажените жени на возраст од 20-24 години и 33 проценти од жените кои се мажени или во врска на возраст од 15-19 години моментално користат метод на контрацепција, во споредба со 45 проценти од постарите жени на возраст од 30-34 години.

Образовното ниво на жените е во тесна поврзаност со преваленцата на користење контрацепција. Процентот на жени кои користат некаков метод на контрацепција се зголемува од 36 проценти кај оние жени кои немаат образование или се со основно образование, до 50 проценти кај жените кои имаат високо образование. Околу 3 проценти од корисниците на контрацепција кои немаат или имаат само основно образование користат машки кондом, додека пак користењето на кондом е почесто кај корисниците со високо образование (16 проценти). Наспроти тоа, користењето на IUD не е поврзано со образовното ниво и генерално е на ниско ниво (2 проценти од корисниците на контрацепција независно од нивното образовно ниво). Методите за контрацепција повеќе се користат од жените во урбаните области и од најбогатите домаќинства.

Познавање на методи за контрацепција – Ромски населби

Како што е прикажано во Табела RH.3AR, 95 проценти од сите жени на возраст од 15-49 години знаат за најмалку еден метод за контрацепција. Модерните методи се многу попознати отколку традиционалните методи; 93 проценти од сите жени имаат слушнато за најмалку еден модерен метод, додека пак 79 проценти знаат за најмалку еден традиционален метод. Најпознатиот модерен метод е машкиот кондом (90 проценти), по кој следуваат пилулите (79 проценти). Од традиционалните методи, најпознат метод е повлекувањето (77 проценти).

При споредба на познавањата на жените кои моментално се во брак или заедница со познавањата на другите жени, добиените резултати се слични. Средниот број на разни методи за контрацепција кои им се познати на сите жени и на жените кои се моментално во брак или заедница изнесува 5.9.

Табела RH.3A R Познавање на конкретни методи за контрацепција

Процент на жени на возраст 15-49, процент на жени на возраст 15-49 кои се во моментот во брак или заедница кои слушнале за некој од методите за контрацепција, според специфичен метод, Ромски населби, 2011

	Сите	Во моментот во брак или во заедница
Било кој метод	**94.9**	**95.3**
Било кој модерен метод	**92.5**	**93.1**
Женска стерилизација	53.1	52.8
Машка стерилизација	30.5	30.0
Пилули	78.5	79.0
IUD	75.6	76.7
Инјекции	52.4	52.6
Импланти	16.1	15.9
Машки кондом	86.9	88.0
Женски кондом	28.5	28.1
Дијафрагма	18.9	17.4
Пена/гел	9.8	8.8
Итна контрацепција	28.7	28.2
Било кој традиционален метод	**79.1**	**83.0**
Периодична апстиненција	42.9	46.1
Повлекување	77.4	82.0
Друго	3.0	3.3
Среден број на познати методи по жена	**5.9**	**5.9**
Број на жени	**1091**	**799**

Табелата RH.3BR ги прикажува познавањата за контрацепција според основните карактеристики. Познавањата за контрацепција се севкупни на високо ниво во ромските населби и може да се забележат мали разлики во однос на основните карактеристики. Познавањата се поголеми кај ромските жени со средно или високо образование, во споредба со оние кои немаат формално образование.

Табела RH.3BR: Познавање на конкретни методи за контрацепција според основни карактеристики

Процент на жени на возраст 15-49, кои се во моментот во брак или заедница кои слушнале за најмалку еден метод за контрацепција и кои слушнале за најмалку еден модерен метод за контрацепција, според основни карактеристики, Ромски населби, 2011

	Било кој метод	Било кој модерен метод*	Број на жени во моментот во брак или во заедница
Возраст			
15-19	(94.5)	(92.8)	39
20-24	91.7	86.9	137
25-29	94.6	93.3	132
30-34	96.7	95.3	146
35-39	96.0	96.0	104
40-44	96.5	93.3	131
45-49	97.0	94.7	111
Образование на жените			
Нема	90.7	85.1	148
Основно	96.0	94.4	573
Средно +	98.7	98.7	79
Вкупно	95.3	93.1	799

*Женска стерилизација, машка стерилизација, пилула, IUD, инјекции, импланти, машки кондом, женски кондом, итна контрацепција и други модерни методи.

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Моменталното користење на контрацепција беше пријавено од 37 проценти од ромските жени кои моментално се во брак или заедница (Табела RH.4R). Најпопуларниот метод е повлекување кој го користат една од три мажени ромски жени во Македонија. Следниот најпопуларен метод е машкиот кондом, кој го пријавиле 3 проценти од мажените жени. 2 проценти од ромските жени користат женска стерилизација, а 1 процент користат IUD. Помалку од 1 процент користат пилули, периодична апстиненција, инјекции, импланти или машка стерилизација

Табела RH.4R: Користење на контрацепција

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои се моментално во брак/заедница и кои користат (или чиј партнер користи) метод за контрацепција, Ромски населби, 2011

	Процент на жени (моментално во брак или заедница) кои користат:																Број на жени кои моментално се во брак или заедница
	Не користи никаков метод	Женска стерилизација	Машка стерилизација	IUD	Инјекции	Импланти	Пилули	Машки кондом	Женски кондом	Дијафрагма/ пена/гел	Периодична апстиненција	Повлекување	Друго	Било кој модерен метод	Било кој традиционален метод	Било кој метод[1]	
Возраст																	
15-19	(76.5)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(23.5)	(.0)	(.0)	(23.5)	(23.5)	39
20-24	66.5	.0	.4	.3	.0	.0	.4	5.9	.0	.0	.0	26.4	.0	7.0	26.4	33.5	137
25-29	70.9	.0	.0	.0	.0	.0	3.5	.4	.0	.0	.0	25.2	.0	3.9	25.2	29.1	132
30-34	46.3	.7	.5	.0	.0	.0	.3	5.8	.0	.0	2.8	43.6	.0	7.2	46.5	53.7	146
35-39	52.9	2.9	.0	2.7	.0	.0	.0	3.8	.0	.0	1.1	36.6	.0	9.4	37.7	47.1	104
40-44	65.2	3.1	.0	3.5	.0	.0	.4	2.2	.0	.0	.0	25.6	.0	9.2	25.6	34.8	131
45-49	73.4	3.4	.0	1.2	.0	.0	1.0	3.5	.0	.0	.0	17.5	.0	9.1	17.5	26.6	111
Образование																	
Нема	63.9	2.1	.0	2.0	.0	.0	3.0	1.5	.0	.0	.0	27.4	.0	8.7	27.4	36.1	148
Основно	62.3	1.1	.1	1.0	.0	.0	.4	3.1	.0	.0	.9	31.0	.0	5.8	31.9	37.7	573
Средно +	66.3	3.0	.7	.6	.0	.0	.8	9.3	.0	.0	.0	19.4	.0	14.3	19.4	33.7	79
Индекс на квинтили на богатство																	
Најсиромашен	65.0	.7	.0	.0	.0	.0	.0	3.5	.0	.0	2.1	28.8	.0	4.2	30.8	35.0	151
Втор	58.7	.3	.0	.7	.0	.0	3.0	1.8	.0	.0	.0	35.5	.0	5.8	35.5	41.3	156
Среден	66.0	.5	.5	1.3	.0	.0	.0	3.3	.0	.0	.0	28.4	.0	5.6	28.4	34.0	154
Четврт	61.3	2.5	.0	.3	.0	.0	.6	3.9	.0	.0	.6	30.7	.0	7.3	31.3	38.7	166
Најбогат	64.1	3.0	.3	3.3	.0	.0	1.0	4.6	.0	.0	.7	22.9	.0	12.3	23.6	35.9	172
Вкупно	**63.0**	**1.5**	**.2**	**1.1**	**.0**	**.0**	**.9**	**3.4**	**.0**	**.0**	**.7**	**29.2**	**.0**	**7.2**	**29.8**	**37.0**	**799**

[1] MICS индикатор 5.3; MDG индикатор 5.3

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Најмладите и најстарите старосни групи на ромски жени кои се во брак или заедница моментално користат помалку методи на контрацепција.

Незадоволена потреба за контрацепција

Незадоволената потреба за контрацепција се однесува на жени во репродуктивно доба кои не користат некаков метод на контрацепција, но кои сакаат да го одложат следното раѓање (на поголемо временско растојание) или кои сакаат да престанат да раѓаат деца (ограничување). Незадоволената потреба е идентификувана во истражувањето MICS преку поставување на група на прашања од кои се добиваат информации за моменталното однесување и преференци кои се однесуваат на употреба на контрацепција, плодноста и преференците за раѓање.

Табелата RH.5 го покажува степенот на задоволена потреба за контрацепција, незадоволена потреба и задоволена побарувачка за контрацепција.

Незадоволената потреба од растојание помеѓу бременостите се дефинира како процент на жени кои не користат метод на контрацепција И

- Не се бремени и немаат постпартална аменореја 19 и кои се плодни 20 и кои кажуваат дека сакаат да почекаат две или повеќе години до следното раѓање ИЛИ
- Не се бремени и немаат постпартална аменореја и се плодни, но не се сигурни дали сакаат да имаат друго дете ИЛИ
- Се бремени и кажуваат дека бременоста се случила во погрешно време: би сакале да можеле да почекаат ИЛИ
- Имаат постпартална аменореја и кажуваат дека раѓањето се случило во погрешно време: би сакале да можеле да почекаат

Незадоволената потреба за ограничување се дефинира како процент на жени кои не користат метод на контрацепција И

- Не се бремени и немаат постпартална аменореја и се плодни, но кажуваат дека не сакаат повеќе деца ИЛИ
- Се бремени и кажуваат дека не сакаат да имаат дете ИЛИ
- Имаат постпартална аменореја и кажуваат дека не сакале да родат

Вкупната незадоволена потреба за контрацепција претставува збир од незадоволената потреба за ограничување на раѓањата и незадоволената потреба за поголемо растојание меѓу бременостите.

[19]Жената е постпартално аменореична доколку родила во последните две години и моментално не е бремена, и нејзиниот менструален циклус се повратил од раѓањето на последното дете

[20]Жената се смета за неплодна доколку таа не е ниту бремена ниту постпартално аменореична и
(1а)немала менструација најмалку шест месеци, или (1б) никогаш немала менструација, или (1в)последната менструација ја имала пред последното раѓање, или (1г) е во менопауза или имала хистероктомија ИЛИ
(2) Таа кажува дека имала хистероктомија, или дека никогаш немала менструација или дека е во менопауза, или дека се обидувала да остане бремена 2 или повеќе години и без резултат на прашањата зошто таа смета дека е физички неспособна да остане бремена во времето на спроведувањето на истражувањето ИЛИ
(3) Таа кажува дека не може да остане бремена кога е запрашана за желбата да роди ИЛИ
(4) Таа не раѓала во последните 5 години, моментално не користи контрацепција и била континуирано мажена во текот на последните 5 години пред истражувањето

Табела RH.5: Незадоволена потреба за контрацепција

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои моментално се во брак или заедница со незадоволена потреба за планирање на семејството и процент на жени со задоволена побарувачка за контрацепција, Македонија, 2011

	Задоволена потреба за контрацепција			Незадоволена потреба за контрацепција					
	За временско растојание меѓу раѓањата	За ограничување на раѓањата	Вкупно	За временско растојание меѓу раѓањата	За ограничување на раѓањата	Вкупно[1]	Број на жени кои моментално се во брак или заедница	Процент на задоволена побарувачка за контрацепција	Број на жени кои се во брак или заедница со потреба од контрацепција
Регион									
Вардарски	7.8	30.9	38.7	3.5	16.2	19.6	155	66.3	91
Источен	12.5	26.2	38.7	6.4	19.6	26.0	185	59.8	120
Југозападен	6.2	15.9	22.0	8.0	15.8	23.8	253	48.0	116
Југоисточен	3.8	14.7	18.6	6.7	18.9	25.5	211	42.1	93
Пелагониски	17.0	59.7	76.6	.7	2.1	2.8	339	96.5	269
Полошки	13.9	24.7	38.6	7.2	10.2	17.5	409	68.8	229
Североисточен	1.7	10.9	12.6	8.3	19.7	28.0	254	31.0	103
Скопски	14.2	34.1	48.4	4.2	8.3	12.4	730	79.5	444
Област									
Урбана	12.8	30.1	42.9	5.2	11.4	16.6	1333	72.1	793
Рурална	9.2	28.8	38.0	5.5	12.3	17.8	1205	68.1	672
Возраст									
15-19	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	14
20-24	22.6	7.7	30.3	22.2	12.5	34.7	173	46.6	112
25-29	24.0	14.4	38.4	9.8	8.7	18.5	376	67.5	214
30-34	16.5	28.5	45.0	6.8	11.8	18.6	484	70.8	308
35-39	5.7	38.0	43.7	3.8	12.4	16.2	492	72.9	295
40-44	5.3	40.7	46.0	.5	14.5	15.0	510	75.4	311
45-49	2.3	30.6	32.9	.0	11.2	11.2	479	74.6	211
Образование									
Основно или помалку	8.1	28.6	36.7	3.6	12.4	16.0	989	69.6	521
Средно	8.9	30.3	39.2	6.6	13.5	20.1	1059	66.2	628
Високо	22.0	29.3	51.4	6.1	7.1	13.2	489	79.5	316
Индекс на квинтили на богатство									
Најсиромашен	9.7	25.3	35.0	4.5	15.5	20.0	460	63.7	253
Втор	9.9	25.1	35.0	6.8	11.6	18.4	503	65.6	269
Среден	7.4	31.8	39.2	5.7	9.1	14.8	495	72.7	267
Четврт	12.6	33.8	46.4	4.3	10.7	14.9	513	75.6	315
Најбогат	15.2	30.7	45.9	5.4	12.5	17.9	567	71.9	362
Етничко потекло на главата на домаќинството									
Македонско	10.8	30.5	41.3	5.1	12.9	18.0	1528	69.7	906
Албанско	12.0	28.0	40.1	5.4	9.3	14.8	804	73.0	441
Друго	10.0	27.1	37.1	6.8	13.7	20.4	206	64.5	118
Вкупно	**11.1**	**29.5**	**40.6**	**5.3**	**11.8**	**17.2**	**2537**	**70.3**	**1465**

[1] MICS индикатор 5.4; MDG индикатор 5.6

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Задоволената потреба од ограничување вклучува жени кои користат (или чиј партнер користи) метод за контрацепција и кои не сакаат повеќе да имаат деца, користат машка или женска стерилизација или се декларираат себеси како неплодни. Задоволената потреба за временско растојание меѓу раѓањата вклучува жени кои користат (или чиј партнер користи) метод за контрацепција и кои сакаат да имаат уште деца или не се одлучиле дали да имаат уште едно дете. Вкупните задоволени потреби за временско растојание меѓу раѓањата и ограничување на раѓањата се придодаваат на вкупните задоволени потреби за контрацепција. Од сите жени кои моментално се во брак или заедница, 41 проценти се изјасниле дека им е задоволена потребата од контрацепција, т.е. 11 проценти за временско растојание помеѓу раѓањата и 30 проценти за ограничување на раѓањата. Процентот на жени чии потреби за контрацепција се задоволени е повисок кај жените кои живеат во пелагонискиот регион, кај жените од урбаните и најбогатите домаќинства, и кај повозрасните и пообразованите жени. Преку користење на информациите за контрацепција и незадоволена потреба, од податоците во истражувањето MICS може да се добие процентот на задоволена побарувачка за контрацепција. Процентот на задоволена побарувачка се дефинира како процент на жени кои моментално се во брак или заедница кои користат контрацепција, од вкупната побарувачка за контрацепција. Вкупната потреба за контрацепција вклучува жени кои моментално имаат незадоволена потреба (за временско растојание помеѓу раѓањата или ограничување на раѓањата), плус оние кои моментално користат контрацепција. Вкупно 70 проценти од жените се изјаснија дека нивната потреба за контрацепција е задоволена. Постојат значителни разлики помеѓу регионите, и тоа највисок е процентот во пелагонискиот регион (97 проценти) и најнизок е процентот во североисточниот регион (31 проценти).

Незадоволена потреба – Ромски населби

Вкупната незадоволена потреба за контрацепција претставува збир од незадоволената потреба за ограничување на раѓањата и незадоволената потреба за поголемо растојание меѓу бременостите.

Табела RH.5R: Незадоволена потреба за контрацепција

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои моментално се во брак или заедница со незадоволена потреба за планирање на семејството или процент на задоволена потреба за контрацепција, Ромски населби, 2011

	Задоволена потреба за контрацепција			Незадоволена потреба за контрацепција			Број на жени кои моментално се во брак или заедница	Процент на задоволена потреба за контрацепција	Број на жени кои моментално се во брак или заедница со потреба од контрацепција
	За временско растојание меѓу раѓањата	За ограничување на раѓањата	Вкупно	За временско растојание меѓу раѓањата	За ограничување на раѓањата	Вкупно[1]			
Возраст									
15-19	(19.4)	(4.1)	(23.5)	(15.0)	(1.0)	(16.0)	39	(*)	15
20-24	18.7	14.8	33.5	21.0	17.8	38.8	137	46.3	99
25-29	12.6	17.0	29.6	7.0	32.8	39.8	132	42.7	91
30-34	8.3	45.4	53.7	5.5	17.7	23.2	146	69.8	112
35-39	4.4	42.7	47.1	3.4	10.6	13.9	104	77.2	63
40-44	.0	34.8	34.8	1.7	5.8	7.5	131	82.4	55
45-49	.0	26.6	26.6	.0	6.9	6.9	111	(79.4)	37
Образование									
Нема	11.8	24.2	36.1	3.5	15.7	19.3	148	65.2	82
Основно	6.9	30.9	37.8	6.9	14.5	21.4	573	63.8	339
Средно +	12.0	21.7	33.7	16.3	17.2	33.5	79	50.1	53
Индекс на квинтили на богатство									
Најсиромашен	6.1	28.9	35.0	6.1	21.9	28.0	151	55.6	95
Втор	6.7	34.6	41.3	6.1	13.4	19.5	156	67.9	95
Среден	10.9	23.6	34.5	7.1	14.0	21.1	154	62.0	85
Четврт	8.0	30.7	38.7	10.9	13.6	24.5	166	61.2	105
Најбогат	9.7	26.1	35.9	5.7	12.6	18.4	172	66.1	93
Вкупно	**8.3**	**28.8**	**37.1**	**7.2**	**15.0**	**22.2**	**799**	**62.5**	**474**

[1] MICS индикатор 5.4; MDG индикатор 5.6

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Задоволената потреба за ограничување на раѓањата ги вклучува жените кои користат (или чии партнери користат) метод на контрацепција и кои не сакаат да имаат уште деца, и тие користат машка или женска стерилизација или се декларираат дека се неплодни. Задоволената потреба за временско растојание меѓу раѓањата вклучува жени кои користат (или чии партнери користат) метод на контрацепција и кои сакаат да имаат друго дете или не се одлучиле дали да имаат уште деца. Вкупната задоволена потреба за временско растојание меѓу раѓањата и ограничување на раѓањата се придодава на вкупната задоволена потреба за контрацепција. Од сите жени од ромските населби , 37 проценти се изјасниле дека имаат задоволена потреба од контрацепција, т.е. 8 проценти за временско растојание меѓу раѓањата и 29 проценти за ограничено раѓање. Процентот на жени кои имаат задоволени потреби за контрацепција не е тесно поврзан со индексот на богатство. Со примена на информациите за контрацепција и незадоволена потреба, со податоците од истражувањето MICS се врши проценка на процентот на задоволена побарувачка за контрацепција. Процентот на задоволена побарувачка се дефинира како процент на жени кои моментално се во брак или брачна заедница и кои моментално користат контрацепција во вкупната побарувачка за контрацепција. Вкупната побарувачка за контрацепција вклучува жени кои моментално имаат незадоволена потреба (за временско растојание меѓу раѓањата или ограничување на раѓањата), плус оние кои моментално користат контрацепција. 63 проценти од ромските жени се изјасниле дека нивната потреба за контрацепција е задоволена. Постојат разлики во однос на индексот на богатство и образовното ниво на ромските жени , така што најмало задоволство се забележува кај пообразованите жени.

Табелата RH.5R покажува дека вкупната задоволена потреба е поголема од вкупната незадоволена потреба за планирање на семејството кај ромските жени. Незадоволената потреба, исто така се поврзува со образовното ниво, со 34 проценти од жените кои имаат средно образование во споредба со 19 проценти од жените кои се без образование. Во Табелата, исто така се истакнува дека релативно е висока задоволената потреба за планирање на семејството.

Предродилна здравствена заштита

Предродилниот период подразбира постоење на важни можности за да се обезбедат бројни интервенции за бремените жени, кои може да бидат од клучно значење за нивното здравје и благосостојбата и на нивните доенчиња. Подоброто разбирање на растот и развојот на фетусот и каква е поврзаноста со здравјето на мајката, резултираше во зголемено внимание за потенцијалната предродилна здравствена заштита како интервенција со која може да се подобри како здравјето на мајката, така и здравјето на новороденчето. На пример, доколку предродилниот период се користи за да се информираат жените и семејствата за знаците на опасност и симптомите, и за ризиците од предродилните болки и породувањето, тоа може да го обезбеди начинот со кој ќе се обезбеди сигурност во праксата дека бремените жени се пораѓаат со помош на стручни лица во здравствени установи. Предродилниот период, исто така дава можност да се обезбедат информации за временското растојание меѓу раѓањата, што се препознава како важен фактор за преживување на доенчето. Справувањето со анемијата за време на бременоста и лекувањето на сексуално преносливите болести (STI) може значително да го подобрат исходот од раѓањето и да го подобрат здравјето на мајката. Лошите исходи од раѓањето, како што е ниската родилна тежина, може да се намалат преку комбинација на интервенции за подобрување на состојбата со исхранетоста на жените и превенција на инфекции (на пр: маларија и сексуално преносливи инфекции) за време на бременоста. Од неодамна, потенцијалот на предродилниот период во однос на превенција и здравствена заштита од ХИВ, особено за превенција на пренесувањето на ХИВ од мајката на детето, доведе до појава на обновен интерес кон пристапот и користењето на предродилните услуги.

WHO дава препорака за минимален број од четири предродилни посети врз основа на преглед на ефективноста на разни модели на предродилна здравствена заштита. Упатствата на WHO се специфични во однос на содржината на предродилната здравствена заштита, која вклучува:

- Мерење на крвниот притисок
- Испитување на уринатa за присуство на бактерии и протеини
- Испитување на крвта за да се открие присуство на сифилис и тешка анемија
- Мерење на тежина/висина (по избор)

Типот на стручен кадар кој обезбедил предродилна здравствена заштита на жените на возраст од 15-49 години и кои се породиле во текот на претходните две години е прикажан во Табела RH.6. Резултатите покажуваат дека релативно мал број на жени не добиле предродилна здравствена заштита. Во Македонија, најголемиот дел од предродилна здравствена заштита го обезбедува стручен кадар (99 проценти), од кои 93 проценти се лекари, 5 проценти се сестри акушерки, 0.2 проценти се бабици и медицински сестри. Останатите 1 процент не добиле предродилна здравствена заштита.

Табела RH.6: Опфат на предродилната здравствена заштита

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои се породиле две години пред истражувањето според тип на кадар кој обезбедувал предродилна здравствена заштита за време на бременоста за последното раѓање, Македонија, 2011

	Лице кое обезбедува предродилна здравствена заштита				Не е примена предродилна здравствена заштита	Вкупно	Било кој стручен кадар[1]	Број на жени кои родиле во претходните 2 години
	Лекар	Бабица	Акушерка, медицинска сестра	Медицинска сестра				
Област								
Урбана	98.4	.0	1.2	.0	.4	100.0	99.6	178
Рурална	88.2	.4	8.6	.3	2.5	100.0	97.5	183
Возраст на мајката при раѓањето								
Помалку од 20	(96.3)	(.0)	(3.7)	(.0)	(.0)	100.0	(100.0)	31
20-34	89.7	.4	7.4	.3	2.3	100.0	97.7	319
35-49	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	12
Образование								
Основно или помалку	88.4	.0	9.5	.4	1.7	100.0	98.3	146
Средно	95.4	.5	1.9	.0	2.2	100.0	97.8	128
Високо	98.4	.0	1.6	.0	.0	100.0	100.0	88
Индекс на квинтили на богатство								
Најсиромашен	87.2	.8	8.2	.7	3.0	100.0	97.0	84
Втор	91.9	.0	6.1	.0	2.0	100.0	98.0	70
Среден	90.0	.0	8.3	.0	1.7	100.0	98.3	64
Четврт	98.3	.0	1.7	.0	.0	100.0	100.0	75
Најбогат	99.6	.0	.0	.0	.4	100.0	99.6	68
Етничка припадност на главата на домаќинството								
Македонско	98.3	.4	.2	.0	1.0	100.0	99.0	171
Албанско	87.2	.0	10.7	.0	2.1	100.0	97.9	146
Друго	93.7	.0	4.0	1.4	.9	100.0	99.1	45
Вкупно	**93.3**	**.2**	**4.9**	**.2**	**1.4**	**100.0**	**98.6**	**362**

[1] MICS индикатор 5.5a; MDG индикатор 5.5

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

UNICEF и WHO препорачуваат најмалку четири посети на здравствена установа за предродилна здравствена заштита. Табелата RH.7 го покажува бројот на посети за предродилна здравствена заштита за време на последната бременост во последните две години пред истражувањето, независно оддавателот на тие услуги според избрани карактеристики.

Околу девет од десет мајки (94 проценти) добиле предродилна здравствена заштита четири или повеќе пати. Само 1 процент од жените не посетиле здравствена установа за предродилна здравствена заштита, 0.1 процент биле само на една посета, 0.5 проценти имале две посети и 1 процент имале три посети.

Табела RH.7: Број на посети за предродилна здравствена заштита

Процент на жени со живородено дете 2 години пред истражувањето според број на посети за предродилна здравствена заштита кај било кој давател на услуги, Македонија, 2011

	Процент на жени кои имале:							
	Ниту една посета за предродилна здравствена заштита	Една посета	Две посети	Три посети	4 или повеќе посети[1]	Недостасува/ не знае	Вкупно	Број на жени со живородено дете во претходните 2 години
Регион								
Вардарски	(.0)	(.0)	(.0)	(2.1)	(97.9)	(.0)	100.0	16
Источен	(2.9)	(.0)	(.0)	(1.3)	(95.8)	(.0)	100.0	25
Југозападен	.6	.0	.0	1.2	85.6	12.6	100.0	39
Југоисточен	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(95.6)	(4.4)	100.0	16
Пелагониски	.0	1.0	.0	.0	99.0	.0	100.0	42
Полошки	.3	.0	.3	.8	95.2	3.3	100.0	69
Североисточен	(5.7)	(.0)	(.0)	(.0)	(89.7)	(4.6)	100.0	37
Скопски	1.6	.0	1.3	2.9	94.2	.0	100.0	118
Област								
Урбана	.4	.0	1.0	.6	95.8	2.3	100.0	178
Рурална	2.5	.2	.0	2.2	92.0	3.0	100.0	183
Возраст на мајката при раѓањето								
Помалку од 20	(1.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(93.9)	(5.1)	100.0	31
20-34	1.5	.1	.5	1.6	94.2	2.0	100.0	319
35-49	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	12
Образование								
Основно или помалку	1.7	.3	.2	2.6	92.5	2.8	100.0	146
Средно	2.2	.0	1.2	.6	93.4	2.6	100.0	128
Високо	.0	.0	.0	.6	96.9	2.5	100.0	88
Индекс на квинтили на богатство								
Најсиромашен	3.0	.5	.3	4.1	90.7	1.4	100.0	84
Втор	2.0	.0	.0	1.0	96.5	.5	100.0	70
Среден	1.7	.0	2.3	.9	91.3	3.8	100.0	64
Четврт	.0	.0	.0	.6	97.3	2.1	100.0	75
Најбогат	.4	.0	.0	.0	93.8	5.8	100.0	68
Етничко потекло на главата на домаќинството								
Македонско	1.0	.0	.0	1.0	97.2	.8	100.0	171
Албанско	2.1	.3	1.2	2.4	88.4	5.7	100.0	146
Друго	.9	.0	.0	.0	99.1	.0	100.0	45
Вкупно	**1.4**	**.1**	**.5**	**1.4**	**93.9**	**2.6**	**100.0**	**362**

[1] MICS индикатор 5.5b; MDG индикатор 5.5

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Типот на услуги кои бремените жени ги добиваат за време на предродилната здравствена заштита се прикажани во Табела RH.8. Кај жените кои родиле живо дете две години пред истражувањето, 96 проценти се изјасниле дека за време на посетите за предродилна здравствена заштита им била земена крв за испитување, 97 проценти се изјасниле дека им бил проверуван крвниот притисок, и 95 проценти дека била земена урина за анализа. Севкупно, мерење на крвниот притисок, земени урина и крв за анализа било направено кај 94 процент од жените.

Табела RH.8: Содржина на предродилната здравствена заштита

Процент на жени на возраст од 15-49 години на кои им бил мерен крвниот притисок, и била земена урина и крв за анализа како дел од предродилната здравствена заштита, 2011

	Процент на бремени жени на кои:				
	Измерен крвниот притисок	Земена урина за анализа	Земена крв за анализа	Измерен крвниот притисок, земена урина и крв за анализа[1]	Број на жени кои имаат родено живо дете во последните 2 години
Регион					
Вардарски	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	16
Источен	(93.8)	(88.8)	(89.7)	(88.0)	25
Југозападен	94.1	94.1	94.1	94.1	39
Југоисточен	(100.0)	(100.0)	(97.6)	(97.6)	16
Пелагониски	99.0	99.0	99.0	98.1	42
Полошки	98.6	95.6	96.2	95.6	69
Североисточен	(91.1)	(94.3)	(94.3)	(91.1)	37
Скопски	96.6	94.3	96.0	92.7	118
Област					
Урбана	97.3	98.2	98.9	96.4	178
Рурална	95.7	92.2	92.8	91.8	183
Возраст на мајката при раѓањето					
Помалку од 20	(99.0)	(94.8)	(96.3)	(94.8)	31
20-34	96.3	95.0	95.6	93.9	319
35-49	(*)	(*)	(*)	(*)	12
Образование					
Основно или помалку	94.7	92.1	92.5	90.9	146
Средно	96.4	96.0	96.9	94.2	128
Високо	99.6	99.1	99.6	99.1	88
Индекс на квинтили на богатство					
Најсиромашен	95.2	88.7	89.5	88.7	84
Втор	96.3	95.9	97.2	94.2	70
Среден	94.4	95.1	94.5	93.8	64
Четврт	100.0	99.4	99.7	99.2	75
Најбогат	96.5	97.8	99.1	95.2	68
Етничко потекло на главата на домаќинството					
Македонско	98.0	97.9	98.4	96.8	171
Албанско	96.0	92.1	92.8	92.1	146
Друго	92.7	94.5	95.4	89.9	45
Вкупно	**96.5**	**95.2**	**95.8**	**94.1**	**362**

[1] MICS индикатор 5.6

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Предродилна здравствена заштита – Ромски населби

Типот на стручен кадар кој обезбедил предродилна здравствена заштита на жените на возраст од 15-49 години и кои се породиле во текот на претходните две години е прикажан во Табела RH.6R. Резултатите покажуваат дека релативно мал број на жени од ромските населби не добиле предродилна здравствена заштита. Најголем дел од предродилната здравствена заштита го обезбедува стручен кадар (94 проценти).

Табела RH.6R: Опфат на предродилната здравствена заштита

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои се породиле во претходните две години пред истражувањето според тип на стручно лице кое обезбедило предродилна здравствена заштита за време на бременоста за последното раѓање, Ромски населби, 2011

	Лице кое обезбедило предродилна здравствена заштита	Не е добиена предродилна здравствена заштита	Вкупно	Било кое стручно лице[1]	Број на жени кои родиле живи деца во претходните две години
	Лекар				
Возраст на мајката при раѓањето					
Помалку од 20	(100.0)	(.0)	(100)	(100.0)	31
20-34	92.8	7.2	100	92.8	143
35-49	(*)	(*)	(*)	(*)	9
Образование					
Нема	(88.4)	(11.6)	(100)	(88.4)	41
Основно	94.9	5.1	100	94.9	120
Средно +	(100.0)	(.0)	(100)	(100.0)	22
Индекс на квинтили на богатство					
Најсиромашни 60%	92.2	7.8	100	92.2	128
Најбогати 40%	98.3	1.7	100	98.3	54
Вкупно	**94.0**	**6.0**	**100**	**94.0**	**182**

[1] MICS индикатор 5.5a; MDG индикатор 5.5

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

UNICEF и WHO препорачуваат најмалку четири посети на здравствена установа за предродилна здравствена заштита. Табелата RH.7R го покажува бројот на посети за предродилна здравствена заштита за време на последната бременост во последните две години пред истражувањето, независно оддавателот на тие услуги според избрани карактеристики. Околу девет оддесет мајки (86 проценти) добиле предродилна здравствена заштита четири или повеќе пати. Од сите ромски жени, 6 проценти од жените не посетиле здравствена установа за предродилна здравствена заштита, 2 процент биле само на една посета, 2 проценти имале две посети и 4 проценти имале три посети. На пример, 81 проценти од жените кои живеат во најсиромашните 60 проценти домаќинства пријавиле четири или повеќе посети за предродилна здравствена заштита во споредба со 95 проценти од оние кои живеат во најбогатите 40 проценти домаќинства.

Табела RH.7R: Број на посети за предродилна здравствена заштита

Процент на жени кои родиле живо дете во претходните две години пред истражувањето според број на посети на здравствени установи за предродилна здравствена заштита, Македонија, 2011

	Процент на жени кои имале:					Вкупно	Број на жени кои родиле живи деца во последните две години
	Ниту една посета за предродилна здравствена заштита	Една посета	Две посети	Три посети	4 или повеќе посети[1]		
Возраст на мајката при раѓањето							
Помалку од 20	(.0)	(1.9)	(.0)	(5.4)	(92.7)	100.0	31
20-34	7.2	1.6	2.8	4.4	84.1	100.0	143
35-49	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	9
Образование							
Нема	(11.6)	(1.4)	(5.6)	(2.3)	(79.0)	100.0	41
Основно	5.1	1.9	.6	3.9	88.5	100.0	120
Средно +	(.0)	(.0)	(4.2)	(10.6)	(85.2)	100.0	22
Индекс на квинтили на богатство							
Најсиромашни 60%	7.8	2.6	3.4	5.2	81.0	100.0	128
Најбогати 40%	1.7	.0	1.7	1.7	94.8	100.0	54
Вкупно	**6.0**	**1.6**	**2.2**	**4.3**	**85.9**	**100.0**	**182**

[1] MICS индикатор 5.5b; MDG индикатор 5.5

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Типот на услуги кои бремените жени ги добиле за време на предродилната здравствена заштита се прикажани во Табела RH.8R. Кај ромските жени кои имаат живородено дете во текот на двете години пред истражувањето, 87 проценти изјавиле дека за време на посетите за преродилна здравствена заштита им била земена крв за анализа, 86 проценти пријавиле дека им бил измерен крвниот притисок,а 85 проценти дека била земена урина за анализа. Мерење на крвниот притисок и земени крв и урина за анализа било направено кај 83 проценти од ромските жени.

Табела RH.8R: Содржина на предродилната здравствена заштита

Процент на жени на возраст од 15-49 години на кои им бил измерен крвниот притисок, им биле земени крв и урина за анализа како дел од предродилната здравствена заштита, Ромски населби, 2011

	Процент на бремени жени кои:				Број на жени кои родиле живи деца во последните две години
	Измерен крвниот притисок	Земена урина за анализа	Земена крв за анализа	Измерен крвен притисок, земена урина и крв за анализа[1]	
Возраст на мајката при раѓањето					
Помалку од 20	(88.3)	(95.0)	(95.0)	(88.3)	31
20-34	85.0	82.8	84.6	81.0	143
35-49	(*)	(*)	(*)	(*)	9
Образование					
Нема	(74.4)	(74.4)	(74.4)	(74.4)	41
Основно	89.0	86.4	88.6	84.2	120
Средно +	(90.4)	(100.0)	(100.0)	(90.4)	22
Индекс на квинтили на богатство					
Најсиромашни 60%	79.3	81.0	81.9	78.4	128
Најбогати 40%	94.8	94.8	98.3	91.4	54
Вкупно	**85.9**	**85.3**	**86.7**	**82.7**	**182**

[1] MICS индикатор 5.6

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Помош при породување

Три четвртини од сите смртни случаи на мајки се случуваат за време на породувањето или во периодот веднаш по породувањето. Единствената најважна интервенција за безбедно мајчинство е да се обезбеди дека на секое породување има присутен компетентен здравствен работник кој има акушерски вештини, и на располагање да има превоз за упатување на медицинска нега во друго породилиште во итни случаи. Целта на Свет по мерка на децата е да се обезбеди дека за жените има готов и достапен пристап до стручна нега при породувањето. Индикаторите се однесуваат на процентот на раѓања со стручно лице и процент на породувања во установа. Индикаторот за присутно стручно лице при породувањето исто така се користи за да се следи напредокот кон Милениумските развојни цели за намалување на стапката на смртност кај мајките за три четвртини во периодот помеѓу 1990 и 2015.

Во истражувањето MICS вклучени се одреден број на прашања за да се процени процентот на раѓања на кои присуствувало стручно лице. *Стручно лице* значи лекар, медицинска сестра, акушерка или бабица.

Околу 98 проценти од раѓањата во последните две години предда се спроведе истражувањето MICS биле извршени во присуство на стручно лице (Табела RH.9). Со помош на лекар биле извршени 87 проценти од раѓањата, а 9 проценти од породувањата се извршени со помош на медицинска сестра.

Царски рез е една од најчестите хируршки процедури ширум светот со проценета зачестеност со стапка од 33 проценти. Зачестеноста на царски рез варира од 4 проценти во земјите во развој до повеќе од 30 проценти во најразвиените земји. Ширум светот има зголемување во бројот на тие породување без медицинска помош. Интервенцијата зависи од тоа колку може жените да си ја дозволат, така што бремените жени од побогатите домаќинства можат да ги покријат трошоците за процедурата. На национално ниво, една од четири во Македонија се породува со царски рез. Процентот на жени кои се породиле со царски рез е висок во урбаните области и кај жените од најбогатиот квинтил, кои имаат високо образование, и каде главата на домаќинството е од македонско етничко потекло.

Табела RH.9: Помош при породувањето

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете 2 години пред истражувањето со помош при породувањето и процент на породувања со царски рез, Македонија, 2011

	Лица кои пружиле помош при породувањето						Без помош	Вкупно	Породување со помош од стручно лице[1]	Процент на породувања со царски рез[2]	Број на жени кои родиле живи дева 2 години пред истражувањето
	Лекар	Медицинска сестра/ бабица	Акушерка	Лице кое традиционално присуствува на породувањето	Роднина/ пријател	Друг					
Регион											
Вардарски	(88.0)	(3.7)	(8.3)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	100.0	(100.0)	(17.4)	16
Источен	(84.9)	(.8)	(3.3)	(9.8)	(.0)	(1.2)	(.0)	100.0	(98.8)	(12.4)	25
Југозападен	94.7	.0	4.5	.9	.0	.0	.0	100.0	100.0	30.3	39
Југоисточен	(100.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	100.0	(100.0)	(49.2)	16
Пелагониски	97.0	1.8	.0	1.2	.0	.0	.0	100.0	100.0	27.1	42
Полошки	69.5	3.2	24.4	2.9	.0	.0	.0	100.0	100.0	14.2	69
Североисточен	(87.6)	(1.4)	(1.6)	(.0)	(.0)	(9.4)	(.0)	100.0	(90.6)	(22.5)	37
Скопски	89.7	2.9	3.7	1.7	.9	.4	.7	100.0	98.0	29.9	118
Област											
Урбана	91.5	1.8	3.8	1.1	.0	1.3	.5	100.0	98.3	33.8	178
Рурална	82.6	2.4	10.3	2.9	.6	1.1	.0	100.0	98.3	16.3	183
Возраст на мајката при раѓањето											
Помалку од 20	(93.1)	(2.7)	(.6)	(2.6)	(.0)	(1.0)	(.0)	100.0	(99.0)	(9.4)	31
20-34	86.0	2.1	8.0	2.1	.3	1.3	.3	100.0	98.1	26.1	319
35-49	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	(*)	12
Место на породување											
Јавна здравствена установа	87.9	1.5	7.5	2.1	.0	.7	.3	100.0	99.1	23.1	332
Приватна здравствена установа	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	(*)	23
Друго/ Недостасува	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	(*)	6
Образование											
Основно или помалку	81.0	1.3	13.4	3.1	.0	1.2	.0	100.0	98.8	15.2	146
Средно	89.3	2.2	4.1	.9	.8	2.0	.7	100.0	96.5	26.7	128
Високо	93.7	3.4	.9	2.0	.0	.0	.0	100.0	100.0	38.4	88
Индекс на квинтили на богатство											
Најсиромашен	70.7	2.2	19.6	5.1	1.2	1.3	.0	100.0	97.5	10.9	84
Втор	91.1	.8	3.0	1.2	.0	4.0	.0	100.0	96.0	21.2	70
Среден	94.7	2.1	2.1	1.1	.0	.0	.0	100.0	100.0	31.8	64
Четврт	90.2	1.7	6.8	1.3	.0	.0	.0	100.0	100.0	21.8	75
Најбогат	92.3	4.0	.9	.8	.0	.8	1.3	100.0	98.0	43.0	68
Етничко потекло на главата на домаќинството											
Македонско	92.6	2.5	3.9	.5	.0	.5	.0	100.0	99.5	31.4	171
Албанско	80.9	2.0	11.6	2.4	.7	2.4	.0	100.0	96.9	18.7	146
Друго	85.4	1.2	4.7	6.8	.0	.0	1.9	100.0	98.1	20.4	45
Вкупно	**87.0**	**2.1**	**7.1**	**2.0**	**.3**	**1.2**	**.2**	**100.0**	**98.3**	**24.9**	**362**

[1] MICS индикатор 5.7; MDG индикатор 5.2

[2] MICS индикатор 5.9

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Помош при породување – Ромски населби

Скоро 100 проценти од раѓањата во последните две години пред спроведувањето на истражувањето MICS биле извршени од стручни лица (Табела RH.9R).Кај 93 проценти од раѓањата помошта при породувањето била обезбедена одлекари; кај 6 проценти од раѓањата тоа било направено од бабици/акушерки и медицински сестри; а кај 1 процент од породувањата помошта била обезбедена оддруго лице (на пример лице кое традиционално е присутно на породувањето или роднина/пријател).

Речиси една од осум ромски жени е породена со царски рез.

Табела RH.9R: Помош при породувањето

Процент на жени кои родиле живо дете на возраст од 15-49 години во последните две години пред истражувањето според лице кое пружило помош при породувањето и процент на породувања со царски рез, Ромски населби, 2011

	Лице кое пружило помош при породувањето					Без помош	Вкупно	Породување со помош од стручно лице[1]	Процент на породувања со царски рез[2]	Број на жени кои родиле живи дева 2 години пред истражувањето
	Лекар	Медицинска сестра/ бабица	Акушерка	Лице кое традиционално присуствува на породување	Роднина/ Пријател					
Возраст на мајката при породувањето										
Помалку од 20	(94.9)	(5.1)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	100.0	(100.0)	(6.6)	31
20-34	91.5	3.2	3.4	1.2	.4	.3	100.0	99.3	14.2	143
35-49	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	(*)	9
Место на породување										
Јавна здравствена установа	92.9	3.4	2.7	1.0	.0	.0	100.0	100.0	13.3	180
Друго/Недостасува	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	(*)	3
Образование										
Нема	(92.3)	(3.3)	(.0)	(2.1)	(1.4)	(.9)	100.0	(97.7)	(10.5)	41
Основно	93.1	4.0	2.1	.8	.0	.0	100.0	100.0	13.6	120
Средно +	(89.4)	(.0)	(10.6)	(.0)	(.0)	(.0)	100.0	(100.0)	(15.4)	22
Индекс на богатство										
Најсиромашни 60%	91.4	3.4	1.7	1.7	.9	.9	100.0	98.3	12.9	128
Најбогати 40%	91.4	5.2	3.4	.0	.0	.0	100.0	100.0	19.0	54
Вкупно	**92.5**	**3.4**	**2.7**	**1.0**	**.3**	**.2**	**100.0**	**99.5**	**13.1**	**182**

[1] MICS индикатор 5.7; MDG индикатор 5.2

[2] MICS индикатор 5.9

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Место на породување

Зголемувањето на процентот на породувања кои се вршат во здравствени установи претставува важен фактор за намалување на ризиците по здравјето на мајката и новороденчето. Соодветната медицинска грижа и хигиенските услови во текот на породувањето може да го намалат ризикот од компликации и инфекции, кои пак може да предизвикаат морбидност и смртност кај мајката или новороденчето. Во Табелата RH.10 прикажан е процентот на жени на возраст од 15-49 години кои имаат родено живо дете во последните две години пред истражувањето според местото на породување и процент на породувања кои се извршени во здравствена установа според некои основни карактеристики.

98 проценти од породувањата во Македонија се вршат во здравствена установа; 92 проценти од породувањата се вршат во јавни здравствени установи и 7 проценти во приватни здравствени установи. Само 0.3 проценти од породувањата се вршат во домашни услови. Процентот е висок како во урбаните (99 проценти) така и во руралните области (98 проценти), и кај жените со високо образовно ниво и кои се од побогатите домаќинства.

Табела RH.10: Место на породување

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете две години пред истражувањето според местото на породување, Македонија, 2011

	Место на породување					Вкупно	Породувања во здравствена установа[1]	Број на жени кои родиле живо дете две години пред истражувањето
	Јавна здравствена установа	Приватна здравствена установа	Дома	Друго	Недостасува/ не знае			
Регион								
Вардарски	(100.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	100.0	(100.0)	16
Источен	(98.8)	(.0)	(.0)	(.0)	(1.2)	100.0	(98.8)	25
Југозападен	99.4	.0	.0	.0	.6	100.0	99.4	39
Југоисточен	(92.3)	(7.7)	(.0)	(.0)	(.0)	100.0	(100.0)	16
Пелагониски	100.0	.0	.0	.0	.0	100.0	100.0	42
Полошки	95.6	1.0	.0	.9	2.4	100.0	96.6	69
Североисточен	(95.2)	(.0)	(.0)	(.0)	(4.8)	100.0	(95.2)	37
Скопски	80.9	18.2	.9	.0	.0	100.0	99.1	118
Област								
Урбана	86.7	12.6	.0	.4	.4	100.0	99.3	178
Рурална	97.1	.5	.6	.0	1.8	100.0	97.6	183
Возраст на мајката при раѓањето								
Помалку од 20	(99.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(1.0)	100.0	(99.0)	31
20-34	91.5	6.8	.3	.2	1.2	100.0	98.3	319
35-49	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	12
Број на посети за предродилна здравствена заштита								
Нема	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	5
1-3 посети	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	7
4+ посети	92.5	6.8	.0	.2	.5	100.0	99.3	339
Недостасува/не знае	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	10
Образование								
Основно или пониско	97.0	.0	.0	.4	2.5	100.0	97.0	146
Средно	97.5	1.5	.8	.0	.2	100.0	99.0	128
Високо	75.4	24.6	.0	.0	.0	100.0	100.0	88
Индекс на квинтили на богатство								
Најсиромашен	95.5	.0	1.2	.8	2.5	100.0	95.5	84
Втор	97.0	1.5	.0	.0	1.5	100.0	98.5	70
Среден	99.7	.0	.0	.0	.3	100.0	99.7	64
Четврт	98.2	1.8	.0	.0	.0	100.0	100.0	75
Најбогат	68.3	30.8	.0	.0	.9	100.0	99.1	68
Етничко потекло на главата на домаќинството								
Македонско	88.4	11.4	.0	.0	.2	100.0	99.8	171
Албанско	96.3	.5	.7	.0	2.5	100.0	96.8	146
Друго	91.2	7.3	.0	1.4	.0	100.0	98.6	45
Вкупно	**91.9**	**6.5**	**.3**	**.2**	**1.1**	**100.0**	**98.4**	**362**

[1] MICS индикатор 5.8

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Место на породување – Ромски населби

Зголемувањето на процентот на породувања кои се вршат во здравствени установи претставува важен фактор за намалување на ризиците по здравјето на мајката и новороденчето. Соодветната медицинска грижа и хигиенските услови во текот на породувањето може да го намалат ризикот од компликации и инфекции, кои пак може да предизвикаат морбидност и смртност кај мајката или новороденчето. Во Табелата RH.10R прикажан е процентот на жени на возраст од 15-49 години кои имаат родено живо дете во последните две години пред истражувањето според местото на породување и процент на породувања кои се извршени во здравствена установа според некои основни карактеристики.

99 проценти од породувањата во ромските населби во Македонија се вршат во здравствена установа; 98 проценти од породувањата се вршат во јавни здравствени установи и 1 процент во приватни здравствени установи. Само 0.2 проценти од породувањата се вршат во домашни услови.

Табела RH.10R: Место на породување

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во последните две години пред истражувањето, Ромски населби, 2011

	Место на породување					Вкупно	Породувања во здравствена установа[1]	Број на жени кои родиле живо дете две години пред истражувањето
	Јавна здравствена установа	Приватна здравствена установа	Дома	Друго	Недостасува/ Не знае			
Возраст на мајката при раѓањето								
Помалку од 20	(100.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	100.0	(100.0)	31
20-34	97.9	.9	.3	.4	.5	100.0	98.8	143
35-49	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	9
Број на посети за предродилна здравствена заштита								
Нема	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	11
1-3 посети	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	(*)	15
4+ посети	98.1	.8	.2	.4	.5	100.0	98.9	157
Образование								
Нема	(97.7)	(.0)	(.9)	(1.4)	(.0)	100.0	(97.7)	41
Основно	98.3	1.0	.0	.0	.6	100.0	99.4	120
Средно +	(100.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	100.0	(100.0)	22
Индекс на квинтили на богатство								
Најсиромашни 60%	97.4	.9	.9	.9	.0	100.0	98.3	128
Најбогати 40%	98.3	.0	.0	.0	1.7	100.0	98.3	54
Вкупно	**98.4**	**.7**	**.2**	**.3**	**.4**	**100.0**	**99.1**	**182**

[1] MICS индикатор 5.8

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Прекин на бременост

Во истражувањето MICS за Македонија, беа додадени група на прашања кон прашалникот за жени во однос на спонтан абортус, мртвородени деца и абортуси. Информациите беа собрани од сите жени на возраст од 15-49 години. Жените беа запрашани дали некогаш имале спонтан абортус, дали породувањето завршило со смрт на новороденчето и дали имале абортус, и доколку да, тие беа запрашани за бројот на спонтани абортуси, за бројот на мртвородени новороденчиња и за бројот на абортуси. Покрај тоа, подетални информации беа собрани за индуцирани абортуси во последните две години, вклучително и времетраењето на бременоста во моментот на прекин на бременоста и месецот и годината на прекинот на бременоста.

Табелата RH.18 го покажува бројот на живородени деца, спонтани абортуси, абортуси и мртвородени деца кај жените на возраст од 15-49 години. Просечниот број на живородени деца по жена изнесува 1.3. Просечниот број на спонтани абортуси по жена е 0.2, додека пак случаите на мртвородени деца се ретки (блиску до 0 по жена). Како што е прикажано во Табелата RH.18, 11 проценти од жените на возраст од 15-49 години имале најмалку еден индуциран абортус во нивниот живот. Не се утврдени разлики во однос на искуствата со абортусот кога се прави споредба меѓу областите, индексот на квинтили на богатство и образованието на жената. Процентот на жени кои некогаш имале индуциран абортус се зголемува со возраста. Беа утврдени некои разлики меѓу регионите, на пример,ените во полошкиот регион е поверојатно да имале абортус, со речиси една од шест жени кои имале најмалку еден индуциран абортус.

RH.18: Искуство со прекин на бременост во животот

Среден или просечен број на живородени деца, спонтани абортуси, индуцирани абортуси и мртвородени деца, и процент на жени кои некогаш имале индуциран абортус, Македонија, 2011

	Среден или просечен број на:				Процент на жени со најмалку еден индуциран абортус	Број на Жени
	Живо родени деца	Спонтани абортуси	Индуцирани абортуси	Мртвородени деца		
Возраст						
15-19	.0	.0	.0	.0	.0	530
20-24	.3	.0	.0	.0	1.8	541
25-29	.9	.1	.0	.0	3.9	574
30-34	1.7	.2	.1	.0	7.9	567
35-39	1.9	.2	.2	.1	13.9	545
40-44	2.2	.2	.3	.1	20.0	555
45-49	2.3	.3	.5	.1	26.9	519
Област						
Урбана	1.2	.2	.2	.0	9.7	2092
Рурална	1.5	.2	.2	.0	11.5	1739
Регион						
Вардарски	1.3	.2	.2	.0	10.3	243
Источен	1.3	.1	.1	.0	10.2	258
Југозападен	1.5	.1	.1	.0	6.4	353
Југоисточен	1.4	.1	.2	.0	11.5	317
Пелагониски	1.2	.1	.1	.0	10.0	512
Полошки	1.4	.2	.3	.1	17.2	597
Североисточен	1.4	.2	.1	.0	5.1	385
Скопски	1.3	.2	.2	.0	10.2	1166
Образование						
Основно или помалку	2.0	.2	.3	.1	16.5	1174
Средно	1.2	.1	.1	.0	9.2	1682
Високо	.8	.1	.1	.0	5.7	976
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	1.6	.2	.2	.1	10.1	695
Втор	1.5	.2	.2	.0	12.4	725
Среден	1.3	.2	.2	.0	12.4	782
Четврт	1.2	.1	.1	.0	8.6	791
Најбогат	1.2	.1	.1	.0	9.4	839
Вкупно	**1.3**	**.2**	**.2**	**.0**	**10.5**	**3831**

Табелата RH.19 ги покажува стапките на абортуси кај конкретна возраст, стапките на вкупно абортуси (TAR), и општата стапка на абортуси (GAR). Сите овие стапки на абортуси се однесуваат на двегодишниот период пред истражувањето. Стапките на абортуси за конкретна возраст го изразуваат просечниот број на абортуси на 1,000 жени во старосни групи од по 5 години. Стапката на вкупно абортуси (TAR), која е изразена по жена, е сумирана мерка на стапките за конкретни возрасти. TAR се толкува како број на абортуси која жената ги има во текот на животот доколку таа спаѓа во моменталната забележана стапка на абортуси на конкретна возраст за време на годините додека таа може да раѓа деца. Општата стапка на абортуси (GAR) е број на абортуси на 1,000 жени на возраст од 15-49 години.

Стапките на абортуси за конкретна возраст нагло се зголемуваат по 19-годишна возраст, и тие стапки се највисоко во старосните групи од 25-29 и 30-34 години. Стапките на абортуси се повисоки во руралните отколку во урбаните области. Вкупната стапка на прекин на бременост (абортус) во Македонија изнесува 0.2. Општата стапка на прекин на бременост (абортус) изнесува 4 на 1000 жени.

RH.19: Искуство со прекин на бременост во животот

Среден или просечен број на живородени деца, спонтани абортуси, индуцирани абортуси и мртвородени деца, и процент на жени кои некогаш имале индуциран абортус, Македонија, 2011

	Област		Вкупно
	Урбана	Рурална	
Возраст			
15-19	0	0	0
20-24	6	1	4
25-29	7	11	8
30-34	6	9	8
35-39	2	10	5
40-44	3	8	5
45-49	0	2	1
TAR 15-49	**0.1**	**0.2**	**0.2**
GAR	**2.9**	**5.8**	**4.2**

Табелата RH.20 ги покажува стапките на вкупно индуцирани абортуси (TAR) според основни карактеристики. Како што може да се види од табелата, TAR е речиси два пати повисока во руралните области отколку во урбаните области. TAR се намалува како што се зголемува образовното ниво.

RH.20: Стапки на индуциран прекин на бременост

Стапка на вкупно абортуси кај жени на возраст од 15-49 години две години пред истражувањето и среден број на абортуси кај жени на возраст од 40-49 години, Македонија, 2011

	Стапка на вкупно абортуси кај жени на возраст од 15-49 години	Среден број на абортуси кај жени на возраст од 40-49 години
Област		
Урбана	.1	.4
Рурална	.2	.4
Образование		
Основно или пониско	(.3)	.5
Средно	(.1)	(.4)
Високо	(.1)	(*)
Индекс на богатство		
Најсиромашни 60%	.2	.5
Најбогати 40%	.1	.3
Вкупно	**.2**	**.4**

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Прекин на бременост – Ромски населби

Табелата RH.18R го покажува просечниот број на живородени деца, спонтани абортуси, абортуси и мртвородени деца кај ромските жени на возраст од 15-49 години. Просечниот број на раѓање на живи деца на една жена е 2. Додека просечниот број на спонтани абортуси по жена е 0.2, мртвороденчињата се ретки (0.03 на жена). Исто така, Табелата RH.18R покажува дека 23 проценти од жените на возраст од 15-49 години имале најмалку по еден индуциран абортус во текот на животот. Не постојат разлики во однос на искуството со абортуси и индексот на квинтили на богатство. Стапката на индуцирани абортуси е повисока кај помалку образованите ромски жени. Процентот на жени кои имале индуциран абортус се зголемува со возраста.

RH.18R: Искуство со прекин на бременост во животот

Среден број на живородени деца, спонтани абортуси, индуцирани абортуси и мртвороденчиња, и процент на жени кои имале индуциран абортус, Ромски населби, 2011

	Среден број на:				Процент на жени со најмалку еден индуциран абортус	Број на жени
	Живи родени деца	Спонтани абортуси	Индуцирани абортуси	Мртвородени деца		
Возраст						
15-19	.2	.1	.0	.0	1.0	173
20-24	1.2	.1	.1	.0	9.5	190
25-29	2.1	.2	.3	.0	16.7	166
30-34	2.6	.2	.6	.0	30.5	172
35-39	2.7	.3	.9	.0	38.5	112
40-44	3.0	.4	1.2	.1	37.8	149
45-49	3.0	.2	1.0	.1	39.6	129
Образование						
Нема	2.8	.2	.7	.0	25.9	183
Основно	2.2	.2	.6	.0	25.9	724
Средно +	.7	.1	.1	.0	8.8	184
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	2.6	.2	.7	.0	24.2	200
Втор	2.3	.3	.7	.0	22.0	202
Среден	1.9	.1	.5	.0	22.3	214
Четврт	1.8	.2	.4	.0	21.9	231
Најбогат	1.7	.2	.5	.0	24.4	244
Вкупно	**2.0**	**.2**	**.6**	**.0**	**23.0**	**1091**

Табелата RH.19R ги покажува стапките на абортус кај конкретни возрасти, вкупната стапка на абортуси (TAR), и општите стапки на абортуси (GAR). Сите стапки на абортуси се однесуваат на двегодишниот период пред истражувањето. Стапките на абортуси за конкретна возраст ги изразуваат просечниот број на абортуси на 1,000 жени распределени во старосни групи од по пет години. Стапката на вкупно абортуси (TAR), која е изразена по жена, е сумирана мерка на стапките за конкретни возрасти. TAR се толкува како број на абортуси која жената ги има во текот на животот доколку таа спаѓа во моментално забележаната стапка на абортуси за конкретна старосна група во текот на годините кога таа може да раѓа деца. Општата стапка на абортуси (GAR) е број на абортуси на 1,000 жени на возраст од 15-49 години.

Стапките на абортуси за конкретна возраст нагло се зголемуваат по 19-годишна возраст и се највисоки кај старосните групи од 25-29 и 30-34 години. Вкупната стапка на абортуси во ромските населби изнесува 0.9 абортуси на една жена. Општата стапка на абортуси е 29 на 1000 жени.

RH.19R: Стапки на индуциран прекин на бременост

Стапки на абортуси кај конкретна возраст (на 1000 жени), вкупна стапка на абортуси (TAR), и општа стапка на абортуси (GAR) за две-годишниот период пред истражувањето, Ромски населби, 2011

	Вкупно
Возраст	
15-19	6
20-24	30
25-29	39
30-34	67
35-39	(28)
40-44	14
45-49	(0)
TAR 15-49	**(.9)**
GAR	**28.6**

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

IX ДЕТСКИ РАЗВОЈ

Образование и учење во раното детство

Подготвеноста на децата за основно училиште може да се подобри преку посетување на програми за образование во раното детство или преку посета на предучилишно образование. Програмите за образование во раното детство вклучуваат програми за деца со организирани компоненти за учење наспроти чувањето на деца и центрите за дневната грижа кои вообичаено немаат организирано образование и учење.

Во Македонија, 22 проценти од децата на возраст од 36-59 месеци посетуваат организирано образование во раното детство (Табела CD.1). Постојат значителни разлики помеѓу урбаните и руралните области – посетеноста изнесува 37 проценти во урбаните области, во споредба со 6 проценти во руралните области. 56 проценти од децата кои живеат во богати домаќинства посетуваат такви програми, додека пак тој процент опаѓа на 0.3 проценти во сиромашните домаќинства. Интересно е да се забележи дека процентите на деца кои посетуваат програми за образование во раното детство на возраст од 36-47 месеци (23 проценти) и 48-59 месеци (21 проценти) се многу слични. Децата на мајките со високо образование и каде главата на домаќинството е со македонско етничко потекло е поверојатно да посетуваат програми за образование во раното детство.

Нашироко е прифатено дека периодот на рапиден развој на мозокот се случува во првите 3-4 години од животот, и квалитетот на домашна грижа е главна одредница за детскиот развој во текот на овој период. Во овој контекст, ангажирањето на возрасните во активностите со децата, присуството на книги за децата во домот, и условите за грижа се важни индикатори за квалитетот на домашната грижа. Децата треба да бидат физички здрави, ментално агилни, емоционално сигурни и подготвени за учење.

Со истражувањето беа собрани информации за бројот на активности со кои се поддржува раното учење. Тука спаѓа вклученоста на возрасните во следните активности со децата: читање книги или разгледување сликовници, раскажување приказни, пеење песнички, прошетки за децата надвор од домот на игралишта, игри со децата, и поминување време со децата за учење на називи, броење, или цртање.

За речиси сите (92 проценти) од децата на возраст од 36-59 месеци, возрасен член од домаќинството бил

Табела CD.1: Образование во раното детство

Процент на деца на возраст од 36-59 месеци кои посетуваат организирани програми за образование во раното детство, Македонија, 2011

	Процент на деца на возраст од 36-59 месеци кои моментално посетуваат програми за образование во раното детство[1]	Број на деца на возраст од 36-59 месеци
Пол		
Машки	24.5	293
Женски	18.7	267
Регион		
Вардарски	44.3	51
Источен	24.0	49
Југозападен	10.3	47
Југоисточен	(29.8)	34
Пелагониски	21.2	58
Полошки	5.9	102
Североисточен	(16.9)	58
Скопски	27.6	162
Област		
Урбана	37.2	284
Рурална	5.9	277
Возраст на детето		
36-47 месеци	22.9	276
48-59 месеци	20.6	285
Образование на мајката		
Основно или помалку	1.4	222
Средно	29.0	222
Високо	46.5	117
Индекс на квинтили на богатство		
Најсиромашен	.3	126
Втор	6.7	119
Среден	12.9	102
Четврт	37.4	102
Најбогат	55.9	112
Етничко потекло на главата на домаќинството		
Македонско	36.5	302
Албанско	2.9	206
Друго	10.8	52
Вкупно	**21.8**	**561**

[1] MICS индикатор 6.7

( ) – податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

ангажиран во четири или повеќе активности со кои се промовира учењето и подготвеноста за училиште во текот на 3 дена пред истражувањето (Табела CD.2). Просечниот број на активности во кои возрасните биле ангажирани со децата е пет. Табелата, исто така покажува дека вклученоста на таткото во една или повеќе активности била само 71 процент. 4 проценти од децата живеат во домаќинства без нивниот татко.

Табела CD.2: Поддршка за учење

Процент на деца на возраст од 36-59 месеци со кои е ангажиран возрасен член на домаќинството во активности со кои се промовира учењето и подготвеноста за училиште во последните три дена пред истражувањето, Македонија, 2011

	Процент на деца на возраст од 36-59 месеци		Среден број на активности			
	Со кои возрасен член на семејството се ангажирал во четири или повеќе активности[1]	Со кои таткото се ангажирал во една или повеќе активности[2]	Било кој возрасен член на домаќинството кој е ангажиран со детето	Татко ангажиран со детето	Процент на деца кои не живеат со нивниот биолошки татко	Број на деца на возраст од 36-59 месеци
Пол						
Машки	91.6	75.9	5.3	1.8	4.1	293
Женски	91.3	65.8	5.3	1.9	3.5	267
Регион						
Вардарски	93.9	81.3	5.3	2.3	6.1	51
Источен	85.5	78.1	5.2	2.3	4.8	49
Југозападен	91.5	75.9	5.5	2.2	2.8	47
Југоисточен	(87.6)	(66.1)	(5.2)	(1.4)	(4.9)	34
Пелагониски	91.1	70.4	5.3	2.2	.6	58
Полошки	91.4	53.4	5.2	1.1	6.1	102
Североисточен	(99.0)	(92.9)	(5.6)	(2.5)	(2.2)	58
Скопски	90.8	68.9	5.2	1.8	3.2	162
Област						
Урбана	94.1	78.5	5.5	2.2	4.3	284
Рурална	88.8	63.5	5.1	1.5	3.3	277
Возраст						
36-47 месеци	92.8	71.1	5.3	1.9	2.8	276
48-59 месеци	90.1	71.0	5.3	1.8	4.8	285
Образование на мајката						
Основно или помалку	84.9	58.4	4.9	1.2	4.2	222
Средно	96.0	77.4	5.5	2.3	4.0	222
Високо	95.3	83.0	5.7	2.4	2.8	117
Образование на таткото						
Основно или помалку	84.0	64.1	4.9	1.3	.0	170
Средно	94.2	74.7	5.4	2.1	.0	275
Високо	96.7	87.5	5.6	2.7	.0	94
Таткото не е во домаќинството	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	21
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	81.3	58.2	4.8	1.2	4.1	126
Втор	89.8	63.3	5.1	1.6	7.5	119
Среден	93.4	78.4	5.4	2.0	4.2	102
Четврт	98.6	80.1	5.6	2.2	1.0	102
Најбогат	96.3	78.8	5.7	2.5	2.0	112
Етничко потекло на главата на домаќинството						
Македонско	94.6	79.2	5.5	2.3	3.0	302
Албанско	90.7	59.8	5.1	1.2	3.8	206
Друго	76.5	68.4	4.8	1.7	9.1	52
Вкупно	**91.5**	**71.1**	**5.3**	**1.9**	**3.8**	**561**

[1] MICS индикатор 6.1

[2] MICS индикатор 6.2

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Не постојат разлики меѓу половите во однос на активностите на возрасните со децата; меѓутоа, поголем процент од татковците се ангажирани во активности со машките деца (96 проценти) отколку со женските деца (66 проценти). Исто така, поголем е процентот во најбогатите домаќинства (76 проценти) наспроти оние кои живеат во најсиромашните домаќинства (81 процент). Оние кои имаат повисоко образование е поверојатно да бидат ангажирани околу децата.

Изложеноста на детето на рана возраст на книги не само што му овозможува да стекне поголемо разбирање за разни печатени концепти туку исто така детето има можност да види други како читаат, како што се постарите браќа и сестри додека ги работат домашните задачи. Присуството на книги е важно за понатамошниот успех на училиште. Мајките/негувателите на сите деца под 5-годишна возраст беа запрашани за бројот на детски книги или сликовници кои тие ги имаат за детето, предмети во домаќинството или предмети од надвор, и домашно изработени играчки или купени играчки од продавница кои им се на располагање на децата дома.

Во Македонија, само 52 проценти од децата на возраст од 0-59 месеци живеат во домаќинство каде има најмалку три детски книги за детето (Табела CD.3). Процентот на деца со 10 или повеќе книги опаѓа на 36 проценти. Иако не се забележани разлики во однос на полот, децата од урбаните области се чини дека имаат поголем пристап до детски книги отколку оние кои живеат во руралните домаќинства. Процентот на деца под 5 годишна возраст кои имаат три или повеќе детски книги изнесува 66 проценти во урбаните области, во споредба со 38 проценти во руралните области. Присуството на детски книги е во позитивна корелација со возраста на детето; во домот на 66 проценти од децата на возраст од 24-59 месеци, има по 3 или повеќе детски книги, и 32 проценти за децата на возраст од 0-23 месеци.

Кај домаќинствата кај кои има по 10 или повеќе детски книги или сликовници, постојат регионални разлики , така што највисоки 48 проценти има во Скопскиот, а најниски (11 проценти) има во полошкиот регион. Тоа е различно отколку кај оние кои имаат по 3 или повеќе книги, каде највисокиот процент на деца е во југозападниот и југоисточниот регион. Исто така, разлики може да се најдат во однос на образованието на мајката (63 проценти за мајките со високо образование наспроти 8 проценти за мајките со основно или пониско образование); и во однос на етничкото потекло на главата на домаќинството (57 проценти за Македонците во споредба со 8 проценти за Албанците).

Табела CD.3: Материјали за учење

Процент на деца под 5-годишна возраст според број на детски книги кои се присутни во домаќинството, и играчки со кои може да си играат децата, Македонија, 2011

	Домаќинството за детето има:		Детето си игра со:			Два или повеќе типа на играчки[2]	Број на деца под 5-годишна возраст
	3 или повеќе детски книги[1]	10 или повеќе детски книги	Домашно изработени играчки	Играчки од продавница/ произведени	Предмети од домаќинството/ предмети од надвор		
Пол							
Машки	53.0	35.4	32.6	92.0	67.2	72.1	692
Женски	51.8	35.7	30.2	91.8	64.5	69.2	684
Регион							
Вардарски	59.3	43.9	12.5	94.5	68.0	67.6	100
Источен	55.5	41.0	41.1	95.3	83.0	85.7	110
Југозападен	66.1	34.6	47.6	87.3	66.9	68.0	121
Југоисточен	68.9	44.9	14.2	95.6	73.5	77.4	83
Пелагониски	55.9	41.7	47.6	89.5	71.2	76.5	156
Полошки	31.5	11.1	16.0	89.8	53.4	58.5	256
Североисточен	41.7	20.8	23.0	95.3	49.0	55.6	136
Скопски	57.7	48.0	38.2	91.9	70.2	77.1	415
Област							
Урбана	66.0	49.4	31.0	94.2	68.9	73.4	701
Рурална	38.3	21.1	31.8	89.4	62.8	67.8	675
Возраст							
0-23 месеци	32.0	18.7	22.3	82.3	49.6	53.7	541
24-59 месеци	65.6	46.4	37.3	98.0	76.4	81.7	835
Образование на мајката							
Основно или помалку	22.0	8.2	34.8	86.6	59.4	66.2	545
Средно	68.0	47.8	29.0	95.2	69.2	73.8	522
Високо	79.7	63.0	29.4	95.5	71.7	73.2	309
Индекс на квинтили на богатство							
Најсиромашен	18.4	5.0	35.6	85.2	65.8	70.4	316
Втор	39.6	20.2	35.9	91.5	63.0	69.7	272
Среден	56.0	32.0	31.4	91.9	59.7	66.7	255
Четврт	74.0	60.1	24.3	96.7	64.7	67.4	261
Најбогат	80.8	66.2	28.7	95.3	75.7	78.8	272
Етничко потекло на главата на домаќинството							
Македонско	75.4	57.4	29.3	95.8	74.8	77.6	708
Албанско	25.0	8.3	34.2	86.9	52.0	60.2	521
Друго	39.1	26.8	31.6	90.3	72.1	74.4	148
Вкупно	**52.4**	**35.5**	**31.4**	**91.9**	**65.9**	**70.7**	**1376**

[1] MICS индикатор 6.3

[2] MICS индикатор 6.4

Табелата CD.3 исто така покажува дека 71 проценти од децата на возраст од 0-59 месеци имале 2 или повеќе типови на играчки во нивните домови. Во рамки на истражувањето MICS, играчки подразбираат домашно изработени играчки (како што се кукли и колички, или други играчки направени дома), играчки купени од продавница, и предмети од домаќинството (како што се лонци и чинии) или предмети и материјали кои се најдени надвор од домот (како што се стапови, камења, школки или лисја). Интересно е да се забележи дека 92 проценти од децата си играат со играчки од продавница; меѓутоа, процентот за другите типови на играчки изнесува 31. Постојат мали разликите во однос на социоекономскиот статус на домаќинствата и помеѓу регионите.

Оставањето на децата сами или во присуство на други мали деца се знае дека го зголемува ризикот од несреќни случаи. Во истражувањето MICS, беа поставени две

прашања дали децата на возраст од 0-59 месеци биле оставани само во текот на седмицата пред интервјуто, односно дали децата биле оставани за нив да се грижат други деца под 10-годишна возраст.

Табелата CD.4 покажува дека 4 проценти од децата на возраст од 0-59 месеци биле оставани за нив да се грижат други деца, додека пак 3 проценти биле оставани сами во текот на седмицата пред интервјуто. Преку комбинирање на двата индикатори за грижа, пресметано е дека 5 проценти од децата биле оставани на несоодветна грижа во текот на една седмица пред истражувањето, или биле оставани сами или за нив се грижело друго дете. Не беа забележани разлики во однос на полот на детето. Од друга страна, несоодветната грижа е многу позастапена во руралните области (8 проценти) во споредба со урбаните области (2 проценти), кај децата чии мајки имаат средно образование (3 проценти), наспроти децата чии мајки имаа основно образование или се без образование (8 проценти). Мали се разликите во однос на регионите, додека пак значителни разлики се забележуваат во однос на социоекономскиот статус на домаќинството со најголема застапеност на несоодветна грижа во најсиромашните домаќинства (11 проценти) и најмала во најбогатите домаќинства (1 процент) и во однос на етничката припадност на главата на домаќинството, односно 2 проценти кај Македонците наспроти 9 проценти кај Албанците.

Табела CD.4: Несоодветна грижа

Процент на деца на возраст под 5 години кои се оставани сами или за нив да се грижи друго дете под 10-годишна возраст подолго од еден час најмалку еднаш во текот на изминатата седмица, Македонија, 2011

	Процент на деца под 5-годишна возраст			Број на деца под 5-годишна возраст 5
	Оставено само изминатата седмица	Оставено за него да се грижи друго дете под 10-годишна возраст во изминатата седмица	Оставено во несоодветна грижа изминатата седмица[1]	
Пол				
Машки	2.2	3.5	5.2	692
Женски	2.9	4.0	4.9	684
Регион				
Вардарски	.0	2.3	2.3	100
Источен	1.5	3.3	4.2	110
Југозападен	12.2	10.6	14.9	121
Југоисточен	.0	1.7	1.7	83
Пелагониски	4.9	6.0	8.8	156
Полошки	.7	2.7	3.2	256
Североисточен	4.5	1.1	5.6	136
Скопски	.7	3.2	3.2	415
Вардарски				
Урбана	1.2	1.6	2.4	701
Рурална	3.9	5.9	7.8	675
Возраст				
0-23 месеци	1.8	3.3	3.7	541
24-59 месеци	3.0	4.0	6.0	835
Образование на мајката				
Основно или помалку	3.2	5.9	7.9	545
Средно	1.3	1.9	2.7	522
Високо	3.4	3.0	3.9	309
Индекс на квинтили на богатство				
Најсиромашен	4.8	8.1	10.6	316
Втор	2.6	3.3	5.2	272
Среден	1.3	1.7	3.0	255
Четврт	3.0	4.2	4.2	261
Најбогат	.6	.6	1.2	272
Етничко потекло на главата на домаќинството				
Македонско	.5	1.3	1.8	708
Албанско	5.8	6.4	9.2	521
Друго	.8	6.0	6.0	148
Вкупно	**2.5**	**3.7**	**5.0**	**1376**

[1] MICS индикатор 6.5

Образование и учење во раното детство- Ромски населби

Само 4 проценти оддецата во ромските населби на возраст од 36-59 месеци посетуваат организирано образование во раното детство (Табела CD.1R).

Табела CD.1R: Образование во раното детство

Процент на деца на возраст од 36-59 месеци кои посетуваат организирани програми за рано образование, Ромски населби, 2011

	Процент на деца на возраст од 36-59 месеци кои моментално посетуваат програми за рано детско образование[1]	Број на деца на возраст од 36-59 месеци
Пол		
Машки	6.5	100
Женски	1.1	98
Возраст на детето		
36-47 месеци	5.3	92
48-59 месеци	2.6	105
Образование на мајката		
Нема	(1.2)	38
Основно	3.5	144
Средно +	(*)	16
Индекс на квинтили на богатство		
Најсиромашни 60%	3.3	135
Најбогати 40%	7.5	63
Вкупно	**3.9**	**198**

[1] MICS индикатор 6.7

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Нашироко е прифатено дека периодот на рапиден развој на мозокот се случува во првите 3-4 години од животот, и квалитетот на домашна грижа е главна одредница за детскиот развој во текот на овој период. Во овој контекст, ангажирањето на возрасните во активностите со децата, присуството на книги за децата во домот, и условите за грижа се важни индикатори за квалитетот на домашната грижа. Децата треба да бидат физички здрави, ментално агилни, емоционално сигурни и подготвени за учење.

Со истражувањето беа собрани информации за бројот на активности со кои се поддржува раното учење. Тука спаѓа вклученоста на возрасните во следните активности со децата: читање книги или разгледување сликовници, раскажување приказни, пеење песнички, прошетки за децата надвор од домот на игралишта, игри со децата, и поминување време со децата за учење на називи, броење, или цртање.

Кај две третини (62 проценти) од ромските деца на возраст од 36-59 месеци, возрасен член на домаќинството бил ангажиран во повеќе од четири активности со кои се промовира учењето и подготвеноста за училиште во текот на претходните 3 дена пред истражувањето (Табела CD.2R). Просечниот број на активности во кои возрасните биле ангажирани со децата изнесува четири. Табелата, исто така покажува дека вклученоста на таткото во една или повеќе активности била само 57 проценти. 10 проценти од децата живеат во домаќинства без нивниот татко.

Табела CD.2R: Поддршка за учење

Процент на деца на возраст од 36-59 месеци со кои возрасни членови на домаќинството биле ангажирани во активности со кои се промовира учењето и подготвеноста за на училиште во последните три дена, Ромски населби, 2011

	Процент на деца на возраст од 36-59 месеци		Среден број на активности		Процент на деца кои не живеат со нивниот биолошки татко	Број на деца на возраст од 36-59 месеци
	Со кои возрасен член на домаќинството бил ангажиран во четири или повеќе активности[1]	Со кои таткото бил ангажиран во една или повеќе активности[2]	Било кој возрасен член на домаќинството ангажиран со детето	Таткото ангажиран со детето		
Пол						
Машки	68.4	61.7	4.1	1.5	4.4	100
Женски	55.1	51.9	3.5	1.2	15.9	98
Возраст						
36-47 месеци	62.8	61.1	3.9	1.6	10.3	92
48-59 месеци	61.0	53.1	3.8	1.2	9.9	105
Образование на мајката						
Нема	(68.0)	(58.9)	(4.0)	(1.3)	(7.9)	38
Основно	58.1	56.8	3.6	1.3	11.8	144
Средно +	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	16
Образование на таткото						
Нема	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	27
Основно	61.2	64.1	3.7	1.6	.0	128
Средно +	(91.3)	(70.2)	(5.3)	(1.9)	(.0)	23
Не може да се определи	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	20
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашни 60%	55.4	55.4	3.5	1.2	5.8	135
Најбогати 40%	70.1	58.2	4.3	1.5	7.5	63
Вкупно	**61.8**	**56.8**	**3.8**	**1.3**	**10.1**	**198**

[1] MICS индикатор 6.1

[2] MICS индикатор 6.2

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Изложеноста на детето на рана возраст на книги не само што му овозможува да стекне поголемо разбирање за разни печатени концепти туку исто така детето има можност да види други како читаат, како што се постарите браќа и сестри додека ги работат домашните задачи. Присуството на книги е важно за понатамошниот успех на училиште. Мајките/негувателите на сите деца под 5-годишна возраст беа запрашани за бројот на детски книги или сликовници кои тие ги имаат за детето, предмети во домаќинството или предмети од надвор, и домашно изработени играчки или купени играчки од продавница кои им се на располагање на децата дома.

Во Македонија, само 27 проценти од децата во ромските населби на возраст од 0-59 месеци живеат во домаќинства каде има најмалку три детски книги за детето (Табела CD.3R). Процентот на деца со 10 или повеќе книги опаѓа на 12 проценти. Присуството на детски книги е во позитивна корелација со возраста на детето; во домовите на 34 проценти од децата на возраст од 24-59 месеци, постојат 3 или повеќе детски книги, додека пак тоа изнесува 16 проценти за децата на возраст од 0-23 месеци.

Кога ќе се земат предвид децата за кои има по 10 или повеќе детски книги или сликовници, значајните разлики се во корелација со социо-економскиот статус, и тоа со највисоките 29 проценти кај најбогатите домаќинства и само 3 проценти кај најсиромашните домаќинства.

Табела CD.3R: Материјали за учење

Процент на деца под 5-годишна возраст според бројот на детски книги кои се присутни во домаќинството, и според предмети за играње за децата, Ромски населби, 2011

	Домаќинство има за детето:		Детето си игра со:				
	3 или повеќе детски книги[1]	10 или повеќе детски книги	Домашни изработени играчки	Играчки од продавница. произведени	Предмети од домаќинството/ предмети најдени надвор	Два или повеќе типа на играчки[2]	Број на деца под 5-годишна возраст
Пол							
Машки	29.4	12.6	37.2	83.0	56.2	59.6	237
Женски	24.8	10.6	36.5	87.5	62.7	64.6	239
Возраст							
0-23 месеци	15.5	7.9	28.8	78.1	43.0	46.6	178
24-59 месеци	34.0	13.8	41.7	89.5	69.3	71.4	298
Образование на мајката							
Нема	19.4	6.5	58.8	76.4	55.3	64.5	102
Основно	25.0	10.1	32.4	86.4	61.5	62.6	327
Средно +	(57.4)	(32.7)	(20.9)	(95.9)	(54.7)	(53.8)	48
Индекс на квинтили на богатство							
Најсиромашен	16.1	3.4	40.6	74.2	62.7	66.9	122
Втор	21.6	6.9	42.5	90.9	66.7	69.2	108
Среден	28.3	10.7	24.0	82.0	50.5	48.5	93
Четврт	29.5	15.7	45.0	92.6	56.4	65.3	79
Најбогат	49.5	28.8	29.7	91.4	58.3	57.3	73
Вкупно	**27.1**	**11.6**	**36.9**	**85.2**	**59.5**	**62.1**	**476**

[1] MICS индикатор 6.3

[2] MICS индикатор 6.4

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Табелата CD.3R исто така покажува дека 62 проценти од децата на возраст од 0-59 месеци имале 2 или повеќе типови на предмети за играње во нивните домови. Играчките или предметите за играње во истражувањето MICS вклучуваат домашно изработени играчки (како што се кукли и колички, или други играчки изработени дома), играчки од продавница, и предмети од домаќинството (како што се лонци и чинии) или предмети и материјали кои се најдени надвор од домот (како што се стапови, камења, школки и лисја). Интересно е да се забележи дека 85 проценти од децата си играат со играчки од продавница; меѓутоа, процентот на другите видови играчки е 37. Процентот на деца кои имаат два или повеќе типови на предмети за играње изнесува 60 проценти за машките деца и 65 проценти за женските деца. Разликите се мали во однос на социоекономската положба на домаќинствата.

Оставањето на децата сами или во присуство на други деца под 10-годишна возраст се знае дека го зголемува ризикот од несреќни случаи. Во истражувањето MICS, беа поставени две прашања за да се открие дали децата на возраст од 0-59 месеци биле оставени сами во текот на претходната недела пред интервјуто, и дали децата биле оставени во грижа на други деца под 10-годишна возраст.

Табелата CD.4R покажува дека 6 проценти од ромските деца на возраст од 0-59 месеци биле оставани за нив да се грижат други деца под 10-годишна возраст, додека пак 2 процент биле оставени сами во текот на седмицата пред интервјуто. Со комбинирање на двата индикатори за грижата, се пресметува дека 7 процент од децата биле оставени на несоодветна грижа во текот на седмицата пред истражувањето, или биле оставени сами или за нив да се грижи друго дете. Разликите се забележуваат во однос на полот на детето, т.е несоодветната грижа многу повеќе преовладува кај женските (11 проценти) во споредба со машките деца (4 проценти). Децата на возраст од 24-59 месеци биле оставани на несоодветна грижа повеќе (10 проценти) отколку децата на возраст од 0-23 месеци (3 проценти). Разлики се забележуваат во однос на социоекономската положба на домаќинството со највисока застапеност на несоодветна грижа во најсиромашните семејства (15 проценти) и најниска во најбогатите семејства (1 процент).

Табела CD.4R: Несоодветна грижа

Процент на деца под 5-годишна возраст кои се оставени сами или се оставени за нив да се грижи друго дете под 10-годишна возраст подолго од еден час најмалку еднаш во текот на изминатата седмица, Ромски населби, 2011

	Процент на деца под 5-годишна возраст			Број на деца на возраст под 5 години
	Оставено само во претходната седмица	Оставено за него да се грижи друго дете под 10-годишна возраст во изминатата седмица	Оставено со несоодветна грижа во последната седмица[1]	
Пол				
Машки	1.7	3.7	4.2	237
Женски	2.1	9.0	10.5	239
Возраст				
0-23 месеци	.8	2.7	2.7	178
24-59 месеци	2.5	8.6	10.1	298
Образование на мајката				
Нема или пониско	6.3	7.1	11.1	102
Основно	.8	7.0	7.2	327
Средно +	.0	1.0	1.0	48
Индекс на квинтили на богатство				
Најсиромашен	3.8	14.1	15.0	122
Втор	.0	3.2	3.2	108
Среден	1.6	8.0	8.7	93
Четврт	3.7	1.8	5.6	79
Најбогат	.0	1.1	1.1	73
Вкупно	**1.9**	**6.4**	**7.4**	**476**

[1] MICS индикатор 6.5

Ран детски развој

Раниот детски развој се дефинира како правилен, предвидлив процес по еден континуиран пат, во кој детето учи да се справува со покомплицирани нивоа на движење, размислување, зборување, чувствување и воспоставување на релации со другите. Физичкиот развој, описменувањето и вештините за броење, социо-економскиот развој и подготвеноста за учење се суштински домени за севкупниот развој на детето, кое пак претставува основа за севкупниот човечки развој.

Модулот од 10-ставки кој беше изработен за програмата MICS се користеше за да се пресмета индексот на Ран детски развој (ECDI). Индикаторот се заснова на некои одредници за кои се очекува дека децата ќе ги имаат доколку тие се развиваат како повеќето деца во таа старосна група. Примарната цел на индексот за ран детски развој (ECDI) е да се обезбеди информации за јавните политики во однос на состојбата со развојот на децата во Македонија.

Секоја од десетте ставки се користи во еден од четирите домени, за да се одреди дали децата имаат правилен развој во тој домен. Тие домени се следните:

- Писменост-вештини за бројки: Децата се идентификуваат дека имаат правилен развој доколку тие можат да идентификуваат и именуваат најмалку десет букви од азбуката, доколку можат да прочитаат најмалку четири едноставни, познати зборови, и дали ги знаат броевите и ги препознаваат симболите за сите бројки од 1 до 10. Доколку детето има такви познавања за две од овие ставки, тогаш се смета дека има правилен развој.
- Физички: доколку детето може да земе предмет со два прста, на пример стапче или камен од земја и/или мајката/негувателот не каже дека детето е некогаш премногу болно за да си игра, тогаш се смета дека детето има правилен развој во физичкиот домен.
- Социо-емоционален: Децата се смета дека имаат правилен развој доколку се исполнети две од следниве работи: доколку детето добро се согласува со другите деца, доколку детето не клоца, гризе или ги удира другите деца и доколку детето не го губи лесно вниманието.
- Учење: доколку детето следи едноставни насоки за тоа како да се направи нешто правилно и/или кога му се дава нешто да прави, детето може тоа да го направи самостојно, и тогаш се смета дека детето има правилен развој во овој домен.

ECDI потоа се пресметува како процент на деца кои имаат правилен развој во најмалку три од овие четири домени.

Табела CD.5: Индекс на ран детски развој

процент на деца на возраст од 36-59 месеци кои имаат правилен развој во однос на писменост и бројки, физичкиот, социо-емоционалниот домен и доменот на учење, и според бодовите во Индексот за ран детски развој, Македонија, 2011 година

	Процент на деца на возраст од 36-59 месеци кои имаат правилен развој во дадените домени				Бодови од Индексот за ран детски развој[1]	Број на деца на возраст од 36-59 месеци
	Писменост-бројки	Физички	Социо-емоционален	Учење		
Пол						
Машки	43.9	99.7	90.4	98.9	92.6	293
Женски	43.0	99.6	92.0	98.1	92.8	267
Регион						
Вардарски	39.1	98.2	88.8	98.2	87.3	51
Источен	40.8	100.0	76.8	97.6	81.9	49
Југозападен	60.4	99.6	95.3	99.6	97.7	47
Југоисточен	(36.0)	(97.3)	(79.9)	(97.0)	(82.8)	34
Пелагониски	56.9	100.0	89.5	100.0	95.7	58
Полошки	36.0	100.0	91.6	99.2	94.3	102
Североисточен	(53.0)	(100.0)	(100.0)	(95.2)	(97.4)	58
Скопски	38.7	100.0	94.7	99.0	94.5	162
Област						
Урбана	45.2	99.7	89.0	98.7	91.7	284
Рурална	41.6	99.6	93.4	98.2	93.7	277
Возраст						
36-47 месеци	30.5	99.3	89.8	97.5	89.1	276
48-59 месеци	56.0	99.9	92.6	99.5	96.1	285
Посетува предучилишно образование						
Посетува.	43.8	99.2	94.6	100.0	95.4	122
Не посетува	43.3	99.8	90.3	98.1	91.9	439
Образование на мајката						
Основно или помалку	38.6	99.9	90.3	96.7	91.4	222
Средно	46.1	99.2	89.9	99.5	91.8	222
Високо	47.6	100.0	95.3	100.0	96.8	117
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	36.6	100.0	91.2	97.3	91.5	126
Втор	44.1	99.1	92.1	96.4	90.7	119
Среден	46.4	100.0	84.7	99.2	90.8	102
Четврт	48.4	99.1	92.9	100.0	94.1	102
Најбогат	43.3	100.0	94.7	100.0	96.5	112
Етничко потекло на главата на домаќинството						
Македонско	44.3	99.4	90.0	99.6	92.7	302
Албанско	44.5	99.9	94.0	98.6	94.6	206
Друго	34.6	100.0	87.1	91.7	85.0	52
Вкупно	**43.4**	**99.6**	**91.2**	**98.5**	**92.7**	**561**

[1] MICS индикатор 6.6

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Во Македонија, 93 проценти оддецата на возраст од 36-59 месеци имаат правилен развој (Табела CD.5). ECDI е повисок кај постарата старосна група (96 проценти кај децата на возраст од 48-59 месеци во споредба со 89 проценти кај децата на возраст од 36-47 месеци), бидејќи децата усвојуваат повеќе вештини со зголемување на возраста. Децата кои живеат во најсиромашните домаќинства имаат понизок ECDI (92 проценти) во споредба со децата кои живеат во најбогатите домаќинства (97 проценти оддецата имаат правилен развој). Анализата на четирите домени на детски развој покажува дека сите деца имаат правилен развој во доменот учење и во физичкиот домен, но многу помал развој во доменот писменост-бројки (43 проценти). Од сите деца, 91 проценти имаат правилен развој во социо-емоционалниот домен.

Ран детски развој – Ромски населби

Табела CD.5R: Индекс на ран детски развој

Процент на деца на возраст од 36-59 месеци кои имаат правилен развој во домените на писменост/бројки, социо-економскиот домен, физичкиот домен и доменот учење, и бодови од Индексот за ран детски развој, Ромски населби, 2011

	Процент на деца на возраст од 36-59 месеци кои имаат правилен развој во дадените домени				Бодови на Индекс за ран детски развој[1]	Број на деца на возраст од 36-59 месеци
	Писменост-бројки	Физички	Социо-емоционален	Учење		
Пол						
Машки	18.9	100.0	65.0	92.5	65.8	100
Женски	12.5	95.8	78.8	91.4	78.8	98
Возраст						
36-47 месеци	8.8	95.6	70.6	87.6	69.6	92
48-59 месеци	21.8	100.0	73.0	95.8	74.6	105
Посетува образование во рано детство						
Посетува	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	8
Не посетува	14.1	97.8	71.6	91.9	71.1	190
Образование на мајката						
Нема	(19.4)	(100.0)	(56.1)	(81.2)	(62.4)	38
Основно	13.2	97.2	74.6	93.9	73.2	144
Средно+	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	16
Индекс на богатство						
Најсиромашни 60%	12.4	99.2	76.0	95.0	76.0	135
Најбогати 40%	29.9	100.0	83.6	94.0	85.1	63
Вкупно	**15.7**	**97.9**	**71.9**	**92.0**	**72.2**	**198**

[1] MICS индикатор 6.6

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Во Македонија, 72 проценти оддецата во ромските населби на возраст од 36-59 месеци имаат правилен развој (Табела CD5.R). ECDI е понизок кај момчињата (66 проценти) отколку кај девојчињата (79 проценти). ECDI е повисок кај повозрасната старосна група (75 проценти кај децата на возраст од 48-59 месеци во споредба со 70 проценти оддецата на возраст од 36-47 месеци), бидејќи децата развиваат повеќе вештини на поголема возраст.

Анализата на четирите домени на детски развој покажува дека 92 проценти од ромските деца имаат правилен развој во доменот учење и уште повеќе (98 проценти) во доменот на физички развој, но значително помал развој во доменот на писменост/бројки (16 проценти). Од сите ромски деца, 72 проценти имаат правилен развој во социо-емоционалниот домен. Во секој поединечен домен, највисокиот резултат се поврзува со постарите деца.

X ПИСМЕНОСТ И ОБРАЗОВАНИЕ

Писменост кај младите жени

Една од целите на Свет по мерка на децата е да се обезбеди писменост кај возрасните. Писменоста кај возрасните е исто така индикатор за Милениумските развојни цели (MDG). Во истражувањето MICS, писменоста се оценува како способност на испитаникот да прочита краток едноставен исказ или пак се заснова на посетувањето на училиште на испитаникот. Процентот на писменост е прикажан во Табелата ED.1. Табелата ED.1 покажува дека речиси сите жени (97 проценти) во Македонија се писмени. Писменоста во сите региони е повисока од 95 проценти, освен во источниот регион (89 проценти). Кај оние жени кои се изјасниа дека основното училиште е нивно највисоко образовно ниво, 87 проценти од нив можеа да го прочитаат исказот кој им беше покажан. Младите жени на возраст од 15-19 години, кои живеат во урбани области, во најбогатите домаќинства и кои имаат македонска етничка припадност се најписмени (99 – 100 проценти).

Табела ED.1: Писменост кај младите жени

Процент на жени на возраст од 15-24 години кои се писмени, Македонија, 2011

	Процент на писмени[1]	Процент кој не се знае	Број на жени на возраст од 15-24 години
Регион			
Вардарски	95.9	.0	58
Источен	88.9	.0	61
Југозападен	95.8	.4	99
Југоисточен	96.4	2.8	88
Пелагониски	99.1	.0	144
Полошки	97.2	.7	199
Североисточен	100.0	.0	108
Скопски	98.5	.3	316
Област			
Урбана	99.0	.2	514
Рурална	95.9	.8	557
Образование			
Основно или помалку	87.2	2.3	220
Средно	100.0	.0	553
Високо	100.0	.0	299
Возраст			
15-19	98.6	.3	530
20-24	96.1	.6	541
Индекс на квинтили на богатство			
Најсиромашен	91.5	1.0	250
Втор	97.7	1.1	210
Среден	99.7	.2	220
Четврт	99.5	.0	214
Најбогат	100.0	.0	177
Етничко потекло на главата на домаќинството			
Македонско	99.7	.0	574
Албанско	96.8	.4	411
Друго	84.6	3.8	87
Вкупно	**97.4**	**.5**	**1071**

[1] MICS индикатор 7.1; MDG индикатор 2.3

Писменост кај младите жени – Ромски населби

Процентот на жени од ромските населби кои се писмени е прикажан во Табелата ED.1R. Табелата ED.1 R покажува дека три четвртини од жените во Ромски населби (77 проценти) во Македонија се писмени и дека состојбата со писменоста се разликува значително во однос на индексот на богатство, така што најниската стапка на писменост е во најсиромашниот квинтил (54 проценти) и највисока во најбогатиот квинтил (90 проценти). Кај жените во ромските населби кои се изјасниа дека основното училиште е нивното највисоко образовно ниво, 78 проценти можеа да го прочитаат исказот кој што им беше покажан.

Табела ED.1R: Писменост кај младите жени

Процент на жени на возраст од 15-24 години кои се писмени, Ромски населби, 2011

	Процент на писмени[1]	Процент кој не се знае	Број на жени на возраст од 15-24 години
Образование			
Нема	(3.7)	(.0)	39
Основно	78.2	1.2	215
Средно +	100.0	.0	109
Возраст			
15-19	79.0	1.4	173
20-24	74.5	.0	190
Индекс на квинтили на богатство			
Најсиромашен	53.6	.0	68
Втор	72.6	1.7	63
Среден	82.9	.0	83
Четврт	81.1	.0	72
Најбогат	89.2	1.8	77
Вкупно	**76.6**	**.7**	**363**

[1] MICS индикатор 7.1; MDG индикатор 2.3

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Подготвеност за училиште

Посетувањето на предучилишно образование со организирано учење или програма за образование на децата е важно за да децата се подготват за на училиште. Табелата ED.2 го покажува процентот на деца во прво одделение основно училиште кои во текот на претходната година посетувале предучилишна настава. Севкупно, 40 проценти од децата кои моментално посетуваат прво одделение во основно училиште, посетувале предучилишно образование во текот на претходната година. Процентот на женските деца е поголем (49 проценти) отколку процентот на машките деца (33 проценти), додека пак повеќе од половина од децата во урбаните области (53 проценти) имаат посетувано предучилишна настава претходната година во споредба со 25 проценти од децата кои живеат во руралните области.

Табела ED.2: Подготвеност за училиште

Процент на деца кои посетуваат прво одделение основно училиште, а кои посетувале предучилишна настава во претходната година, Македонија,2011

	Процент на деца кои одат во прво одделение основно училиште, а кои посетувале предучилишна настава во претходната година[1]	Број на деца во прво одделение основно училиште
Пол		
Машки	32.9	83
Женски	48.8	66
Област		
Урбана	52.7	79
Рурална	25.4	70
Образование на мајката		
Основно или помалку	30.5	56
Средно	42.4	63
Високо	(52.4)	30
Етничко потекло на главата на домаќинството		
Македонско	45.8	87
Албанско	31.1	50
Друго	(*)	11
Вкупно	**40.0**	**149**

[1] MICS индикатор 7.2

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

РОМСКИ НАСЕЛБИ

Подготвеност за училиште – Ромски населби[21]

Посетувањето на предучилишно образование со организирано учење или програма за образование на децата е важно за да децата се подготват за на училиште. Севкупно, 36 проценти од децата од ромските населби кои моментално посетуваат прво одделение во основно училиште, посетувале предучилишно образование во текот на претходната година.

21 Табелата ED.2R не е претставена во извештајот заради мал број на деца случаи во распределените категории

Опфат во основно и средно училиште

Една од најзначајните цели на Милениумските развојни цели и на Свет по мерка на децата претставува универзалниот пристап до основно образование и завршување на основното училиште. Образованието е важен предуслов за спречување на сиромаштијата, зајакнување на жените, заштита на децата од опасен и експлоатирачки труд и сексуална експлоатација, унапредување на човековите права и демократијата, заштита на животната средина и вршење влијание за растот на популацијата.

Индикаторите за посетување на основно и средно училиште вклучуваат:

- Нето стапка на запишување во основното образование
- Нето стапка на посетување на основно училиште (прилагодена)
- Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)
- Стапка на соодносот на посетување на основно училиште од машки и женски деца (или индекс на родова еднаквост - GPI)

Индикаторите за напредување во училиштето вклучуваат:

- Деца кои стигнале до последното одделение во основното училиште
- Стапка на завршено основно училиште
- Стапка на премин во средно училиште

Во Македонија, децата почнуваат да одат во основно училиште на 6 годишна возраст, а во средно училиште на 14-годишна возраст. Во основното училиште има 9 одделенија, и 4 години во средното училиште. Во основното училиште, на одделенијата се упатува со - од прво до деветто одделение. За средното училиште, на годините се упатува со - од прва до четврта година. Училишната година обично започнува од септември во тековната година и трае до јуни следната година.

Кај децата кои се на возраст за основно училиште (6 годишна возраст) во Македонија, 91 проценти одат во прво одделение во основно училиште (Табела ED.3). Не постојат разлики во однос на полот кај децата. Кај македонските домаќинства, тоа изнесува околу 95 проценти, и 88 проценти кај децата кои живеат во албанските домаќинства.

Табела ED.3: Запишување во основно училиште

Процент на деца запишани во основно училиште во прво одделение 1 (нето стапка на запишување), Македонија,2011

	Процент на деца на возраст за основно училиште кои се запишани во прво одделение[1]	Број на деца кои се на возраст за основно училиште, кои се запишале во прво одделение
Пол		
Машки	90.8	93
Женски	91.6	77
Област		
Урбана	92.4	95
Рурална	89.6	75
Образование на мајката		
Основно или помалку	86.7	68
Средно	93.6	76
Високо	(95.8)	26
Етничко потекло на главата на домаќинството		
Македонско	95.3	98
Албанско	88.2	58
Друго	(*)	14
Вкупно	**91.2**	**170**

[1] MICS индикатор 7.3

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Табелата ED.4 го прикажува процентот на деца на возраст за основно училиште [од 6 до 14 години] кои посетуваат основно или средно училиште[22]. Мнозинството оддецата на возраст за основно училиште моментално посетуваат училиште (98 проценти). Меѓутоа, 2 проценти оддецата не одат на училиште, кога се очекува дека тие би биле опфатени од училиштата. Постојат мали разлики во однос на регионите, и не постојат разлики помеѓу половите и помеѓу руралните и урбаните области. Нето стапката на посетување на училиште е повисока кај децата кои живеат во најбогатите домаќинства.

22 Стапките кои се прикажани во оваа Табела се "прилагодени" бидејќи во броителот не е вклучена само нето стапката на посетување на основно училиште туку и посетувањето на средно училиште.

Табела ED.4: Посетување на основно училиште

Процент на деца на возраст за основно училиште кои посетуваат основно или средно училиште (прилагодена нето стапка на посетеност), Македонија, 2011

	Машки		Женски		Вкупно	
	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца	Нето стапка на посетеност (прилагодена)[1]	Број на деца
Регион						
Вардарски	95.4	49	97.3	42	96.3	90
Источен	93.0	62	99.1	45	95.5	107
Југозападен	98.8	86	95.8	77	97.4	163
Југоисточен	100.0	67	97.8	64	98.9	131
Пелагониски	99.7	100	98.8	93	99.2	192
Полошки	98.5	129	98.1	89	98.3	219
Североисточен	99.4	79	100.0	89	99.7	167
Скопски	99.2	238	98.2	214	98.7	452
Област						
Урбана	98.6	397	98.5	359	98.6	756
Рурална	98.4	413	97.8	353	98.1	766
Возраст на почеток на училишната година						
6	93.1	93	91.6	77	92.4	170
7	100.0	85	97.9	67	99.1	152
8	99.6	83	100.0	72	99.8	154
9	98.9	88	100.0	76	99.4	164
10	99.6	105	100.0	88	99.8	193
11	99.1	108	99.6	76	99.3	184
12	98.5	73	97.9	77	98.2	150
13	99.3	77	97.3	86	98.3	163
14	98.5	98	99.1	94	98.8	192
Образование на мајката						
Основно или помалку	97.2	378	97.5	300	97.3	678
Средно	99.8	306	98.6	309	99.2	616
Високо	99.1	122	98.9	101	99.0	223
Не може да се одреди	(*)	3	(*)	2	(*)	5
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	95.8	185	97.3	147	96.5	332
Втор	98.4	164	97.3	154	97.9	318
Среден	99.5	164	99.8	138	99.7	302
Четврт	100.0	136	97.5	121	98.8	257
Најбогат	99.3	161	98.9	152	99.1	313
Етничко потекло на главата на домаќинството						
Македонско	99.8	440	99.0	409	99.4	849
Албанско	98.4	302	97.8	244	98.1	545
Друго	90.5	68	94.4	59	92.4	127
Вкупно	**98.5**	**810**	**98.2**	**712**	**98.3**	**1522**

[1] MICS индикатор 7.4; MDG индикатор 2.1

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Нето стапката на посетување на средно училиште е прикажана во Табела ED.5[23]. 83 проценти од децата на возраст за средно училиште, посетуваат средно училиште. Останатите деца, некои или не посетуваат училиште или посетуваат основно училиште; 1 процент оддецата на возраст за средно училиште посетуваат основно училиште иако би требало да посетуваат средно училиште, додека пак останатите 16 проценти воопшто не посетуваат училиште. Децата кои живеат во урбаните области е поверојатно да посетуваат средно училиште (92 проценти) отколку во руралните области

[23] Стапките кои се прикажани во оваа Табела се "прилагодени" бидејќи во броителот не е вклучена само нето стапката на посетување на основно училиште туку и посетување на средно училиште.

(76 проценти). Разлики постојат во однос на социоекономската положба, така што најниска е нето стапката на посетување кај децата кои живеат во најсиромашните домаќинства (62 проценти) и највисока во најбогатите домаќинства (99 проценти), а според етничката припадност, повисока е стапката кај Македонците (89 проценти) отколку кај Албанците (77 проценти).Нето стапката на посетување кај машките деца изнесува 84 проценти, а кај женските деца изнесува 81 процент. Значителни се разликите во однос на возраста, со повисока стапка кај децата на возраст од 15 години на почетокот на училишната година (93 проценти) во споредба со 64 проценти на 18 годишна возраст.

Табела ED.5: Посетување на средно училиште

Процент на деца на возраст за средно училиште кои посетуваат средно училиште или повисоко образование (прилагодена нето стапка на посетеност) и процент на деца кои посетуваат основно училиште, Македонија, 2011

	Машки			Женски			Вкупно		
	Нето стапка на посетување(прилагодена)	Процент на посетување на основно училиште	Број на деца	Нето прилагодена стапка на посетување (прилагодена)	Процент на посетување на основно училиште	Број на деца	Нето стапка на посетување (прилагодена)[1]	Процент на посетување на основно училиште	Број на деца
Регион									
Вардарски	(79.8)	(.0)	31	(*)	(*)	16	(85.9)	(.0)	47
Источен	(*)	(*)	20	(*)	(*)	24	(86.0)	(2.1)	45
Југозападен	85.4	.0	57	67.0	.9	39	77.9	.4	96
Југоисточен	(74.9)	(.0)	48	(90.5)	(.0)	34	81.3	.0	82
Пелагониски	(93.6)	(.0)	44	95.9	.0	61	95.0	.0	105
Полошки	83.0	.0	75	67.3	.0	77	75.0	.0	152
Североисточен	70.3	3.8	66	(83.4)	(.0)	44	75.6	2.3	109
Скопски	91.3	.6	138	79.9	2.4	94	86.7	1.3	233
Област									
Урбана	91.4	1.3	221	91.9	.9	166	91.6	1.1	387
Рурална	77.5	.6	257	73.2	.5	224	75.5	.6	481
Возраст на почеток на училишната година									
15	94.4	2.8	118	90.9	2.6	102	92.8	2.7	221
16	89.0	.8	124	88.8	.0	85	88.9	.5	208
17	82.0	.0	128	85.1	.0	112	83.5	.0	240
18	69.0	.0	108	58.0	.0	91	64.0	.0	199
Образование на мајката									
Основно или помалку	83.7	2.5	137	84.2	.7	112	84.0	1.7	249
Средно	98.9	1.1	90	97.5	2.5	73	98.3	1.7	163
Високо	(100.0)	(.0)	47	(*)	(*)	25	100.0	.0	72
Не може да се определи	(*)	(*)	13	(*)	(*)	13	(86.7)	(.0)	26
Индекс на квинтили на богатство									
Најсиромашен	65.6	.9	97	57.9	.7	107	61.6	.8	204
Втор	75.3	2.1	117	77.4	.0	71	76.1	1.3	188
Среден	89.3	.0	97	91.9	.4	89	90.5	.2	186
Четврт	94.9	1.2	81	92.7	2.4	62	94.0	1.7	142
Најбогат	100.0	.0	87	98.5	.0	61	99.4	.0	148
Етничко потекло на главата на домаќинството									
Македонско	85.5	.0	256	92.7	1.1	205	88.7	.5	461
Албанско	85.1	1.4	178	67.9	.0	155	77.1	.7	333
Друго	(70.6)	(4.2)	45	(69.8)	(1.2)	30	70.3	3.0	74
Вкупно	**84.0**	**.9**	**478**	**81.1**	**.7**	**390**	**82.7**	**.8**	**868**

[1] MICS индикатор 7.5

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Процентот на деца кои се запишуваат во основно училиште, и кои успеваат да стигнат до последното одделение на основното училиште е прикажан во Табела ED.6. Од сите деца кои започнуваат со прво одделение, повеќето од нив (99 проценти) на крајот ќе стигнат до последното одделение.

Овој број ги вклучува децата кои ги повторуваат одделенијата и кои на крајот успеваат да стигнат до последното одделение. Не постојат разлики помеѓу половите, руралните и урбаните области и етничката припадност.

Табела ED.6: Деца кои стигнуваат до последното одделение во основно училиште

Процент на деца кои се запишуваат во прво одделение и кои на крајот стигнуваат до последното одделение на основното училиште (стапка на деца кои опстојуваат до последното одделение во основно училиште), Македонија,2011

	Процент на деца во 1 одделение минатата училишна година, а кои се во 2 одделение оваа училишна година	Процент на деца во 2 одделение минатата училишна година, а кои се во 3 одделение оваа училишна година	Процент на деца во 3 одделение минатата училишна година, а кои се во 4 одделение оваа училишна година	Процент на деца во 4 одделение минатата училишна година, а кои се во 5 одделение оваа училишна година	Процент на деца во 5 одделение минатата училишна година, а кои се во 6 одделение оваа училишна година	Процент на деца во 6 одделение минатата училишна година, а кои се во 7 одделение оваа училишна година	Процент на деца во 7 одделение минатата училишна година, а кои се во 8 одделение оваа училишна година	Процент на деца кои стигаат до 8 одделение од оние кои се запишале во 1 одделение[1]
Пол								
Машки	100.0	100.0	100.0	99.0	100.0	98.7	100.0	97.6
Женски	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	99.5	99.5
Област								
Урбана	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	98.8	100.0	98.8
Рурална	100.0	100.0	100.0	98.9	100.0	100.0	99.6	98.5
Образование на мајката								
Основно или помалку	100.0	100.0	100.0	98.7	100.0	100.0	99.5	98.2
Средно	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Високо	(*)	(*)	(*)	(100.0)	(*)	100.0	100.0	100.0
Индекс на квинтили на богатство								
Најсиромашен	(100.0)	(100.0)	(100.0)	97.6	100.0	100.0	98.9	96.5
Втор	100.0	(100.0)	100.0	100.0	(100.0)	97.2	100.0	97.2
Среден	100.0	(100.0)	(100.0)	100.0	(100.0)	100.0	100.0	100.0
Четврт	(100.0)	(100.0)	(100.0)	100.0	(100.0)	100.0	100.0	100.0
Најбогат	(100.0)	(100.0)	(100.0)	100.0	(100.0)	100.0	100.0	100.0
Етничко потекло на главата на домаќинството								
Македонско	100.0	100.0	100.0	99.4	100.0	100.0	100.0	99.4
Албанско	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	99.4	99.4
Друго	(*)	(*)	(*)	97.9	(*)	93.4	100.0	91.4
Вкупно	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**99.5**	**100.0**	**99.4**	**99.8**	**98.6**

[1] MICS индикатор 7.6; MDG индикатор 2.2

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Стапката на завршено основно училиште и стапката на премин во средно образование се прикажани во Табелата ED.7. Стапката на завршено основно образование претставува сооднос на вкупниот број на ученици, независно на возраста, кои за прв пат се запишале во последното одделение во основно училиште со бројот на деца кои се на возраст за завршување на основното училиште на почетокот на тековната (или последната) училишна година. Во моментот на истражувањето, стапката на завршено основно образование изнесува 97 проценти.

98 проценти оддецата кои успешно го завршиле последното одделение од основното училиште во моментот на спроведувањето на истражувањето посетуваа прва година во средно училиште. Стапката на премин во средно училиште изнесува 100 проценти во урбаните области и кај децата од македонска етничка припадност.

Табела ED.7: Завршено основно училиште и премин во средно училиште

Стапки на завршено основно училиште и стапка на премин во средно училиште, Македонија, 2011

	Стапка на завршено основно училиште[1]	Број на деца на возраст за завршено основно училиште	Стапка на премин во средно училиште[2]	Број на деца кои биле во последното одделение од основно училиште претходната година
Пол				
Машки	102.8	98	98.9	95
Женски	91.8	94	97.1	91
Област				
Урбана	98.1	87	100.0	85
Рурална	96.9	105	96.4	101
Образование на мајката				
Основно или пониско	88.9	104	96.2	98
Средно	119.2	55	100.0	55
Високо	(97.6)	28	(100.0)	27
Не може да се определи	(*)	5	(*)	6
Етничко потекло на главата на домаќинството				
Македонско	94.6	96	100.0	99
Албанско	104.7	79	95.2	77
Друго	(*)	17	(*)	10
Вкупно	**97.4**	**192**	**98.0**	**186**

[1] MICS индикатор 7.7

[2] MICS индикатор 7.8

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Соодносот помеѓу девојчињата и момчињата кои посетуваат основно и средно училиште е прикажан во Табела ED.8. Овие соодноси се подобро познати како Индекс на родова еднаквост (GPI). Забележете дека стапките кои се вклучени тука се добиени од нето стапките на посетување, а не од бруто стапките на посетеност. Последните стапки даваат погрешен опис на GPI главно бидејќи во повеќето случаи најголем број оддецата кои се на поголема возраст и посетуваат основно училиште се машки. Табелата покажува дека родовата еднаквост за основните училишта е 1, што укажува дека нема разлика во посетувањето на основното училиште помеѓу момчињата и девојчињата. Меѓутоа, тој индикатор опаѓа на 0.96 за средното образование. Обесправеноста на девојчињата е особено изразена во југозападниот регион и во полошкиот регион, како и кај децата кои живеат во најсиромашните домаќинства, во руралните области и кај албанските домаќинства.

Табела ED.8: Родова еднаквост во образованието

Сооднос помеѓу прилагодените нето стапки на посетување на основно и средно образование кај момчињата и девојчињата, Македонија,2011

	Прилагодена нето стапка на посетување основно училиште (NAR), девојчиња	Прилагодена нето стапка на посетување основно училиште (NAR), момчиња	Индекс на родова еднаквост (GPI) за прилагоден NAR за основно училиште[1]	Прилагодена нето стапка на посетување на средно училиште (NAR), девојчиња	Прилагодена нето стапка на посетување на средно училиште (NAR), момчиња	Индекс на родова еднаквост (GPI) за прилагоден NAR за основно училиште[2]
Регион						
Вардарски	(97.3)	(95.4)	(1.02)	(97.3)	(89.5)	(1.09)
Источен	(99.1)	93.0	(1.07)	(87.4)	(84.4)	(1.04)
Југозападен	95.8	98.8	.97	69.6	86.8	.80
Југоисточен	(97.8)	(100.0)	(.98)	97.1	81.4	1.19
Пелагониски	98.8	99.7	.99	95.9	95.5	1.00
Полошки	98.1	98.5	1.00	68.9	85.6	.81
Североисточен	100.0	99.4	1.01	86.3	76.7	1.13
Скопски	98.2	99.2	.99	83.6	93.3	.90
Област						
Урбана	98.5	98.6	1.00	93.3	93.8	1.00
Рурална	97.8	98.4	.99	76.3	82.0	.93
Образование на мајката/негувателот						
Основно или помалку	97.5	97.2	1.00	84.2	83.7	1.01
Средно	98.6	99.8	.99	97.5	98.9	.99
Високо	98.9	99.1	1.00	100.0	100.0	1.00
Не може да се определи	na	na	na	(*)	(*)	(*)
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	97.3	95.8	1.02	60.6	71.3	.85
Втор	97.3	98.4	.99	78.7	79.9	.99
Среден	99.8	99.5	1.00	96.3	93.8	1.03
Четврт	97.5	100.0	.97	93.8	96.4	.97
Најбогат	98.9	99.3	1.00	100.0	100.0	1.00
Етничко потекло на главата на домаќинството						
Македонско	99.0	99.8	.99	95.5	90.0	1.06
Албанско	97.8	98.4	.99	70.1	87.4	.80
Друго	(94.4)	90.5	(1.04)	70.7	73.0	.97
Вкупно	**98.2**	**98.5**	**1.00**	**83.5**	**87.4**	**.96**

[1] MICS индикатор 7.9; MDG индикатор 3.1

[2] MICS индикатор 7.10; MDG индикатор 3.1

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Опфат во основно и средно училиште – Ромски населби

84 проценти од ромските деца кои се возраст за запишување во основно училиште (6- годишна возраст) во ромските населби посетуваат прво одделение во основно училиште.

Табелата ED.4R го покажува процентот на деца од ромските населби на возраст за основно училиште [од 6 до 14 години] кои посетуваат основно или средно училиште[24]. Поголемиот број деца на возраст за основно училиште посетуваат училиште (86 проценти). Меѓутоа, 14 проценти оддецата не одат на училиште кога се очекува дека тие би требало да посетуваат училиште. Нето стапката на посетување училиште е повисока кај ромските деца кои живеат во најбогатите домаќинства. Не постојат разлики во однос на полот на децата. По 6-годишна возраст, посетувањето на училиште почнува да опаѓа.

Табела ED.4R: Посетување на основно училиште

Процент на деца на возраст за основно образование кои посетуваат основно или средно училиште (прилагодена нето стапка на посетеност), Ромски населби, 2011

	Машки		Женски		Вкупно	
	Нето стапка на посетување (прилагодена)	Број на деца	Нето стапка на посетување (прилагодена)	Број на деца	Нето стапка на посетување (прилагодена)[1]	Број на деца
Возраст на почеток на уч.година						
6	(81.3)	36	(91.6)	38	86.6	74
7	(93.6)	44	90.9	56	92.1	101
8	(93.4)	37	(90.7)	38	92.0	75
9	(88.9)	35	(90.2)	43	89.6	78
10	(91.7)	37	(85.3)	27	89.0	64
11	(*)	27	(85.4)	39	86.0	66
12	(83.0)	31	(89.1)	30	86.0	61
13	(76.7)	36	(75.9)	42	76.3	78
14	(74.6)	40	(70.1)	39	72.4	79
Образование на мајката						
Нема	83.0	65	77.2	75	79.9	140
Основно	86.5	238	87.1	254	86.8	492
Средно +	(*)	19	(*)	23	(93.4)	43
Не може да се определи	(*)	1	(*)	0	(*)	1
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	64.9	78	69	87	67.1	165
Втор	92.1	60	93.2	87	92.8	147
Среден	91	68	75.7	55	84.2	123
Четврт	90.3	65	93.8	68	92.1	133
Најбогат	96.3	52	99.1	57	97.7	109
Вкупно	**85.7**	**323**	**85.6**	**353**	**85.6**	**676**

[1] MICS индикатор 7.4; MDG индикатор 2.1

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Нето стапката на посетување на средно училиште е прикажана во Табелата ED.5R[25]. Само 38 проценти од ромските деца кои се на возраст да посетуваат средно училиште, одат во средно училиште. Кај останатите деца, некои или не одат на училиште или посетуваат основно училиште. 4 проценти оддецата на возраст за средно училиште посетуваат основно училиште, а треба да посетуваат средно училиште, додека пак останатата половина (58 проценти) воопшто не посетуваат училиште. Значителни разлики постојат во однос на социоекономската положба, така што најниската нето стапка на посетување училиште е кај децата кои живеат во најсиромашните домаќинства (16 проценти) и највисока во најбогатите домаќинства (66 проценти). Постојат незначителни разлики во однос на полот на децата, така што нето стапката на посетување училиште е повисока кај машките деца (42 проценти) во споредба со женските деца (35 проценти).

[24] Стапките кои се прикажани во оваа Табела се "прилагодени" бидејќи броителот не го вклучува само посетувањето на основното училиште, туку и на средното училиште.

[25] Стапките кои се прикажани во оваа Табела се "прилагодени" бидејќи броителот не го вклучува само посетувањето на основното училиште, туку и на средното училиште.

Табела ED.5R: Посетување на средно училиште

Процент на деца на возраст за средно образование кои посетуваат средно или повисоко образование (прилагодена нето стапка на посетеност) и процент на деца кои посетуваат основно училиште, Ромски населби, 2011

	Машки			Женски			Вкупно		
	Нето стапка на посетување (прилагодена)	Ппроцент на посетување на основно училиште	Број на деца	Нето стапка на посетување (прилагодена)	Процент на посетување на основно училиште	Број на деца	Нето стапка на посетување (прилагодена)[1]	Процент на посетување на основно училиште	Број на деца
Возраст на почетокот на училишната година									
15	(37.5)	(19.5)	33	(35.4)	(8.0)	34	36.4	13.7	66
16	54.0	2.7	55	39.3	2.7	51	46.9	2.7	106
17	(47.9)	(2.2)	31	(23.9)	.0	35	35.3	1.1	66
18	(17.9)	(.0)	32	(*)	(*)	24	27.0	.0	55
Образование на мајката									
Нема	(*)	(*)	20	(*)	(*)	12	(24.1)	(16.7)	32
Основно	55.7	5.1	65	45.8	8.1	50	51.4	6.4	115
Средно +	(*)	(*)	6	(*)	(*)	3	(*)	(*)	9
Не може да се определи	(*)	(*)	6	(12.4)	(.0)	30	(15.6)	(.0)	36
Индекс на квинтили на богатство									
Најсиромашен	(14.0)	(6.5)	34	(17.1)	(4.6)	34	15.6	5.6	68
Втор	(44.6)	(12.5)	22	(10.8)	(.0)	28	25.9	5.6	50
Среден	(28.9)	(7.3)	26	(43.9)	(1.6)	28	36.7	4.4	54
Четврт	(56.8)	(2.4)	31	(38.6)	(5.0)	25	48.5	3.6	56
Најбогат	(61.3)	(2.5)	37	(66.8)	(2.7)	28	63.7	2.6	65
Вкупно	**41.6**	**5.7**	**151**	**34.7**	**2.8**	**143**	**38.2**	**4.3**	**294**

[1] MICS индикатор 7.5

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Со истражувањето беше пресметан процентот на деца кои се запишуваат во прво одделение во основно училиште, и кои успеваат да стигнат до последното одделение на основното училиште. Од сите ромски деца кои започнуваат со прво одделение, повеќето од нив (89 проценти) на крајот ќе стигнат до последното одделение. Овој број ги вклучува децата кои ги повторуваат одделенијата и кои на крајот успеваат да стигнат до последното одделение.

Стапката на завршено основно училиште и стапката на премин во средно образование исто така беа пресметани. Стапката на завршено основно образование е соодносот на вкупниот број на ученици, независно на возраста, кои за прв пат се запишале во последното одделение во основно училиште со бројот на деца кои се на возраст за завршување на основното училиште на почетокот на тековната (или последната) училишна година.

Во моментот на спроведување на истражувањето, стапката на завршено основно образование изнесуваше 67 проценти.

80 проценти од ромските деца кои успешно го завршиле последното одделение од основното училиште во моментот на спроведувањето на истражувањето посетуваа прва година во средно училиште.

Соодносот помеѓу девојчињата и момчињата кои посетуваат основно и средно училиште е прикажан во Табела ED.8 R. Овие соодноси се подобро познати како Индекс на родова еднаквост (GPI). Стапките кои се вклучени тука се добиени од нето стапките на посетување на училиште, а не од бруто стапките на посетување на училиште. Последните стапки даваат погрешен опис на GPI главно бидејќи во повеќето случаи најголем број оддецата кои се на

поголема возраст и посетуваат основно училиште се машки. Табелата покажува дека родовата еднаквост за основните училишта е 1, што укажува дека нема разлика во посетувањето на основното училиште помеѓу момчињата и девојчињата. Меѓутоа, тој индикатор опаѓа на 0.80 за средното образование.

Табела ED.8R: Родова еднаквост во образованието

Сооднос на прилагодени нето стапки на посетување на основно и средно училиште кај девојчињата и момчињата, Ромски населби, 2011

	Прилагодена нето стапка на посетување на основно училиште (NAR), девојчиња	Прилагодена нето стапка на посетување на основно училиште (NAR), момчиња	Индекс на родова еднаквост (GPI) за прилагоден NAR за основно училиште[1]	Прилагодена нето стапка на посетување на средно училиште (NAR), девојчиња	Прилагодена нето стапка на посетување на средно училиште (NAR), момчиња	Индекс на родова еднаквост (GPI) за прилагоден NAR за основно училиште[2]
Образование на мајката/негувател						
Нема	77.2	83.0	.93	46.7	10.2	4.57
Основно	87.1	86.5	1.01	45.8	55.7	.82
Средно +	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
Не може да се определи	na	na	na	(12.4)	(*)	(*)
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	69.0	64.9	1.06	17.1	14.0	1.22
Втор	93.2	(92.1)	(1.01)	(10.8)	(44.6)	(.24)
Среден	(75.7)	91.0	(.83)	43.9	(28.9)	(1.52)
Четврт	93.8	(90.3)	(1.04)	(38.6)	59.2	(.65)
Најбогат	(99.1)	(96.3)	(1.03)	(66.8)	67.2	(.99)
Вкупно	**85.6**	**85.7**	**1.00**	**34.7**	**43.5**	**.80**

[1] MICS индикатор 7.9; MDG индикатор 3.1

[2] MICS индикатор 7.10; MDG индикатор 3.1

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

XI ДЕТСКА ЗАШТИТА

Запишување во матична книга на родените

Меѓународната конвенција за правата на детето наведува дека секое дете има право на име и националност и право на заштита да биде лишено од неговиот/нејзиниот идентитет. Запишувањето во матичната книга на родените е основен начин со кој ќе се даде сигурност дека овие права им се обезбедени на децата. Свет по мерка на децата има поставено цел да се развиваат системи со кои се обезбедува евидентирање на секое дете при раѓањето или кратко време по раѓањето, и исполнување на неговото/нејзиното право да има име и националност, согласно на националните закони и релевантните меѓународни инструменти. Индикаторот во истражувањето MICS кој се однесува на запишувањето во матичната книга на родените претставува процент на деца под 5-годишна возраст кои се запишани во матичната книга на родените.

Во Македонија, 99.7 проценти од децата биле регистрирани по раѓањето, како што е прикажано во Табелата CP.1. Не беа утврдени разлики кај различни групи. Заради малиот број на деца кои не се запишани во матичната книга на родените (вкупно 4 деца), информациите за таа група не се вклучени во табелата. Три од овие деца се од руралните области, а едно дете е од урбана област; три од нив се женски, а едно е машко дете.

Табела CP.1: Запишување во матичната книга на родените

Процент на деца под 5-годишна возраст во однос на тоа дали се запишани во матичната книга на родените, Македонија, 2011

	Деца под 5-годишна возраст кои се запишани во матичната книга на родените				
	Има извод од матична книга на родените		Нема извод од матична книга на родените	Вкупно запишани деца во матична книга на родените[1]	Број на деца
	Виден	Не е виден			
Пол					
Машки	65.2	33.2	1.5	99.9	692
Женски	69.5	28.3	1.7	99.6	684
Регион					
Вардарски	85.8	13.1	1.1	100.0	100
Источен	68.4	30.5	1.1	100.0	110
Југозападен	72.7	22.6	3.8	99.1	121
Југоисточен	54.6	45.4	.0	100.0	83
Пелагониски	56.9	41.5	1.3	99.7	156
Полошки	73.6	22.7	3.5	99.7	256
Североисточен	38.4	61.6	.0	100.0	136
Скопски	73.2	25.4	1.0	99.7	415
Област					
Урбана	68.1	31.2	.6	99.9	701
Рурална	66.6	30.4	2.6	99.6	675
Возраст					
0-11 месеци	69.3	25.3	4.3	98.8	258
12-23 месеци	65.2	33.3	1.5	100.0	283
24-35 месеци	68.9	30.5	.6	100.0	274
36-47 месеци	68.9	30.4	.7	100.0	276
48-59 месеци	64.9	34.0	.9	99.8	285
Образование на мајката					
Основно или пониско	61.4	35.6	2.5	99.5	545
Средно	68.9	30.1	.8	99.9	522
Високо	75.3	23.4	1.4	100.0	309
Индекс на квинтили на богатство					
Најсиромашен	62.9	33.7	2.7	99.2	316
Втор	65.9	32.2	1.7	99.8	272
Среден	62.5	35.3	2.0	99.7	255
Четврт	69.9	29.9	.2	100.0	261
Најбогат	76.1	22.8	1.1	100.0	272
Етничко потекло на главата на домаќинството					
Македонско	71.0	28.4	.6	100.0	708
Албанско	62.7	34.1	3.1	99.8	521
Друго	66.3	30.9	1.2	98.4	148
Вкупно	**67.4**	**30.8**	**1.6**	**99.7**	**1376**

[1] MICS индикатор 8.1

Запишување во матична книга на родените – Ромски населби

98 проценти оддецата во Ромските населби кои се под 5-годишна возраст во Македонија се запишани во матичната книга на родените (Табела CP.1R). Не постојат значителни разлики во запишувањето на децата во матичната книга на родените во однос на категориите пол, возраст или образование.

Табела CP.1R: Запишување во матичната книга на родените

Процент на деца под 5-годишна возраст во однос на тоа дали се запишани во матичната книга на родените, Ромски населби, 2011

	Деца под 5-годишна возраст кои се запишани во матичната книга на родените				
	Има извод од матичната книга на родените		Нема извод од матичната книга на родените	Вкупно деца кои се запишани во матичната книга на родените[1]	Број на деца
	Виден	Не е виден			
Пол					
Машки	64.2	32.9	1.4	98.5	237
Женски	57.5	40.4	.4	98.3	239
Возраст					
0-11 месеци	63.1	30.5	3.1	96.7	79
12-23 месеци	61.2	36.0	1.5	98.7	99
24-35 месеци	55.2	41.6	.3	97.1	100
36-47 месеци	70.1	28.9	.0	99.0	92
48-59 месеци	56.0	44.0	.0	100.0	105
Образование на мајката					
Нема	58.6	33.2	2.3	94.1	102
Основно	58.0	41.1	.6	99.7	327
Средно +	(84.9)	(13.8)	(.0)	(98.7)	48
Индекс на квинтили на богатство					
Најсиромашен	43.0	50.6	1.5	95.1	122
Втор	56.8	42.7	.5	100.0	108
Среден	66.6	31.0	1.3	98.9	93
Четврт	77.1	22.9	.0	100.0	79
Најбогат	71.6	26.6	1.0	99.2	73
Вкупно	**60.8**	**36.7**	**.9**	**98.4**	**476**

[1] MICS индикатор 8.1

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Детски труд

Во Член 32 од Конвенцијата за правата на детето се наведува следното: "Државите потписнички го признаваат правото на детето да биде заштитено од економска експлоатација и од вршење на било каква работа која е веројатно дека ќе биде опасна или ќе влијае на образованието на детето, или ќе биде штетна по здравјето на детето или физичкиот, менталниот, духовниот, моралниот или социјалниот развој..." Во Свет по мерка на децата се споменуваат девет стратегии за спречување на детскиот труд, а Милениумските развојни цели повикуваат на заштита на децата од експлоатација. Во прашалникот за MICS, одреден број на прашања се однесуваат на детскиот труд, односно деца на возраст од 5-14 години кои се вклучени во работни активности. Детето се смета дека било вклучено во работни активности во моментот на спроведување на истражувањето доколку било вклучено во такви активности во текот на седмицата пред спроведувањето на истражувањето:

- На возраст од 5-11 години детето е вклучено во најмалку еден час економска работа или 28 часа домашна работа во една седмица.
- На возраст од 12-14 години детето е вклучено во најмалку 14 часа економска работа или 28 часа домашна работа во една седмица.

Оваа дефиниција овозможува да се направи разграничување помеѓу детскиот труд и детската работа и се идентификува типот на работа која треба да се елиминира. Оттаму, проценката која е направена овде ја претставува минималната застапеност на детскиот труд бидејќи некои деца може да бидат вклучени во опасни работни активности за одреден број на часови кои може да бидат во помал број од бројот на часови кои се утврдени со критериумите погоре.

Табелата CP.2 ги содржи резултатите за детскиот труд според видот на работа. Процентите не го претставуваат вкупниот број на деца работници бидејќи децата може да бидат вклучени во повеќе од еден вид на работа. Во Македонија, со истражувањето MICS 4 се проценува дека има 17 проценти на деца кои се вклучени во работни активности. Како што покажува Табелата, процентот на деца на возраст од 5-11 години кои се вклучени во детски труд изнесува 23, додека пак за децата на возраст од 12-14 години тоа изнесува 0.9 проценти. Покрај тоа, севкупниот детски труд кај помладата група на деца се однесува на категоријата економска активност во траење од најмалку еден час. Тоа значи дека севкупниот детски труд кој е евидентиран со истражувањето се должи на економска активност од најмалку еден час кај децата на возраст од 5-11 години. Оваа појава е поизразена во руралните средини (23 проценти) во споредба со урбаните средини (10 проценти), во најсиромашниот квинтил (27 проценти) и кај децата чии мајки се помалку образовани. Детскиот труд е најмалку присутен во Скопскиот и Вардарскиот регион (помалку од 10 проценти), додека пак во североисточниот и полошкиот регион детскиот труд е присутен со повеќе од 30 проценти. Не беа утврдени разлики во однос на полот.

Табела CP.2: Детски труд

Процент на деца според вклученост во економска активност и домашна работа во текот на претходната седмица, според старосни групи, и процент на деца на возраст од 5-14 години кои се вклучени во детски труд Македонија, 2011

	Процент на деца на возраст од 5-11 години вклучени во:								Процент на деца на возраст од 12-14 години вклучени во:									
	Економска активност								Економска активност									
	Работа надвор од домаќинството								Работа надвор од домаќинството									
	Платена работа	Неплатена работа	Работа за семеен бизнис	Економска активност во траење од најмалку еден час	Домашна работа помалку од 28 часа	Домашна работа за 28 или повеќе часови	Детски труд	Број на деца на возраст од 5-11 години	Платена работа	Неплатена работа	Работа за семеен бизнис	Економска активност за помалку од 14 часа	Економска активност за 14 или повеќе часови	Домашна работа помалку од 28 часа	Домашна работа за 28 или повеќе часови	Детски труд	Број на деца на возраст од 12-14 години	Вкупно детски труд[1]	Број на деца на возраст од 5-14 години
Пол																			
Машки	3.5	11.9	11.4	22.1	44.6	.0	22.1	651	5.2	14.2	24.2	32.4	1.2	62.5	.2	1.4	243	16.4	894
Женски	3.7	13.6	13.6	23.7	53.5	.0	23.7	571	4.8	10.7	16.9	26.1	.0	74.9	.5	.5	237	16.9	808
Регион																			
Вардарски	.0	3.8	6.6	7.9	76.1	.0	7.9	67	.0	18.1	28.7	33.1	5.9	91.5	.0	5.9	30	7.3	97
Источен	3.6	15.4	18.1	25.1	57.2	.0	25.1	94	9.3	17.0	17.2	30.2	.0	87.0	2.5	2.5	29	19.8	123
Југозападен	10.1	17.1	24.2	34.6	56.1	.0	34.6	114	14.2	14.6	32.3	43.7	.0	77.4	.0	.0	57	23.0	171
Југоисточен	3.3	30.8	28.5	46.5	65.0	.0	46.5	103	.0	14.3	24.5	33.1	.0	74.7	.0	.0	39	33.6	142
Пелагониски	.9	4.7	8.1	13.5	59.0	.0	13.5	155	1.1	3.5	17.4	20.9	.0	67.2	.6	.6	60	9.9	215
Полошки	6.9	32.2	9.6	42.3	40.0	.0	42.3	171	3.7	17.6	18.7	33.0	1.6	55.5	.0	1.6	71	30.4	242
Североисточен	4.9	10.5	17.1	26.0	24.0	.0	26.0	134	9.4	19.1	33.3	45.3	.0	62.0	.0	.0	56	18.3	190
Скопски	1.6	2.8	5.7	9.0	43.8	.0	9.0	384	3.3	7.5	10.8	16.3	.0	64.4	.3	.3	138	6.7	521
Област																			
Урбана	2.1	8.4	7.2	13.8	50.4	.0	13.8	639	2.4	7.0	7.3	15.6	.0	66.1	.3	.3	221	10.3	860
Рурална	5.2	17.4	18.2	32.7	46.9	.0	32.7	583	7.2	17.2	31.9	41.0	1.1	70.8	.3	1.4	259	23.1	842
Посетува училиште																			
Да	3.9	12.8	12.9	23.4	53.5	.0	23.4	993	5.1	12.2	20.3	29.1	.5	69.2	.3	.8	473	16.2	1466
Не	2.4	12.2	10.3	20.1	27.9	.0	20.1	229	.0	27.5	36.0	42.0	7.2	34.3	.0	7.2	8	19.6	236
Образование на мајката																			
Основно или пониско	5.6	16.8	15.3	30.6	40.5	.0	30.6	503	5.9	17.9	32.0	42.1	1.3	64.0	.0	1.3	223	21.6	726
Средно	2.6	11.6	12.2	20.3	54.7	.0	20.3	515	4.4	7.8	11.0	19.0	.0	71.8	.8	.8	191	15.0	706
Високо	1.2	5.4	6.1	9.8	54.2	.0	9.8	204	3.4	7.8	9.8	15.8	.0	75.1	.0	.0	66	7.4	270
Индекс на квинтили на богатство																			
Најсиромашен	6.0	20.7	19.1	37.3	45.8	.0	37.3	242	7.7	21.8	37.1	47.7	1.6	69.5	.7	2.4	109	26.5	350
Втор	5.1	12.1	17.3	28.1	44.8	.0	28.1	259	7.3	15.5	30.7	41.7	.2	71.4	.7	1.0	100	20.5	359
Среден	4.0	14.8	14.5	24.2	46.2	.0	24.2	238	3.6	11.9	18.3	28.5	.0	60.7	.0	.0	76	18.3	314
Четврт	.8	9.2	7.5	13.6	52.5	.0	13.6	221	.0	8.4	7.2	14.3	.0	62.1	.0	.0	89	9.7	310
Најбогат	1.9	7.1	3.8	10.7	54.5	.0	10.7	263	5.3	4.0	7.1	11.8	.9	76.4	.0	.9	106	7.9	368
Етничко потекло на главата на домаќинството																			
Македонско	2.8	9.4	12.1	19.0	57.8	.0	19.0	705	3.9	10.1	16.3	23.6	.5	76.9	.4	.9	258	14.2	963
Албанско	5.4	19.6	14.2	31.3	36.3	.0	31.3	420	7.1	16.7	26.1	38.1	.6	57.2	.2	.9	181	22.2	601
Друго	1.6	7.0	7.3	13.4	36.9	.0	13.4	97	2.4	9.1	23.3	25.7	1.4	66.7	.0	1.4	42	9.8	138
Вкупно	**3.6**	**12.7**	**12.4**	**22.8**	**48.7**	**.0**	**22.8**	**1221**	**5.0**	**12.5**	**20.6**	**29.3**	**.6**	**68.6**	**.3**	**.9**	**480**	**16.6**	**1702**

[1] MICS индикатор 8.2

Табелата CP.3 го прикажува процентот на деца на возраст од 5-14 години кои се вклучени во детскиот труд и кои посетуваат училиште и процентот на деца на возраст од 5-14 години кои одат на училиште и се вклучени во детски труд. Од 86 проценти од децата на возраст од 5-14 години кои посетуваат училиште, 16 проценти се исто така вклучени во детски работни активности. Процентот е највисок во во најсиромашните домаќинства (25 проценти и кај децата чии мајки се помалку образовани (21 процент).

Меѓутоа, од 17 проценти оддецата кои се вклучени во детски труд, повеќето од нив одат на училиште (84 проценти). Овој процент е повисок кај момчињата (88 проценти) отколку кај девојчињата (79 проценти); повисок е процентот во урбаните (93 проценти) отколку во руралните области (79 проценти): и повисок кај Македонците (88 проценти) отколку кај Албанците (79 проценти).

Табела CP.3: Детски труд и посетување на училиште

Процент на деца на возраст од 5-14 години кои се вклучени во детски труд и кои посетуваат училиште и процент на деца на возраст од 5-14 години кои посетуваат училиште и се вклучени во детски труд, Македонија, 2011

	Процент на деца вклучени во детски труд	Процент на деца кои посетуваат училиште	Број на деца на возраст од 5-14 години	Процент на деца кои работат и кои посетуваат училиште[1]	Број на деца на возраст од 5-14 години вклучени во детски труд	Процент на деца кои посетуваат училиште и кои се вклучени во детски труд[2]	Број на деца на возраст од 5-14 години кои посетуваат училиште
Пол							
Машки	16.4	87.4	894	88.0	147	16.5	781
Женски	16.9	84.7	808	78.9	136	15.7	685
Област							
Урбана	10.3	87.1	860	93.0	89	11.0	749
Рурална	23.1	85.1	842	79.3	194	21.5	716
Возраст							
5-11	22.8	81.3	1221	83.5	279	23.4	993
12-14	.9	98.4	480	(*)	4	.8	473
Образование на мајката							
Основно или пониско	21.6	84.8	726	80.6	157	20.5	616
Средно	15.0	87.6	706	91.0	106	15.6	619
Високо	7.4	85.5	270	(*)	20	5.9	231
Индекс на квинтили на богатство							
Најсиромашен	26.5	82.9	350	77.6	93	24.8	290
Втор	20.5	82.7	359	80.5	74	20.0	297
Среден	18.3	86.4	314	91.5	58	19.4	271
Четврт	9.7	88.4	310	(84.8)	30	9.3	274
Најбогат	7.9	90.4	368	(93.6)	29	8.2	333
Етничко потекло на главата на домаќинството							
Македонско	14.2	87.6	963	88.4	136	14.3	844
Албанско	22.2	84.5	601	78.9	133	20.7	508
Друго	9.8	82.5	138	(*)	14	9.7	114
Вкупно	**16.6**	**86.1**	**1702**	**83.6**	**283**	**16.2**	**1466**

[1] MICS индикатор 8.3

[2] MICS индикатор 8.4

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Детски труд – Ромски населби

Табелата CP.2R ги содржи резултатите за детскиот труд според видот на работа. Процентите не се однесуваат на вкупниот број на деца работници бидејќи децата може да бидат вклучени во повеќе од еден вид на работа. Застапеноста на детскиот труд кај децата од ромските населби на возраст од 5 до 11 години изнесува 14 проценти. Детскиот труд е помалку застапен кај повозрасните деца на возраст од 12 до 14 години (2 проценти). Вкупната застапеност на детскиот труд изнесува 10 проценти, со разлики врз основа на полот, индексот на богатство и образованието на мајката (повисок процент кај женските деца, во најсиромашните домаќинства и каде мајката има пониско образование).

Табела CP.2R: Детски труд

Процент на деца кои се вклучени во економска активност или домашни работи во текот на минатата седмица, според старосната група и процент на деца на возраст од 5-14 години кои се вклучени во детски труд, Ромски населби, 2011

	Процент на деца на возраст од 5-11 години кои се вклучени во:								Процент на деца на возраст од 12-14 години кои се вклучени во:									
	Економска активност			Економска активност во траење од најмалку еден час	Домашна работа помалку од 28 часа	Домашна работа за 28 или повеќе часови	Детски труд	Број на деца на возраст од 5-11 години	Економска активност			Економска активност за помалку од 14 часа	Економска активност за 14 или повеќе часови	Домашна работа помалку од 28 часа	Домашна работа за 28 или повеќе часови	Детски труд	Број на деца на возраст од 12-14 години	Вкупно детски труд[1]	Број на деца на возраст од 5-14 години
	Работи надвор од домаќинството		Работи за семеен бизнис						Работи надвор од домаќинството		Работи за семеен бизнис								
	Платена работа	Неплатена работа							Платена работа	Неплатена работа									
Пол																			
Машки	1.1	5.0	6.3	10.0	30.4	.0	10.0	279	4.6	7.8	11.3	17.1	3.6	39.7	.0	3.6	105	8.2	384
Женски	3.0	5.7	12.1	16.9	36.6	.0	16.9	285	4.9	10.6	11.1	20.2	.0	54.7	.6	.6	112	12.3	397
Посетува училиште																			
Да	1.9	5.9	9.8	14.3	36.2	.0	14.3	404	3.9	8.6	9.8	17.4	1.1	51.6	.0	1.1	177	10.3	581
Не	2.4	4.1	7.9	11.5	26.9	.0	11.5	160	(8.3)	(12.3)	(17.4)	(24.6)	(4.6)	(29.1)	(1.8)	(6.3)	39	10.5	200
Образование на мајката																			
Нема	3.1	.9	16.3	17.2	25.7	.0	17.2	128	(2.8)	(5.7)	(16.2)	(20.6)	(.6)	(45.2)	(.0)	(.6)	41	13.2	170
Основно	1.0	7.2	7.4	12.2	36.2	.0	12.2	401	4.7	10.0	10.4	17.6	2.2	48.2	.4	2.6	165	9.4	566
Средно +	(10.6)	(.0)	(4.5)	(15.1)	(32.1)	(.0)	(15.1)	35	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	10	(11.7)	45
Индекс на квинтили на богатство																			
Најсиромашен	2.7	9.1	18.9	23.9	36.3	.0	23.9	144	2.8	17.6	18.1	31.3	.4	52.8	1.1	1.5	62	17.2	206
Втор	1.3	3.4	10.0	10.9	27.4	.0	10.9	126	(4.7)	(11.1)	(11.1)	(13.7)	(4.7)	(53.5)	(.0)	4.7	38	9.5	164
Среден	.0	5.4	3.5	7.9	35.2	.0	7.9	95	(3.3)	(1.4)	(11.1)	(13.6)	(2.2)	(49.8)	(.0)	2.2	43	6.1	137
Четврт	2.3	3.4	4.4	8.7	38.6	.0	8.7	107	(3.8)	(4.7)	(4.1)	(8.5)	(2.0)	(42.3)	(.0)	2.0	43	6.8	150
Најбогат	3.9	4.5	4.5	12.0	30.1	.0	12.0	92	(12.0)	(7.4)	(7.8)	(20.9)	(.0)	(33.7)	(.0)	.0	31	8.9	124
Вкупно	**2.1**	**5.4**	**9.2**	**13.5**	**33.5**	**.0**	**13.5**	**564**	**4.7**	**9.2**	**11.2**	**18.7**	**1.8**	**47.5**	**.3**	**2.1**	**217**	**10.3**	**781**

[1] MICS индикатор 8.2

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Табела CP.3R го покажува процентот на деца на возраст од 5-14 години кои се вклучени во детски труд и кои посетуваат училиште, и процентот на деца на возраст од 5-14 години кои одат на училиште и се вклучени во детскиот труд. Од 74 проценти ромски деца на возраст од 5-14 години кои одат на училиште, 10 проценти исто така се вклучени во активности на детски труд. Од 10 проценти на деца кои се вклучени во детски труд, повеќето од нив исто така посетуваат училиште (74 проценти). Стапката на посетување на училиште од страна на децата кои се вклучени во детски труд е пониска во најсиромашните домаќинства.

Табела CP.3R: Детски труд и посетување на училиште

Процент на деца на возраст од 5-14 години кои се вклучени во детски труд и кои посетуваат училиште, и процент на деца на возраст од 5-14 години кои посетуваат училиште и се вклучени во детски труд, Ромски населби, 2011

	Процент на деца вклучени во детски труд	Процент на деца кои посетуваат училиште	Број на деца на возраст од 5-14 години	Процент на деца кои работат и кои посетуваат училиште[1]	Број на деца на возраст од 5-14 години вклучени во детски труд	Процент на деца кои посетуваат училиште и кои се вклучени во детски труд[2]	Број на деца на возраст од 5-14 години кои посетуваат училиште
Пол							
Машки	8.2	72.3	384	(80.4)	32	9.2	277
Женски	12.3	76.5	397	(69.9)	49	11.3	304
Возраст							
5-11	13.5	71.6	564	75.7	76	14.3	404
12-14	2.1	81.8	217	(*)	5	1.1	177
Образование на мајката							
Нема	13.2	65.8	170	(*)	22	13.1	112
Основно	9.4	75.7	566	(75.0)	53	9.3	429
Средно +	11.7	91.3	45	(*)	5	12.9	41
Индекс на квинтили на богатство							
Најсиромашен	17.2	52.5	206	(59.2)	35	19.4	108
Втор	9.5	82.6	164	(*)	16	10.9	135
Среден	6.1	79.3	137	(*)	8	3.9	109
Четврт	6.8	79.0	150	(*)	10	7.4	118
Најбогат	8.9	89.1	124	(*)	11	10.0	110
Вкупно	**10.3**	**74.4**	**781**	**74.0**	**81**	**10.3**	**581**

[1] MICS индикатор 8.3

[2] MICS индикатор 8.4

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Детска дисциплина

Како што се наведува во Свет по мерка на децата, „децата мора да бидат заштитени од било какво насилство …". Покрај тоа, Милениумската декларација повикува на заштита на децата од злоупотреба, експлоатација и насилство. Во истражувањето MICS за Македонија, испитаниците за прашалникот наменет за домаќинства, беа прашани серија на прашања за начините на кои возрасните во домаќинството тежнееле да ги дисциплинираат децата кога биле немирни во текот на претходниот месец пред спроведувањето на истражувањето. Забележете дека за модулот за детска дисциплина, во текот на теренската работа беше направен случаен избор на едно дете на возраст од 2-14 години по домаќинство. Од овие прашања, двата индикатори кои се користат за да се опишат аспекти на детската дисциплина се: 1) бројот на деца на возраст од 2-14 години кои доживеале психолошка агресија како казна или помало физичко казнување или тешко физичко казнување; и 2) број на испитаници кои сметаат дека за соодветно воспитување на децата тие треба да бидат физички казнувани.

Табела CP.4: Детска дисциплина

Процент на деца на возраст од 2-14 години според методот на дисциплинирање на детето, Македонија, 2011

	Процент на деца на возраст од 2-14 години кои доживеале:					Број на деца на возраст од 2-14 години	Испитаникот смета дека детето треба да биде физички казнувано	Испитаници во модулот за детска дисциплина
	Само ненасилно дисциплинирање	Психолошка агресија	Физичко казнување		Било кој метод на насилно дисциплинирање[1]			
			Било какво	Тешко				
Пол								
Машки	26.7	57.2	54.3	6.4	71.0	1178	3.0	731
Женски	29.9	55.4	50.0	2.9	67.4	1044	2.8	634
Регион								
Вардарски	20.3	69.6	50.6	3.9	79.7	143	4.8	93
Источен	36.2	55.8	54.4	13.3	63.8	168	5.2	113
Југозападен	29.6	30.8	60.2	3.3	66.6	208	3.0	134
Југоисточен	32.0	57.9	45.6	3.7	65.2	179	2.3	104
Пелагониски	14.4	72.4	60.9	4.9	83.8	274	1.5	187
Полошки	24.9	56.0	55.3	2.0	68.4	339	1.4	188
Североисточен	32.8	55.1	39.3	4.3	65.7	240	1.3	143
Скопски	32.0	55.2	51.2	5.1	66.3	671	4.0	403
Област								
Урбана	31.6	52.0	50.0	4.7	66.7	1130	2.4	744
Рурална	24.6	60.8	54.8	4.9	72.1	1091	3.5	621
Возраст								
2-4 години	28.7	52.8	56.6	5.1	68.8	506	4.3	336
5-9 години	25.2	58.0	59.6	4.7	73.3	877	3.1	496
10-14 години	31.1	56.8	42.1	4.7	65.5	838.7	1.9	533
Образование на главата на домаќинството								
Основно или пониско	24.5	61.1	54.7	6.0	72.2	952	na	na
Средно	29.7	56.0	51.8	4.4	68.7	963	na	na
Високо	35.1	42.4	46.7	1.9	62.1	306	na	na
Образование на испитаникот								
Основно или пониско	na	na	na	na	na	na	4.2	530
Средно	na	na	na	na	na	na	2.3	579
Високо	na	na	na	na	na	na	1.6	256
Индекс на квинтили на богатство								
Најсиромашен	17.8	69.0	58.8	6.7	77.8	469	5.9	249
Втор	30.6	57.1	50.3	5.9	66.4	460	4.3	257
Среден	29.6	52.9	49.1	3.6	67.9	413	1.5	260
Четврт	34.3	50.3	49.9	4.6	64.8	404	1.1	276
Најбогат	29.7	51.3	52.7	2.9	68.9	475	2.3	322
Етничко потекло на главата на домаќинството								
Македонско	29.7	53.7	52.9	4.2	69.4	1246	1.8	837
Албанско	25.6	60.7	50.5	4.2	69.3	789	4.2	417
Друго	29.0	55.8	55.8	10.6	68.8	187	6.9	112
Вкупно	**28.2**	**56.3**	**52.3**	**4.8**	**69.3**	**2222**	**2.9**	**1365**

[1] MICS индикатор 8.5

Во Македонија, речиси 70 проценти оддецата на возраст од 2-14 години биле изложени на најмалку една форма на насилен метод на дисциплинирање (психолошко или физичко) од страна на родителите или други возрасни членови на домаќинството во текот на претходниот месец пред спроведувањето на истражувањето, а околу 5 проценти оддецата биле изложени на тешко физичко казнување.

Машките деца биле повеќе изложени на поблаго или тешко физичко дисциплинирање (54 и 6 проценти) отколку женските деца (50 и 3 проценти). Разликите во однос на физичкото казнување се релативно мали за различни основни варијабли. Меѓутоа, беше утврдено дека методите на насилно дисциплинирање се повеќе присутни во домаќинствата каде главата на домаќинството има основно или пониско образование, и дека децата на возраст од 5-9 години се изложени на повеќе насилство од помалите или постарите деца. Важно е да се истакне дека само 3 проценти од испитаниците сметаат дека за соодветно воспитување на децата тие треба да бидат физички казнувани, додека пак во пракса 52 проценти од испитаниците се служат со физичко насилство за дисциплинирање на децата.

Детска дисциплина – Ромски населби

Во ромските населби во Македонија, 82 проценти оддецата на возраст од 2-14 години биле изложени на најмалку една форма на метод на психолошко или физичко дисциплинирање од страна на родителите или други возрасни членови на домаќинството. Имено, 17 проценти од ромските деца биле изложени на тешко физичко казнување. Иако само 10 проценти од ромските испитаници за прашалникот за домаќинства сметаа дека децата треба да бидат физички казнувани, во ромските домаќинства беше забележано дека физичкото дисциплинирање е многу застапено.

Покрај тоа што постарите деца и оние кои живеат во најсиромашните домаќинства биле изложени на најмалку едно психолошко или физичко казнување, севкупно разликите во однос на тешкото физичко казнување беа мали.

Табела CP.4R: Детска дисциплина

Процент на деца на возраст од 2-14 години според методот на дисциплинирање на детето, Ромски населби, 2011

	Процент на деца на возраст од 2-14 години кои доживеале:					Број на деца на возраст од 2-14 години	Испитаникот смета дека детето треба да биде физички казнувано	Испитаници во модулот за детска дисциплина
	Само ненасилно дисциплинирање	Психолошка агресија	Физичко казнување		Било кој метод на насилно дисциплинирање[1]			
			Било какво	Тешко				
Пол								
Машки	16.5	72.3	62.7	18.5	80.9	545	10.9	285
Женски	15.7	74.8	62.0	15.9	83.1	549	8.6	280
Возраст								
2-4 години	20.2	73.0	61.1	18.3	78.9	280	12.7	157
5-9 години	9.6	77.9	70.2	20.6	88.8	452	8.3	213
10-14 години	21.1	68.5	53.5	12.2	76.0	362	9.0	194
Образование на главата на домаќинството								
Нема	12.3	77.0	57.6	16.3	83.6	166	na	na
Основно	15.6	75.0	64.0	18.4	83.3	776	na	na
Средно +	22.8	62.5	59.1	12.1	73.9	152	na	na
Образование на испитаникот								
Нема	na	na	na	na	na	na	12.7	102
Основно	na	na	na	na	na	na	10.2	402
Средно +	na	na	na	na	na	na	2.0	61
Индекс на квинтили на богатство								
Најсиромашен	13.9	79.7	61.9	26.6	85.0	287	19.3	123
Втор	16.3	68.0	66.4	9.6	80.3	229	7.3	122
Среден	16.1	73.3	60.6	15.5	82.9	199	9.5	109
Четврт	15.4	74.4	63.3	13.3	81.6	206	6.6	113
Најбогат	20.6	69.9	58.6	18.2	78.8	173	4.9	98
Вкупно	**16.1**	**73.6**	**62.4**	**17.2**	**82.0**	**1094**	**9.8**	**565**

[1] MICS индикатор 8.5

Рани бракови

Брак пред 18-годишна возраст е реалност за многу млади девојчиња. Според проценките на UNICEF на светско ниво, повеќе од 64 милиони жени на возраст од 20-24 години биле мажени и/или во заедница пред 18-годишна возраст. Факторите кои влијаат на стапката на бракови кај децата вклучуваат: состојбата на системот на матични служби во земјата кои обезбедуваат доказ за возраста кај децата; постоење на адекватна законска рамка со придружни законски механизми за справување со случаи на детски бракови; и постоење на обичаи или верски закони со кои таквата практика премолчено се одобрува.

Во многу делови од светот, родителите го охрабруваат мажењето на нивните ќерки додека тие сè уште се деца со надеж дека ќе имаат финансиски и социјални придобивки од таквиот брак, и притоа да го намалат финансиското оптоварување за семејството. Фактички, детските бракови подразбираат повреда на човековите права, со што се нарушува развојот на девојчињата како резултат на рана бременост и социјална изолација, ниско образование и слаба стручна подготовка што ја зајакнува родовата димензија на сиромаштијата. Правото на 'слободна и целосна' согласност за брак е признаено со Универзалната декларација за човекови права – со признавањето дека согласноста не може да биде 'слободна и целосна' кога една од вклучените страни не е доволно зрела за да донесе одлука врз основа на претходна информираност за својот животен партнер.

Законската возраст за брак во Република Македонија е 18 години без согласност на родителите. Надлежен суд со неспорна одлука може да дозволи на лице кое наполнило 16 години да стапи во брак, под услов судот да е на мислење дека лицето ја има потребната физичка и психолошка зрелост.

Детските бракови се во тесна поврзаност со возраста на која девојчињата стануваат сексуално активни. Жените кои се мажени пред 18 годишна возраст тежнеат да имаат повеќе деца отколку оние жени кои се омажиле подоцна во животот. Смртните случаи заради бременост се водечка причина за смртноста кај мажените и немажените девојчиња на возраст од 15 до 19 години, особено кај најмладите од оваа старосна група. Постојат докази кои укажуваат дека девојчињата кои се мажат на рана возраст е поверојатно да се омажат со постари мажи, заради што се изложени на зголемен ризик од ХИВ инфекција. Родителите бараат да ги омажат своите девојчиња за да ја зачуваат својата чест, а мажите честопати бараат помлади жени за сопруги како начин да се избегне избор на жена која е веќе инфицирана. Барањето на млада жена за репродукција и неизбалансираната моќ заради разликата во годините, исто така е причина за мало користење на кондом од страна на овие парови.

Двата индикатори за ран брак имаат за цел да се направи проценка за процентот на жени кои се мажени пред 15-годишна возраст и процентот на жени кои се мажени пред 18-годишна возраст. Процентот на жени кои се мажени на различна возраст е прикажан во Табелата CP.5. На национално ниво, 1 процент од жените на возраст од 15-49 години биле мажени пред 15-годишна возраст и 11 проценти од жените на возраст од 20-29 години биле мажени пред 18-годишна возраст. Со текот на времето се забележува тренд на опаѓање на браковите пред 18-годишна возраст, додека пак браковите пред 15-годишна возраст се со одредена стабилност од помалку од -2 проценти со текот на времето. Бракот пред 18 и бракот пред 15 годишна возраст се во поврзаност со образовното ниво и со квинтилот на богатство на домаќинството.
Околу 1 од 25 млади жени на возраст од 15-19 години моментално е во брак (4 проценти). Овој процент не се разликува многу помеѓу урбаните (3 проценти) и руралните области (5 проценти),но тесно е поврзан со образовното ниво.

Табела CP.5: Рани бракови

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои прв пат се омажиле или стапиле во брачна заедница пред 15-тиот роденден, процент на жени на возраст од 20-49 години кои прв пат се омажиле или стапиле во брачна заедница пред 15-тиот и 18-тиот роденден, и процент на жени на возраст од 15-19 години кои моментално се мажени или во заедница, Македонија, 2011

	Процент на мажени пред 15 годишна возраст[1]	Број на жени на возраст од 15-49 години	Процент на жени мажени пред 15 годишна возраст	Процент на мажени пред 18 годишна возраст[2]	Број на жени на возраст од 20-49 години	Процент на жени на возраст од 15-19 години кои моментално се мажени или во заедница[3]	Број на жени на возраст од 15-19 години
Регион							
Вардарски	2.3	243	2.4	18.8	219	2.0	23
Источен	2.3	258	2.6	13.9	228	11.6	31
Југозападен	1.2	353	1.4	11.6	296	6.5	57
Југоисточен	1.9	317	2.3	15.4	263	.6	54
Пелагониски	.6	512	.8	9.4	431	4.1	81
Полошки	2.4	597	2.3	13.2	500	6.7	97
Североисточен	.8	385	1.0	14.1	327	1.7	58
Скопски	.8	1166	.9	5.0	1037	3.0	129
Област							
Урбана	.8	2092	.9	6.3	1854	3.1	239
Рурална	2.0	1739	2.2	16.3	1447	5.2	291
Возраст							
15-19	.6	530	na	na	na	4.3	530
20-24	.9	541	.9	6.9	541	na	na
25-29	1.6	574	1.6	6.9	574	na	na
30-34	1.6	567	1.6	10.5	567	na	na
35-39	1.7	545	1.7	13.4	545	na	na
40-44	1.4	555	1.4	11.5	555	na	na
45-49	1.7	519	1.7	15.3	519	na	na
Образование							
Основно или помалку	3.5	1174	3.5	23.5	1090	15.9	83
Средно	.5	1682	.6	7.1	1279	2.4	403
Високо	.3	976	.3	.6	932	.0	44
Индекс на квинтили на богатство							
Најсиромашен	3.8	695	4.3	20.8	558	8.1	137
Втор	1.0	725	1.1	15.9	630	7.0	94
Среден	1.0	782	1.2	9.8	671	4.3	111
Четврт	.5	791	.5	6.4	690	.3	100
Најбогат	.7	839	.8	3.5	751	.0	88
Етничко потекло на главата на домаќинството							
Македонско	.6	2330	.7	9.2	2047	1.5	283
Албанско	1.9	1199	2.0	10.7	993	6.1	206
Друго	4.8	302	5.3	22.0	260	(14.3)	42
Вкупно	**1.4**	**3831**	**1.5**	**10.7**	**3301**	**4.3**	**530**

[1] MICS индикатор 8.6

[2] MICS индикатор 8.7

[3] MICS индикатор 8.8

Табелата CP.6 го покажува процентот на жени кои за прв пат биле мажени или стапиле во брачна заедница пред 15 и 18 годишна возраст според област и старосна група. Разгледувањето на процентите на жени кои се мажени пред 15 и 18 годишна возраст според разни старосни групи ни овозможува да ги видиме трендовите за ран брак со текот на времето. Трендот на одложување на бракот е забележлив особено во руралните области.

Табела CP.6: Трендови во раните бракови

Процент на жени кои биле за прв пат мажени или стапиле во брачна заедница пред 15 и 18 годишна возраст, според област и старосни групи, Македонија,2011

	Урбана				Рурална				Сите			
	Ппроцент на жени мажени пред 15 годишна возраст	Број на жени на возраст од 15-49 години	Процент на жени мажени пред 18 годишна возраст	Број на жени на возраст од 20-49 години	Процент на жени кои се мажени пред 15 годишна возраст	Број на жени на возраст од 15-49 години	Процент на жени мажени пред 18 годишна возраст	Број на жени на возраст од 20-49 години	Процент на жени мажени пред 15 годишна возраст	Број на жени на возраст од 15-49 години	Процент на жени кои се мажени пред 18 годишна возраст	Број на жени на возраст од 20-49 години
Возраст												
15-19	.3	239	na	na	.9	291	na	na	.6	530	na	na
20-24	.8	275	4.7	275	1.1	266	9.2	266	.9	541	6.9	541
25-29	.9	318	3.8	318	2.3	256	10.6	256	1.6	574	6.9	574
30-34	1.1	355	5.9	355	2.5	212	18.2	212	1.6	567	10.5	567
35-39	.6	312	6.2	312	3.1	234	22.9	234	1.7	545	13.4	545
40-44	.9	306	8.6	306	1.9	249	15.0	249	1.4	555	11.5	555
45-49	1.2	288	8.6	288	2.4	231	23.5	231	1.7	519	15.3	519
Вкупно	**.8**	**2092**	**6.3**	**1854**	**2.0**	**1739**	**16.3**	**1447**	**1.4**	**3831**	**10.7**	**3301**

Другата компонента претставува разликата во возраста на сопружниците, а индикатор претставува процентот на жени кои се мажени или во заедница и кои се 10 или повеќе години помлади од нивните сопружници. Табелата CP.7 ги прикажува резултатите од разликата во возраста помеѓу сопругот и жената. Околу една од десет жени на возраст од 20–24 години моментално е мажена за маж кој е 10 или повеќе години постар од неа (8 проценти). Овој процент е повисок кај жените со пониско образование (14 проценти). Податоците за старосната група од 15-19 години не се прикажани во табелата заради малиот број на случаи во оваа категорија (додека се спроведуваше истражувањето, 29 жени на возраст од 15-19 години беа моментално мажени).

Табела CP.7: Разлики во возраста на сопружниците

Процент на жени кои моментално се мажени или во заедница, на возраст 20-24 години, според разликата во возраста со нивните сопрузи или партнери, Македонија, 2011

	Процент на жени на возраст од 20-24 години кои моментално се мажени или во заедница, и чиј сопруг или партнер е:						
	Помлад	0-4 години постар	5-9 години постар	10+ години постар[1]	Не се знае возраста на сопругот/ партнерот	Вкупно	Број на жени на возраст од 20-24 години кои моментално се мажени или во заедница
Област							
Урбана	5.2	50.6	38.5	5.8	.0	100.0	69
Рурална	7.7	55.1	26.0	10.2	.9	100.0	104
Образование							
Основно или помалку	10.3	45.9	29.8	14.0	.0	100.0	78
Средно	2.8	59.5	32.8	4.9	.0	100.0	76
Високо	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	19
Етничко потекло на главата на домаќинството							
Македонско	2.8	48.9	42.4	5.9	.0	100.0	78
Албанско	8.1	56.1	21.1	13.3	1.4	100.0	70
Друго	(15.0)	(59.0)	(23.2)	(2.8)	(.0)	100.0	25
Вкупно	**6.7**	**53.3**	**31.0**	**8.4**	**.6**	**100.0**	**173**

[1] MICS индикатор 8.10b

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Рани бракови – Ромски населби

Процентот на ромски жени кои се мажени на различна возраст е прикажан во Табелата CP.5R. 12 проценти од ромските жени се мажени пред 15-годишна возраст и 47 проценти пред 18-годишна возраст. Околу една од пет млади Ромки на возраст од 15-19 години моментално се мажени (22 проценти). Овој процент е тесно поврзан со образовното ниво.

Табела CP.5R: Рани бракови

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои за прв пат се омажиле или стапиле во брак пред 15-тиот роденден, процент на жени на возраст од 20-49 години кои за прв пат се омажиле или стапиле во брак пред нивниот 15-тиот и 18-тиот роденден, процент на жени на возраст од 15-19 години кои моментално се мажени или во заедница, Ромски населби, 2011

	Процент на мажени пред 15 годишна возраст[1]	Број на жени на возраст од 15-49 години	Процент на мажени пред 15 годишна возраст	Процент на мажени пред 18 годишна возраст[2]	Број на жени на возраст од 20-49 години	Процент на жени на возраст од 15-19 години кои моментално се мажени/во заедница[3]	Број на жени на возраст од 15-19 години
Возраст							
15-19	6.8	173	na	na	na	22.4	173
20-24	15.2	190	15.2	43.0	190	na	na
25-29	7.6	166	7.6	46.4	166	na	na
30-34	4.7	172	4.7	33.7	172	na	na
35-39	18.3	112	18.3	55.7	112	na	na
40-44	18.3	149	18.3	58.7	149	na	na
45-49	16.4	129	16.4	50.6	129	na	na
Образование							
Нема	25.4	183	25.6	61.0	172	(*)	11
Основно	11.4	724	11.6	49.9	634	31.6	89
Средно +	.4	184	.7	9.3	112	6.6	72
Индекс на квинтили на богатство							
Најсиромашен	21.9	200	25.1	57.1	161	(36.6)	38
Втор	14.3	202	13.2	54.1	169	(46.1)	33
Среден	10.0	214	12.0	49.4	177	(9.5)	37
Четврт	9.4	231	10.5	41.6	200	(7.2)	31
Најбогат	5.9	244	6.4	36.8	210	(11.5)	34
Вкупно	**11.9**	**1091**	**12.9**	**47.0**	**918**	**22.4**	**173**

[1] MICS индикатор 8.6

[2] MICS индикатор 8.7

[3] MICS индикатор 8.8

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Табелата CP.6R го покажува процентот на ромски жени кои за прв пат се мажени или стапиле во брак пред 15 и 18 годишна возраст според област и старосни групи.

Табела CP.6R: Трендови во раните бракови

Процент на жени кои прв пат биле мажени или стапиле во брак пред 15 и 18 годишна возраст, според старосни групи, Ромски населби, 2011

	Процент на жени мажени пред 15 годишна возраст	Број на жени на возраст од 15-49	Процент на жени мажени пред 18 годишна возраст	Број на жени на возраст од 20-49 години
Возраст				
15-19	6.8	173	na	na
20-24	15.2	190	43.0	190
25-29	7.6	166	46.4	166
30-34	4.7	172	33.7	172
35-39	18.3	112	55.7	112
40-44	18.3	149	58.7	149
45-49	16.4	129	50.6	129
Вкупно	**11.9**	**1091**	**47.0**	**918**

Друга компонента претставува разликата во возраста на сопружниците, а индикатор претставува процентот на жени кои се мажени или во заедница и кои се 10 или повеќе години помлади од нивните сопружници. Резултатите покажуваат дека постојат разлики во возраста на сопружниците во Ромските населби во Македонија. Околу 5 проценти од ромските жени на возраст од 20-24 години моментално се мажени за маж кој е постар десет или повеќе години. Две од три ромски жени се мажени за маж кој е постар 0-4 години години, додека една од три ромски жени е мажена со маж постар од 5-9 години. 7 проценти од жените на возраст од 20-24 години се мажени за помлад маж.

Ставови за семејното насилство

Со истражувањето MICS се правеше проценка на ставовите на жените на возраст од 15-49 години преку поставување на одреден број на прашања за тоа дали е оправдано сопрузите да ги удираат или тепаат своите жени/партнерки во разни сценарија. Овие прашања беа поставени за да се утврдат индикации за културолошките верувања кои се поврзуваат со застапеноста на насилство врз жените од страна на нивните сопрузи/партнери. Главната претпоставка овде е дека жените кои се согласуваат со исказите кои укажуваат дека е оправдано сопрузите/партнерите да ги тепаат своите жени/партнерки во опишаните ситуации, во реалноста тежнеат да бидат злоупотребувани од страна на своите сопрузи/партнери. Одговорите на овие прашања може да се најдат во Табела CP.11.

Севкупно, 15 проценти од жените во Македонија сметаат дека сопругот/партнерот има право да ја удира/тепа својата жена/партнерка за најмалку една од повеќе причини. Жените кои го одобруваат насилството на сопругот, во повеќето случаи се согласуваат и го оправдуваат насилството во случаи кога жената ги занемарува децата (12 проценти). Таквото прифаќање е многу поголемо кај жените кои живеат во руралните области, од најсиромашните домаќинства, кај жените со пониско образование и кај жените Албанки. Една од четири жени од полошкиот регион го оправдува насилното однесување на партнерот, за разлика од источниот регион каде таквото прифаќање беше искажано од една на дваесет жени.

Табела CP.11: Ставови за семејното насилство

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои сметаат дека е оправдано сопругот/партнерот да ја тепа својата жена/партнерка во разни околности, Македонија, 2011

	Процент на жени на возраст од 15-49 години кои сметаат дека е оправдано сопругот да ја тепа својата жена/партнерка:						Број на жени на возраст од 15-49 години
	Доколку излезе без да му каже	Доколку ги занемарува децата	Доколку се расправа со него	Доколку одбива сексуален однос со него	Доколку го загори јадењето	Заради некоја од овие причини[1]	
Регион							
Вардарски	3.8	11.3	4.7	2.0	1.3	12.4	243
Источен	1.1	4.9	1.4	1.9	.9	5.4	258
Југозападен	10.0	14.6	7.3	6.0	2.7	17.8	353
Југоисточен	2.8	11.7	3.2	.3	1.6	12.2	317
Пелагониски	3.6	6.1	3.3	2.2	1.7	7.1	512
Полошки	15.5	20.5	12.1	9.5	5.0	24.9	597
Североисточен	9.4	13.9	5.8	1.5	1.2	16.1	385
Скопски	6.6	10.7	7.0	5.1	2.7	13.9	1166
Област							
Урбана	2.6	5.0	2.5	1.6	1.0	6.6	2092
Рурална	13.0	20.5	11.1	7.6	4.3	23.9	1739
Возраст							
15-19	5.9	11.9	4.8	2.7	1.7	13.7	530
20-24	5.7	12.0	7.0	3.6	2.4	15.1	541
25-29	4.4	10.3	3.7	3.4	1.9	11.6	574
30-34	5.6	9.2	5.5	3.8	1.5	11.5	567
35-39	8.2	11.1	6.8	4.7	3.1	13.7	545
40-44	11.0	15.3	8.0	5.3	2.7	17.9	555
45-49	10.8	14.6	8.9	6.7	4.1	18.2	519
Статус на брак/заедница							
Моментално мажена/во заедница	9.0	13.9	7.6	5.3	2.9	16.9	2537
Претходно мажена/во заедница	2.0	3.5	1.1	.0	.0	4.4	119
Никогаш не била мажена/во заедница	4.2	8.8	4.3	2.6	1.8	10.3	1175
Образование							
Основно или пониско	20.4	27.6	17.5	11.7	6.8	33.3	1174
Средно	2.4	7.0	2.0	1.4	.7	8.2	1682
Високо	.2	1.9	.5	.4	.4	2.5	976
Индекс на квинтили на богатство							
Најсиромашен	21.3	29.8	18.3	12.7	7.5	35.5	695
Втор	11.2	17.7	10.4	6.7	3.5	21.4	725
Среден	4.8	9.5	3.7	2.5	1.7	12.0	782
Четврт	1.2	4.6	1.4	.9	.2	5.2	791
Најбогат	.5	1.7	.2	.2	.3	2.1	839
Етничко потекло на главата на домаќинството							
Македонско	1.4	5.6	1.5	.5	.4	6.2	2330
Албанско	18.7	24.8	15.3	11.2	6.2	30.0	1199
Друго	8.2	10.8	8.5	6.4	3.8	16.2	302
Вкупно	**7.3**	**12.0**	**6.4**	**4.3**	**2.5**	**14.5**	**3831**

[1] MICS индикатор 8.14

Ставови за семејното насилство - Ромски населби

Севкупно, 25.4 проценти од жените од ромските населби во Македонија сметаат дека сопругот/партнерот има право да ја удри или тепа својата жена/ партнерка заради најмалку една од повеќето причини (Табела CP.11R). Жените кои го одобруваат насилството на сопругот, во повеќето случаи се согласуваат и го оправдуваат насилството во случаите кога жената ги занемарува децата (18 проценти), или доколку таа покажува самостојност, т.е. излезе без да му каже на мажот (11 проценти). Околу 9 проценти од жените сметаат дека сопругот има право да ја удри/тепа својата жена/партнерка доколку таа одбива да има сексуален однос со него или доколку се расправа со него. На крајот, 3 проценти од нив го одобруваат насилството на сопругот доколку таа го загори јадењето. Жените кои повеќе го прифаќаат насилството се помалку образовани, повозрасни и моментално мажени, и се од најсиромашните домаќинства.

Табела CP.11R: Ставови за семејното насилство

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои сметаат дека е оправдано сопругот/партнерот да ја тепа својата жена/партнерка во разни околности , Ромски населби, 2011

	Процент на жени на возраст од 15-49 години кои сметаат дека е оправдано сопругот/партнерот да ја тепа својата жена/партнерка:						
	Доколку излезе без да му каже	Доколку ги занемарува децата	Доколку се расправа со него	Доколку одбива сексуален однос со него	Доколку го загори јадењето	Заради било која од овие причини[1]	Број на жени на возраст од 15-49 години
Возраст							
15-19	10.3	18.0	9.2	6.2	3.6	23.5	173
20-24	10.8	17.5	10.5	8.6	2.4	25.4	190
25-29	11.7	22.6	9.6	8.3	6.1	27.6	166
30-34	10.7	16.3	11.4	8.4	3.5	25.7	172
35-39	13.4	17.5	9.6	14.0	4.9	30.5	112
40-44	11.6	16.6	5.9	8.7	.0	24.6	149
45-49	12.3	15.7	8.6	8.1	2.3	20.9	129
Статус на брак/заедница							
Моментално мажена/во заедница	13.4	17.7	10.7	9.6	3.3	26.7	799
Претходно мажена/во заедница	6.7	22.6	5.0	9.0	2.5	27.2	92
Никогаш не била мажена/во заедница	5.4	16.0	5.8	4.5	3.5	19.3	200
Образование							
Нема	19.3	26.2	16.1	12.1	5.4	37.9	183
Основно	11.8	17.4	9.0	9.7	3.4	25.0	724
Средно +	1.8	11.2	3.7	1.3	.4	14.3	184
Индекс на квинтили на богатство							
Најсиромашен	18.4	24.7	14.0	11.6	5.4	32.6	200
Втор	15.2	20.5	14.5	11.2	5.6	30.6	202
Среден	12.0	19.4	8.6	9.2	3.8	28.6	214
Четврт	7.1	13.7	6.0	6.9	1.2	19.9	231
Најбогат	6.0	12.6	5.0	5.4	1.0	17.5	244
Вкупно	**11.4**	**17.8**	**9.3**	**8.7**	**3.3**	**25.4**	**1091**

[1] MICS индикатор 8.14

XII КОРИСТЕЊЕ НА ТУТУН И АЛКОХОЛ

Користењето на тутун е познат ризик фактор за многу смртоносни заболувања. Пушењето цигари, луле или пури го зголемува ризикот од кардиоваскуларни заболувања, респираторни заболувања и предизвикува канцер на белите дробови, како и други видови на канцер. Тутунските производи кои не се пушат, исто така се знае дека предизвикуваат канцер. Жените во репродуктивното доба кои пушат се изложени на повеќе штетни последици по здравјето поврзани со бременоста, вклучително и тешко забременување, неплодност, спонтан абортус, ниска родилна тежина, неонатална смртност, мртвородено дете и предвремено породување.

Прекумерното користење на алкохол, исто така го зголемува ризикот од многу штетни здравствени состојби. Прекумерното пиење, на долг рок може да доведе до кардиоваскуларни проблеми, неуролошки пореметувања, заболувања на црниот дроб и социјални проблеми. Злоупотребата на алкохол, исто така се поврзува со повреди и насилство, вклучително и насилство врз интимен партнер и малтретирање на деца.[26]

Со истражувањето MICS беа собрани информации од жени на возраст од 15-49 години во однос на нивното користење на тутун и алкохол. Тие информации ќе помогнат да се стекне увид за следното:

- Досегашно и моментално користење на цигари и возраст на која се почнало со пушење цигари
- Досегашно и моментално користење на тутунски производи кои се пушат и тутунски производи кои не се пушат
- Интензитет на користење на цигари и тутунски производи кои се пушат и тутунски производи кои не се пушат
- Досегашно и моментално користење на алкохол, и интензитет во користењето

Користење на тутун

Табелата ТА.1 го прикажува моменталното и досегашното користење на тутунски производи од страна на жените на возраст од 15-49 години.

Во Македонија, користењето на тутунски производи е вообичаено кај жените и 51 проценти од жените се изјасниј дека имаат користено тутунски производ.

30 проценти од жените пушеле цигари, или користеле тутунски производи кои се пушат и не се пушат во текот на еден или повеќе денови во последниот месец пред истражувањето. Користењето на тутун од страна на жените е многу повообичаено во урбаните отколку во руралните области. Највисокиот процент на користење на тутун од страна на жените е утврден во Вардарскиот регион (43 проценти). Кај жените кои моментално се корисници на тутун и тутунски производи, највообичаено употребуван тутунски производ се цигарите (30 проценти од жените пушеле само цигари во последниот месец). Користењето на тутун е поизразено кај жените од најбогатиот квинтил. Околу 23 проценти од бремените жени моментално користат тутун.

26 Центар за контрола и превенција на болести во САД (US Centers for Disease Control and Prevention), http://www.cdc.gov/

Табела TA.1: Моментално и досегашно користење на тутун

Процент на жени на возраст од 15-49 години според начин на користење на тутун, Македонија, 2011

	Никогаш не пушела цигари или користела друг тутунски производ	Досегашно користење				Користеле тутунски производи еден или повеќе дена во последниот месец				Број на жени на возраст од 15-49 години
		Само цигари	Цигари и други тутунски производи	Само други тутунски производи	Било кој тутунски производ	Само цигари	Цигари и други тутунски производи	Само други тутунски производи	Било кој тутунски производ[1]	
Возраст										
15-19	77.2	19.8	1.7	1.0	22.4	7.9	.1	.0	8.0	530
20-24	48.6	45.0	5.4	.9	51.3	24.4	.3	.7	25.3	541
25-29	46.5	46.9	5.8	.8	53.5	28.5	.3	.0	28.8	574
30-34	43.0	54.9	2.0	.0	56.9	36.9	.1	.0	37.0	567
35-39	39.9	57.7	2.4	.0	60.1	38.5	.4	.0	38.9	545
40-44	45.2	51.5	3.4	.0	54.8	31.6	.6	.0	32.2	555
45-49	39.7	57.6	2.7	.0	60.3	38.8	.3	.0	39.2	519
Регион										
Вардарски	36.3	61.2	1.8	.7	63.7	42.1	.7	.0	42.8	243
Источен	40.0	54.7	5.2	.0	60.0	36.0	.0	.0	36.0	258
Југозападен	65.6	32.8	1.2	.2	34.2	20.3	.0	.0	20.3	353
Југоисточен	38.1	59.3	1.9	.0	61.2	40.5	.1	.0	40.6	317
Пелагониски	49.5	46.3	4.0	.3	50.5	27.6	.9	.1	28.6	512
Полошки	66.3	31.8	1.5	.2	33.5	20.1	.3	.0	20.3	597
Североисточен	57.1	42.1	.5	.2	42.9	27.5	.0	.0	27.5	385
Скопски	38.1	55.3	5.9	.8	61.9	31.8	.3	.2	32.3	1166
Област										
Урбана	38.3	55.6	5.5	.6	61.7	35.5	.4	.1	36.0	2092
Рурална	60.8	38.2	.7	.1	39.0	22.4	.2	.0	22.7	1739
Образование										
Основно или помалку	64.3	34.7	1.0	.1	35.7	23.1	.3	.1	23.5	1174
Средно	43.4	54.2	2.0	.2	56.4	34.5	.3	.0	34.8	1682
Високо	38.2	52.1	8.6	1.1	61.8	28.8	.4	.3	29.5	976
Мајчински статус										
Бремена	46.9	50.9	2.1	.0	53.1	22.9	.0	.0	22.9	113
Доење (не е бремена)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	5
Ниедно	48.5	47.6	3.4	.4	51.4	29.8	.3	.1	30.2	3713
Индекс на квинтили на богатство										
Најсиромашен	63.2	36.0	.7	.1	36.8	23.9	.2	.1	24.2	695
Втор	57.2	41.0	1.3	.0	42.3	25.0	.2	.0	25.1	725
Среден	49.9	48.0	2.0	.1	50.1	27.8	.3	.0	28.0	782
Четврт	41.7	54.3	3.4	.5	58.3	32.1	.6	.4	33.1	791
Најбогат	33.7	56.6	8.5	1.1	66.3	37.6	.2	.0	37.8	839
Етничко потекло на главата на домаќинството										
Македонско	36.3	59.0	4.2	.4	63.6	37.4	.4	.1	37.9	2330
Албанско	69.7	28.4	1.3	.4	30.2	16.2	.1	.1	16.3	1199
Друго	58.0	36.9	5.1	.0	42.0	22.7	.7	.0	23.4	302
Вкупно	**48.5**	**47.7**	**3.4**	**.4**	**51.4**	**29.6**	**.3**	**.1**	**30.0**	**3831**

[1] MICS индикатор TA.1

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

5 проценти од жените на возраст од 15-49 години за прв пат пушеле цигара пред 15 годишна возраст (види Табела TA.2).

16 проценти од жените кои моментално пушат цигари, испушиле повеќе од 20 цигари во последните 24 часа. 49 проценти од жените испушиле 10-19 цигари во последните 24 часа, во споредба со 16 проценти кои испушиле помалку од 5 цигари. Постојат разлики во однос на регионите и областа и социоекономската положба на домаќинствата.

Табела TA.2: Возраст при прво користење на цигари и зачестеност во користењето

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои испушиле цела цигара пред 15-годишна возраст, и процентуална распределба на моментални пушачи според бројот на цигари кои се испушени во последните 24 часа, Македонија, 2011

	Процент на жени кои испушиле цела цигара пред 15 годишна возраст[1]	Број на жени на возраст од 15-49 години	Број на цигари во последните 24 часа						Број на жени на возраст од 15-49 години кои моментално користат цигари
			Помалку од 5	5-9	10-19	20+	Не знае/ недостасува	Вкупно	
Возраст									
15-19	4.6	530	(36.0)	(41.2)	(21.4)	(1.3)	(.0)	100.0	42
20-24	7.2	541	18.5	26.5	40.3	14.1	.6	100.0	133
25-29	3.6	574	16.2	21.8	48.0	13.6	.2	100.0	166
30-34	6.4	567	17.0	18.0	43.3	21.1	.6	100.0	209
35-39	4.0	545	12.8	18.1	52.1	16.9	.0	100.0	212
40-44	6.7	555	18.9	10.1	54.5	16.5	.0	100.0	179
45-49	3.5	519	8.7	14.7	60.5	16.2	.0	100.0	203
Регион									
Вардарски	12.9	243	7.4	15.4	51.3	25.9	.0	100.0	104
Источен	4.7	258	15.3	19.2	44.9	20.6	.0	100.0	93
Југозападен	2.5	353	27.7	17.2	41.5	13.7	.0	100.0	72
Југоисточен	5.1	317	13.1	23.4	52.6	9.6	1.4	100.0	129
Пелагониски	5.7	512	18.9	17.6	41.9	21.6	.0	100.0	146
Полошки	5.0	597	24.1	28.8	32.5	14.6	.0	100.0	122
Североисточен	2.8	385	10.5	4.7	71.0	13.8	.0	100.0	106
Скопски	5.1	1166	14.5	18.9	52.3	14.0	.2	100.0	374
Област									
Урбана	5.3	2092	14.9	17.2	50.3	17.5	.1	100.0	751
Рурална	5.0	1739	17.5	21.4	47.3	13.4	.4	100.0	394
Образование									
Основно или помалку	6.2	1174	17.0	16.8	47.2	19.0	.0	100.0	276
Средно	4.8	1682	13.3	18.3	51.7	16.4	.3	100.0	585
Високо	4.6	976	19.9	20.9	46.2	12.7	.3	100.0	285
Мајчински статус									
Бремена	3.3	113	(45.9)	(13.5)	(27.1)	(13.5)	(.0)	100.0	26
Доење (Не е бремена)	(*)	5	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1
Ниедно	5.2	3713	15.1	18.7	49.8	16.2	.2	100.0	1119
Индекс на квинтили на богатство									
Најсиромашен	8.3	695	22.2	19.8	41.8	16.2	.0	100.0	168
Втор	4.9	725	20.5	15.7	48.4	15.1	.2	100.0	182
Среден	3.1	782	13.4	18.1	51.6	17.0	.0	100.0	220
Четврт	4.3	791	15.5	20.4	47.5	16.1	.5	100.0	259
Најбогат	5.5	839	11.7	18.5	53.5	16.1	.2	100.0	317
Етничко потекло на главата на домаќинството									
Македонско	5.5	2330	12.8	17.8	53.1	16.1	.2	100.0	879
Албанско	3.5	1199	26.2	25.1	32.4	15.8	.4	100.0	195
Друго	8.9	302	25.0	10.3	47.5	17.2	.0	100.0	71
Вкупно	**5.2**	**3831**	**15.8**	**18.6**	**49.3**	**16.1**	**.2**	**100.0**	**1145**

[1] MICS индикатор TA.2

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Користење на тутун – Ромски населби

Табелата TA.1R го прикажува моменталното и досегашното користење на тутун од страна на жени на возраст од 15-49 години во ромските населби.

Користењето на тутунски производи е вообичаено кај жените од ромските населби, и 54 проценти од жените се изјасниле дека до сега имаат користено тутунски производи.

42 проценти од жените Ромки пушеле цигари, или користеле тутунски производи за пушење и тутунски производи кои не се пушат во еден или повеќе денови во текот на последниот месец пред истражувањето. Највисокиот процент на корисници на тутун од страна на жените во ромските населби е идентификуван во најсиромашните домаќинства (65 проценти) за разлика од најниските процент во најбогатите домаќинства (49 проценти). Користењето на тутунски производи тесно се поврзува со образовното ниво на испитаниците. Процентот на досегашни и моментални корисници на тутун е највисок кај жените кои немаат образование, во споредба со оние кои имаат основно или средно образование.

Табела TA.1R: Моментално и досегашно користење на тутун

Процент на жени на возраст од 15-49 години според начин на користење на тутун, Ромски населби, 2011

	Никогаш не пушеле цигари или користеле други тутунски производи	Досегашно користење				Користеле тутунски производи во еден или повеќе денови во текот на последниот месец			Број на жени на возраст од 15-49 години
		Само цигари	Цигари и други тутунски производи	Само други тутунски производи	Било кој тутунски производ	Само цигари	Цигари и други тутунски производи	Било кој тутунски производ[1]	
Возраст									
15-19	67.8	32.0	.2	.0	32.2	20.4	.0	20.4	173
20-24	53.4	44.2	2.5	.0	46.6	34.4	.0	34.4	190
25-29	45.1	52.8	2.1	.0	54.9	42.7	.0	42.7	166
30-34	44.2	53.4	2.5	.0	55.8	41.1	.0	41.1	172
35-39	42.4	55.3	1.2	1.1	57.6	45.8	1.2	47.0	112
40-44	25.0	75.0	.0	.0	75.0	63.6	.0	63.6	149
45-49	30.6	66.0	.0	.0	66.0	54.0	.0	54.0	129
Образование									
Нема	31.3	68.0	.8	.0	68.7	57.8	.8	58.5	183
Основно	45.6	52.7	.9	.2	53.8	43.1	.0	43.1	724
Средно +	57.9	38.7	3.3	.0	42.1	21.9	.0	21.9	184
Мајчински статус									
Бремена	55.5	44.5	.0	.0	44.5	19.1	.0	19.1	57
Дои (не е бремена)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1
Ниедно	44.7	53.3	1.4	.1	54.8	43.2	.1	43.3	1032
Индекс на квинтили на богатство									
Најсиромашен	32.9	64.2	.7	.0	64.9	55.7	.7	56.4	200
Втор	38.7	60.6	.0	.6	61.3	47.9	.0	47.9	202
Среден	48.4	50.1	1.5	.0	51.6	41.2	.0	41.2	214
Четврт	52.2	46.2	1.6	.0	47.8	35.8	.0	35.8	231
Најбогат	51.5	46.2	2.4	.0	48.5	32.4	.0	32.4	244
Вкупно	**45.2**	**52.9**	**1.3**	**.1**	**54.4**	**42.0**	**.1**	**42.1**	**1091**

[1] MICS индикатор TA.1

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

23 проценти од жените на возраст од 15-49 години во ромските населби пушеле цигари за прв пат во животот пред 15 годишна возраст (види Табела TA.2P). Додека 17 проценти од жените на возраст од 15-19 години и 24 проценти од жените на возраст од 20-24 години пушеле цигари пред 15 годишна возраст, 36 проценти од жените на возраст од 40-45 години пушеле цигари пред 15 годишна возраст.

Пушењето е доста застапено кај жените од ромските населби-29 проценти од жените кои моментално пушат цигари, испушиле повеќе од 20 цигари во последните 24 часа пред истражувањето. 40 проценти од жените испушиле 10-19 цигари во последните 24 часа, наспроти само 15 проценти кои испушиле помалку од 5 цигари.

Постојат разлики во однос на социоекономската положба на домаќинството, на пример постои негативна корелација помеѓу индексот на богатство и пушењето.

Табела TA.2R: Возраст при прво користење на цигари и зачестеност во користењето

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои испушиле цела цигара пред 15-годишна возраст, и процент на моментални пушачи според бројот на цигари кои се испушени во последните 24 часа, Ромски населби, 2011

	Процент на жени кои испушиле цела цигара пред 15-годишна возраст[1]	Број на жени на возраст од 15-49 години	Број на цигари во последните 24 часа						Број на жени на возраст од 15-49 години кои моментално пушат
			Помалку од 5	5-9	10-19	20+	Не знае/ недостасува	Вкупно	
Возраст									
15-19	16.9	173	(15.0)	(26.2)	(38.3)	(20.4)	(.0)	100.0	35
20-24	24.2	190	25.5	22.1	33.2	19.2	.0	100.0	65
25-29	18.6	166	25.2	23.9	30.0	20.9	.0	100.0	71
30-34	19.8	172	6.5	18.7	46.9	27.9	.0	100.0	71
35-39	23.4	112	7.1	6.5	44.8	41.5	.0	100.0	53
40-44	35.7	149	10.5	10.7	42.1	35.5	1.1	100.0	95
45-49	22.1	129	14.3	8.6	45.3	31.9	.0	100.0	70
Образование									
Нема	32.6	183	17.4	12.8	40.5	28.3	1.0	100.0	107
Основно	24.6	724	14.4	15.9	39.7	30.0	.0	100.0	312
Средно +	5.5	184	(11.2)	(24.8)	(43.5)	(20.5)	(.0)	100.0	40
Мајчински статус									
Бремена	24.9	57	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	11
Дои (не е бремена)	(*)	1	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	1
Ниедно	22.6	1032	14.0	16.2	40.6	29.0	.2	100.0	447
Индекс на квинтили на богатство									
Најсиромашен	30.8	200	18.4	12.1	31.1	38.3	.0	100.0	112
Втор	29.3	202	11.4	9.9	48.5	29.1	1.1	100.0	97
Среден	23.3	214	21.2	22.0	37.0	19.8	.0	100.0	88
Четврт	18.4	231	11.8	16.9	45.8	25.5	.0	100.0	83
Најбогат	14.3	244	10.0	21.3	40.7	28.0	.0	100.0	79
Вкупно	**22.7**	**1091**	**14.8**	**16.0**	**40.2**	**28.7**	**.2**	**100.0**	**459**

[1] MICS индикатор TA.2

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Користење на алкохол

Во Табелата ТА.3 прикажано е користењето на алкохол од страна на жените. 29 проценти од жените на возраст од 15-49 години испиле најмалку еден алкохолен пијалак во еден или повеќе денови во текот на последниот месец пред истражувањето. 3 проценти од жените од истата старосна група го испиле првиот алкохолен пијалак пред 15 годишна возраст, додека пак 53 проценти од жените никогаш не испиле алкохолен пијалак. Кај најмладите старосни групи, процентот на жени кои испиле најмалку еден алкохолен пијалак пред 15 годишна возраст е поголем отколку кај повозрасните старосни групи.

Користењето на алкохол кај жените варира во однос на квинтилите на богатство и областа. Користењето на алкохол е повообичаено во урбаните области и кај жените кои припаѓаат на најбогатите домаќинства и кои имаат повисоко образование. Најнискиот процент на користење на алкохол е утврден во полошкиот регион (7 проценти) и во североисточниот регион (14 проценти).

Табела ТА.3: Користење на алкохол

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои никогаш не испиле алкохолен пијалак, процент на жени кои испиле алкохолен пијалак пред 15-годишна возраст, и процент на жени кои испиле најмалку еден алкохолен пијалак во еден или повеќе денови во текот на последниот месец, Македонија, 2011

	Процент на жени кои:			Број на жени на возраст од 15-49 години
	Никогаш не испиле алкохолен пијалак	Испиле најмалку еден алкохолен пијалак пред 15-годишна возраст [1]	Испиле најмалку еден алкохолен пијалак во еден или повеќе денови во текот на последниот месец [2]	
Возраст				
15-19	63.4	7.7	23.2	530
20-24	50.8	3.9	33.3	541
25-29	47.2	2.3	27.7	574
30-34	45.9	.8	30.7	567
35-39	51.9	.5	30.1	545
40-44	55.6	1.8	26.8	555
45-49	54.3	1.4	27.5	519
Регион				
Вардарски	36.3	8.8	42.2	243
Источен	24.8	4.2	40.5	258
Југозападен	68.8	1.2	20.9	353
Југоисточен	52.3	2.8	21.7	317
Пелагониски	35.0	2.5	42.1	512
Полошки	86.8	1.2	7.3	597
Североисточен	71.5	.5	14.0	385
Скопски	41.3	2.8	36.7	1166
Област				
Урбана	36.1	3.6	39.7	2092
Рурална	72.4	1.4	15.0	1739
Образование				
Основно или помалку	86.4	.7	5.9	1174
Средно	42.7	3.3	32.7	1682
Високо	29.0	3.7	48.4	976
Индекс на квинтили на богатство				
Најсиромашен	82.6	1.6	9.3	695
Втор	71.6	1.1	15.3	725
Среден	49.9	2.5	27.1	782
Четврт	41.7	4.0	34.4	791
Најбогат	24.2	3.5	51.5	839
Етничко потекло на главата на домаќинството				
Македонско	29.1	3.9	42.9	2330
Албанско	94.8	.3	3.0	1199
Друго	66.5	1.8	18.5	302
Вкупно	**52.6**	**2.6**	**28.5**	**3831**

[1] MICS индикатор ТА.3

[2] MICS индикатор ТА.4

Користење алкохол – Ромски населби

Во Табелата TA.3R прикажано е користењето на алкохол кај жените од ромските населби. Само 11 проценти од жените од ромските населби на возраст од 15-49 години испиле најмалку еден алкохолен пијалак во еден или повеќе денови во текот на последниот месец пред истражувањето. 5 проценти од жените во истата старосна група прв пат пиеле алкохол пред 15 годишна возраст, додека пак 61 проценти од жените никогаш не се напиле алкохолен пијалак. Процентот на жени од ромските населби кои испиле најмалку еден алкохолен пијалак пред 15 годишна возраст е повисок кај најмладата група (на возраст од 15-19 години) во споредба со останатите старосни групи.

Користењето на алкохол од страна на жените варира до одреден степен според нивното образовно ниво. Користењето алкохол е многу повообичаено кај жените со повисоко образование.

Табела TA.3R: Користење на алкохол

Процент на жени на возраст од 15-49 години кои никогаш не испиле алкохолен пијалак, процент на жени кои испиле алкохолен пијалак пред 15-годишна возраст, и процент на жени кои испиле најмалку еден алкохолен пијалак во еден или повеќе денови во текот на последниот месец, Ромски населби, 2011

	Процент на жени кои:			
	Никогаш не испиле алкохолен пијалак	Испиле најмалку еден алкохолен пијалак пред 15-годишна возраст [1]	Испиле најмалку еден алкохолен пијалак во еден или повеќе денови во текот на последниот месец [2]	Број на жени на возраст од 15-49 години
Возраст				
15-19	65.1	13.8	13.6	173
20-24	59.5	4.7	9.5	190
25-29	60.8	3.2	12.3	166
30-34	61.9	3.8	12.4	172
35-39	51.4	.5	12.5	112
40-44	65.0	3.1	7.8	149
45-49	59.6	2.3	10.2	129
Образование				
Нема	73.8	3.4	5.9	183
Основно	61.6	3.9	10.6	724
Средно+ +	45.3	9.7	18.7	184
Индекс на квинтили на богатство				
Најсиромашен	69.6	8.9	9.6	200
Втор	69.1	4.0	6.0	202
Среден	55.1	5.2	13.0	214
Четврт	57.3	3.4	14.5	231
Најбогат	55.5	3.2	12.0	244
Вкупно	**60.9**	**4.8**	**11.2**	**1091**

[1] MICS индикатор TA.3

[2] MICS индикатор TA.4

XIII СУБЈЕКТИВНА БЛАГОСОСТОЈБА

Добро е познато дека субјективната перцепција на поединците за нивниот приход, здравје, животна средина и слично, игра важна улога во животот и може да влијае на нивната перцепција за благосостојба, независно од објективните услови како што е реалниот приход и здравствената состојба. Во истражувањето MICS за Македонија, група на прашања им беа поставени на жените на возраст помеѓу 15-24 години за да се разбере колку се тие задоволни во разни области од живеењето, како што се семејниот живот, пријателствата, училиштето, моменталната работа, здравјето, средината во која живеат,како со нив постапуваат останатите, како изгледаат, и нивниот моментален приход.

Задоволството од животот е мерка за перцепцијата на поединецот за неговата благосостојба. Разбирањето на задоволството на младите жени во разни области од нивниот живот може да помогне да се добие сеопфатна слика за состојбата со животот на младите луѓе. Исто така, може да се направи разлика помеѓу задоволството од животот и среќата. Среќата е краткотрајна емоција која може да биде определена од повеќе фактори, вклучително и фактори од секојдневието како што се временските услови, или неодамнешна смрт во семејството. Можно е еден човек да биде задоволен со својата работа, приход, семеен живот, пријатели, и други аспекти од животот, но сепак да биде несреќен. Покрај групата прашања кои се однесуваат на задоволството од животот, во истражувањето MICS за 2011 во Македонија беа поставувани прашања за среќата и перцепцијата на испитаниците за подобар живот.

За да им се помогне на испитаниците при давањето одговор на прашањата за среќата и задоволството од животот, им беа покажувани картички со насмеани лица (и ненасмеани лица) кои одговараат на категориите на одговори (види Прашалници во Прилог Ѓ).

Индикаторите кои се однесуваат на субјективната благосостојба се следните:

- Задоволство од животот – процент на жени на возраст од 15-24 години кои се многу или до одреден степен задоволни од нивниот семеен живот, пријателства, училиштето, моменталната работа, средината во која живеат,како со нив постапуваат останатите, и како изгледаат.
- Среќа – процент на жени на возраст од 15-24 години кои се многу или до одреден степен среќни
- Перцепција за подобар живот– процент на жени на возраст од 15-24 години кои сметаат дека нивните животи се подобриле за време на последната година и кои очекуваат дека животот ќе им биде подобар по една година

Табелата SW.1 го покажува процентот на млади жени на возраст од 15-24 години, кои се многу или до одреден степен задоволни во одредени области. Од тие различни области, младите жени се најзадоволни со нивниот семеен живот (96 проценти), начинот на кој изгледаат (96 проценти), нивното здравје (96 проценти), како постапуваат другите со нив (93 проценти), нивните пријателства (91 проценти). Кај останатите области, младите жени се најмалку задоволни со нивниот моментален приход (71 проценти) и моменталната работа (74 проценти). Истовремено, 77 проценти од младите жени на возраст од 15-24 години воопшто немаат никаков приход.

Табела SW.1: Задоволство од животот по области

Процент на жени на возраст од 15-24 години кои се многу или до одреден степен задоволни во одредени области, Македонија, 2011

	Процент на жени на возраст од 15-24 години кои се многу или до одреден степен задоволни во одредени области:									Процент на жени на возраст од 15-24 години кои:			Број на жени на возраст од 15-24 години
	Семеен живот	Пријателства	Училиште	Моментална работа	Здравје	Животна средина	Како постапуваат другите со неа	Како изгледа	Моментален приход	Моментално не посетуваат училиште	Нема работа	Нема никаков приход	
Возраст													
15-19	96.0	93.2	91.8	(86.4)	98.0	88.3	92.6	96.1	79.1	17.4	93.8	89.2	530
20-24	96.6	89.2	85.5	71.0	93.0	87.7	93.0	95.3	68.6	59.0	71.0	64.5	541
Област													
Урбана	96.6	92.0	89.9	64.8	96.1	92.6	94.7	95.6	76.6	26.3	82.3	74.2	514
Рурална	96.0	90.4	89.4	81.9	94.9	83.8	91.1	95.7	64.6	49.6	82.2	79.1	557
Брачна состојба													
Моментално мажена/во заедница	94.6	88.6	(*)	75.3	90.1	89.2	94.2	93.7	72.4	92.2	73.2	70.5	199
Никогаш мажена/во заедница	96.7	91.8	89.9	73.1	96.7	87.7	92.5	96.1	70.6	26.2	84.3	78.1	872
Образование													
Основно или помалку	95.5	88.7	(*)	(53.0)	90.9	81.4	91.6	95.2	(51.9)	91.5	85.4	83.9	220
Средно	95.8	91.5	92.3	82.2	97.1	89.7	91.7	95.9	77.6	31.3	83.0	79.3	553
Високо	97.8	92.5	85.8	71.7	95.8	89.7	95.8	95.6	70.3	12.4	78.5	66.6	299
Индекс на квинтили на богатство													
Најсиромашен	93.4	88.6	87.5	(63.7)	91.3	77.3	87.9	94.9	(46.6)	61.6	86.7	84.6	250
Втор	96.0	93.0	91.2	(90.3)	96.7	88.7	92.2	98.2	(79.9)	51.8	81.1	78.8	210
Среден	96.7	89.1	95.3	(66.9)	96.3	91.5	93.0	95.8	67.3	35.2	80.7	77.0	220
Четврт	98.1	90.6	86.3	(70.8)	97.9	90.4	95.1	92.4	65.6	21.3	81.9	69.6	214
Најбогат	98.1	96.0	88.5	(75.8)	96.0	95.0	97.4	97.4	92.4	14.4	79.5	71.3	177
Етничко потекло на главата на домаќинството													
Македонско	96.9	91.7	89.6	73.0	96.2	89.8	93.5	95.8	76.4	27.2	80.2	71.3	574
Албанско	96.2	91.3	91.3	74.6	95.2	84.7	92.3	95.2	60.9	51.4	83.1	81.7	411
Друго	92.6	87.0	(83.4)	(*)	92.1	92.0	90.6	96.6	(*)	50.7	91.6	89.3	87
Вкупно	**96.3**	**91.2**	**89.7**	**73.7**	**95.5**	**88.0**	**92.8**	**95.6**	**71.0**	**38.4**	**82.2**	**76.7**	**1071**

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Во Табелата SW.2 прикажан е процентот на жени на возраст од 15-24 години во однос на нивното задоволство од животот. „Задоволството од животот" се дефинира како задоволство на поединци кои се многу или до одреден степен задоволни од семејниот живот, пријателствата, училиштето, моменталната работа, здравјето, каде живеат, како со нив постапуваат другите и како изгледаат. 69 проценти од жените на возраст од 15-24 години се задоволни од животот. 76 проценти од жените кои живеат во најбогатите домаќинства се задоволни со животот наспроти само 52 проценти во најсиромашните домаќинства. Процентот на жени кои се задоволни од животот е нешто повисок во урбаните области (72 проценти) отколку во руралните области (65 проценти).

Просечниот резултат за задоволството од животот претставува аритметичка средина од одговорите на прашањата кои се вклучени во пресметувањето на задоволството од животот. Пониските резултати укажуваат на повисок степен на задоволство од животот.

Според Табелата SW.2, 91 проценти од жените на возраст од 15-24 години се многу или до одреден степен среќни, со одредени разлики во однос на квинтилите на богатство. При споредба на жените на возраст од 15-19 години со жените на возраст од 20-24 години, процентот на жени кои се многу или до одреден степен среќни се малку различни, односно 93 и 89 проценти соодветно. Разликите може исто така да се забележат по региони, каде најнизок процент на задоволство од животот е идентификуван кај жените од источниот регион.

49 проценти од жените на возраст од 15-24 години се многу или до одреден степен задоволни од својот приход.

Табела SW.2: Задоволство од животот и среќа

Процент на жени на возраст од 15-24 години кои се многу или до одреден степен задоволни од нивниот семеен живот, пријателства, училиште, моментална работа, здравје, средина во која живеат, како постапуваат другите со нив, и како изгледаат, просечен резултат за задоволство од животот, процент на жени кои се задоволни од животот и кои се многу или до одреден степен задоволни со нивниот приход, и процент на жени на возраст од 15-24 години кои се многу или до одреден степен среќни, Македонија, 2011

	Процент на жени задоволни од животот[1]	Просечен резултат на задоволство од животот	Недостасува/ не може да се пресмета	Жени со задоволство од животот кои многу или до одреден степен се задоволни со нивниот приход	Нема приход/ не може да се пресмета	Процент на жени кои се многу или до одреден степен среќни [2]	Број на жени на возраст од 15-24 години
Возраст							
15-19	73.4	1.4	.0	58.8	89.2	93.2	530
20-24	63.7	1.5	.4	46.4	64.8	89.2	541
Регион	56.2	1.7	.0	(*)	82.9	79.9	58
Вардарски	52.5	1.6	.0	(*)	83.2	91.1	61
Источен	61.5	1.5	.0	(41.5)	66.4	88.9	99
Југозападен	66.4	1.5	.0	(*)	74.6	85.6	88
Југоисточен	72.5	1.4	.0	(*)	83.9	93.3	144
Пелагониски	71.6	1.4	.0	(49.9)	86.3	93.7	199
Полошки	78.3	1.4	.0	(*)	84.2	94.8	108
Североисточен	69.6	1.4	.6	49.3	66.9	91.8	316
Скопски							
Област	72.5	1.4	.4	53.7	74.5	92.0	514
Урбана	64.9	1.5	.0	44.4	79.1	90.4	557
Рурална							
Брачна состојба	64.1	1.5	.0	53.4	70.5	88.6	199
Мажена/во заедница	69.6	1.4	.2	48.0	78.4	91.8	872
Никогаш мажена/во заедница							
Образование	61.8	1.5	.0	(30.7)	83.9	88.7	220
Основно или помалку	71.2	1.4	.0	56.0	79.3	91.5	553
Средно	68.5	1.4	.7	48.2	67.2	92.5	299
Високо							
Индекс на квинтили на богатство	54.7	1.5	.0	(26.2)	84.6	88.6	250
Најсиромашен	73.0	1.4	.0	(62.0)	78.8	93.0	210
Втор	68.3	1.4	.0	42.1	77.0	89.1	220
Среден	74.4	1.4	.9	50.0	70.5	90.6	214
Четврт	76.2	1.3	.0	62.1	71.3	96.0	177
Најбогат							
Етничко потекло на главата на домаќинството	68.3	1.5	.0	53.6	71.3	91.7	574
Македонско	70.1	1.4	.5	40.6	82.1	91.3	411
Албанско	62.9	1.5	.0	(*)	89.3	87.0	87
Друго	**68.5**	**1.4**	**.2**	**49.3**	**76.9**	**91.2**	**1071**

[1] MICS индикатор SW.1

[2] MICS индикатор SW.2

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Во Табелата SW.3 прикажана е перцепцијата на жените за подобар живот. 55 проценти од жените на возраст од 15-24 години сметаат дека нивниот живот се подобрил во текот на последната година и очекуваат дека нивниот живот ќе се подобри по една година. Разликите во перцепцијата за подобар живот може да се забележат според квинтилите на богатство: 48 проценти од младите жени кои живеат во домаќинства од најсиромашниот квинтил на богатство сметаат дека нивниот живот се подобрил во текот на последната година и очекуваат дека ќе се подобри по една година, додека пак соодветниот процент на млади жени кои живеат во домаќинствата од најбогатиот квинтил на богатство изнесува 66 проценти. Перцепцијата за подобар живот е поголема кај младите жени и оние кои имаат повисоко образование..

Табела SW.3: Перцепција за подобар живот

Процент на жени на возраст од 15-24 години кои сметаат дека нивниот живот се подобрил во текот на последната година и оние кои очекуваат дека нивниот живот ќе се подобри по една година, Македонија, 2011

	Процент на жени кои сметаат дека нивниот живот			Број на жени на возраст од 15-24 години
	Се подобрил во текот на последната година	Ќе се подобри по една година	Двете[1]	
Возраст				
15-19	63.2	84.2	58.9	530
20-24	54.0	82.8	50.5	541
Регион				
Вардарски	37.8	85.2	34.2	58
Источен	21.9	76.5	17.6	61
Југозападен	47.4	73.2	46.9	99
Југоисточен	71.0	83.9	67.0	88
Пелагониски	60.4	83.4	54.5	144
Полошки	65.0	87.3	61.9	199
Североисточен	68.3	90.4	65.9	108
Скопски	61.3	82.9	56.1	316
Област				
Урбана	59.9	81.6	54.3	514
Рурална	57.3	85.1	54.9	557
Брачна состојба				
Моментално мажена/во заедница	59.0	83.1	55.3	196
Никогаш мажена/во заедница	58.5	83.5	54.5	872
Образование				
Основно или помалку	53.2	80.5	50.4	220
Средно	59.3	84.5	55.3	553
Високо	61.2	83.8	56.4	299
Индекс на квинтили на богатство				
Најсиромашен	49.7	82.9	47.8	250
Втор	60.3	82.2	55.7	210
Среден	52.3	78.5	46.7	220
Четврт	64.8	83.4	60.5	214
Најбогат	69.4	92.0	65.6	177
Етничко потекло на главата на домаќинството				
Македонско	60.4	82.0	55.4	574
Албанско	58.2	86.9	55.5	411
Друго	48.2	76.9	45.2	87
Вкупно	**58.6**	**83.5**	**54.6**	**1071**

[1] MICS индикатор SW.3

Субјективна благосостојба – Ромски населби

Табелата SW.1R го покажува процентот на млади жени на возраст од 15-24 години од ромските населби, кои се многу или до одреден степен задоволни во одредени области. Од тие различни области,тие се најзадоволни со начинот на кој изгледаат (91 проценти), нивниот семеен живот (89 проценти), нивното здравје (88 проценти), како постапуваат другите со нив (86 проценти), средината во која живеат (85 проценти). Кај останатите области, младите жени се најмалку задоволни со нивниот моментален приход (73 проценти) и нивната моментална работа (76 проценти). Истовремено, 82 проценти од младите жени на возраст од 15-24 години воопшто немаат никаков приход.

Табела SW.1R: Задоволство од животот по области

Процент на жени на возраст од 15-24 години кои се многу или до одреден степен задоволни во одредени области, Ромски населби, 2011

	Процент на жени на возраст од 15-24 години кои се многу или до одреден степен задоволни во одредени области:									Процент на жени на возраст од 15-24 години кои:			Број на жени на возраст од 15-24 години
	Семеен живот	Пријателства	Училиште	Моментална работа	Здравје	Животна средина	Како постапуваат другите со неа	Како изгледа	Моментален приход	Моментално не посетуваат училиште	Нема работа	Нема никаков приход	
Возраст													
15-19	89.6	81.9	82.2	(*)	91.4	88.2	87.6	93.5	(*)	57.7	93.1	90.3	173
20-24	87.8	80.9	(*)	69.8	84.3	82.3	84.5	87.7	67.0	91.5	84.7	74.6	190
Брачна состојба													
Било кога мажена/во заедница	88.2	79.8	(*)	(*)	85.0	82.2	84.3	87.9	71.4	98.1	88.6	79.5	191
Никогаш мажена/во заедница	89.1	83.1	82.7	(*)	90.6	88.3	87.7	93.3	74.6	50.2	88.9	85.0	172
Образование													
Нема	82.0	70.9	(*)	(*)	84.2	72.2	77.9	82.6	(*)	96.5	95.2	92.8	39
Основно	89.0	80.6	(*)	78.1	85.9	87.3	84.9	91.0	74.1	93.3	88.0	80.1	215
Средно +	90.2	86.7	81.1	(*)	92.4	85.5	90.9	92.3	(*)	32.4	87.7	82.2	109
Индекс на квинтили на богатство													
Најсиромашен	77.5	70.2	(*)	(*)	91.7	77.7	78.2	90.7	(*)	86.7	97.8	91.6	68
Втор	88.3	75.5	(*)	(*)	75.2	77.6	87.1	86.9	(*)	90.1	88.8	86.3	63
Среден	89.0	84.9	(*)	(*)	90.2	87.8	89.2	92.6	(*)	76.7	93.7	85.0	83
Четврт	93.3	90.4	(*)	(*)	95.3	87.7	86.1	93.2	(*)	75.6	86.6	77.9	72
Најбогат	93.9	83.6	90.0	(*)	84.5	92.5	88.2	88.3	(*)	51.9	77.3	71.2	77
Вкупно	**88.6**	**81.4**	**82.8**	**75.8**	**87.7**	**85.1**	**85.9**	**90.5**	**72.7**	**32.4**	**87.7**	**82.2**	**363**

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Во Табелата SW.2R прикажан е процентот на ромски жени на возраст од 15-24 години кои се „задоволни со животот“. „Задоволството од животот” се дефинира како задоволство на поединци кои се многу или до одреден степен задоволни од семејниот живот, пријателствата, училиштето, моменталната работа, здравјето, каде живеат, како со нив постапуваат другите и како изгледаат. 60 проценти од ромските жени на возраст од 15-24 години се задоволни од животот. 61 процент од жените кои живеат во најбогатите домаќинства се задоволни од животот наспроти 48 проценти од жените кои живеат во најсиромашните домаќинства.

Просечниот резултат за задоволството од животот претставува аритметичка средина од одговорите на прашањата кои се вклучени во пресметувањето на задоволството од животот. Пониските резултати укажуваат на повисок степен на задоволство од животот.

Според Табелата SW.2R, 81 процент од жените на возраст од 15-25 години од ромските населби се многу или до одреден степен среќни. Истовремено, 45 проценти од нив се многу или до одреден степен задоволни од сопствените приходи.

Табела SW.2R: Задоволство од животот и среќа

Процент на жени на возраст од 15-24 години кои се многу или до одреден степен задоволни од нивниот семеен живот, пријателства, училиште, моментална работа, здравје, средината во која живеат, како постапуваат другите со нив, и како изгледаат, просечен резултат за задоволство од животот, процент на жени кои се задоволни од животот и кои се многу или до одреден степен задоволни со нивниот приход, и процент на жени на возраст од 15-24 години кои се многу или до одреден степен среќни, Ромски населби, 2011

	Процент на жени задоволни од животот[1]	Просечен резултат на задоволство од животот	Недостасува/ не може да се пресмета	Жени со задоволство од животот кои многу или до одреден степен се задоволни со нивниот приход	Нема приход/ не може да се пресмета	Процент на жени кои се многу или до одреден степен среќни [2]	Број на жени на возраст од 15-24 години
Возраст							
15-19	62.8	1.5	.0	(*)	90.3	81.9	173
20-24	57.8	1.6	1.6	(39.6)	76.2	80.9	190
Брачна состојба							
Некогаш мажена/во заедница	58.5	1.6	1.6	(45.6)	81.1	79.8	191
Никогаш мажена/во заедница	62.1	1.6	.0	(44.7)	85.0	83.1	172
Образование							
Нема	(58.9)	(1.7)	(3.5)	(*)	(96.3)	(70.9)	39
Основно	60.9	1.6	.8	(46.4)	80.9	80.6	215
Средно +	59.4	1.5	.0	(*)	82.2	86.7	109
Индекс на квинтили на богатство							
Најсиромашен	48.2	1.8	.0	(*)	91.6	70.2	68
Втор	57.1	1.7	2.2	(*)	88.5	75.5	63
Среден	62.6	1.5	1.0	(*)	86.1	84.9	83
Четврт	70.2	1.5	.0	(*)	77.9	90.4	72
Најбогат	61.4	1.5	1.0	(*)	72.3	83.6	77
Вкупно	**60.2**	**1.6**	**.8**	**45.3**	**82.9**	**81.4**	**363**

[1] MICS индикатор SW.1

[2] MICS индикатор SW.2

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Во Табелата SW.3R прикажана е перцепцијата на ромските жени за подобар живот. 39 проценти од жените на возраст од 15-24 години од ромските населби сметаат дека нивниот живот се подобрил во последната година и очекуваат дека нивниот живот ќе се подобрат по една година. Разлики во перцепцијата за подобар живот може да се забележат кај квинтилите на богатство: 28 проценти од младите ромски жени кои живеат во домаќинства од најсиромашниот квинтил на богатство сметаат дека нивниот живот се подобрил во текот на последната година и очекуваат дека ќе се подобри по една година, додека пак процентот на млади ромски жени кои живеат во домаќинства од најбогатиот квинтил изнесува 43.

Табела SW.3R: Перцепција за подобар живот

Процент на жени на возраст од 15-24 години кои сметаат дека нивниот живот се подобрил во текот на последната година и оние кои очекуваат дека нивниот живот ќе се подобрат по една година, Ромски населби, 2011

	Процент на жени кои сметаат дека нивниот живот			
	Се подобрил во последната година	Ќе се подобри по една година	Двете[1]	Број на жени на возраст од 15-24 години
Возраст				
15-19	43.8	77.8	40.3	173
20-24	42.9	70.2	37.8	190
Брачна состојба				
Моментално мажена/во заедница	47.3	71.5	40.3	176
Никогаш мажена/во заедница	42.4	77.9	40.4	172
Образование				
Нема	(42.5)	(55.1)	(40.0)	39
Основно	41.3	69.1	34.7	215
Средно +	47.6	90.0	46.9	109
Индекс на квинтили на богатство				
Најсиромашен	32.1	59.2	27.7	68
Втор	43.2	74.0	34.5	63
Среден	41.6	76.6	40.4	83
Четврт	50.6	79.5	47.1	72
Најбогат	48.3	78.2	43.3	77
Вкупно	**43.3**	**73.8**	**39.0**	**363**

[1] MICS индикатор SW.3

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

ПРИЛОЗИ

Прилог А1. Дизајн на примерокот – Македонија

Овој прилог содржи опис на главните карактеристики на дизајнот на примерокот. Карактеристиките на дизајнот на примерокот вклучуваат големина на целниот примерок, распределба на примерокот, рамка на примерокот и список,избор на области, фази за определување на примерок, стратификација и пресметка на пондерите за примерокот.

Примарната цел на дизајнот на примерокот за Мултииндикаторското кластерско истражување за Македонија беше да се изготват статистички веродостојни проценки за повеќето индикатори, на национално ниво, за урбаните и руралните области, и за осумте региони (вардарски, источен, југозападен, југоисточен, пелагониски, полошки, североисточен, скопски) во земјата. Урбаните и руралните области во секој од осумте региони беа дефинирани како домени за земање примероци.

За избор на примерокот за истражувањето се користеше приод составен од повеќе фази со земање примероци од раслоен кластер.

Големина и алокација на примерокот

Целната големина на националниот примерок за MICS во Македонија беше пресметана на 4703 домаќинства. За пресметување на големината на примерокот, клучен индикатор беше појавата на забавен раст кај децата на возраст од 0-4 години. За да се процени потребната големина за примерокот за овој индикатор, се користеше следната формула:

$$n = \frac{[4(r)(1 \quad r)(f)(1.5)]}{[(0.12r)^2(p)(\bar{n})]}$$

каде

n е потребната големина на примерокот, изразена како број на домаќинства

4 е факторот за да се постигне ниво на доверливост од 95 проценти

r е предвидената вредност на индикаторот, изразена во форма на пропорција

1.1 е факторот кој е потребен за да се подигне големината на примерокот за 10 проценти за очекуван неодзив [актуелниот фактор ќе се базира на искуството од степенот на неодзив кај испитаниците во претходните истражувања во земјата]

f е скратеница за симболот за *deff* (дизајн ефект)

$0.12r$ е маргината на грешка која треба да се толерира на 95 процентно ниво на доверливост, дефинирана како 12 проценти од r (релативна маргина на грешка од r)

p е процентот од вкупната популација на која се базира индикаторот r

$\bar{n}$ е просечната големина на домаќинство (број на лица во едно домаќинство).

За пресметката, r (преваленца на забавен раст) се претпоставува дека е 8 проценти. Вредноста на *deff* (ефект на дизајнот) е земена да биде 1.5 врз основа на проценките од претходни истражувања, p (процент на деца на возраст од 0-4 години во вкупната популација) е земен како 11 проценти,

$\bar{n}$ (просечна големина на домаќинство) е земена да биде 3.4 членови, и стапката на одзив се претпоставува дека е 90 проценти.

Крајниот број на домаќинства во ова истражување беше 14520 домаќинства, а тоа е потребната големина на примерокот за да се обезбеди доволен број на деца на возраст под 5 години за да се дојде до веродостојни заклучоци. За да се намали големината на примерокот и притоа да се задржи веродостојноста на проценките за повеќето индикатори, примерокот беше поделен на групи на домаќинства со деца под 5 годишна возраст и домаќинства без деца под 5 годишна возраст. Просечниот број на домаќинства кои се избрани по кластер за MICS Македонија беше утврден на 15 домаќинства, врз основа на одреден број на разгледувања, вклучително и ефектот на дизајнот, расположливиот буџет, и времето потребно на секој од тимовите да комплетира еден кластер.

Севкупно, 300 кластери беа распределени на регионите, а бројот на кластери беше пропорционален на популацијата во поединечни региони.

Табела SD.1: Алокација на кластерите за примерокот (примарни единици за земање примероци) во домени за земање примерок

Регион	Популација (проценки од 2002)			Број на кластери		
	Урбана	Рурална	Вкупно	Урбана	Рурална	Вкупно
Вардарски	105846	48326	154172	16	7	23
Источен	118443	63411	181854	18	9	27
Југозападен	104956	116539	221495	16	17	33
Југоисточен	77623	93570	171193	12	14	26
Пелагониски	162488	74982	237470	24	11	35
Полошки	88755	215355	304110	13	32	45
Североисточен	97624	75030	172654	15	11	26
Скопски	412657	164760	577417	61	24	85
Вкупно	1168392	851973	2020365	175	125	300

Рамка на примерокот и избор на кластери

За изборот на кластерите се користеше Пописот од 2002. Пописните единици од пописот беа дефинирани како примарни единици за земање примерок (PSUs), и тие беа избрани од секој од слоевите на примерокот преку примена на систематски pps (веројатност која е пропорционална на големината) процедури за земање примероци, кои се засновани на проценетата големина на областите на набројување од Пописот на населението од 2002. Првата фаза од земањето примероци беше комплетирана со изборот на потребниот број на области за набројување за секој од осумте региони, посебно за урбаниот и руралниот слој.

Активности за изработка на списоци

Бидејќи рамката за примерокот не беше ажурирана (Попис на населението од 2002), нов список на домаќинства беше изработен во сите пописни единици во примерокот предда се направи изборот на домаќинствата. За таа цел беа подготвени тимови за изработка на списоци, кои ги посетија сите пописни единици и направија списоци од населените домаќинства. Овие активности беа спроведени од страна на истата компанија која беше одговорна за прибирањето на податоците. Истите тимови кои работеа на прибирањето на податоците, исто така работеа и на изработката на списоците. Изработката на списоците беше направена во февруари 2012. На сите тимови им беше даден опис и мапа на избраните кластери. Тимовите ги посетија сите домаќинства во кластерите, и прашуваа за бројот на членови, бројот на жени на возраст од 15-49 години и бројот на деца под 5 годишна возраст.

Избор на домаќинства

Списоците за домаќинствата со членовите на домаќинствата беа подготвени од страна на тимовите во текот на теренската работа за секоја од пописните единици. Бројот на избрани домаќинства според пописна единица беше различен, зависно од вкупниот број на жители во пописната единица и бројот на домаќинства со деца под 5-годишна возраст кои беа најдени во пописната единица.

Во пописните единици со помалку од 450 жители, беа избрани 5 домаќинства со деца под 5-годишна возраст и 10 домаќинства без деца под 5-годишна возраст; во пописните единици со повеќе од 450 и помалку од 600 жители, беа избрани 6 домаќинства со деца под 5-годишна возраст и 11 домаќинства без деца под 5-годишна возраст; во пописните единици со повеќе од 600 жители, беа избрани 7 домаќинства со деца под 5-годишна возраст и 12 домаќинства без деца под 5-годишна возраст.

Во пописните единици каде беа најдени 5 или помалку домаќинства со деца под 5-годишна возраст, независно од бројот на жители во пописната единица, сите домаќинства со деца под 5-годишна возраст и 8 оддомаќинствата со деца под 5-годишна возраст беа вклучени во примерокот.

Домаќинствата во рамките на секое раслојување од втората фаза (домаќинства со и без деца под 5-годишна возраст) беа последователно нумерирани од 1 до n (вкупен број на домаќинства во секоја пописна единица) од страна на одговорната компанија. Изборот на домаќинства во рамки на секое раслојување од втората фаза беше направен со примена на процедура за систематски случаен избор. Вкупниот број на домаќинства кои беа избрани за истражувањето изнесуваше 4397; од кои 748 беа домаќинства со деца под 5-годишна возраст.

Пресметка на пондерите за примерокот

Примерокот за Мултииндикаторското кластерско истражување за Македонија не е само-пондериран. Во основа, преку распределба на еднаков број на домаќинства за секој од регионите беа користени различни формули за примероците, бидејќи регионите се разликуваат во однос на големината. Од таа причина, пондерите за примерокот беа пресметани и тие беа користени во последователната анализа на податоците од истражувањето.

Главната компонента на пондерот е реципрочна на формулата за примерокот која се применува во изборот на бројот на домаќинства во примерокот во тој одреден слој на примерок (h) и примарната единица за земање на примерокот - PSU (i):

$$W_{hi} = \frac{1}{f_{hi}}$$

Терминот f_{hi}, формула за примерокот за *i*-та PSU во слојот, е производ од веројатноста за селекција во секоја фаза во секој слој од примерокот:

$$f_{hi} = p_{1hi} \times p_{2hi}$$

Каде p_{shi} е веројатноста за избор на единицата примерок во фазата *s* за *i*-та PSU во *h*-ти слојот на примерокот.

Бидејќи проценетиот број на домаќинства во секоја од пописните единици (PSU) во рамката на примерокот кој се користеше за изборот од првата фаза и ажурираниот број на домаќинства во пописната единица од списокот се разликуваат, беа пресметани поединечни делови од примерокот за домаќинствата за секоја пописна единица (кластер) од примерокот. Деловите од примерокот за домаќинствата во секоја пописна единица (кластер) ја вклучуваа веројатноста од првата фаза за избор од пописната единица во тој одреден слој на примерок и веројатноста од втората фаза за избор на домаќинство во пописната единица (кластер) од примерокот.

Втората компонента во пресметувањето на пондерите за примероците во предвид ги зема нивоата на неодзив за интервјуата за домаќинства и за поединци. Прилагодувањето за неодзив за домаќинство е еднакво на обратната вредност на:

RR_h = Број на интервјуирани домаќинства во слојот h/ Број на населени домаќинства кои се на списокот на тој слој h

По завршувањето на теренската работа, стапките на одзив беа пресметани за секој слој од примероците. Тие беа искористени за да се прилагодат пондерите за примероците кои се пресметани за секој кластер. Стапките на одзив за Мултииндикаторското кластерско истражување во Македонија се прикажани во Табела HH.1 од овој извештај.

Исто така, прилагодувањето за неодзив на индивидуално ниво (жени и деца под 5-годишна возраст) за секој слој е еднакво на спротивната вредност на:

RR_h = Пополнето прашалници за жени (или деца под 5 годишна возраст) во слојот h / Подобни жени (или деца под 5-годишна возраст) во слој h

Факторите за прилагодување за неодзив на прашалниците за жени и деца под 5-годишна возраст се применуваат на прилагодените пондери за домаќинства. Бројот на подобни жени и деца под 5-годишна возраст се добиени од списокот на членови на домаќинство во прашалникот за домаќинство, и тоа за домаќинства каде интервјуата се завршени.

Пондерите за домаќинства беа пресметани со помножување на горните фактори за земање примерок во сите фази оддомаќинствата за секоја пописна единица. Потоа пондерите беа стандардизирани (или нормализирани),а една од целите е да се направи пондерираниот збир од интервјуирани единици од примерокот да биде еднаков на вкупната големина на примерокот на национално ниво. Нормализацијата беше постигната преку делење на целосниот пондер на примерокот (прилагоден за неодзив) со просекот од тие пондери низ сите домаќинства на национално ниво. Тоа се врши преку помножување на пондерите од примерокот со константен фактор кој е еднаков на непондерираниот број на домаќинства на национално ниво, поделено со пондерираниот вкупен број на домаќинства (со примена на пондерите за целиот примерок прилагодени за неодзив на испитаниците). Слична процедура за стандардизација се следеше за да се добијат стандардизирани пондери за прашалниците за жени и деца под 5-годишна возраст. Прилагодените (нормализирани) пондери варираа помеѓу 0.25 и 4.23 во 300 области на набројување (кластери) во примерокот.

Пондерите од примерокот се приложени во сите групи на податоци, а анализите беа извршени со пондерирање на секое домаќинство, жена или дете под 5-годишна возраст со овие пондери на примерокот.

Во текот на прибирањето податоци, кај одреден број на кластери, анкетарите не беа во можност да го спроведат истражувањето кај некои оддомаќинствата од примерокот бидејќи членовите на тоа домаќинство живееле надвор од земјата поголем дел од годината. Кај 17 кластери каде беа идентификувани повеќе од 20% празни домаќинства, беше одлучено тие домаќинства да се заменат со примерок по случаен избор оддомаќинствата кои беа избрани за истиот сегмент и слојот од втората фаза (со и без деца). Вкупно 101 домаќинство беа заменети во три региони: југозападен, полошки и североисточен регион.

Предложената процедура за замена на примерокот влијаеше на компонентата на пондерите од втората фаза. Компонентата на пондерите од првата фаза (пресметана како спротивно од веројатноста за избор на примарната единица примерок) остана иста. Врз основа на дизајнот на примерокот, посебен пондер беше пресметан за слојот на домаќинства со и без деца во рамките на секој сегмент од примерокот.

Бидејќи избраните домаќинства кои не беа опфатени со секој слој од овие сегменти на примерокот беа заменети, компонентата на пондерите од втората фаза постоеше можност да се поедностави за домаќинствата со деца, како што е прикажано подолу:

$$W_{2hi\,(wc)} = \frac{M`_{hi\,(wc)}}{m`_{hi\,(wc)}},$$

where:

$W_{2hi(wc)}$ = компонента на пондерот од втората фаза за домаќинствата со деца од примерокот во сегментот i, слојот h од примерокот

$M'_{hi(wc)}$ = број на опфатени домаќинства со деца наведени во сегментот i, слојот h од примерокот, откако ќе се одземат сите домаќинства кои се идентификувани дека живеат надвор од Македонија поголем дел од годината

$m'_{hi(wc)}$ = број на домаќинства со деца од примерокот кои имаат пополнето прашалници во сегментот i, слојот h од примерокот, вклучително и заменети домаќинства

Потребно е да се истакне дека оваа прилагодена компонента на пондерот од втората фаза автоматски го прилагодува пондерот за било кои неспроведени интервјуа или за било кои заменети домаќинства со деца во рамки на сегментот на примерокот. Оттаму, не е потребно да се врши посебно прилагодување на пондерите за неспроведени интервјуа во домаќинствата.

Компонентата на пондерот од втората фаза за домаќинства без деца во рамки на сегментот на примерокот беше пресметана на сличен начин, како што е прикажано подолу:

$$W_{2hi\,(woc)} = \frac{M`_{hi\,(woc)}}{m`_{hi\,(woc)}},$$

каде:

$W_{2hi(woc)}$ = компонента на пондерот за втората фаза за домаќинства од примерокот без деца во сегментот i, слојот h од примерокот

$M'_{hi(woc)}$ = број на опфатени домаќинства без деца наведени во сегментот i, слојот h од примерокот, откако ќе се одземат домаќинствата кои се идентификувани дека живеат надвор од Македонија поголем дел од годината

$m'_{hi(woc)}$ = број на домаќинства без деца од примерокот кои ги имаат пополнето прашалниците во сегментот i, слојот h од примерокот, вклучително и заменетите домаќинства

Прилог А2. Дизајн на примерокот – Ромски населби

Овој прилог содржи опис на главните карактеристики на дизајнот на примерокот. Карактеристиките на дизајнот на примерокот вклучуваат големина на целниот примерок, распределба на примерокот, рамка на примерокот и список,избор на области, фази за определување на примерок, стратификација и пресметка на пондерите за примерокот.

Примарната цел на дизајнот на примерокот за ромските населби во рамки на Мултииндикаторското кластерско истражување за Македонија беше да се изготват статистички веродостојни пресметки за повеќето индикатори, за ромската популација која живее во ромските населби на национално ниво.

За избор на примерокот за истражувањето се користеше приод составен од повеќе фази со земање примероци од раслоен кластер.

Големина и алокација на примерокот

Целната големина на примерок за ромските населби во рамки на MICS во Македонија беше пресметан на 1079 домаќинства.
За пресметување на големината на примерокот, клучен индикатор беше појавата на забавен раст кај децата на возраст од 0-4 години. За да се процени потребната големина за примерокот за овој индикатор, се користеше следната формула:

$$n \quad \frac{[4(r)(1 \quad r)(f)(1.5)]}{[(0.12r)^2(p)(\bar{n})]}$$

каде

- n е потребната големина на примерокот, изразена како број на домаќинства
- 4 е факторот за да се стигне до 95 проценти ниво на доверливост
- r е предвидената вредност на индикаторот, изразена во форма на процент или сооднос
- 1.1 е факторот кој е потребен за да се подигне големината на примерокот за 10 проценти за очекуван неодзив [актуелниот фактор ќе се базира на искуството од степенот на неодзив кај испитаниците во претходните истражувања во земјата]
- f е скратеница за симболот за *deff* (ефект на дизајнот)
- $0.12r$ е маргината на грешка која треба да се толерира на 95 процентно ниво на доверливост, дефинирана како 12 проценти од r (релативна маргина на грешка од r)
- p е процентот од вкупната популација на која се базира индикаторот r
- $\bar{n}$ е просечната големина на домаќинство (број на лица во едно домаќинство).

За пресметката, r (преваленца на забавен раст) се претпоставува дека е 16 проценти. Вредноста на *deff* (ефект на дизајнот) е земена да биде 1.5 врз основа на проценките од претходни истражувања, p (процент на деца на возраст од 0-4 години во вкупната популација) е земен како 11 проценти, $\bar{n}$ (просечна големина на домаќинство) е земена да биде 4.4 членови, и стапката на одзив се претпоставува дека е 90 проценти.

Крајниот број на домаќинства во ова истражување беше 4972 домаќинства, а тоа е потребната големина на примерокот за да се обезбеди доволен број на деца на возраст под 5 години за да се дојде до веродостојни заклучоци. Големината на овој примерок беше намалена на 1079 домаќинства врз основа на оригиналниот план за раслојување на списоците во ромскиот примерок PSU на домаќинства со и без деца под 5-годишна возраст за втората фаза од изборот. Во оваа фаза, повисока стапка на земање примерок ќе се користеше за домаќинствата со деца, слично на стратегијата за земање примерок во националниот MICS. Меѓутоа, подоцна беше одлучено дека имајќи го предвид големиот просечен број на деца под 5-годишна возраст во ромските домаќинства, процедурата за земање примерок беше поедноставена за да се изберат сите домаќинства со еднаква веројатност во секоја PSU од ромскиот примерок во втората фаза. Просечниот број на домаќинства кои се избрани по кластер за ромскиот примерок за MICS Македонија беше утврден на 15 домаќинства, врз основа на одреден број на разгледувања, вклучително и ефектот на дизајнот, расположливиот буџет, и времето потребно на секој од тимовите да комплетира еден кластер.

Севкупно, 70 кластери беа распределени на регионите, а бројот на кластери беше пропорционален на популацијата во поединечни региони.

Табела SD.1R: Алокација на кластерите за примерокот (примарни единици за земање примероци) во домени за земање примерок

Регион	Ромска популација (проценки од 2002)			Број на кластери		
	Урбана	Рурална	Вкупно	Урбана	Рурална	Вкупно
Вардарски	633	709	1342	3	0	3
Источен	5196	301	5497	10	0	10
Југозападен	1560	262	1822	3	0	3
Југоисточен	69	51	120	0	0	0
Пелагониски	6416	54	6470	11	0	11
Полошки	2366	215	2581	4	0	4
Североисточен	3406	107	3513	6	0	6
Скопски	19048	1207	20255	33	0	33
Вкупно	38694	2906	41600	70	0	70

Рамка на примерокот и избор на кластери

За изборот на кластерите се користеше Пописот од 2002. Подрачјата за набројување од пописот беа дефинирани како примарни единици за земање примерок (PSUs), и тие беа избрани од секој од слоевите на примерокот преку примена на систематски pps (веројатност која е пропорционална на големината) процедури за земање примероци, кои се засновани на проценетата големина на областите на набројување од Пописот на населението од 2002. Првата фаза од земањето примероци беше комплетирана со изборот на потребниот број на области за набројување на регионално ниво.

Активности за изработка на списоци

Бидејќи рамката за примерокот не беше ажурирана (Попис на населението од 2002), беше спроведен нов список на домаќинства во сите области на набројување во примерокот предда се направи изборот на домаќинствата. За таа цел беа подготвени тимови за изработка на списоци, кои ги посетија сите области на набројување, и направија списоци од населените домаќинства. Овие активности беа спроведени од страна на истата компанија која беше одговорна за прибирањето на податоците. Истите тимови кои работеа на прибирањето на податоците, исто така работеа и на изработката на списоците. Изработката на списоците беше направена во февруари 2012. На сите тимови им беше даден опис и мапа на избраните кластери. Тимовите ги посетија сите домаќинства во кластерите, и прашуваа за бројот на членови, бројот на жени на возраст од 15-49 години и бројот на деца под 5 годишна возраст.

Избор на домаќинства

Списоците за домаќинствата беа подготвени од страна на тимовите во текот на теренската работа за секоја од областите на набројување . Потоа домаќинствата беа последователно нумерирани од 1 до n (вкупен број на домаќинства во секоја област на набројување) од страна на одговорната компанија. Изборот на домаќинства беше направен со примена на процедура за систематски случаен избор.

Пресметка на пондерите за примерокот

Примерокот за Мултииндикаторското кластерско истражување за Македонија не е само-пондериран. Во основа, преку распределба на еднаков број на домаќинства за секој од регионите беа користени различни формули за примероците, бидејќи регионите се разликуваат во однос на големината. Од таа причина, пондерите за примерокот беа пресметани и тие беа користени во последователната анализа на податоците од истражувањето.

Главната компонента на пондерот е реципрочна на формулата за примерокот која се применува во изборот на бројот на домаќинства во примерокот во тој одреден слој на примерок (h) и примарната единица за земање на примерокот - PSU (i):

$$W_{hi} = \frac{1}{f_{hi}}$$

Терминот f_{hi}, формула за примерокот за *i-тиот* примерок PSU во *h-тиот* слојот, е производ од веројатноста за селекција во секоја фаза во секој слој од примерокот:

$$f_{hi} = p_{1hi} \times p_{2hi}$$

Каде p_{shi} е веројатноста за избор на единицата примерок во фазата *s* за *i*-та PSU во *h*-ти слојот на примерокот.

Бидејќи проценетиот број на домаќинства во секоја од областите на набројување (PSU) во рамката на примерокот кој се користеше за изборот од првата фаза и ажурираниот број на домаќинства во областа на набројување од списокот се разликуваат, беа пресметани поединечни делови од примерокот за домаќинствата за секоја област (кластер) на набројување од примерокот. Деловите од примерокот за домаќинствата во секоја област на набројување (кластер) ја вклучуваа веројатноста од првата фаза за избор од областа на набројување во тој одреден слој на примерок и веројатноста од втората фаза за избор на домаќинство во областа на набројување (кластер) од примерокот.

Втората компонента во пресметувањето на пондерите за примероците во предвид ги зема нивоата на неодзив за интервјуата за домаќинства и за поединци. Прилагодувањето за неодзив за домаќинство е еднакво на обратната вредност на:

RR_h = Број на интервјуирани домаќинства во слојот h/ Број на населени домаќинства кои се на списокот на тој слој h

По завршувањето на теренската работа, стапките на одзив беа пресметани за секој слој од примероците. Тие беа искористени за да се прилагодат пондерите за примероците кои се пресметани за секој кластер. Стапките на одзив за Мултииндикаторското кластерско истражување во Македонија се прикажани во Табела HH.1 од овој извештај.

Исто така, прилагодувањето за неодзив на индивидуално ниво (жени и деца под 5-годишна возраст) за секој слој е еднакво на спротивната вредност на:

RR_h = Пополнето прашалници за жени (или деца под 5 годишна возраст) во слојот h / Подобни жени (или деца под 5-годишна возраст) во слој h

Факторите за прилагодување за неодзив на прашалниците за жени и деца под 5-годишна возраст се применуваат на прилагодените пондери за домаќинства. Бројот на подобни жени и деца под 5-годишна возраст се добиени од списокот на членови на домаќинство во прашалникот за домаќинство, и тоа за домаќинства каде интервјуата се завршени.

Дизајнот на пондерите за домаќинства беа пресметани со помножување на горните фактори за земање примерок во сите фази оддомаќинствата за секоја област на набројување. Потоа пондерите беа стандардизирани (или нормализирани),а една од целите беше да се направи пондерираниот збир од интервјуирани единици од примерокот да биде еднаков на вкупната големина на примерокот на национално ниво. Нормализацијата беше постигната преку делење на целосниот пондер на примерокот (прилагоден за неодзив) со просекот од тие пондери низ сите домаќинства на национално ниво. Тоа се направи преку помножување на пондерите од примерокот со константен фактор кој е еднаков на непондерираниот број на домаќинства на национално ниво, поделено со пондерираниот вкупен број на домаќинства (со примена на пондерите за целиот примерок прилагодени за неодзив на испитаниците). Слична процедура за стандардизација се следеше за да се добијат стандардизирани пондери за прашалниците за жени и деца под 5-годишна возраст. Прилагодените (нормализирани) пондери варираа помеѓу 0.24 и 4.39 во 70 области на набројување (кластери) во примерокот.

Пондерите од примерокот се приложени во сите групи на податоци, а анализите беа извршени со пондерирање на секое домаќинство, жена или дете под 5-годишна возраст со овие пондери на примерокот.

Прилог Б. Список на лица вклучени во спроведувањето на истражувањето

Управувачки комитет

Институт за јавно здравје – Чаир;
Министерство за образование;
Министерство за труд и социјална политика;
Завод за социјални дејности;
Државен завод за статистика;
UNDP;
UNFPA;
WHO;
UNICEF;
IPSOS Strategic Puls;

Проектен менаџмент

Ѓорѓи Митревски – IPSOS Strategic Puls

Дизајн на прашалникот

Тања Иванова – IPSOS Strategic Puls

Зоран Стојанов – UNICEF

Дизајн на примерокот

Драгиша Бјелоглав – IPSOS Strategic Puls

Тања Стојадиновиќ – IPSOS Strategic Puls

Управување со теренската работа

Јадранка Маркоска – IPSOS Strategic Puls

Теренски координатори

Невена Ташковска – IPSOS Strategic Puls

Валбона Емини – IPSOS Strategic Puls

Обработка на податоци

Ивица Соколовски – IPSOS Strategic Puls

UNICEF

Шелдон Јет – претставник во земјата

Фаорух Фојузат – заменик претставник

Зоран Стојанов – офицер за мониторинг и евалуација

Теренски супервизори

Ајхан Хани Џила
Борка Крстева
Ѓорѓе Спасов
Ирена Топалзолева
Исмет Бислими
Јадранка Данчева
Катерина Цацоровска
Катерина Крстевска
Марина Ампорова
Насер Фетахи

Теренски контролори

Драган Андовски
Драгица Пејоска
Флорина Гаси
Ѓурѓица Јакимовска
Игор Костадиновски
Лаура Жута
Митко Митрев
Наташа Симакоска
Оливер Трпковски
Рефик Таири
Ромео Кирилин
Теута Туше Леси

Мерачи

Билјана Трајкова
Благица Јакимовска
Десира Авдили
Хамија Османи
Јулијана Мацовска
Лидија Стевановска
Љупка Спасова
Марија Чорбевска
Наташа Шупева
Нора Неципи
Валентина Лабовиќ
Виолета Јовановска

Медицински тимови
Податоци за имунизација од здравствените центри

Александра Србиновска
Билјана Трајкова
Билјана Данилова Филиповиќ
Благоја Алексоски
Јованка Струлакова Коровесовска
Натка Каранфилова
Предраг Ѓорѓиевски
Силвана Петкоска
Сузана Субашиќ
Татјана Станимировиќ
Владимир Спасеновски

Надворешни консултанти

Александар Зориќ
Иван Двојаков
Фимка Тозија
Пјер Мартел

Медицински тимови
Проценка на потпреченост во втора фаза

Александра Прошева
Ана Кедева-Петрова
Аница Ангова
Беким Татеси
Бети Михајловиќ Димовска
Билјана Паланова
Борис Милевски
Даниела Димовска
Душанка Малинкова
Елена Бојациевска
Елица Станишевиќ
Елизабета Спасиќ
Елизабета Зисовска
Фадиљ Малиќи
Фетах Елмази
Лидија Ѓуровска
Лидија Марковскаж
Љубица Костова-Христовска
Магда Манојловска
Марија Хубрева
Марија Илиевска
Марија Нанева
Маријана Костуранова
Марионка Владимировска
Марина Гацова
Мери Патче
Наташа Деспотовска
Петре Крстев
Роза Ангелова
Сандре Ѓоршевски
Снежана Станковска - Коцева
Соња Филева
Страхил Газепов
Султана Асани
Сузана Ристовска
Сузана Тасевска
Светлана Дембоска
Татјана Кочанковска
Тирче Тноковски
Трајанка Лалевска
Вера Крстеска
Весна Деловска Стојкова
Виолета Коцева
Зора Димитриеска

Теренски анкетари

Афродита Велиоска
Ајсеѓиље Реџепи
Ајмира Емсиу
Анета Русеска
Анѓелина Ѓуреска
Аница Стојановска
Ардионе Рамадани
Арѓента Салиу
Бејтуљ Ељези
Билјана Ѓоргиевска
Билјана Ивановска
Билјана Каракашова
Биљана Трајковска
Даниела Димитрова
Дрита Хусеини
Елмедина Буџаку
Габриела Камчева
Индијана Еленчевска
Јулија Стојковска
Каролина Арабаџиева
Катица Дојчинова
Кимет Ахмети
Кристина Анакиева
Кристина Стојкова
Крстана Костоска
Лиридона Рамадани
Лизабет Реџепи
Љаура Асани
Љубинка Пеловска
Љумтуриje Дервисоска
Мајлинда Рамадани
Марија Ефтимова
Марија Маринковска
Марија Михајловска
Марија Николова
Марија Веселинова
Мартина Ристовска
Милена Лазовска
Милка Трајанова
Надире Реџепи
Натка Дамјанова
Наиљa Реџеп
Наталија Цветковиќ
Наташа Каневче
Оливера Чавкар
Павлина Асенова
Рабије Реџепи
Самеда Мемед
Сања Сиљановска
Сара Рамадани
Селда Бекири
Силвана Кујумџиева
Симона Радовска
Слаѓана Тошиќ
Славица Божоска
Славица Димоски-Илиевска
Смиља Никова
Софија Котевска
Софија Крчова
Соња Вељановска
Тања Костадиновска
Теута Алији
Теута Асани
Ванеса Илијаз
Весна Атанасијевиќ
Вљора Елмази
Загорка Петрушева
Жаклина Трајковска
Жанета Атанасовска

Оператори за внес на податоци

Атанас Серафимовски
Харкан Мемеди
Љубомир Павловиќ
Маја Стојаноска
Марина Неделковска
Симона Насковска
Сумеа Аџами
Велимир Ѓорѓиевски
Весна Мисачовска
Викторија Маринова

Прилог B. Проценка на грешки во примерокот

Примерокот на испитаници кои се избрани за Мултииндикаторското кластерско истражување во Македонија е само еден од примероците кои можеа да бидат избрани од истата популација, користејќи го истиот дизајн и големина. Секој од овие примероци ќе даде резултати кои се разликуваат во одреден степен од резултатите на актуелно избраниот примерок. Грешките во земањето примероци претставуваат мерка на варијабилност помеѓу проценките од сите можни примероци. Степенот на варијабилност не се знае прецизно, но може статистички да се процени од податоците на истражувањето.

Следните мерки на грешки во примероците се прикажани во овој прилог за секој од избраните индикатори:

- Стандардна грешка (se): Грешките во примероците обично се мерат во однос на стандардните грешки за одредени индикатори (просек, процент, итн). Стандардната грешка е квадратен корен од отстапувањето на проценката. За проценка на стандардните грешки се користи Тејлоровиот метод на линеаризација.
- Коефициент на варијација (se/r) е соодносот меѓу стандардната грешка и вредноста на индикаторот, и тоа е мерка за релативна грешка на примерокот.
- Ефект оддизајнот (deff) е соодносот на актуелната варијација на одреден индикатор, според методот на земање примероци кој се користи во истражувањето, со варијацијата која се пресметува според претпоставката за случаен избор на примероци. Квадратниот корен од ефектот оддизајнот (deft) се користи за да се покаже ефикасноста на дизајнот на примерокот во однос на прецизноста. Вредност на deft од 1.0 укажува дека дизајнот на примерокот е онолку ефикасен како и едноставниот случаен примерок, додека пак вредност на deft над 1.0 укажува на зголемување во стандардната грешка заради употреба на покомплексен дизајн на примерокот.
- Границите на доверба се пресметуваат за да се покаже интервалот во кој точната вредност за популацијата може разумно да се претпостави дека ќе опадне, со специфициран степен на доверба. За било која дадена статистика која е пресметана со истражувањето, вредноста на таа статистика ќе спадне во опсегот на плус или минус два пати од стандардната грешка (r + 2.se or r – 2.se) на статистиката во 95 проценти од сите можни примероци со идентична големина и дизајн.

За пресметување на грешките во примероците за податоците од истражувањето MICS, беше користен модулот за комплексни примероци SPSS Version 18. Резултатите се прикажани во табелата подолу. Покрај мерењата на грешките во примерокот кои се опишани погоре, табелите исто така вклучуваат и пондерирани и непондерирани броења на именителите за секој индикатор.

Грешките во примерокот се пресметуваат за индикаторите од примарен интерес, на национално ниво, за урбани и рурални области, и за регионите. Шест од избраните индикатори се базираат на членовите на домаќинствата, 10 се базираат на жени и 18 се базираат на деца под 5 годишна возраст. Сите индикатори кои се прикажани тука се во форма на соодноси или проценти. Во Табелата SE.1 прикажана е листа на индикатори за кои се пресметани грешките во примероците, вклучително и основната популација (именител) за секој индикатор. Табелите од SE.2 до SE.12 ги покажуваат пресметаните грешки во примероците за избрани домени.

Табела SE.1: Избрани индикатори за пресметка на грешка на примерокот, Македонија, 2011

Листа на избрани индикатори за пресметка на грешките во примероците, и основната популација (именител) за секој индикатор, Македонија, 2011

MICS4 Индикатор		Основна популација
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО		
4.1	Користење на подобрени извори на вода за пиење	Сите членови на домаќинството
4.3	Користење на подобрен санитарен систем	Сите членови на домаќинството
7.5	Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	Деца на средношколска возраст
8.2	Детски труд	Деца на возраст од 5-14 години
9.18	Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	Деца на возраст од 0-17 години
8.5	Насилно дисциплинирање	Деца на возраст од 2-14 години
ЖЕНИ		
5.2	Рана грижа за деца	Жени на возраст од 20-24 години
5.3	Преваленца на контрацепција	Жени на возраст од 15-49 години кои моментално се мажени или во заедница
5.4	Незадоволена потреба за контрацепција	Жени на возраст од 15-49 години кои моментално се мажени или во заедница
5.5a	Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	Жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето
5.5b	Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	Жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето
5.7	Стручно лице присутно на породување	Жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето
5.8	Породувања во здр.установи	Жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето
5.9	Царски рез	Жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето
7.1	Стапка на писменост кај млади жени	Жени на возраст од 15-24 години
8.7	Брак пред 18-годишна возраст	Жени на возраст од 20-49 години
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ		
2.1a	Преваленца на помала тежина	Деца под 5 годишна возраст
2.2a	Преваленца на забавен раст	Деца под 5 годишна возраст
2.3a	Преваленца на исцрпеност	Деца под 5 годишна возраст
2.6	Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	Вкупно број на доенчиња под 6-месечна возраст
2.14	Доење на соодветна возраст	Деца на возраст од 0-23 месеци
-	Примена вакцина за туберкулоза	Деца на возраст од 18-29 месеци
-	Примена вакцина за полио	Деца на возраст од 18-29 месеци
-	Примена вакцина за DPT	Деца на возраст од 18-29 месеци
-	Примена вакцина за морбили	Деца на возраст од 18-29 месеци
-	Примена вакцина за Хепатитис Б	Деца на возраст од 18-29 месеци
-	Примена вакцина за HIB	Деца под 5 годишна возраст
-	Дијареја во претходните 2 седмици	Деца под 5 годишна возраст
-	Болест со кашлање во претходните 2 седмици	Деца под 5 годишна возраст
3.8	Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	Деца под 5 годишна возраст со дијареја во последните 2 седмици
3.10	Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	Деца под 5 годишна возраст со сомнение за пневмонија во последните 2 седмици
6.1	Поддршка за учење	Деца на возраст од 36-59 месеци
6.7	Посетување на образование во рано детство	Деца на возраст од 36-59 месеци
8.1	Запишување во матична книга на родените	Деца под 5 годишна возраст

Табела SE.2: Грешки во примерокот: Вкупен примерок, Македонија, 2011

Стандардни грешки, коефициенти на варијација, ефекти на дизајнот (deff), квадратен корен од ефектите на дизајнот (deft) и интервали на доверба за избрани индикатори, Македонија 2011

	MICS Индикатор	Вредност (r)	Стандардна грешка (se)	Коефициент на варијација (se/r)	Ефект на дизајнот (deff)	Квадратен корен на ефектот од дизајнот (deft)	Пондериран број	Непондериран број	Граници на доверба	
									r - 2se	r + 2se
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	4.1	0.996	0.00209	0.002	3.963	1.991	14764	4018	0.991	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	4.3	0.984	0.00247	0.003	1.504	1.226	13935	3814	0.979	0.989
Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	7.5	0.827	0.01324	0.016	1.148	1.071	868	939	0.800	0.853
Детски труд	8.2	0.166	0.01017	0.061	1.482	1.218	1702	1990	0.146	0.187
Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	9.18	0.019	0.00312	0.167	2.164	1.471	3204	4085	0.013	0.025
Насилно дисциплинирање	8.5	0.693	0.01452	0.021	1.713	1.309	2222	1729	0.664	0.722
ЖЕНИ										
Рана грижа за деца	5.2	0.016	0.00369	0.227	0.471	0.686	541	555	0.009	0.024
Стапка на застапеност на контрацепција	5.3	0.404	0.01350	0.033	2.024	1.423	2537	2675	0.377	0.431
Незадоволена потреба за контрацепција	5.4	0.172	0.00790	0.046	1.172	1.083	2537	2675	0.156	0.188
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	5.5a	0.986	0.00429	0.004	0.649	0.806	362	503	0.977	0.994
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	5.5b	0.939	0.00960	0.010	0.808	0.899	362	503	0.920	0.958
Стручно лице присутно на породување	5.7	0.983	0.00415	0.004	0.512	0.715	362	503	0.975	0.991
Породувања во здр.установи	5.8	0.984	0.00462	0.005	0.694	0.833	362	503	0.975	0.994
Царски рез	5.9	0.249	0.01991	0.080	1.063	1.031	362	503	0.209	0.289
Стапка на писменост кај млади жени	7.1	0.974	0.00534	0.005	1.209	1.100	1071	1084	0.963	0.984
Брак пред 18-годишна возраст	8.7	0.107	0.00751	0.070	1.956	1.398	3301	3302	0.092	0.122
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Преваленца на помала тежина	2.1a	0.013	0.00336	0.263	1.190	1.091	1332	1332	0.006	0.019
Преваленца на забавен раст	2.2a	0.049	0.00727	0.147	1.478	1.216	1318	1317	0.035	0.064
Преваленца на исцрпеност	2.3a	0.018	0.00573	0.314	2.379	1.542	1299	1297	0.007	0.030
Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	2.6	0.230	0.01797	0.078	0.202	0.450	114	112	0.194	0.266
Доење на соодветна возраст	2.14	0.224	0.02207	0.098	1.458	1.208	541	522	0.180	0.268
Примена вакцина за туберкулоза	-	0.976	0.01097	0.011	1.472	1.213	270	282	0.955	0.998
Примена вакцина за полио	-	0.967	0.01132	0.012	1.115	1.056	270	282	0.944	0.989
Примена вакцина за DPT	-	0.952	0.01281	0.013	1.008	1.004	270	282	0.926	0.978
Примена вакцина за морбили	-	0.960	0.01208	0.013	1.074	1.036	270	282	0.936	0.984
Примена вакцина за Хепатитис Б	-	0.955	0.01172	0.012	0.895	0.946	270	282	0.931	0.978
Примена вакцина за HIB	-	0.953	0.01280	0.013	1.011	1.006	266	280	0.927	0.978
Дијареја во претходните 2 седмици	-	0.064	0.00819	0.128	1.535	1.239	1376	1376	0.048	0.081
Болест со кашлање во претходните 2 седмици	-	0.023	0.00438	0.187	1.153	1.074	1376	1376	0.015	0.032
Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	3.8	0.666	0.01949	0.029	0.150	0.388	88	89	0.627	0.705
Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	3.10	*	*	*	*	*	32	37	*	*
Поддршка за учење	6.1	0.915	0.01242	0.014	1.099	1.049	561	558	0.890	0.939
Посетување на образование во рано детство	6.7	0.218	0.02112	0.097	1.459	1.208	561	558	0.175	0.260
Запишување во матична книга на родените	8.1	0.997	0.00115	0.001	0.708	0.841	1376	1376	0.995	1.000

Табела SE.3: Грешки во примерокот: Урбани области, Македонија, 2011

Стандардни грешки, коефициенти на варијација, ефекти на дизајнот (deff), квадратен корен од ефектите на дизајнот (deft) и интервали на доверба за избрани индикатори, Македонија 2011

	MICS Индикатор	Вредност (r)	Стандардна грешка (se)	Коефициент на варијација (se/r)	Ефект на дизајнот (deff)	Квадратен корен на ефектот од дизајнот (deft)	Пондериран број	Непондериран број	Граници на доверба	
									r - 2se	r + 2se
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	4.1	1.000	0.00000	0.000	NA	NA	8202	2206	1.000	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	4.3	0.991	0.00224	0.002	1.214	1.102	8188	2199	0.986	0.995
Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	7.5	0.916	0.01701	0.019	1.279	1.131	387	341	0.882	0.950
Детски труд	8.2	0.103	0.01246	0.121	1.464	1.210	860	874	0.078	0.128
Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	9.18	0.021	0.00450	0.214	1.869	1.367	1604	1900	0.012	0.030
Насилно дисциплинирање	8.5	0.667	0.02056	0.031	1.662	1.289	1130	875	0.626	0.708
ЖЕНИ										
Рана грижа за деца	5.2	0.017	0.00604	0.351	0.488	0.699	275	227	0.005	0.029
Стапка на застапеност на контрацепција	5.3	0.429	0.01827	0.043	1.750	1.323	1333	1285	0.392	0.465
Незадоволена потреба за контрацепција	5.4	0.166	0.01049	0.063	1.020	1.010	1333	1285	0.145	0.187
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	5.5a	0.996	0.00274	0.003	0.533	0.730	178	264	0.991	1.000
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	5.5b	0.958	0.01351	0.014	1.201	1.096	178	264	0.931	0.985
Стручно лице присутно на породување	5.7	0.983	0.00564	0.006	0.490	0.700	178	264	0.971	0.994
Породувања во здр.установи	5.8	0.993	0.00358	0.004	0.469	0.685	178	264	0.986	1.000
Царски рез	5.9	0.338	0.02512	0.074	0.742	0.861	178	264	0.288	0.388
Стапка на писменост кај млади жени	7.1	0.990	0.00533	0.005	1.146	1.071	514	415	0.979	1.000
Брак пред 18-годишна возраст	8.7	0.063	0.00692	0.110	1.338	1.157	1854	1650	0.049	0.077
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Преваленца на помала тежина	2.1a	0.008	0.00325	0.429	1.008	1.004	671	718	0.001	0.014
Преваленца на забавен раст	2.2a	0.041	0.00733	0.177	0.962	0.981	666	712	0.027	0.056
Преваленца на исцрпеност	2.3a	0.012	0.00390	0.313	0.865	0.930	657	701	0.005	0.020
Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	2.6	0.211	0.02322	0.110	0.185	0.430	58	58	0.165	0.257
Доење на соодветна возраст	2.14	0.256	0.02742	0.107	1.086	1.042	268	276	0.201	0.311
Примена вакцина за туберкулоза	-	0.981	0.01412	0.014	1.557	1.248	132	146	0.953	1.000
Примена вакцина за полио	-	0.965	0.01501	0.016	0.959	0.979	132	146	0.935	0.995
Примена вакцина за DPT	-	0.935	0.01910	0.020	0.867	0.931	132	146	0.897	0.973
Примена вакцина за морбили	-	0.955	0.01718	0.018	0.988	0.994	132	146	0.920	0.989
Примена вакцина за Хепатитис Б	-	0.941	0.01569	0.017	0.639	0.800	132	146	0.909	0.972
Примена вакцина за HIB	-	0.955	0.01670	0.017	0.930	0.964	129	145	0.921	0.988
Дијареја во претходните 2 седмици	-	0.059	0.00944	0.159	1.197	1.094	701	750	0.040	0.078
Болест со кашлање во претходните 2 седмици	-	0.019	0.00425	0.223	0.721	0.849	701	750	0.011	0.028
Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	3.8	*	*	*	*	*	42	47	*	*
Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	3.10	*	*	*	*	*	13	17	*	*
Поддршка за учење	6.1	0.941	0.01370	0.015	1.018	1.009	284	304	0.913	0.968
Посетување на образование во рано детство	6.7	0.372	0.03399	0.091	1.498	1.224	284	304	0.304	0.440
Запишување во матична книга на родените	8.1	0.999	0.00077	0.001	0.576	0.759	701	750	0.998	1.000

Табела SE.4: Грешки во примерокот: Рурални области, Македонија, 2011

Стандардни грешки, коефициенти на варијација, ефекти на дизајнот (deff), квадратен корен од ефектите на дизајнот (deft) и интервали на доверба за избрани индикатори, Македонија 2011

	MICS индикатор	Вредност (r)	Стандардна грешка (se)	Коефициент на варијација (se/r)	Ефект на дизајнот (deff)	Квадратен корен на ефектот од дизајнот (deft)	Пондериран број	Непондериран број	Граници на доверба	
									r - 2se	r + 2se
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	4.1	0.990	0.00467	0.005	4.002	2.001	6562	1812	0.981	0.999
Користење на подобрен санитарен систем	4.3	0.975	0.00507	0.005	1.693	1.301	5746	1615	0.965	0.985
Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	7.5	0.755	0.01996	0.026	1.286	1.134	481	598	0.715	0.795
Детски труд	8.2	0.231	0.01504	0.065	1.421	1.192	842	1116	0.201	0.261
Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	9.18	0.016	0.00433	0.262	2.522	1.588	1599	2185	0.008	0.025
Насилно дисциплинирање	8.5	0.721	0.02032	0.028	1.748	1.322	1091	854	0.680	0.761
ЖЕНИ										
Рана грижа за деца	5.2	0.015	0.00415	0.271	0.374	0.611	266	328	0.007	0.024
Стапка на застапеност на контрацепција	5.3	0.377	0.01956	0.052	2.262	1.504	1205	1390	0.338	0.416
Незадоволена потреба за контрацепција	5.4	0.178	0.01200	0.067	1.367	1.169	1205	1390	0.154	0.202
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	5.5a	0.975	0.00819	0.008	0.659	0.812	183	239	0.959	0.992
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	5.5b	0.920	0.01419	0.015	0.653	0.808	183	239	0.892	0.949
Стручно лице присутно на породување	5.7	0.983	0.00607	0.006	0.525	0.724	183	239	0.971	0.995
Породувања во здр.установи	5.8	0.976	0.00855	0.009	0.745	0.863	183	239	0.959	0.993
Царски рез	5.9	0.163	0.02584	0.158	1.164	1.079	183	239	0.111	0.215
Стапка на писменост кај млади жени	7.1	0.959	0.00892	0.009	1.359	1.166	557	669	0.941	0.977
Брак пред 18-годишна возраст	8.7	0.163	0.01314	0.081	2.092	1.447	1447	1652	0.136	0.189
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Преваленца на помала тежина	2.1a	0.018	0.00593	0.329	1.218	1.104	661	614	0.006	0.030
Преваленца на забавен раст	2.2a	0.058	0.01278	0.221	1.813	1.347	653	605	0.032	0.083
Преваленца на исцрпеност	2.3a	0.024	0.01060	0.440	2.842	1.686	642	596	0.003	0.045
Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	2.6	0.250	0.02806	0.112	0.223	0.472	56	54	0.194	0.306
Доење на соодветна возраст	2.14	0.193	0.03305	0.171	1.715	1.309	273	246	0.127	0.260
Примена вакцина за туберкулоза	-	0.972	0.01675	0.017	1.397	1.182	138	136	0.939	1.000
Примена вакцина за полио	-	0.968	0.01682	0.017	1.248	1.117	138	136	0.935	1.000
Примена вакцина за DPT	-	0.968	0.01682	0.017	1.248	1.117	138	136	0.935	1.000
Примена вакцина за морбили	-	0.966	0.01687	0.017	1.158	1.076	138	136	0.932	0.999
Примена вакцина за Хепатитис Б	-	0.968	0.01682	0.017	1.248	1.117	138	136	0.935	1.000
Примена вакцина за HIB	-	0.950	0.01933	0.020	1.065	1.032	137	135	0.912	0.989
Дијареја во претходните 2 седмици	-	0.069	0.01358	0.196	1.786	1.336	675	626	0.042	0.096
Болест со кашлање во претходните 2 седмици	-	0.028	0.00785	0.280	1.414	1.189	675	626	0.012	0.044
Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	3.8	*	*	*	*	*	47	42	*	*
Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	3.10	*	*	*	*	*	19	20	*	*
Поддршка за учење	6.1	0.888	0.02101	0.024	1.123	1.060	277	254	0.846	0.930
Посетување на образование во рано детство	6.7	0.059	0.01045	0.176	0.495	0.704	277	254	0.038	0.080
Запишување во матична книга на родените	8.1	0.996	0.00219	0.002	0.677	0.823	675	626	0.991	1.000

Табела SE.5: Грешки во примерокот: Вардарски регион, Македонија, 2011

Стандардни грешки, коефициенти на варијација, ефекти на дизајнот (deff), квадратен корен од ефектите на дизајнот (deft) и интервали на доверба за избрани индикатори, Македонија 2011

	MICS индикатор	Вредност (r)	Стандардна грешка (se)	Коефициент на варијација (se/r)	Ефект на дизајнот (deff)	Квадратен корен на ефектот од дизајнот (deft)	Пондериран број	Непондериран број	Граници на доверба	
									r - 2se	r + 2se
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	4.1	1.000	0.00000	0.000	NA	NA	1064	338	1.000	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	4.3	0.979	0.00926	0.009	1.326	1.152	1012	317	0.961	0.998
Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	7.5	0.859	0.04700	0.055	0.694	0.833	47	39	0.765	0.953
Детски труд	8.2	0.073	0.02268	0.312	0.894	0.945	97	118	0.027	0.118
Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	9.18	0.017	0.00954	0.555	1.525	1.235	193	284	0.000	0.036
Насилно дисциплинирање	8.5	0.797	0.04849	0.061	1.951	1.397	143	135	0.700	0.894
ЖЕНИ										
Рана грижа за деца	5.2	0.026	0.00944	0.364	0.152	0.389	34	44	0.007	0.045
Стапка на застапеност на контрацепција	5.3	0.387	0.05456	0.141	2.334	1.528	155	187	0.278	0.496
Незадоволена потреба за контрацепција	5.4	0.196	0.03202	0.163	1.209	1.099	155	187	0.132	0.260
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	5.5a	*	*	*	*	*	16	37	*	*
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	5.5b	*	*	*	*	*	16	37	*	*
Стручно лице присутно на породување	5.7	*	*	*	*	*	16	37	*	*
Породувања во здр.установи	5.8	*	*	*	*	*	16	37	*	*
Царски рез	5.9	*	*	*	*	*	16	37	*	*
Стапка на писменост кај млади жени	7.1	0.959	0.02458	0.026	0.959	0.979	58	64	0.909	1.000
Брак пред 18-годишна возраст	8.7	0.188	0.02748	0.146	1.166	1.080	219	237	0.133	0.243
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Преваленца на помала тежина	2.1a	0.013	0.01378	1.029	1.956	1.398	99	137	0.000	0.041
Преваленца на забавен раст	2.2a	0.051	0.02613	0.508	1.891	1.375	98	136	0.000	0.104
Преваленца на исцрпеност	2.3a	0.038	0.01615	0.429	0.972	0.986	98	136	0.005	0.070
Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	2.6	*	*	*	*	*	7	11	*	*
Доење на соодветна возраст	2.14	*	*	*	*	*	27	42	*	*
Примена вакцина за туберкулоза	-	*	*	*	*	*	20	30	*	*
Примена вакцина за полио	-	*	*	*	*	*	20	30	*	*
Примена вакцина за DPT	-	*	*	*	*	*	20	30	*	*
Примена вакцина за морбили	-	*	*	*	*	*	20	30	*	*
Примена вакцина за Хепатитис Б	-	*	*	*	*	*	20	30	*	*
Примена вакцина за HIB	-	*	*	*	*	*	20	30	*	*
Дијареја во претходните 2 седмици	-	0.040	0.01689	0.426	1.035	1.017	100	139	0.006	0.073
Болест со кашлање во претходните 2 седмици	-	0.024	0.01198	0.492	0.834	0.913	100	139	0.000	0.048
Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	3.8	*	*	*	*	*	4	7	*	*
Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	3.10	*	*	*	*	*	2	4	*	*
Поддршка за учење	6.1	0.939	0.03791	0.040	1.525	1.235	51	62	0.863	1.000
Посетување на образование во рано детство	6.7	0.443	0.12733	0.288	4.008	2.002	51	62	0.188	0.697
Запишување во матична книга на родените	8.1	1.000	0.00000	0.000	NA	NA	100	139	1.000	1.000

Табела SE.6: Грешки во примерокот: Источен регион, Македонија, 2011

Стандардни грешки, коефициенти на варијација, ефекти на дизајнот (deff), квадратен корен од ефектите на дизајнот (deft) и интервали на доверба за избрани индикатори, Македонија 2011

	MICS индикатор	Вредност (r)	Стандардна грешка (se)	Коефициент на варијација (se/r)	Ефект на дизајнот (deff)	Квадратен корен на ефектот од дизајнот (deft)	Пондериран број	Непондериран број	Граници на доверба	
									r - 2se	r + 2se
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	4.1	0.997	0.00252	0.003	0.671	0.819	1235	370	0.991	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	4.3	0.953	0.01474	0.015	1.655	1.287	1148	344	0.923	0.982
Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	7.5	*	*	*	*	*	45	39	*	*
Детски труд	8.2	0.198	0.03206	0.162	0.906	0.952	123	141	0.134	0.262
Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	9.18	0.021	0.01026	0.485	1.531	1.237	225	302	0.001	0.042
Насилно дисциплинирање	8.5	0.638	0.05694	0.089	2.063	1.436	168	148	0.524	0.752
ЖЕНИ										
Рана грижа за деца	5.2	0.072	0.04280	0.592	0.956	0.978	30	36	0.000	0.158
Стапка на застапеност на контрацепција	5.3	0.387	0.03114	0.080	0.805	0.897	185	198	0.325	0.449
Незадоволена потреба за контрацепција	5.4	0.260	0.03241	0.125	1.075	1.037	185	198	0.195	0.325
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	5.5a	*	*	*	*	*	25	41	*	*
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	5.5b	*	*	*	*	*	25	41	*	*
Стручно лице присутно на породување	5.7	*	*	*	*	*	25	41	*	*
Породувања во здр.установи	5.8	*	*	*	*	*	25	41	*	*
Царски рез	5.9	*	*	*	*	*	25	41	*	*
Стапка на писменост кај млади жени	7.1	0.889	0.05313	0.060	1.694	1.301	61	60	0.783	0.996
Брак пред 18-годишна возраст	8.7	0.139	0.03519	0.254	2.375	1.541	228	230	0.068	0.209
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Преваленца на помала тежина	2.1a	0.033	0.01749	0.533	1.252	1.119	110	131	0.000	0.068
Преваленца на забавен раст	2.2a	0.063	0.02874	0.455	1.813	1.347	110	131	0.006	0.121
Преваленца на исцрпеност	2.3a	0.028	0.01601	0.568	1.207	1.099	109	130	0.000	0.060
Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	2.6	*	*	*	*	*	6	5	*	*
Доење на соодветна возраст	2.14	*	*	*	*	*	37	41	*	*
Примена вакцина за туберкулоза	-	*	*	*	*	*	27	32	*	*
Примена вакцина за полио	-	*	*	*	*	*	27	32	*	*
Примена вакцина за DPT	-	*	*	*	*	*	27	32	*	*
Примена вакцина за морбили	-	*	*	*	*	*	27	32	*	*
Примена вакцина за Хепатитис Б	-	*	*	*	*	*	27	32	*	*
Примена вакцина за HIB	-	*	*	*	*	*	27	32	*	*
Дијареја во претходните 2 седмици	-	0.063	0.02148	0.342	1.020	1.010	110	131	0.020	0.106
Болест со кашлање во претходните 2 седмици	-	0.037	0.01592	0.432	0.928	0.963	110	131	0.005	0.069
Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	3.8	*	*	*	*	*	7	8	*	*
Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	3.10	*	*	*	*	*	4	4	*	*
Поддршка за учење	6.1	0.855	0.06166	0.072	1.807	1.344	49	60	0.731	0.978
Посетување на образование во рано детство	6.7	0.240	0.06121	0.255	1.213	1.101	49	60	0.117	0.362
Запишување во матична книга на родените	8.1	1.000	0.00000	0.000	NA	NA	110	131	1.000	1.000

Табела SE.7: Грешки во примерокот: Југозападен регион, Македонија, 2011

Стандардни грешки, коефициенти на варијација, ефекти на дизајнот (deff), квадратен корен од ефектите на дизајнот (deft) и интервали на доверба за избрани индикатори, Македонија 2011

	MICS индикатор	Вредност (r)	Стандардна грешка (se)	Коефициент на варијација (se/r)	Ефект на дизајнот (deff)	Квадратен корен на ефектот од дизајнот (deft)	Пондериран број	Непондериран број	Граници на доверба	
									r - 2se	r + 2se
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	4.1	0.998	0.00214	0.002	0.795	0.892	1337	428	0.993	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	4.3	0.983	0.00690	0.007	1.211	1.101	1332	425	0.969	0.997
Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	7.5	0.779	0.05370	0.069	2.025	1.423	96	122	0.671	0.886
Детски труд	8.2	0.230	0.03346	0.145	1.447	1.203	171	230	0.163	0.297
Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	9.18	0.009	0.00526	0.555	1.328	1.152	312	451	0.000	0.020
Насилно дисциплинирање	8.5	0.666	0.04057	0.061	1.390	1.179	208	189	0.584	0.747
ЖЕНИ										
Рана грижа за деца	5.2	0.000	0.00000	.	.	.	43	51	0.000	0.000
Стапка на застапеност на контрацепција	5.3	0.207	0.02642	0.128	1.258	1.122	253	297	0.154	0.260
Незадоволена потреба за контрацепција	5.4	0.238	0.03155	0.132	1.624	1.274	253	297	0.175	0.301
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	5.5a	0.994	0.00590	0.006	0.312	0.559	39	52	0.982	1.000
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	5.5b	0.856	0.05476	0.064	1.243	1.115	39	52	0.747	0.966
Стручно лице присутно на породување	5.7	1.000	0.00000	0.000	NA	NA	39	52	1.000	1.000
Породувања во здр.установи	5.8	0.994	0.00590	0.006	0.312	0.559	39	52	0.982	1.000
Царски рез	5.9	0.303	0.06254	0.207	0.945	0.972	39	52	0.178	0.428
Стапка на писменост кај млади жени	7.1	0.958	0.02674	0.028	2.095	1.447	99	120	0.904	1.000
Брак пред 18-годишна возраст	8.7	0.116	0.02147	0.185	1.557	1.248	296	348	0.073	0.159
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Преваленца на помала тежина	2.1a	0.028	0.01670	0.595	1.278	1.130	117	126	0.000	0.061
Преваленца на забавен раст	2.2a	0.133	0.04356	0.328	2.011	1.418	111	123	0.046	0.220
Преваленца на исцрпеност	2.3a	0.038	0.01977	0.525	1.252	1.119	103	117	0.000	0.077
Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	2.6	*	*	*	*	*	5	8	*	*
Доење на соодветна возраст	2.14	0.153	0.05224	0.342	1.140	1.067	59	55	0.048	0.257
Примена вакцина за туберкулоза	-	*	*	*	*	*	20	26	*	*
Примена вакцина за полио	-	*	*	*	*	*	20	26	*	*
Примена вакцина за DPT	-	*	*	*	*	*	20	26	*	*
Примена вакцина за морбили	-	*	*	*	*	*	20	26	*	*
Примена вакцина за Хепатитис Б	-	*	*	*	*	*	20	26	*	*
Примена вакцина за HIB	-	*	*	*	*	*	20	26	*	*
Дијареја во претходните 2 седмици	-	0.041	0.01675	0.406	0.922	0.960	121	131	0.008	0.075
Болест со кашлање во претходните 2 седмици	-	0.001	0.00144	1.043	0.195	0.442	121	131	0.000	0.004
Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	3.8	*	*	*	*	*	5	8	*	*
Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	3.10	*	*	*	*	*	0	1	*	*
Поддршка за учење	6.1	0.915	0.04572	0.050	1.346	1.160	47	51	0.824	1.000
Посетување на образование во рано детство	6.7	0.103	0.03335	0.324	0.603	0.776	47	51	0.036	0.169
Запишување во матична книга на родените	8.1	0.991	0.00613	0.006	0.566	0.752	121	131	0.979	1.000

Табела SE.8: Грешки во примерокот: Југоисточен регион, Македонија, 2011

Стандардни грешки, коефициенти на варијација, ефекти на дизајнот (deff), квадратен корен од ефектите на дизајнот (deft) и интервали на доверба за избрани индикатори, Македонија 2011

	MICS индикатор	Вредност (r)	Стандардна грешка (se)	Коефициент на варијација (se/r)	Ефект на дизајнот (deff)	Квадратен корен на ефектот од дизајнот (deft)	Пондериран број	Непондериран број	Граници на доверба	
									r - 2se	r + 2se
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	4.1	0.976	0.02012	0.021	6.074	2.465	1293	354	0.936	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	4.3	0.988	0.00391	0.004	0.445	0.667	1213	337	0.981	0.996
Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	7.5	0.813	0.05434	0.067	1.401	1.184	82	73	0.705	0.922
Детски труд	8.2	0.336	0.05499	0.163	2.072	1.440	142	154	0.226	0.446
Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	9.18	0.024	0.01560	0.658	3.481	1.866	262	332	0.000	0.055
Насилно дисциплинирање	8.5	0.652	0.05728	0.088	2.023	1.422	179	141	0.537	0.766
ЖЕНИ										
Рана грижа за деца	5.2	*	*	*	*	*	34	39	*	*
Стапка на застапеност на контрацепција	5.3	0.186	0.03877	0.209	2.156	1.468	211	218	0.108	0.263
Незадоволена потреба за контрацепција	5.4	0.255	0.02960	0.116	1.001	1.000	211	218	0.196	0.314
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	5.5a	*	*	*	*	*	16	31	*	*
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	5.5b	*	*	*	*	*	16	31	*	*
Стручно лице присутно на породување	5.7	*	*	*	*	*	16	31	*	*
Породувања во здр.установи	5.8	*	*	*	*	*	16	31	*	*
Царски рез	5.9	*	*	*	*	*	16	31	*	*
Стапка на писменост кај млади жени	7.1	0.964	0.00301	0.003	0.021	0.143	88	80	0.958	0.970
Брак пред 18-годишна возраст	8.7	0.154	0.02198	0.143	0.953	0.976	263	258	0.110	0.198
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Преваленца на помала тежина	2.1a	0.004	0.00454	1.019	0.530	0.728	81	115	0.000	0.014
Преваленца на забавен раст	2.2a	0.013	0.00090	0.072	0.007	0.086	81	114	0.011	0.014
Преваленца на исцрпеност	2.3a	0.010	0.00988	0.985	1.092	1.045	79	112	0.000	0.030
Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	2.6	*	*	*	*	*	6	8	*	*
Доење на соодветна возраст	2.14	*	*	*	*	*	24	33	*	*
Примена вакцина за туберкулоза	-	*	*	*	*	*	20	30	*	*
Примена вакцина за полио	-	*	*	*	*	*	20	30	*	*
Примена вакцина за DPT	-	*	*	*	*	*	20	30	*	*
Примена вакцина за морбили	-	*	*	*	*	*	20	30	*	*
Примена вакцина за Хепатитис Б	-	*	*	*	*	*	20	30	*	*
Примена вакцина за HIB	-	*	*	*	*	*	20	30	*	*
Дијареја во претходните 2 седмици	-	0.049	0.02565	0.519	1.639	1.280	83	118	0.000	0.101
Болест со кашлање во претходните 2 седмици	-	0.044	0.01915	0.439	1.029	1.014	83	118	0.005	0.082
Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	3.8	*	*	*	*	*	4	5	*	*
Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	3.10	*	*	*	*	*	4	5	*	*
Поддршка за учење	6.1	*	*	*	*	*	34	48	*	*
Посетување на образование во рано детство	6.7	*	*	*	*	*	34	48	*	*
Запишување во матична книга на родените	8.1	1.000	0.00000	0.000	NA	NA	83	118	1.000	1.000

Табела SE.9: Грешки во примерокот: Пелагониски регион, Македонија, 2011

Стандардни грешки, коефициенти на варијација, ефекти на дизајнот (deff), квадратен корен од ефектите на дизајнот (deft) и интервали на доверба за избрани индикатори, Македонија 2011

	MICS индикатор	Вредност (r)	Стандардна грешка (se)	Коефициент на варијација (se/r)	Ефект на дизајнот (deff)	Квадратен корен на ефектот од дизајнот (deft)	Пондериран број	Непондериран број	Граници на доверба	
									r - 2se	r + 2se
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	4.1	1.000	0.00000	0.000	NA	NA	1957	550	1.000	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	4.3	0.987	0.00716	0.007	2.084	1.444	1866	523	0.973	1.000
Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	7.5	0.950	0.01747	0.018	0.593	0.770	105	94	0.915	0.985
Детски труд	8.2	0.099	0.02274	0.230	1.371	1.171	215	237	0.053	0.144
Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	9.18	0.014	0.00808	0.558	2.318	1.523	392	508	0.000	0.031
Насилно дисциплинирање	8.5	0.838	0.03023	0.036	1.571	1.253	274	234	0.778	0.899
ЖЕНИ										
Рана грижа за деца	5.2	0.025	0.01099	0.439	0.307	0.554	62	63	0.003	0.047
Стапка на застапеност на контрацепција	5.3	0.766	0.02770	0.036	1.526	1.235	339	357	0.711	0.822
Незадоволена потреба за контрацепција	5.4	0.028	0.01027	0.369	1.389	1.178	339	357	0.007	0.048
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	5.5a	*	*	*	*	*	42	78	*	*
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	5.5b	*	*	*	*	*	42	78	*	*
Стручно лице присутно на породување	5.7	*	*	*	*	*	42	78	*	*
Породувања во здр.установи	5.8	*	*	*	*	*	42	78	*	*
Царски рез	5.9	*	*	*	*	*	42	78	*	*
Стапка на писменост кај млади жени	7.1	0.991	0.00626	0.006	0.524	0.724	144	126	0.978	1.000
Брак пред 18-годишна возраст	8.7	0.094	0.01486	0.158	1.105	1.051	431	427	0.064	0.124
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Преваленца на помала тежина	2.1a	0.018	0.00977	0.556	1.067	1.033	152	194	0.000	0.037
Преваленца на забавен раст	2.2a	0.041	0.01177	0.286	0.681	0.825	152	195	0.018	0.065
Преваленца на исцрпеност	2.3a	0.023	0.00987	0.434	0.847	0.920	152	194	0.003	0.042
Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	2.6	*	*	*	*	*	17	20	*	*
Доење на соодветна возраст	2.14	0.109	0.01708	0.156	0.236	0.486	62	80	0.075	0.144
Примена вакцина за туберкулоза	-	*	*	*	*	*	34	42	*	*
Примена вакцина за полио	-	*	*	*	*	*	34	42	*	*
Примена вакцина за DPT	-	*	*	*	*	*	34	42	*	*
Примена вакцина за морбили	-	*	*	*	*	*	34	42	*	*
Примена вакцина за Хепатитис Б	-	*	*	*	*	*	34	42	*	*
Примена вакцина за HIB	-	*	*	*	*	*	34	42	*	*
Дијареја во претходните 2 седмици	-	0.048	0.01502	0.316	0.986	0.993	156	199	0.018	0.078
Болест со кашлање во претходните 2 седмици	-	0.049	0.01747	0.354	1.287	1.134	156	199	0.014	0.084
Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	3.8	*	*	*	*	*	7	11	*	*
Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	3.10	*	*	*	*	*	8	9	*	*
Поддршка за учење	6.1	0.911	0.02937	0.032	0.785	0.886	58	75	0.852	0.969
Посетување на образование во рано детство	6.7	0.212	0.05532	0.261	1.358	1.165	58	75	0.101	0.322
Запишување во матична книга на родените	8.1	0.997	0.00346	0.003	0.691	0.831	156	199	0.990	1.000

Табела SE.10: Грешки во примерокот: Полошки регион, Македонија, 2011

Стандардни грешки, коефициенти на варијација, ефекти на дизајнот (deff), квадратен корен од ефектите на дизајнот (deft) и интервали на доверба за избрани индикатори, Македонија 2011

	MICS индикатор	Вредност (r)	Стандардна грешка (se)	Коефициент на варијација (se/r)	Ефект на дизајнот (deff)	Квадратен корен на ефектот од дизајнот (deft)	Пондериран број	Непондериран број	Граници на доверба	
									r - 2se	r + 2se
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	4.1	0.997	0.00184	0.002	0.825	0.908	2059	625	0.994	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	4.3	0.984	0.00600	0.006	1.268	1.126	1703	546	0.972	0.996
Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	7.5	0.750	0.03177	0.042	1.190	1.091	152	222	0.687	0.814
Детски труд	8.2	0.304	0.02522	0.083	1.083	1.041	242	361	0.253	0.354
Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	9.18	0.020	0.00938	0.474	3.383	1.839	513	747	0.001	0.039
Насилно дисциплинирање	8.5	0.684	0.04092	0.060	2.240	1.497	339	290	0.603	0.766
ЖЕНИ										
Рана грижа за деца	5.2	0.007	0.00078	0.105	0.010	0.099	102	120	0.006	0.009
Стапка на застапеност на контрацепција	5.3	0.384	0.02322	0.060	1.231	1.110	409	541	0.338	0.431
Незадоволена потреба за контрацепција	5.4	0.175	0.02016	0.115	1.523	1.234	409	541	0.134	0.215
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	5.5a	0.997	0.00361	0.004	0.315	0.561	69	85	0.989	1.000
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	5.5b	0.952	0.01729	0.018	0.550	0.742	69	85	0.917	0.987
Стручно лице присутно на породување	5.7	1.000	0.00000	0.000	.	.	69	85	1.000	1.000
Породувања во здр.установи	5.8	0.966	0.01873	0.019	0.904	0.951	69	85	0.929	1.000
Царски рез	5.9	0.142	0.04564	0.321	1.433	1.197	69	85	0.051	0.234
Стапка на писменост кај млади жени	7.1	0.972	0.01159	0.012	1.225	1.107	199	251	0.949	0.995
Брак пред 18-годишна возраст	8.7	0.132	0.01821	0.138	1.877	1.370	500	648	0.095	0.168
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Преваленца на помала тежина	2.1a	0.005	0.00504	1.018	1.078	1.038	251	210	0.000	0.015
Преваленца на забавен раст	2.2a	0.050	0.01792	0.356	1.375	1.173	250	206	0.015	0.086
Преваленца на исцрпеност	2.3a	0.034	0.02466	0.731	3.675	1.917	244	198	0.000	0.083
Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	2.6	*	*	*	*	*	23	19	*	*
Доење на соодветна возраст	2.14	0.195	0.06038	0.309	1.972	1.404	103	86	0.075	0.316
Примена вакцина за туберкулоза	-	*	*	*	*	*	39	38	*	*
Примена вакцина за полио	-	*	*	*	*	*	39	38	*	*
Примена вакцина за DPT	-	*	*	*	*	*	39	38	*	*
Примена вакцина за морбили	-	*	*	*	*	*	39	38	*	*
Примена вакцина за Хепатитис Б	-	*	*	*	*	*	39	38	*	*
Примена вакцина за HIB	-	*	*	*	*	*	38	37	*	*
Дијареја во претходните 2 седмици	-	0.084	0.02556	0.306	1.833	1.354	256	216	0.033	0.135
Болест со кашлање во претходните 2 седмици	-	0.017	0.00909	0.532	1.057	1.028	256	216	0.000	0.035
Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	3.8	*	*	*	*	*	21	17	*	*
Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	3.10	*	*	*	*	*	4	4	*	*
Поддршка за учење	6.1	0.914	0.03690	0.040	1.485	1.219	102	87	0.840	0.988
Посетување на образование во рано детство	6.7	0.059	0.01830	0.313	0.523	0.723	102	87	0.022	0.095
Запишување во матична книга на родените	8.1	0.997	0.00039	0.000	0.013	0.115	256	216	0.997	0.998

Табела SE.11: Грешки во примерокот: Североисточен регион, Македонија, 2011

Стандардни грешки, коефициенти на варијација, ефекти на дизајнот (deff), квадратен корен од ефектите на дизајнот (deft) и интервали на доверба за избрани индикатори, Македонија 2011

	MICS индикатор	Вредност (r)	Стандардна грешка (se)	Коефициент на варијација (se/r)	Ефект на дизајнот (deff)	Квадратен корен на ефектот од дизајнот (deft)	Пондериран број	Непондериран број	Граници на доверба	
									r - 2se	r + 2se
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	4.1	0.990	0.00944	0.010	3.187	1.785	1466	341	0.972	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	4.3	0.976	0.01272	0.013	2.293	1.514	1414	335	0.950	1.000
Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	7.5	0.756	0.03810	0.050	0.896	0.947	109	115	0.679	0.832
Детски труд	8.2	0.183	0.04093	0.224	2.331	1.527	190	209	0.101	0.265
Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	9.18	0.038	0.01192	0.315	1.482	1.217	352	381	0.014	0.062
Насилно дисциплинирање	8.5	0.657	0.04666	0.071	1.439	1.200	240	150	0.563	0.750
ЖЕНИ										
Рана грижа за деца	5.2	0.024	0.02383	0.990	1.209	1.100	50	51	0.000	0.072
Стапка на застапеност на контрацепција	5.3	0.126	0.03159	0.251	2.015	1.419	254	223	0.063	0.189
Незадоволена потреба за контрацепција	5.4	0.280	0.03765	0.134	1.560	1.249	254	223	0.205	0.356
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	5.5a	*	*	*	*	*	37	42	*	*
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	5.5b	*	*	*	*	*	37	42	*	*
Стручно лице присутно на породување	5.7	*	*	*	*	*	37	42	*	*
Породувања во здр.установи	5.8	*	*	*	*	*	37	42	*	*
Царски рез	5.9	*	*	*	*	*	37	42	*	*
Стапка на писменост кај млади жени	7.1	1.000	0.00000	0.000	NA	NA	108	112	1.000	1.000
Брак пред 18-годишна возраст	8.7	0.141	0.04569	0.325	5.023	2.241	327	292	0.049	0.232
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Преваленца на помала тежина	2.1a	0.015	0.01235	0.814	0.919	0.959	135	91	0.000	0.040
Преваленца на забавен раст	2.2a	0.050	0.02728	0.543	1.403	1.184	135	91	0.000	0.105
Преваленца на исцрпеност	2.3a	0.004	0.00419	1.043	0.386	0.621	130	89	0.000	0.012
Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	2.6	*	*	*	*	*	8	7	*	*
Доење на соодветна возраст	2.14	0.120	0.05617	0.467	1.222	1.105	54	42	0.008	0.233
Примена вакцина за туберкулоза	-	*	*	*	*	*	38	23	*	*
Примена вакцина за полио	-	*	*	*	*	*	38	23	*	*
Примена вакцина за DPT	-	*	*	*	*	*	38	23	*	*
Примена вакцина за морбили	-	*	*	*	*	*	38	23	*	*
Примена вакцина за Хепатитис Б	-	*	*	*	*	*	38	23	*	*
Примена вакцина за HIB	-	*	*	*	*	*	38	23	*	*
Дијареја во претходните 2 седмици	-	0.051	0.02382	0.466	1.075	1.037	136	93	0.004	0.099
Болест со кашлање во претходните 2 седмици	-	0.000	0.00000	0.000	NA	NA	136	93	0.000	0.000
Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	3.8	*	*	*	*	*	7	6	*	*
Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	3.10	*	*	*	*	*	0	0	*	*
Поддршка за учење	6.1	0.990	0.01064	0.011	0.371	0.609	58	35	0.968	1.000
Посетување на образование во рано детство	6.7	0.169	0.04149	0.245	0.416	0.645	58	35	0.086	0.252
Запишување во матична книга на родените	8.1	1.000	0.00000	0.000	NA	NA	136	93	1.000	1.000

Табела SE.12: Грешки во примерокот: Скопски регион, Македонија, 2011

Стандардни грешки, коефициенти на варијација, ефекти на дизајнот (deff), квадратен корен од ефектите на дизајнот (deft) и интервали на доверба за избрани индикатори, Македонија 2011

	MICS индикатор	Вредност (r)	Стандардна грешка (se)	Коефициент на варијација (se/r)	Ефект на дизајнот (deff)	Квадратен корен на ефектот од дизајнот (deft)	Пондериран број	Непондериран број	Граници на доверба	
									r - 2se	r + 2se
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	4.1	0.998	0.00085	0.001	0.435	0.659	4353	1012	0.997	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	4.3	0.995	0.00221	0.002	0.944	0.972	4247	987	0.990	0.999
Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	7.5	0.867	0.02055	0.024	0.856	0.925	233	235	0.826	0.908
Детски труд	8.2	0.067	0.01073	0.160	0.994	0.997	521	540	0.045	0.088
Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	9.18	0.014	0.00485	0.339	1.798	1.341	955	1080	0.005	0.024
Насилно дисциплинирање	8.5	0.663	0.02662	0.040	1.398	1.182	671	442	0.610	0.716
ЖЕНИ										
Рана грижа за деца	5.2	0.006	0.00032	0.054	0.003	0.051	186	151	0.005	0.006
Стапка на застапеност на контрацепција	5.3	0.484	0.02585	0.053	1.748	1.322	730	654	0.432	0.535
Незадоволена потреба за контрацепција	5.4	0.124	0.01280	0.103	0.983	0.991	730	654	0.099	0.150
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	5.5a	0.984	0.01134	0.012	1.115	1.056	118	137	0.961	1.000
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	5.5b	0.942	0.01363	0.014	0.465	0.682	118	137	0.915	0.970
Стручно лице присутно на породување	5.7	0.980	0.01208	0.012	0.996	0.998	118	137	0.956	1.000
Породувања во здр.установи	5.8	0.991	0.00864	0.009	1.190	1.091	118	137	0.974	1.000
Царски рез	5.9	0.299	0.03171	0.106	0.652	0.808	118	137	0.236	0.362
Стапка на писменост кај млади жени	7.1	0.985	0.00678	0.007	0.855	0.925	316	271	0.972	0.999
Брак пред 18-годишна возраст	8.7	0.050	0.00730	0.145	0.963	0.981	1037	862	0.036	0.065
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Преваленца на помала тежина	2.1a	0.006	0.00467	0.730	1.122	1.059	388	328	0.000	0.016
Преваленца на забавен раст	2.2a	0.031	0.01095	0.352	1.274	1.129	382	321	0.009	0.053
Преваленца на исцрпеност	2.3a	0.000	0.00000	.	.	.	382	321	0.000	0.000
Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	2.6	*	*	*	*	*	43	34	*	*
Доење на соодветна возраст	2.14	0.266	0.02787	0.105	0.565	0.751	175	143	0.210	0.322
Примена вакцина за туберкулоза	-	0.970	0.02163	0.022	0.975	0.987	71	61	0.927	1.000
Примена вакцина за полио	-	0.952	0.02047	0.021	0.550	0.742	71	61	0.911	0.993
Примена вакцина за DPT	-	0.919	0.02082	0.023	0.348	0.590	71	61	0.877	0.960
Примена вакцина за морбили	-	0.933	0.02576	0.028	0.640	0.800	71	61	0.882	0.985
Примена вакцина за Хепатитис Б	-	0.900	0.02289	0.025	0.350	0.592	71	61	0.855	0.946
Примена вакцина за HIB	-	0.929	0.02640	0.028	0.625	0.790	69	60	0.876	0.982
Дијареја во претходните 2 седмици	-	0.079	0.01718	0.218	1.417	1.190	415	349	0.044	0.113
Болест со кашлање во претходните 2 седмици	-	0.024	0.00949	0.396	1.341	1.158	415	349	0.005	0.043
Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	3.8	*	*	*	*	*	33	27	*	*
Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	3.10	*	*	*	*	*	10	10	*	*
Поддршка за учење	6.1	0.908	0.02038	0.022	0.692	0.832	162	140	0.867	0.949
Посетување на образование во рано детство	6.7	0.276	0.02855	0.103	0.567	0.753	162	140	0.219	0.334
Запишување во матична книга на родените	8.1	0.997	0.00309	0.003	1.059	1.029	415	349	0.991	1.000

Табела SE.1R: Избрани индикатори за пресметка на грешка на примерокот, Ромски населби, 2011

Листа на избрани индикатори за пресметка на грешките во примероците, и основната популација (именител) за секој индикатор, Ромски населби, 2011

MICS4 Индикатор		Основна популација
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО		
4.1	Користење на подобрени извори на вода за пиење	Сите членови на домаќинството
4.3	Користење на подобрен санитарен систем	Сите членови на домаќинството
7.5	Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	Деца на средношколска возраст
8.2	Детски труд	Деца на возраст од 5-14 години
9.18	Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	Деца на возраст од 0-17 години
8.5	Насилно дисциплинирање	Деца на возраст од 2-14 години
ЖЕНИ		
5.2	Рана грижа за деца	Жени на возраст од 20-24 години
5.3	Стапка на застапеност на контрацепција	Жени на возраст од 15-49 години кои моментално се мажени или во заедница
5.4	Незадоволена потреба за контрацепција	Жени на возраст од 15-49 години кои моментално се мажени или во заедница
5.5a	Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	Жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето
5.5b	Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	Жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето
5.7	Стручно лице присутно на породување	Жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето
5.8	Породувања во здр.установи	Жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето
5.9	Царски рез	Жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето
7.1	Стапка на писменост кај млади жени	Жени на возраст од 15-24 години
8.7	Брак пред 18-годишна возраст	Жени на возраст од 20-49 години
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ		
2.1a	Преваленца на помала тежина	Деца под 5 годишна возраст
2.2a	Преваленца на забавен раст	Деца под 5 годишна возраст
2.3a	Преваленца на исцрпеност	Деца под 5 годишна возраст
2.6	Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	Вкупно број на доенчиња под 6-месечна возраст
2.14	Доење на соодветна возраст	Деца на возраст од 0-23 месеци
-	Примена вакцина за туберкулоза	Деца на возраст од 18-29 месеци
-	Примена вакцина за полио	Деца на возраст од 18-29 месеци
-	Примена вакцина за DPT	Деца на возраст од 18-29 месеци
-	Примена вакцина за морбили	Деца на возраст од 18-29 месеци
-	Примена вакцина за Хепатитис Б	Деца на возраст од 18-29 месеци
-	Примена вакцина за HIB	Деца под 5 годишна возраст
-	Дијареја во претходните 2 седмици	Деца под 5 годишна возраст
-	Болест со кашлање во претходните 2 седмици	Деца под 5 годишна возраст
3.8	Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	Деца под 5 годишна возраст со дијареја во последните 2 седмици
3.10	Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	Деца под 5 годишна возраст со сомнение за пневмонија во последните 2 седмици
6.1	Поддршка за учење	Деца на возраст од 36-59 месеци
6.7	Посетување на образование во рано детство	Деца на возраст од 36-59 месеци
8.1	Запишување во матична книга на родените	Деца под 5 годишна возраст

Табела SE.2R: Грешки во примерокот: Вкупен примерок, Ромски населби, 2011

Стандардни грешки, коефициенти на варијација, ефекти на дизајнот (deff), квадратен корен од ефектите на дизајнот (deft) и интервали на доверба за избрани индикатори, Ромски населби 2011

	MICS индикатор	Вредност (r)	Стандардна грешка (se)	Коефициент на варијација (se/r)	Ефект на дизајнот (deff)	Квадратен корен на ефектот од дизајнот (deft)	Пондерирана пресметка	Непондерирана пресметка	Граници на доверба	
									r - 2se	r + 2se
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	4.1	.9913	.00338	.003	1.261	1.123	4229	953	0.985	0.998
Користење на подобрен санитарен систем	4.3	.9652	.00714	.007	1.358	1.165	3992	896	0.951	0.979
Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	7.5	.3819	.03597	.094	1.655	1.286	294	303	0.310	0.454
Детски труд	8.2	.1033	.01670	.162	2.449	1.565	781	814	0.070	0.137
Преваленца на деца кај кои еден или двајцата од родителите се починати	9.18	.0334	.00950	.285	4.330	2.081	1523	1548	0.014	0.052
Насилно дисциплинирање	8.5	.8203	.01868	.023	1.332	1.154	1094	564	0.783	0.858
ЖЕНИ										
Рана грижа за деца	5.2	.2728	.03291	.121	1.081	1.040	190	199	0.207	0.339
Стапка на застапеност на контрацепција	5.3	.3708	.02927	.079	2.938	1.714	799	801	0.312	0.429
Незадоволена потреба за контрацепција	5.4	.2222	.01813	.082	1.521	1.233	799	801	0.186	0.258
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку еднаш од стручно лице	5.5a	.9401	.02126	.023	1.390	1.179	182	174	0.898	0.983
Опфат на предродилна здравствена заштита – најмалку четири пати од било кој давател на здрав. Услуги	5.5b	.8594	.03243	.038	1.506	1.227	182	174	0.795	0.924
Стручно лице присутно на породување	5.7	.9948	.00378	.004	.479	.692	182	174	0.987	1.000
Породувања во здр.установи	5.8	.9906	.00573	.006	.609	.781	182	174	0.979	1.000
Царски рез	5.9	.1312	.03681	.281	2.056	1.434	182	174	0.058	0.205
Стапка на писменост кај млади жени	7.1	.7663	.02968	.039	1.835	1.354	363	374	0.707	0.826
Брак пред 18-годишна возраст	8.7	.4704	.02213	.047	1.798	1.341	918	916	0.426	0.515
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Преваленца на помала тежина	2.1a	.0756	.01422	.188	1.354	1.164	470	469	0.047	0.104
Преваленца на забавен раст	2.2a	.1647	.03016	.183	3.014	1.736	458	457	0.104	0.225
Преваленца на исцрпеност	2.3a	.0448	.01016	.227	1.098	1.048	457	456	0.024	0.065
Ексклузивно доење под 6 месечна возраст	2.6	.3208	.08170	.255	1.103	1.050	36	37	0.157	0.484
Доење на соодветна возраст	2.14	.4291	.04576	.107	1.556	1.247	178	183	0.338	0.521
Примена вакцина за туберкулоза	-	.9817	.01269	.013	.853	.924	86	96	0.956	1.000
Примена вакцина за полио	-	.9099	.03019	.033	1.056	1.028	86	96	0.849	0.970
Примена вакцина за DPT	-	.9088	.03091	.034	1.095	1.046	86	96	0.847	0.971
Примена вакцина за морбили	-	.9629	.02271	.024	1.373	1.172	86	96	0.918	1.000
Примена вакцина за Хепатитис Б	-	.9173	.02733	.030	.936	.967	86	96	0.863	0.972
Примена вакцина за HIB	-	.9429	.02209	.023	.852	.923	85	95	0.899	0.987
Дијареја во претходните 2 седмици	-	.1305	.01672	.128	1.169	1.081	476	476	0.097	0.164
Болест со кашлање во претходните 2 седмици	-	.0521	.01239	.238	1.475	1.214	476	476	0.027	0.077
Терапија за орална рехидратација со продолжено хранење	3.8	.5285	.06578	.124	1.077	1.038	62	63	0.397	0.660
Антибиотска терапија при сомнение за пневмонија	3.10	*	*	*	*	*	*	25	*	*
Поддршка за учење	6.1	.6185	.05228	.085	2.166	1.472	198	188	0.514	0.723
Посетување на образование во рано детство	6.7	.0385	.01227	.318	.760	.872	198	188	0.014	0.063
Запишување во матична книга на родените	8.1	.9839	.00760	.008	1.734	1.317	476	476	0.969	0.999

Прилог Г. Табели за квалитет на податоците

Табела DQ.1: Старосна распределба на популацијата во домаќинствата

Распределба на популацијата од домаќинствата за секоја возраст според полот, Македонија 2011

	Пол			
	Машки		Женски	
Возраст	Број	Процент	Број	Процент
0	83	1.1	78	1.1
1	87	1.2	91	1.2
2	80	1.1	92	1.3
3	88	1.2	81	1.1
4	94	1.3	84	1.2
5	96	1.3	111	1.5
6	83	1.1	81	1.1
7	97	1.3	77	1.1
8	79	1.1	66	.9
9	90	1.2	67	.9
10	99	1.3	81	1.1
11	107	1.4	88	1.2
12	90	1.2	66	.9
13	66	.9	80	1.1
14	86	1.2	92	1.3
15	96	1.3	100	1.4
16	127	1.7	101	1.4
17	131	1.8	88	1.2
18	120	1.6	102	1.4
19	117	1.6	103	1.4
20	96	1.3	121	1.7
21	126	1.7	104	1.4
22	96	1.3	92	1.3
23	101	1.4	95	1.3
24	115	1.5	111	1.5
25	108	1.5	102	1.4
26	113	1.5	110	1.5
27	122	1.6	115	1.6
28	116	1.6	105	1.4
29	121	1.6	122	1.7
30	123	1.7	94	1.3
31	125	1.7	104	1.4
32	91	1.2	101	1.4
33	122	1.6	108	1.5
34	117	1.6	115	1.6
35	111	1.5	111	1.5
36	108	1.4	116	1.6
37	106	1.4	81	1.1
38	92	1.2	84	1.2
39	108	1.4	111	1.5
40	102	1.4	95	1.3
41	102	1.4	99	1.4
42	90	1.2	86	1.2
43	106	1.4	111	1.5
44	97	1.3	103	1.4
45	127	1.7	82	1.1
46	103	1.4	90	1.2
47	107	1.4	95	1.3
48	95	1.3	111	1.5
49	97	1.3	90	1.2
50	79	1.1	99	1.4
51	114	1.5	103	1.4
52	97	1.3	120	1.6
53	108	1.5	101	1.4
54	112	1.5	101	1.4
55	89	1.2	99	1.4
56	99	1.3	126	1.7
57	108	1.4	107	1.5
58	110	1.5	117	1.6
59	94	1.3	88	1.2
60	93	1.2	81	1.1
61	81	1.1	74	1.0
62	91	1.2	115	1.6
63	82	1.1	102	1.4
64	70	.9	75	1.0
65	76	1.0	77	1.1
66	56	.8	60	.8
67	71	1.0	68	.9
68	48	.6	45	.6
69	62	.8	63	.9
70	59	.8	65	.9
71	63	.8	61	.8
72	33	.4	57	.8
73	32	.4	54	.7
74	44	.6	44	.6
75	52	.7	57	.8
76	60	.8	62	.9
77	40	.5	51	.7
78	25	.3	47	.6
79	17	.2	45	.6
80	26	.4	22	.3
81	16	.2	28	.4
82	8	.1	15	.2
83	19	.3	9	.1
84	6	.1	20	.3
85+	44	.6	62	.8
DK	3	.0	4	.1
Вкупно	7445	100.0	7319	100.0

Графикон DQ.1: Број на популација во домаќинствата според возраста, Македонија, 2011

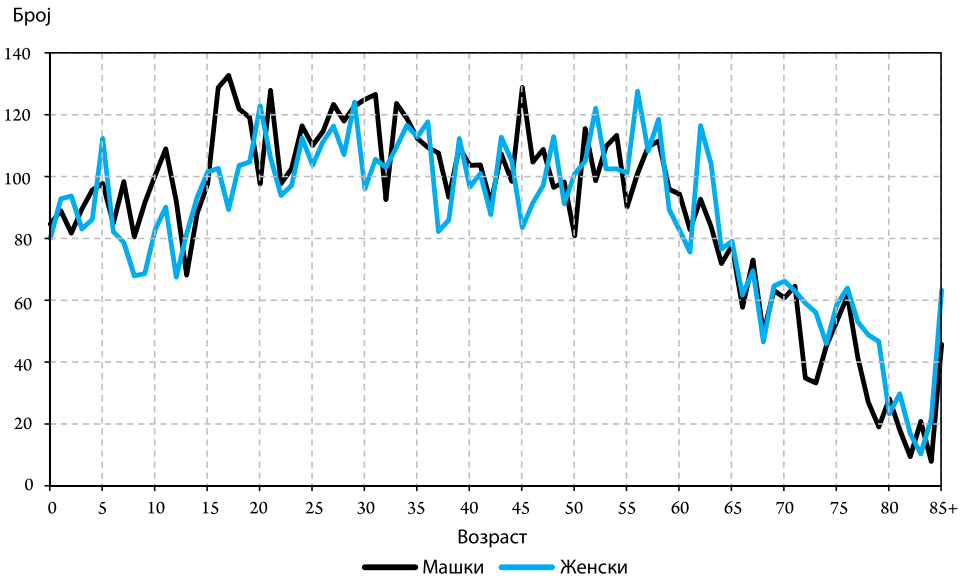

Табела DQ.2: Подобни и интервјуирани жени според возраста

Женска популација од домаќинствата на возраст од 10-54 години, интервјуирани жени на возраст од 15-49 години и процент на подобни жени кои биле интервјуирани, по петгодишни старосни групи, Македонија 2011

	Женска популација во домаќинствата на возраст од 10-54 години	Интервјуирани жени на возраст од 15-49 години		Процент на подобни интервјуирани жени (стапка на завршени интервјуа
	Број	Број	Процент	
Возраст				
10-14	407	.	.	.
15-19	493	465	13.8	94.2
20-24	524	473	14.1	90.3
25-29	554	508	15.1	91.6
30-34	522	499	14.9	95.5
35-39	503	478	14.2	95.1
40-44	495	483	14.4	97.6
45-49	468	452	13.5	96.5
50-54	524	.	.	.
Вкупно (15-49)	3559	3357	100.0	94.3

Табела DQ.3: Деца под 5-годишна возраст во домаќинствата според возраста и прашалници за деца под 5-годишна возраст

Популација на деца на возраст од 0-7 години во домаќинството, деца на возраст од 0-4 години чии мајки/негователи се интервјуирани, и процент на деца под 5-годишна возраст чии мајки/негователи биле интервјуирани, според секоја возраст, Македонија 2011

	Популација на деца на возраст од 0-7 години во домаќинството	Интервјуирани деца под 5-годишна возраст		процент на подобни и интервјуирани деца под 5 годишна возраст (стапка на завршени интервјуа)
	Број	Број	Процент	
Возраст				
0	161	158	18.7	98.1
1	178	173	20.5	97.2
2	172	169	20.0	98.1
3	169	169	20.0	100.0
4	178	175	20.7	98.2
5	207	.	.	.
6	164	.	.	.
7	174	.	.	.
Вкупно (0-4)	1403	844	100.0	98.3

Табела DQ.4: Стапки на завршени интервјуа за жените според социоекономските карактеристики на домаќинствата

Популација на жени на возраст од 15-49 години во домаќинствата, интервјуирани жени на возраст од 15-49 години, и процент на подобни жени кои биле интервјуирани, според избрани социоекономски карактеристики на домаќинствата, Македонија, 2011

	Популација на жени на возраст од 15-49 години во домаќинствата		Интервјуирани жени на возраст од 15-49 години		Процент на подобни и интервјуирани жени (стапки на завршени интервјуа)
	Број	Процент	Број	Процент	
Регион					
Вардарски	225	6.3	218	6.5	96.9
Источен	240	6.8	233	6.9	96.8
Југозападен	326	9.2	302	9.0	92.7
Југоисточен	294	8.3	278	8.3	94.5
Пелагониски	473	13.3	462	13.8	97.7
Полошки	552	15.5	537	16.0	97.3
Североисточен	355	10.0	349	10.4	98.2
Скопски	1093	30.7	978	29.1	89.4
Област					
Урбана	1942	54.6	1805	53.8	92.9
Рурална	1617	45.4	1552	46.2	96.0
Големина на домаќинство					
1-3	1749	49.2	618	18.4	93.2
4-6	1615	45.4	2184	65.1	94.3
7+	195	5.5	554	16.5	95.6
Образование на главата на домаќинството					
Основно или помалку	1354	38.1	1308	39.0	96.6
Средно	1570	44.1	1481	44.1	94.4
Високо	633	17.8	566	16.8	89.3
Индекс на квинтили на богатство					
Најсиромашен	647	18.2	624	18.6	96.5
Втор	690	19.4	667	19.9	96.7
Среден	716	20.1	681	20.3	95.1
Четврт	709	19.9	665	19.8	93.8
Најбогат	796	22.4	719	21.4	90.3
Етничко потекло на главата на домаќинството					
Македонско	2184	61.4	2034	60.6	93.1
Албанско	1089	30.6	1059	31.5	97.3
Друго	286	8.0	263	7.8	92.2
Вкупно	3559	100.0	3357	100.0	94.3

Табела DQ.5: Стапка на завршени интервјуа за прашалникот за деца под 5-годишна возраст според социоекономските карактеристики на домаќинствата

Популација на деца под 5-годишна возраст во домаќинствата, пополнети прашалници за деца под 5-годишна возраст, и процент на деца под 5-годишна возраст за кои биле завршени интервјуата, според социоекономските карактеристики на домаќинствата, Македонија, 2011

	Популација на деца под 5-годишна возраст во домаќинството		Интервјуирани деца под 5-годишна возраст		Процент на подобни деца под 5- годишна возраст со пополнети прашалници за деца под 5-годишна возраст (стапка на завршени интервјуа)
	Број	Процент	Број	Процент	
Регион					
Вардарски	63	7.3	63	7.4	100.0
Источен	68	8.0	68	8.1	99.7
Југозападен	75	8.7	72	8.5	96.3
Југоисточен	52	6.0	52	6.1	100.0
Пелагониски	98	11.4	98	11.5	100.0
Полошки	161	18.7	157	18.6	97.4
Североисточен	85	9.9	83	9.9	98.4
Скопски	259	30.1	253	29.9	97.7
Област					
Урбана	437	50.9	433	51.2	98.9
Рурална	422	49.1	412	48.8	97.7
Големина на домаќинство					
1-3	100	11.7	92	10.8	97.5
4-6	519	60.4	502	59.4	98.8
7+	240	27.9	252	29.8	97.6
Образование на главата на домаќинството					
Основно или помалку	397	46.2	392	46.3	98.7
Средно	328	38.2	321	38.0	97.9
Високо	134	15.6	132	15.6	98.4
Индекс на квинтили на богатство					
Најсиромашен	195	22.7	193	22.8	98.9
Втор	164	19.0	162	19.2	99.2
Среден	165	19.3	160	18.9	96.7
Четврт	160	18.6	156	18.5	97.6
Најбогат	175	20.4	174	20.6	99.1
Етничко потекло на главата на домаќинството					
Македонско	445	51.8	437	51.7	98.1
Албанско	322	37.4	317	37.6	98.6
Друго	92	10.7	91	10.7	98.3
Вкупно	859	100.0	845	100.0	98.3

Табела DQ.6: Целосност на известувањето

Процент на забелешки дека недостасуваат информации за избрани прашања и индикатори, Македонија, 2011

Прашалник и тип на информации кои недостасуваат	Референтна група	Процент на информации кои недостасуваат/ нецелосни*	Број на случаи
Домаќинство			
Возраст	Сите членови на домаќинство	.1	16323
Време на почеток на интервјуто	Сите домаќинства интервјуирани	.5	4018
Време на завршување на интервјуто	Сите домаќинства интервјуирани	.5	4018
Жени			
Датум на раѓање на жената	Сите жени на возраст од 15-49 години		
Само месец		.1	3831
И месец и година		.0	3831
Датум на прво породување	Сите жени на возраст од 15-49 години со најмалку едно живо родено дете		
Само месец		.0	2423
И месец и година		.0	2423
Поминати години од првото раѓање	Сите жени на возраст од 15-49 години со најмалку едно живо родено дете каде годината на првото раѓање не се знае	.0	0
Датум на последно раѓање	Сите жени на возраст од 15-49 години со живо родено дете во последните 2 години		
Само месец		.0	2423
И месец и година		.0	2423
Датум на прв брак/заедница	Сите мажени жени на возраст од 15-49 години		
Само месец		3.9	2656
И месец и година		2.4	2656
Возраст на прв брак/врска/заедница	Сите мажени жени на возраст од 15-49 години каде годината на првиот брак не се знае	.9	2656
Возраст на првиот сексуален однос	Сите жени на возраст од 15-24 години кои имале сексуален однос	.0	1071
Време од последниот сексуален однос	Сите жени на возраст од 15-24 кои имале сексуален однос	.0	1071
Време на почеток на интервјуто	Сите интервјуирани жени	.8	3831
Време на завршување на интервјуто	Сите интервјуирани жени	.8	3831
Деца под 5-годишна возраст			
Датум на раѓање	Сите деца под 5-годишна возраст		
Само месец		.0	1376
И месец и година		.0	1376
Антропометриски мерења	Сите деца под 5-годишна возраст		
Тежина		2.9	1376
Висина		3.6	1376
И тежина и висина		2.8	1376
Време на почеток на интервјуто	Сите деца под 5 годишна возраст	.3	1376
Време на завршување на интервјуто	Сите деца под 5 годишна возраст	.3	1376

Табела DQ.7: Целосност на информациите за антропометриските индикатори

Распределба на децата под 5-годишна возраст според целосноста на информациите за антропометриските индикатори, Македонија, 2011

	Валидна тежина и датум на раѓање	Причини за исклученост од анализата				Вкупно	Процент на деца кои се исклучени од анализата	Број на деца под 5-годишна возраст
		Тежината не е измерена	Нецелосен датум на раѓање	Тежината не е мерена, нецелосен датум на раѓање	Посебни случаи (отстапувања)			
Тежина според возраста								
<6 месеци	96.4	2.7	.0	.0	.9	100.0	3.6	112
6-11 месеци	97.2	2.8	.0	.0	.0	100.0	2.8	145
12-23 месеци	95.8	3.4	.0	.0	.8	100.0	4.2	265
24-35 месеци	98.0	2.0	.0	.0	.0	100.0	2.0	296
36-47 месеци	97.1	2.2	.0	.0	.7	100.0	2.9	273
48-59 месеци	96.1	3.5	.0	.0	.4	100.0	3.9	285
Вкупно	96.8	2.8	.0	.0	.4	100.0	3.2	1376

	Валидна височина и датум на раѓање	Причини за исклученост од анализата				Вкупно	Процент на деца кои се исклучени од анализата	Број на деца под 5-годишна возраст
		Висината не е измерена	Нецелосен датум на раѓање	Висината не е измерена, нецелосна дата на раѓање	Посебни случаи (отстапувања)			
Височина според возраста								
<6 месеци	95.5	4.5	.0	.0	.0	100.0	4.5	112
6-11 месеци	95.2	2.8	.0	.0	2.1	100.0	4.8	145
12-23 месеци	95.1	3.4	.0	.0	1.5	100.0	4.9	265
24-35 месеци	94.3	5.1	.0	.0	.7	100.0	5.7	296
36-47 месеци	97.8	2.2	.0	.0	.0	100.0	2.2	273
48-59 месеци	96.1	3.9	.0	.0	.0	100.0	3.9	285
Вкупно	95.7	3.6	.0	.0	.7	100.0	4.3	1376

	Валидна тежина и висина	Причини за исклученост од анализата				Вкупно	Процент на деца кои се исклучени од анализата	Број на деца под 5-годишна возраст
		Тежината не е измерена	Висината не е измерена	Тежината и висината не се измерени	Посебни случаи (отстапувања)			
Weight by height								
<6 месеци	93.8	.0	1.8	2.7	1.8	100.0	6.3	112
6-11 месеци	93.8	.0	.0	2.8	3.4	100.0	6.2	145
12-23 месеци	93.2	.8	.8	2.6	2.6	100.0	6.8	265
24-35 месеци	94.6	.0	3.0	2.0	.3	100.0	5.4	296
36-47 месеци	96.3	.0	.0	2.2	1.5	100.0	3.7	273
48-59 месеци	93.3	.4	.7	3.2	2.5	100.0	6.7	285
Вкупно	94.3	.2	1.1	2.5	1.9	100.0	5.7	1376

Табела DQ.8: Заокружување при антропометриските мерења

Распределба на мерењата за тежината и висината/должината според бројката на последната децимала, Македонија, 2011

	Тежина		Висина или должина	
	Број	Процент	Број	Процент
Бројки				
0	173	12.9	297	22.1
1	140	10.5	126	9.4
2	147	11.0	145	10.8
3	115	8.6	122	9.1
4	113	8.4	105	7.8
5	149	11.1	161	12.0
6	123	9.2	115	8.6
7	132	9.9	100	7.5
8	123	9.2	93	6.9
9	123	9.2	77	5.7
0 or 5	322	24.1	458	34.2
Вкупно	1338	100.0	1341	100.0

Табела DQ.11: Изводи од матичната книга на родените за децата под 5-годишна возраст

Процент на деца под 5-годишна возраст кои имаат извод од матичната книга на родените и процент на видени календари за раѓањето, Македонија, 2011

	Детето нема извод од матичната книга на родените	Детето има извод од матичната книга на родените		Недостасува/ не знае	Вкупно	Процент на изводи кои ги има видено анкетарот (1)/ (1+2)*100	Број на деца под 5-годишна возраст
		Видено од анкетарот (1)	Не е видено од анкетарот (2)				
Регион							
Вардарски	1.4	83.5	15.1	.0	100.0	84.7	139
Источен	.8	72.5	26.7	.0	100.0	73.1	131
Југозападен	4.6	69.5	26.0	.0	100.0	72.8	131
Југоисточен	.0	54.2	45.8	.0	100.0	54.2	118
Пелагониски	2.0	54.8	43.2	.0	100.0	55.9	199
Полошки	3.7	67.6	28.7	.0	100.0	70.2	216
Североисточен	.0	50.5	49.5	.0	100.0	50.5	93
Скопски	1.1	73.4	25.5	.0	100.0	74.2	349
Област							
Урбана	.8	68.0	31.2	.0	100.0	68.5	750
Рурална	3.0	66.1	30.8	.0	100.0	68.2	626
Возраст на детето							
0	6.3	66.0	27.7	.0	100.0	70.4	256
1	1.1	65.0	33.8	.0	100.0	65.8	266
2	.7	68.9	30.4	.0	100.0	69.4	296
3	.4	70.6	29.0	.0	100.0	70.8	272
4	1.0	65.0	33.9	.0	100.0	65.7	286
Вкупно	1.8	67.2	31.0	.0	100.0	68.4	1376

Табела DQ.12: Картони за вакцинација

Процент на деца под 5-годишна возраст кои имаат картон за вакцинација, и процент на картони за вакцинација кои ги имаат видено анкетарите, Македонија, 2011

	Детето нема картон за вакцинација		Детето има картон за вакцинација		Недостасува/ не знае	Вкупно	Процент на видени картони за вакцинација од анкетарот (1)/(1+2)*100	Број на деца под 5-годишна возраст
	Имало претходно картон за вакцинација	Никогаш немало картон за вакцинација	Виден од анкетарот (1)	Не е виден од анкетарот (2)				
Регион								
Вардарски	.7	.7	91.4	7.2	.0	100.0	92.7	139
Источен	.0	.8	91.6	7.6	.0	100.0	92.3	131
Југозападен	.8	2.3	89.3	7.6	.0	100.0	92.1	131
Југоисточен	.8	.0	94.1	5.1	.0	100.0	94.9	118
Пелагониски	1.5	1.0	94.0	3.5	.0	100.0	96.4	199
Полошки	2.8	3.2	80.6	13.4	.0	100.0	85.7	216
Североисточен	.0	1.1	91.4	7.5	.0	100.0	92.4	93
Скопски	1.4	.9	94.8	2.9	.0	100.0	97.1	349
Област								
Урбана	.9	.4	92.7	6.0	.0	100.0	93.9	750
Рурална	1.6	2.4	89.0	7.0	.0	100.0	92.7	626
Возраст на детето								
0	2.7	3.1	91.8	2.3	.0	100.0	97.5	256
1	.4	.4	92.1	7.1	.0	100.0	92.8	266
2	.7	.7	92.2	6.4	.0	100.0	93.5	296
3	1.8	.4	91.5	6.3	.0	100.0	93.6	272
4	.7	2.1	87.4	9.8	.0	100.0	89.9	286
Вкупно	1.2	1.3	91.0	6.5	.0	100.0	93.4	1376

Табела DQ.13: Присуство на мајката во домаќинството и интервјуираното лице за прашалникот за деца под 5-годишна возраст

Распределба на децата под 5-годишна возраст во однос на тоа дали мајката живее во истото домаќинство и лицето кое е интервјуирано според прашалникот за деца под 5-годишна возраст, Македонија, 2011

	Мајката е во домаќинството				Мајката не е во домаќинството			
	Мајката е интервјуирана	Таткото е интервјуиран	Други возрасни жени се интервјуирани	Други возрасни мажи се интервјуирани	Таткото е интервјуиран	Други возрасни жени се интервјуирани	Вкупно	Број на деца под 5-годишна возраст
Возраст								
0	100.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	161
1	100.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	178
2	98.1	.0	.0	.0	1.9	.0	100.0	172
3	99.6	.0	.0	.0	.4	.0	100.0	169
4	98.6	.0	.0	.0	.6	.8	100.0	178
Вкупно	99.3	.0	.0	.0	.6	.2	100.0	859

Табела DQ.14: Избор на деца на возраст од 2-14 години за модулот за детска дисциплина

Процент на домаќинства со најмалку 2 деца на возраст од 2-14 години каде е извршен исправен избор на едно дете за модулот за детска дисциплина, Македонија, 2011

	Процент на домаќинства каде е извршен исправен избор	Број на домаќинства со две или повеќе деца на возраст од 2-14 години
Регион		
Вардарски	95.5	67
Источен	100.0	69
Југозападен	95.7	92
Југоисточен	100.0	79
Пелагониски	98.1	106
Полошки	90.8	141
Североисточен	90.4	73
Скопски	98.3	231
Област		
Урбана	97.9	390
Рурална	94.7	468
Број на деца на возраст од 2-14 години		
2	96.8	660
3	95.9	148
4	89.5	38
5+	83.3	12
Вкупно	96.2	858

Табела DQ.15: Посетување на училиште според возраста

Распределба на популацијата на возраст од 5-24 години во домаќинствата според образовното ниво и одделението/класот во тековната (или последната) училишна година, Македонија, 2011

	Не посетува училиште	Моментално посетува													Вкупно	Број на членови на домаќинство
		Предучилишно образование	Основно училиште Одделение								Средно училиште Клас				Повисоко од средно	
			1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4		
Возраст на почетокот на училишната година																
5	62.0	15.0	22.6	.4	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	171
6	4.2	2.6	60.6	31.4	.9	.4	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	170
7	.2	.0	4.1	73.9	21.4	.4	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	152
8	.2	.0	1.1	2.8	67.7	27.0	1.2	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	154
9	.6	.0	.5	.2	2.9	52.1	41.8	1.9	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	164
10	.2	.0	.0	.0	1.0	4.7	89.8	4.2	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	193
11	.7	.0	.0	.0	.0	.3	43.9	51.2	3.4	.3	.0	.0	.2	.0	.0	100.0	184
12	1.8	.0	.0	.0	.0	.0	1.2	36.9	57.8	2.3	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	150
13	1.7	.0	.0	.0	.0	.0	1.8	.3	40.6	53.4	1.5	.6	.0	.0	.0	100.0	163
14	3.2	.0	.0	.0	.0	.4	.0	.3	1.5	46.4	47.6	.3	.0	.2	.0	100.0	192
15	4.5	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	2.7	37.7	52.1	3.0	.0	.0	100.0	221
16	10.6	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.5	.0	.0	2.1	49.4	36.4	1.0	.0	100.0	208
17	16.5	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	2.0	39.0	40.9	1.5	100.0	240
18	36.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.5	.5	4.9	36.1	22.0	100.0	199
19	42.2	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	2.8	55.1	100.0	241
20	56.1	.0	.0	.7	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.4	.3	.0	42.5	100.0	216
21	56.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	44.0	100.0	199
22	74.2	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.5	.0	25.3	100.0	192
23	73.2	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.2	.0	.0	.1	.1	26.3	100.0	207
24	86.4	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	13.6	100.0	236

Табела DQ.1R: Старосна распределба на популацијата во домаќинствата, Ромски населби

Популацијата на домаќинствата за секоја возраст според полот, Ромски населби, 2011

	Пол			
	Машки		Женски	
Возраст	Број	Процент	Број	Процент
0	47	2.2	37	1.7
1	53	2.5	49	2.3
2	43	2.1	62	2.9
3	45	2.2	53	2.5
4	58	2.8	53	2.5
5	47	2.2	44	2.1
6	48	2.3	36	1.7
7	46	2.2	48	2.2
8	37	1.8	46	2.1
9	33	1.6	48	2.2
10	33	1.6	35	1.6
11	35	1.7	29	1.3
12	35	1.7	39	1.8
13	35	1.7	32	1.5
14	35	1.7	41	1.9
15	32	1.5	42	2.0
16	53	2.5	35	1.7
17	37	1.8	45	2.1
18	35	1.7	33	1.5
19	30	1.4	23	1.1
20	38	1.8	35	1.6
21	37	1.8	43	2.0
22	31	1.5	36	1.7
23	30	1.4	40	1.9
24	43	2.0	35	1.6
25	48	2.3	34	1.6
26	31	1.5	21	1.0
27	38	1.8	48	2.2
28	29	1.4	30	1.4
29	38	1.8	29	1.4
30	36	1.7	40	1.9
31	39	1.8	31	1.5
32	26	1.2	29	1.4
33	34	1.6	36	1.7
34	28	1.3	35	1.7
35	29	1.4	23	1.1
36	26	1.2	28	1.3
37	23	1.1	25	1.2
38	37	1.8	21	1.0
39	19	.9	20	.9
40	22	1.0	33	1.5
41	27	1.3	32	1.5
42	20	.9	27	1.3
43	25	1.2	27	1.3
44	20	1.0	33	1.6
45	20	1.0	25	1.2
46	31	1.5	24	1.1
47	25	1.2	31	1.5
48	30	1.4	24	1.1
49	28	1.3	23	1.1
50	23	1.1	24	1.1
51	35	1.7	30	1.4
52	26	1.2	19	.9
53	16	.8	29	1.4
54	32	1.5	38	1.8
55	14	.7	19	.9
56	29	1.4	21	1.0
57	20	1.0	23	1.1
58	20	1.0	18	.8
59	9	.4	19	.9
60	19	.9	13	.6
61	13	.6	15	.7
62	14	.7	13	.6
63	8	.4	8	.4
64	14	.7	8	.4
65	9	.4	11	.5
66	5	.2	10	.5
67	5	.3	6	.3
68	4	.2	10	.4
69	3	.1	13	.6
70	8	.4	8	.4
71	2	.1	3	.1
72	10	.5	3	.2
73	4	.2	13	.6
74	3	.1	2	.1
75	4	.2	4	.2
76	6	.3	3	.2
77	6	.3	0	.0
78	2	.1	0	.0
79	1	.1	0	.0
80	0	.0	3	.1
81	0	.0	0	.0
82	0	.0	1	.0
83	0	.0	0	.0
84	0	.0	0	.0
85+	4	.2	3	.1
DK	0	.0	0	.0
Вкупно	2093	100.0	2136	100.0

Графикон DQ.1R: Број на популација во домаќинствата според возраста, Ромски населби, 2011

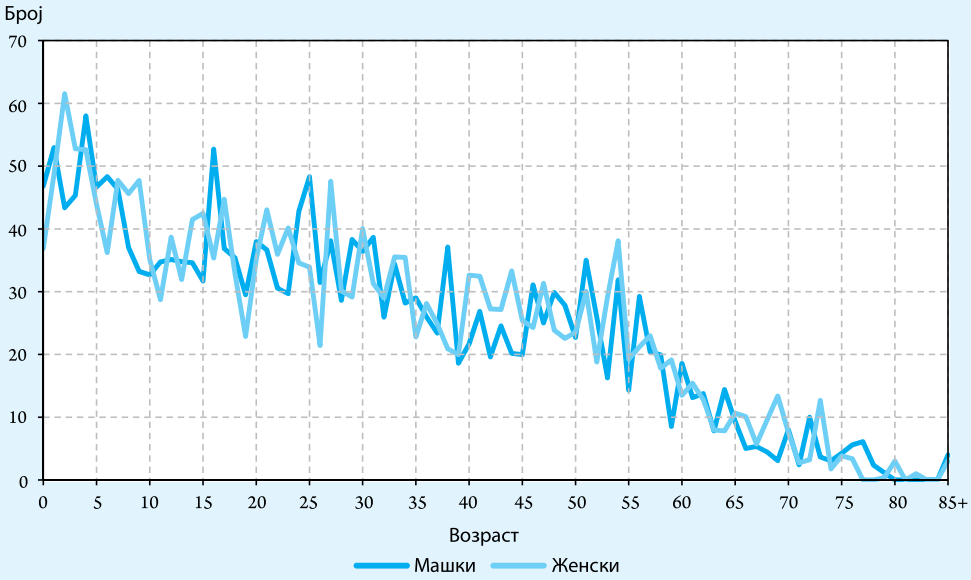

Табела DQ.2R: Подобни и интервјуирани жени според возраста, Ромски населби

Популација на жени на возраст од 10-54 години, интервјуирани жени на возраст од 15-49 години и процент на подобни жени кои биле интервјуирани, Ромски населби, 2011

	Популација на жени на возраст од 10-54 години	Интервјуирани жени на возраст од 15-49 години		Процент на подобни и интервјуирани жени (стапка на завршени интервјуа)
	Број	Број	Процент	
Возраст				
10-14	176	.	.	.
15-19	178	167	15.8	93.8
20-24	189	183	17.4	97.1
25-29	162	160	15.2	98.9
30-34	171	166	15.8	97.0
35-39	117	108	10.3	92.9
40-44	153	144	13.7	94.5
45-49	127	125	11.9	98.4
50-54	140	.	.	.
Вкупно (15-49)	1098	1055	100.0	96.2

Табела DQ.3R: Деца под 5-годишна возраст во домаќинствата според возраста и прашалници за деца под 5-годишна возраст

Популација на деца на возраст од 0-7 години во домаќинствата, деца на возраст од 0-4 години чии мајки/негователи биле интервјуирани и процент на деца под 5-годишна возраст чии мајки/негователи биле интервјуирани, според возраста, Ромски населби 2011

	Популација на деца на возраст од 0-7 години во домаќинствата	Интервјуирани деца под 5-годишна возраст		Процент на подобни и интервјуирани деца под 5-годишна возраст (стапка на завршени интервјуа)
	Број	Број	Процент	
Возраст				
0	84	82	16.7	98.0
1	102	101	20.5	99.1
2	105	105	21.3	100.0
3	98	96	19.5	97.7
4	111	109	22.1	98.4
5	91	.	.	.
6	85	.	.	.
7	94	.	.	.
Вкупно (0-4)	499	492	100.0	98.7

Табела DQ.4R: Стапки на завршени интервјуа на жени според социоекономските карактеристики на домаќинствата

Популација на жени на возраст од 15-49 години во домаќинствата, интервјуирани жени на возраст од 15-49 години, и процент на подобни жени кои беа интервјуирани, според избрани социоекономски карактеристики на домаќинствата, Ромски населби, 2011

	Популација на жени на возраст од 15-49 години во домаќинствата		Интервјуирани жени на возраст 15-49 години		Процент на подобни и интервјуирани жени (стапка на завршени интервјуа)
	Број	Процент	Број	Процент	
Големина на домаќинство					
1-3	168	15.3	167	15.8	99.2
4-6	649	59.2	633	59.9	97.4
7+	280	25.5	256	24.3	91.4
Образование на главата на домаќинството					
Основно или помалку	132	12.0	128	12.2	97.2
Средно	750	68.3	725	68.7	96.6
Високо	215	19.6	202	19.2	93.8
Индекс на квинтили на богатство					
Најсиромашен	195	17.8	193	18.3	99.1
Втор	199	18.2	196	18.5	98.2
Среден	222	20.2	207	19.6	93.3
Четврт	234	21.4	224	21.2	95.4
Најбогат	247	22.5	236	22.3	95.6
Вкупно	1098	100.0	1055	100.0	96.2

Табела DQ.5R: Стапки на завршени интервјуа за деца под 5-годишна возраст според социоекономските карактеристики на домаќинствата

Популација на деца под 5-годишна возраст во домаќинствата, пополнети прашалници за деца под 5-годишна возраст и процент на деца под 5-годишна возраст за кои се завршени интервјуата, според избрани социоекономски карактеристики на домаќинствата, Ромски населби, 2011

	Популација на деца под 5-годишна возраст во домаќинствата		Интервјуирани деца под 5-годишна возраст		Процент на подобни деца под 5-годишна возраст со пополнет прашалник за деца под 5-годишна возраст (стапка на завршени интервјуа)
	Број	Процент	Број	Процент	
Големина на домаќинството					
1-3	29	5.9	29	6.0	100.0
4-6	289	57.9	288	58.4	99.7
7+	181	36.3	175	35.6	96.9
Образование на главата на домаќинството					
Основно или помалку	86	17.2	86	17.4	100.0
Средно	350	70.1	347	70.5	99.2
Високо	63	12.7	60	12.1	94.0
Индекс на квинтили на богатство					
Најсиромашен	126	25.3	126	25.7	100.0
Втор	113	22.6	112	22.8	99.4
Среден	97	19.5	96	19.5	99.0
Четврт	85	17.0	82	16.7	96.8
Најбогат	78	15.6	76	15.4	97.2
Вкупно	499	100.0	492	100.0	98.7

Табела DQ.6R: Целосност во известувањето

Процент на забелешки дека недостасуваат информации за избрани прашања и индикатори, Ромски населби, 2011

Прашалник и тип на информации кои недостасуваат	Референтна група	Процент на информации кои недостасуваат/ нецелосни*	Број на случаи
Домаќинство			
Возраст	Сите членови на домаќинство	.0	4359
Време на почеток на интервјуто	Сите домаќинства интервјуирани	.6	953
Време на завршување на интервјуто	Сите домаќинства интервјуирани	.7	953
Жени			
Датум на раѓање на жената	Сите жени на возраст од 15-49 години		
Само месец		.1	1091
И месец и година		.1	1091
Датум на прво породување	Сите жени на возраст од 15-49 години со најмалку едно живо родено дете		
Само месец		.9	837
И месец и година		2.2	837
Поминати години од првото раѓање	Сите жени на возраст од 15-49 години со најмалку едно живо родено дете каде годината на првото раѓање не се знае	.0	21
Датум на последно раѓање	Сите жени на возраст од 15-49 години со живо родено дете во последните 2 години		
Само месец		.4	837
И месец и година		.1	837
Датум на прв брак/заедница	Сите мажени жени на возраст од 15-49 години		
Само месец		9.2	891
И месец и година		9.4	891
Возраст на прв брак/врска/ заедница	Сите мажени жени на возраст од 15-49 години каде годината на првиот брак не се знае	.4	891
Возраст на првиот сексуален однос	Сите жени на возраст од 15-24 години кои имале сексуален однос	.0	363
Време од последниот сексуален однос	Сите жени на возраст од 15-24 кои имале сексуален однос	.0	363
Време на почеток на интервјуто	Сите интервјуирани жени	.6	1091
Време на завршување на интервјуто	Сите интервјуирани жени	.8	1091
Деца под 5 годишна возраст			
Датум на раѓање	Сите деца под 5-годишна возраст		
Само месец		.0	476
И месец и година		.0	476
Антропометриски мерења	Сите деца под 5-годишна возраст		
Тежина		1.1	476
Висина		1.9	476
И тежина и висина		1.0	476
Време на почеток на интервјуто	Сите деца под 5-годишна возраст	.9	476
Време на завршување на интервјуто	Сите деца под 5-годишна возраст	.9	476

Табела DQ.7R: Целосност на информациите за антропометриските индикатори

Распределба на деца под 5-годишна возраст според целосноста на информациите за антропометриските индикатори, Ромски населби, 2011

	Валидна тежина и датум на раѓање	Причина за исклученост од анализата				Вкупно	Процент на деца исклучени од анализата	Број на деца под 5-годишна возраст
		Тежината не е измерена	Некомплетен датум на раѓање	Тежината не е измерена, некомплетен датум на раѓање	Посебни случаи (отстапувања)			
Тежина според возраста								
<6 месеци	100.0	.0	.0	.0	.0	100.0	.0	37
6-11 месеци	97.7	2.3	.0	.0	.0	100.0	2.3	44
12-23 месеци	99.0	.0	.0	.0	1.0	100.0	1.0	102
24-35 месеци	96.2	3.8	.0	.0	.0	100.0	3.8	105
36-47 месеци	100.0	.0	.0	.0	.0	100.0	.0	83
48-59 месеци	99.0	1.0	.0	.0	.0	100.0	1.0	105
Вкупно	98.5	1.3	.0	.0	.2	100.0	1.5	476

	Валидна висина и датум на раѓање	Причина за исклученост од анализата				Вкупно	Процент на деца исклучени од анализата	Број на деца под 5-годишна возраст
		Висината не е измерена	Нецелосен датум на раѓање	Висината не е измерена, нецелосен датум на раѓање	Посебни случаи (отстапувања			
Висина според возраста								
<6 месеци	94.6	5.4	.0	.0	.0	100.0	5.4	37
6-11 месеци	97.7	.0	.0	.0	2.3	100.0	2.3	44
12-23 месеци	95.1	2.9	.0	.0	2.0	100.0	4.9	102
24-35 месеци	94.3	3.8	.0	.0	1.9	100.0	5.7	105
36-47 месеци	96.4	1.2	.0	.0	2.4	100.0	3.6	83
48-59 месеци	98.1	1.0	.0	.0	1.0	100.0	1.9	105
Вкупно	96.0	2.3	.0	.0	1.7	100.0	4.0	476

	Валидна тежина и висина	Причина за исклученост од анализата				Вкупно	Процент на деца исклучени од анализата	Број на деца под 5-годишна возраст
		Тежината не е измерена	Висината не е измерена	Тежината и висината не се измерени	Посебни случаи (отстапувања			
Тежина според височина								
<6 месеци	89.2	.0	5.4	.0	5.4	100.0	10.8	37
6-11 месеци	97.7	2.3	.0	.0	.0	100.0	2.3	44
12-23 месеци	97.1	.0	2.9	.0	.0	100.0	2.9	102
24-35 месеци	93.3	.0	.0	3.8	2.9	100.0	6.7	105
36-47 месеци	96.4	.0	1.2	.0	2.4	100.0	3.6	83
48-59 месеци	98.1	.0	.0	1.0	1.0	100.0	1.9	105
Вкупно	95.8	.2	1.3	1.1	1.7	100.0	4.2	476

Табела DQ.8R: Заокружување при антропометриските мерења

Распределба на мерењата за тежина и висина/должина според бројката на последната децимала, Ромски населби, 2011

	Тежина		Висина или должина	
	Број	Процент	Број	Процент
Бројка				
0	44	9.4	64	13.6
1	41	8.7	47	10.0
2	56	11.9	59	12.5
3	50	10.6	58	12.3
4	45	9.6	39	8.3
5	39	8.3	42	8.9
6	57	12.1	50	10.6
7	43	9.1	44	9.3
8	46	9.8	41	8.7
9	49	10.4	27	5.7
0 or 5	83	17.7	106	22.5
Вкупно	470	100.0	471	100.0

Табела DQ.11R: Изводи од матичната книга на родените кај деца под 5-годишна возраст кои се видени

Процент на деца под 5-годишна возраст според тоа дали имаат извод од матичната книга на родените, и процент на календари од раѓањето кои се видени, Ромски населби, 2011

	Детето има извод од матичната книга на родените	Детето има извод од матичната книга на родените		Недостасува/ не знае	Вкупно	Процент на изводи видени од анкетарите (1)/(1+2)*100	Број на деца под 5-годишна возраст
		Виден од анкетарот (1)	Не е виден од анкетарот (2)				
Возраст на детето							
0	7.4	63.0	29.6	.0	100.0	68.0	81
1	3.0	63.4	33.7	.0	100.0	65.3	101
2	3.8	53.8	42.5	.0	100.0	55.9	106
3	1.2	68.7	30.1	.0	100.0	69.5	83
4	.0	64.8	35.2	.0	100.0	64.8	105
Вкупно	2.9	62.4	34.7	.0	100.0	64.3	476

Табела DQ.12R: Картони за вакцинација, Ромски населби

Процент на деца под 5-годишна возраст во однос на тоа дали имаат картон за вакцинација и процент на картони за вакцинација видени од анкетарите, Ромски населби, 2011

	Детето нема картон за вакцинација		Детето има картон за вакцинација					
	Намало картон за вакцинација претходно	Никогаш немало картон за вакцинација	Виден од анкетарот (1)	Не е виден од анкетарот (2)	Недостасува/ не знае	Вкупно	Процент на картони за вакцинација видени од анкетарот (1)/(1+2)*100	Број на деца под 5 годишна возраст
Возраст на детето								
0	2.5	3.7	84.0	8.6	1.2	100.0	90.7	81
1	.0	2.0	95.0	3.0	.0	100.0	97.0	101
2	2.8	1.9	87.7	7.5	.0	100.0	92.1	106
3	1.2	1.2	85.5	12.0	.0	100.0	87.7	83
4	1.0	1.0	93.3	4.8	.0	100.0	95.1	105
Вкупно	1.5	1.9	89.5	6.9	.2	100.0	92.8	476

Табела DQ.13R: Присуство на мајката во домаќинството и интервјуираното лице за прашалникот за деца под 5-годишна возраст

Распределба на децата под 5-годишна возраст во однос на тоа дали мајката живее во истото домаќинство, и лицето кое е интервјуирано според прашалникот за деца под 5-годишна возраст, Ромски населби, 2011

	Мајката е во домаќинството				Мајката не е во домаќинството				
	Мајката е интервјуирана	Таткото е интервјуиран	Други возрасни жени се интервјуирани	Други возрасни мажи се интервјуирани	Таткото е интервјуиран	Други возрасни жени се интервјуирани	Други возрасни мажи се интервјуирани	Вкупно	Број на деца под 5-годишна возраст
Возраст									
0	100.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	84
1	100.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	102
2	98.1	.0	.0	.0	.9	1.0	.0	100.0	105
3	99.1	.0	.0	.0	.0	.0	.9	100.0	98
4	98.6	.0	.0	.0	.8	.6	.0	100.0	111
Вкупно	99.1	.0	.0	.0	.4	.4	.2	100.0	499

Табела DQ.14R: Избор на деца на возраст од 2-14 години за модулот за детска дисциплина

Процент на домаќинства со најмалку две деца на возраст од 2-14 години каде е направен исправен избор на едно дете за модулот за детска дисциплина, Ромски населби, 2011

	Процент на домаќинства каде е направен исправен избор	Број на домаќинства со 2 или повеќе деца на возраст од 2-14 години
Број of children Возраст 2-14 years		
2	100.0	212
3	100.0	93
4	96.7	30
5+	100.0	14
Вкупно	99.7	349

Табела DQ.15R: Посетување на училиште според возраста

Распределба на популацијата на возраст од 5-24 години во домаќинствата според образовното ниво и одделението/класот кој се посетува во тековната (или последната) училишна година, Ромски населби, 2011

	Моментално посетува училиште																
			Основно училиште Одделение								Средно училиште Клас						
	Не посетува училиште	Предучилишно образование	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	Повисоко од средно	Вкупно	Број на членови на домаќинството
Возраст на почетокот на училишната година																	
5	66.2	17.2	12.6	4.1	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	92
6	12.3	1.2	61.8	22.5	2.3	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	74
7	7.9	.0	5.4	65.3	21.4	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	101
8	8.0	.0	1.1	5.7	58.4	26.9	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	75
9	10.4	.0	3.2	2.6	12.4	42.0	25.8	3.6	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	78
10	11.0	.0	1.3	1.4	5.5	6.3	69.2	3.1	2.1	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	64
11	14.0	.0	1.0	.0	7.0	3.2	35.8	39.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	66
12	14.0	.0	.0	.0	1.5	2.5	15.0	44.8	19.0	3.2	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	61
13	23.7	.0	.0	.8	.0	1.5	1.2	4.9	42.5	23.0	2.5	.0	.0	.0	.0	100.0	78
14	32.6	.0	.0	.0	.0	.9	2.5	2.9	6.5	32.6	20.5	1.5	.0	.0	.0	100.0	79
15	49.9	.0	.0	2.2	.0	.0	.0	.0	2.7	8.8	23.7	12.7	.0	.0	.0	100.0	66
16	50.4	.0	.0	.5	.0	.0	.9	.0	.0	1.3	7.4	27.9	10.9	.7	.0	100.0	106
17	63.6	.0	.0	.0	.0	.0	.0	1.1	.0	.0	1.6	4.0	16.3	13.4	.0	100.0	66
18	73.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	1.3	.0	24.0	1.8	100.0	55
19	89.4	.0	.0	.0	.0	.0	1.9	1.0	.0	.0	.0	.0	1.0	1.7	4.9	100.0	67
20	87.2	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	12.8	100.0	81
21	89.0	.0	1.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	1.0	2.7	6.3	100.0	68
22	95.7	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.9	.0	3.4	100.0	72
23	100.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	74
24	100.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	82

Прилог Д. Индикатори за MICS: Броители и именители

1. СМРТНОСТ					
1.1	Стапка на смртност кај деца под 5-годишна возраст	CM	Веројатност за умирање според точна возраст од 5 години		MDG 4.1
1.2	Стапка на смртност на доенчиња	CM	Веројатност за умирање според точна возраст од 1 година		MDG 4.2
2. ИСХРАНА					
2.1a 2.1b	Преваленца на помала тежина	AN	Број на деца под 5-годишна возраст кои (а) спаѓаат под минус две стандардни отстапувања (умерена и тешка) (б) под минус три стандардни отстапувања (тешка) од просечната тежина за возраст на стандардот на WHO	Вкупен број на деца под 5-годишна возраст	MDG 1.8
2.2a 2.2b	Преваленца на забавен раст	AN	Број на деца под 5-годишна возраст кои (а) спаѓаат под минус две стандардни отстапувања (умерена и тешка) (б) под минус три стандардни отстапувања (тешка) Од просечната височина за возраст на стандардот на WHO	Вкупен број на деца под 5-годишна возраст	
2.3a 2.3b	Преваленца на исцрпеност	AN	Број на деца под 5-годишна возраст кои (а) спаѓаат под минус две стандардни отстапувања (умерена и тешка) (б) под минус три стандардни отстапувања (тешка) од просечната тежина за висина на стандардот на WHO	Вкупен број на деца под 5-годишна возраст	
2.4	Деца кои се доени	MN	Број на жени кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето кои го доеле детето во секое време	Вкупен број на жени кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето	
2.5	Рано почнување со доење	MN	Број на жени кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето кои го ставиле на доење новороденчето по еден час од раѓањето	Вкупен број на жени кои родиле живо дете во последните 2 години пред истражувањето	
2.6	Ексклузивно доење под 6-месечна возраст	BF	Број на новороденчиња под 6-месечна возраст кои се ексклузивно доени [27]	Вкупен број на новороденчиња под 6-месечна возраст	
2.7	Продолжено доење во првата година	BF	Број на деца на возраст од 12-15 месеци кои моментално се дојат	Вкупен број на деца на возраст од 12-15 месеци	
2.8	Продолжено доење во втората година	BF	Број на деца на возраст од 20-30 месеци кои моментално се дојат	Вкупен број на деца на возраст од 20-30 месеци	
2.9	Доминантно доење под 6-месечна возраст	BF	Број на новороденчиња под 6-месечна возраст кои примале мајчино млеко како главен извор на исхрана [28] во текот на претходниот ден	Вкупен број на новороденчиња под 6-месечна возраст	
2.10	Времетраење на доењето	BF	Возраста во месеци кога 50 проценти од децата на возраст од 0-35 месеци не добиле мајчино млеко во текот на претходниот ден		
2.11	Хранење со шише со цуцла	BF	Број на деца на возраст од 0-23 кои биле хранети со шише во текот на претходниот ден	Вкупен број на деца на возраст од 20-30 месеци	
2.12	Воведување на цврта, полу-цврста или кашеста храна	BF	Број на новороденчиња на возраст од 6-8 месеци кои примиле цврста, полу-цврста или кашеста храна во текот на претходниот ден	Вкупен број на новороденчиња на возраст од 6-8 месеци	
2.13	Минимална зачестеност на оброците	BF	Број на деца на возраст од 6-23 месеци кои примиле цврста, полу-цврста или кашеста храна (плус млеко во прав за децата кои не се дојат) минимален број на пати [29] или повеќе, според статусот на доење, во текот на претходниот ден	Вкупен број на деца на возраст од 6-23 месеци	

[27] Доенчиња кои примаат мајчино млеко, и не примаат други течности или храна, со исклучок на раствори за орална рехидратација, додатоци со витамини и минерали и лекови

[28] Доенчиња кои примаат мајчино млеко и одредени течности (вода и течности со вода, овошен сок, раствори за орална рехидратација, капки, витамини, минерали и лекови), но не примаат ништо друго (особено нечовечко млеко и течности базирани на храна)

[29] Деца кои се дојат: цврста, полу-цврста или кашеста храна, два пати за доенчиња на возраст од 6-8 месеци, 3 пати за деца на возраст од 9-23 месеци; Деца кои не се дојат: цврста, полу-цврста или кашеста храна, или млечни оброци, четири пати за деца на возраст од 6-23 месеци

2.14	Доење на соодветна возраст	BF	Број на деца на возраст од 0-23 месеци кои соодветно се хранети [30] во текот на претходниот ден	Вкупен број на деца на возраст од 0-23 месеци	
2.15	Зачестеност на исхраната со млеко кај деца кои не се дојат	BF	Број на недоени деца на возраст од 6-23 месеци кои примиле најмалку два млечни оброци во текот на претходниот ден	Вкупен број на недоени деца на возраст од 6-23 месеци	
2.18	Доенчиња со ниска родилна тежина	MN	Број на живородени деца во 2 години пред истражувањето кои тежеле помалку од 2,500 грама при раѓањето	Вкупен број на живородени 2 години пред истражувањето	
2.19	Доенчиња чија тежина е мерена при раѓање	MN	Број на живородени 2 години пред истражувањето кои биле измерени при раѓањето	Вкупен број на живородени 2 години пред истражувањето	
3. ЗДРАВЈЕТО НА ДЕЦАТА					
3.1	Опфат на имунизација за туберкулоза	IM	Број на деца на возраст од 18-29 месеци кои примиле BCG вакцина пред првиот роденден	Вкупен број на деца на возраст од 18-29 месеци	
3.2	Опфат на имунизација за полио	IM	Број на деца на возраст од 18-29 месеци кои примиле OPV3 вакцина пред првиот роденден	Вкупен број на деца на возраст од 18-29 месеци	
3.3	Опфат на имунизација за дифтерија, пертусис и тетанус (DPT)	IM	Број на деца на возраст од 18-29 месеци кои примиле DPT3 вакцина пред првиот роденден	Вкупен број на деца на возраст од 18-29 месеци	
3.4	Опфат на имунизација за морбили	IM	Број на деца на возраст од 18-29 кои примиле вакцина за морбили пред првиот роденден	Вкупен број на деца на возраст од 18-29 месеци	MDG 4.3
3.5	Опфат на имунизација за Хепатитис Б	IM	Број на деца на возраст од 18-29 кои примиле трета доза од вакцината за Хепатитис Б пред првиот роденден	Вкупен број на деца на возраст од 18-29 месеци	
3.8	Орална терапија за рехидратација со продолжена исхрана	CA	Број на деца под 5-годишна возраст со дијареја во претходните две седмици кои примиле ORT (ORS пакет или препорачана домашна течност или повеќе течности) и продолжено хранење за време на дијарејата	Вкупен број на деца под 5-годишна возраст со дијареа во претходните две седмици	
3.9	Барање на стручна медицинска помош при сомнение за пневмонија	CA	Број на деца под 5-годишна возраст со сомнение за пневмонија во претходните 2 седмици кои биле однесени кај соодветна здравствена установа	Вкупен број на деца под 5-годишна возраст со сомнение за пневмонија во претходните 2 седмици	
3.10	Антибиотска терапија при сомневање за пневмонија	CA	Број на деца под 5-годишна возраст со сомнение за пневмонија во претходните 2 седмици кои примиле антибиотици	Вкупен број на деца под 5-годишна возраст со сомнение за пневмонија во претходните 2 седмици	
3.11	Цврсти горива	HC	Број на членови на домаќинството во домаќинства кои користат цврсти горива како примарен извор на домашна енергија за готвење	Вкупен број на членови на домаќинства	
4. ВОДА И САНИТАРЕН СИСТЕМ					
4.1	Користење на подобрени извори на вода за пиење	WS	Број на членови на домаќинства кои користат подобрени извори на вода за пиење	Вкупен број на членови на домаќинства	MDG 7.8
4.2	Прочистување на водата	WS	Број на членови на домаќинства кои не користат подобрени извори на вода за пиење, а кои употребуваат соодветен метод за прочистување	Вкупен број на членови на домаќинства кои користат неподобрени извори на вода за пиење	
4.3	Користење на подобрен санитарен систем	WS	Број на членови на домаќинства кои користат подобрен санитарен систем кои не се споделуваат	Вкупен број на членови на домаќинства	MDG 7.9
4.4	Безбедно фрлање на детските фекалии	CA	Број на деца на возраст од 0-2 години чија (последна) столица била безбедно исфрлена	Вкупен број на деца на возраст од 0-2 години	
5. РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЈЕ					
5.1	Стапка на раѓања кај адолесценти	CM	Стапка на фертилитет кај конкретна возраст за жени на возраст од 15-19 години во период од една година пред истражувањето		MDG 5.4
5.2	Рана грижа за деца	CM	Број на жени на возраст од 20-24 години кои родиле најмалку едно живо дете пред 18 годишна возраст	Вкупен број на жени на возраст од 20-24 години	
5.3	Стапка на преваленца на контрацепција	CP	Број на жени на возраст од 15-49 години кои моментално се мажени или во заедница и кои користат (или чиј партнер користи) метод за контрацепција (модерен или традиционален)	Вкупен број на жени на возраст од 15-49 години кои моментално се мажени или во заедница	MDG 5.3

[30] Доенчиња на возраст од 0-5 месеци кои се ексклузивно доени и деца на возраст од 6-23 месеци кои се дојат и јадат цврста, полу-цврста или кашеста храна.

5.4	Незадоволена потреба за контрацепција [31]	UN	Број на жени на возраст од 15-49 години кои моментално се мажени или во заедница кои се плодни и сакаат временски да ги разграничат раѓањата или да го ограничат бројот на децата и кои моментално не користат контрацепција	Вкупен број на жени на возраст од 15-49 години кои моментално се мажени или во заедница	MDG 5.6
5.5a 5.5b	Опфат на предродилна здравствена заштита	MN	Број на жени на возраст од 15-49 години кои пред породувањето во текот на 2 години пред истражувањето биле прегледани (а) најмалку еднаш од стручно лице (б) најмалку четири пати од некоја здравствена установа	Вкупен број на жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во текот на 2 години пред истражувањето	MDG 5.5
5.6	Содржина на предродилната здравствена заштита	MN	Број на жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во текот на 2 години пред истражувањето на кој им бил измерен крвниот притисок и дале урина и крв за анализа во текот на последната бременост	Вкупен број на жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во текот на 2 години пред истражувањето	
5.7	Стручно лице на породувањето	MN	Број на жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во текот на 2 години пред истражувањето , на чие породување присуствувал стручен медицински кадар	Вкупен број на жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во текот на 2 години пред истражувањето	MDG 5.2
5.8	Породување во здравствена установа	MN	Број на жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во текот на 2 години пред истражувањето кои се породиле во здравствена установа	Вкупен број на жени на возраст од 15-49 години кои родиле живо дете во текот на 2 години пред истражувањето	
5.9	Царски рез	MN	Број на последни раѓања на живи деца во последните 2 години пред истражувањето кои биле родени со царски рез	Вкупен број на последни живородени деца во текот на 2 години пред истражувањето	
6. ДЕТСКИ РАЗВОЈ					
6.1	Поддршка за учење	CE	Број на деца на возраст од 36-59 месеци со кои возрасно лице било ангажирано во четири или повеќе активности за да се унапреди учењето и подготвеноста за училиште во последните 3 дена	Вкупен број на деца на возраст од 36-59 месеци	
6.2	Поддршка од таткото за учењето	CE	Број на деца на возраст од 36-59 месеци чиј татко бил ангажиран во една или повеќе активности за да се унапреди учењето и подготвеноста за училиште во последните 3 дена	Вкупен број на деца на возраст од 36-59 месеци	
6.3	Материјали за учење: детски книги	CE	Број на деца под 5 годишна возраст кои имаат три или повеќе детски книги	Вкупен број на деца под 5 годишна возраст	
6.4	Материјали за учење: разни играчки	CE	Број на деца под 5 годишна возраст кои имаат две или повеќе играчки	Вкупен број на деца под 5 годишна возраст	
6.5	Несоодветна грижа	CE	Број на деца под 5 годишна возраст кои биле оставени сами или за нив да се грижи друго дете под 10-годишна возраст подолго од еден час најмалку еднаш во минатата седмица	Вкупен број на деца под 5 годишна возраст	
6.6	Индекс на ран детски развој	CE	Број на деца на возраст од 36-59 месеци кои имаат правилен развој во домените на писменост/бројки, физичкиот-емоционалниот домен, и учењето	Вкупен број на деца на возраст од 36-59 месеци	
6.7	Посетување на образование во раното детство	CE	Број на деца на возраст од 36-59 месеци кои посетуваат програми за рано детско образование	Вкупен број на деца на возраст од 36-59 месеци	
7. ПИСМЕНОСТ И ОБРАЗОВАНИЕ					
7.1	Стапка на писменост кај младите жени	WB	Број на жени на возраст од 15-24 години кои можат да прочитаат едноставен исказ за секојдневниот живот или кои посетувале средно или повисоко образование	Вкупен број на жени на возраст од 15-24 години	MDG 2.3
7.2	Подготвеност за училиште	ED	Број на деца од прво одделение во основно училиште кои посетувале предучилишно образование во претходната година	Вкупен број на деца кои одат во прво одделение во основно училиште	
7.3	Нето стапка на запишување во основно училиште	ED	Број на деца на возраст за запишување во училиште кои се запишале во прво одделение	Вкупен број на деца на возраст за запишување во училиште	

[31] Види прирачник за MICS4 за детален опис

7.4	Нето стапка на посетување на основно училиште (прилагодена)	ED	Број на деца на возраст за основно училиште кои моментално одат во основно или средно училиште	Вкупен број на деца на возраст за основно училиште	MDG 2.1
7.5	Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена)	ED	Број број на деца на средношколска возраст кои моментално посетуваат средно или повисоко образование	Вкупен број на деца на средношколска возраст	
7.6	Деца кои стигнуваат до последното одделение во основно училиште	ED	Процент на деца кои се запишани во прво одделение во основното училиште и кои на крајот стигаат до последното одделение		MDG 2.2
7.7	Стапка на завршено основно училиште	ED	Број на деца (од секоја возраст) кои одат во последно одделение во основно училиште (со исклучок на повторувачите)	Вкупен број на деца на возраст за завршување на основно училиште (возраст која е соодветна за последното одделение од основното училиште)	
7.8	Стапка на премин во средно училиште	ED	Број на деца кои одат во последно одделение од основното училиште во текот на претходната училишна година, а кои се во прва година средно училиште во тековната училишна година	Вкупен број на деца кои одат во прва година средно училиште	
7.9	Индекс на полова еднаквост (основно училиште)	ED	Нето стапка на посетување на основно училиште (прилагодена) за девојчиња	Нето стапка на посетување на основно училиште (прилагодена) за момчиња	MDG 3.1
7.10	Индекс на полова еднаквост (Средно училиште)	ED	Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена) за девојчиња	Нето стапка на посетување на средно училиште (прилагодена) за момчиња	MDG 3.1
8. ДЕТСКА ЗАШТИТА					
8.1	Запишување во матичната книга на родените	BR	Број на деца под 5 годишна возраст за кои е известено дека се запишани во матичната книга на родените	Вкупен број на деца под 5 годишна возраст	
8.2	Детски труд	CL	Број на деца на возраст од 5-14 години кои се вклучени во детски труд	Вкупен број на деца на возраст од 5-14 години	
8.3	Посетување на училиште од страна на деца работници	ED - CL	Број на деца на возраст од 5-14 години кои се вклучени во детски труд и кои моментално посетуваат училиште	Вкупен број на деца на возраст од 5-14 години вклучени во детски труд	
8.4	Деца работници помеѓу учениците	ED - CL	Број на деца на возраст од 5-14 години кои се вклучени во детски труд и моментално посетуваат училиште	Вкупен број на деца на возраст од 5-14 години кои посетуваат училиште	
8.5	Насилно дисциплинирање	CD	Број број на деца на возраст од 2-14 години кои доживеале психолошка агресија или физичко казнување во текот на претходниот месец	Вкупен број на деца на возраст од 2-14 години	
8.6	Брак пред 15-годишна возраст	MA	Број број на жени на возраст од 15-49 години кои биле прв пат мажени или во заедница точно до 15 годишна возраст	Вкупен број на жени на возраст од 15-49 години	
8.7	Брак пред 18-годишна возраст	MA	Број број на жени на возраст од 20-49 години кои биле прва пат мажени или во заедница точно до 18 годишна возраст	Вкупен број на жени на возраст од 20-49 години	
8.8	Млади жени на возраст од 15-19 години кои моментално се мажени или во заедница	MA	Број број на жени на возраст од 15-19 години кои моментално се мажени или во заедница	Вкупен број на жени на возраст од 15-19 години	
8.10a 8.10b	Разлики во возраста на сопружниците	MA	Број на жени кои моментално се мажени или во заедница и чиј сопруг е 10 или повеќе години постар, (а) за жени на возраст од 15-19 години, (б) за жени на возраст од 20-24 години	Вкупен број на жени кои моментално се мажени или во заедница (а) на возраст од 15-19 години, (б) на возраст од 20-24 години	
8.14	Ставови за семејното насилство	DV	Број на жени кои кажале дека сопругот/ партнерот е оправдано да ја удри или тепа својата жена во најмалку една од следните околности: (1) излегува без да му каже, (2) ги занемарува децата, (3) се расправа со него, (4) одбива сексуален однос со него, (5) го загорува јадењето	Вкупен број на жени на возраст од 15-49 години	
9.17.	Услови за живот на децата	HL	Број на деца на возраст од 0-17 години кои не живеат со биолошкиот родител	Вкупен број на деца на возраст од 0-17 години	

9.18.	Застапеност на деца чиј еден или двајца родители се починати	HL	Број на деца на возраст од 0-17 години со еден или двајцата родители починати	Вкупен број на деца на возраст од 0-17 години	
11. СУБЈЕКТИВНА БЛАГОСОСТОЈБА					
SW.1	Задоволство од животот	LS	Број на жени на возраст од 15-24 години кои се многу или до одреден степен задоволни со семејниот живот, пријателствата, училиштето, моменталната работа, здравјето, каде живеат, како со нив постапуваат другите, и како изгледаат	Вкупен број на жени на возраст од 15-24 години	
SW.2	Среќа	LS	Број на жени на возраст од 15-24 години кои се многу или до одреден степен среќни	Вкупен број на жени на возраст од 15-24 години	
SW.3	Перцепција за подобар живот	LS	Број на жени на возраст од 15-24 години чиј живот се подобрил во текот на последната година, и кои очекуваат дека нивниот живот ќе се подобри по една година	Вкупен број на жени на возраст од 15-24 години	
12. КОРИСТЕЊЕ ТУТУН И АЛКОХОЛ					
TA.1	Користење тутун	TA	Број на жени на возраст од 15-49 години кои пушеле цигари или користеле тутунски производи кои се пушат и не се пушат во еден или повеќе денови во текот на последниот месец	Вкупен број на жени на возраст од 15-49 години	
TA.2	Пушење пред 15 годишна возраст	TA	Број на жени на возраст од 15-49 години кои испушиле цела цигара пред 15 годишна возраст	Вкупен број на жени на возраст од 15-49 години	
TA.3	Користење алкохол[j]	TA	Број на жени на возраст од 15-49 години кои испиле најмалку еден алкохолен пијалак во еден или повеќе денови во текот на последниот месец	Вкупен број на жени на возраст од 15-49 години	
TA.4	Користење алкохол пред 15-годишна возраст	TA	Број на жени на возраст од 15-49 години кои испиле најмалку еден алкохолен пијалак пред 15 годишна возраст	Вкупен број на жени на возраст од 15-49 години	

Прилог Ѓ. Прашалници

MICS

ПРАШАЛНИК ЗА ДОМАЌИНСТВА

ИНФОРМАТИВЕН ПАНЕЛ ЗА ДОМАЌИНСТВО — HH

HH1. Број на кластер	**HH2. Број на домаќинство:**
HH3. Име и број на анкетарот:	**HH4. Име и број на супервизорот:**
Име	**Име**
HH5. Ден/месец/година на интервјуто:	Day / Month / Year
HH6. Област: Urban 1; Rural 2	**HH7.** Регион: Вардарски 1; Источен 2; Југозападен 3; Југоисточен 4; Пелагониски 5; Полошки 6; Североисточен 7; Скопски 8

Ние сме од Ipsos Strategic Puls. Работиме на проект кој се однесува на здравјето и образованието во семејствата. Би сакале да позборуваме со вас за тие прашања. Интервјуто ќе трае околу 30 минути. Сите информации кои ќе бидат дадени ќе останат строго доверливи, а вашите одговори ќе се анализираат само како групни податоци од страна на проектниот тим, без никакво директно поврзување со вашите лични податоци.

Може ли сега да почнеме?

☐ *Да,дозвола е дадена ⇨ Оди на HH18 за да се мери времето и да се почне интервјуто.*

☐ *Не, дозвола не е дадена ⇨ Пополни HH9. Разговарај со супервизорот за овој резултат.*

HH8. Име на главата на домаќинството:	
HH9. Резултати од интервјуто за домаќинството: Завршено 01 Во текот на сите 4 посети не беше најден член на домаќинството или компетентен испитаник 02 Целото домаќинство е отсутно подолг период 03 Одбиено 04 Празна куќа/ На адресата нема живеалиште 05 Руинирано живеалиште 06 Живеалиштето не е најдено 07 Друго (наведи) 96	**HH10. Испитаник кој одговара на прашалникот за домаќинство:** Име: Број на ред: **HH11. Вкупно број на членови на домаќинство:**
HH12. Број на жени на возраст од 15-49 години:	**HH13. Број на пополнети прашалници за жени:**
HH14. Број на деца на 5 годишна или помала возраст:	**HH15. Број на пополнети прашалници за деца под 5 годишна возраст:**
HH15A. Број на деца помеѓу 2-9 години:	**HH15B. Број на пополнети прашалници за попреченост кај децата (2-9 години):**
HH16. Контролор на терен (Име и број): **Име**	**HH17. Оператор за внес на податоци (Име и број):** **Име**

СПИСОК ЗА ДОМАЌИНСТВОТО HL

HH18.
Евидентирајте го моменталното време.

Прво, може ли да ми го кажете името на секое лице вообичаено живее тука, почнувајќи од главата на домаќинството?
Наведете ја главата на домаќинството во ред 01. Наведете ги сите членови на домаќинството (HL2), нивната врска со главата на домаќинството (HL3), и нивниот пол (HL4)
Потоа прашајте: Дали тука живеат други лица, дури и да не се дома во моментот?
Ако Да, пополнете ја листата за прашањата HL2-HL4. Потоа, поставете ги сите прашања започнувајќи со HL5 за секое лице поединечно.
Употребете дополнителен прашалник доколку редовите во ростерот за домаќинство се искористени.

Час				За жени на возраст 15-49
Минути				

HL1. Број на ред	**HL2.** Име	**HL3.** Која е релацијата на (име) со главата на домаќинството? (Види шифри за релации под Табелата)	**HL4.** Дали (име) Е од машки или женски пол? 1 Машки 2 Женски		**HL5.** Кој е датумот на раѓање на (име)?			**HL6.** Колку години има (име)? Забележете ги наполнетите години. Ако возраста е 95 или повеќе, запишете '95'	**HL7.** Заокружете го бројот на ред ако жената е на возраст од 15-49 години
						98 НЕ ЗНАЕ	9998 НЕ ЗНАЕ		
Ред	Име	Релација*	M	F	Месец	Година		Возраст	15-49
01		0 1	1	2					01
02			1	2					02
03			1	2					03
04			1	2					04
05			1	2					05
06			1	2					06
07			1	2					07
08			1	2					08
09			1	2					09
10			1	2					10
11			1	2					11
12			1	2					12
13			1	2					13
14			1	2					14
15			1	2					15
Штиклирајте го ова поле ако треба дополнителен прашалник									

Проверете за други членови на домаќинството.
Особено проверете за новороденчиња или мали деца кои не се наведени погоре и други лица кои не се членови на домаќинството (како на пример, поранешни куќни помошници, пријатели) кои може да живеат во домаќинството.
Внесете ги имињата на другите членови во ростерот за домаќинства и пополнете за секој од нив.

Сега, за секоја жена на возраст помеѓу 15 и 49 години, напишете го името и бројот на ред и други информации во панелот за податоци за посебниот прашалник за жени.

За секое дете под 5 годишна возраст, напишете го името и бројот на ред и бројот на ред за неговата мајка или старател во панелот за податоци од прашалникот за деца под 5-годишна возраст.

И, за секое дете на возраст помеѓу 2 и 9 години, напишете го името и бројот на ред И бројот на ред на неговата мајка или старател во панелот за податоци на прашалникот за попреченост кај децата.

Сега, треба да имате посебен прашалник за секоја подобна жена, за секое дете под 5-годишна возраст, и за секое дете на возраст помеѓу 2 и 9 години во домаќинството.

Доколку има деца на возраст од 0 до 5 во ова домаќинство, информирајте ја мајката/старателот дека овие деца ќе мора да се измерат откако ќе се заврши процесот на интервјуирање.

За деца на возраст 5-14	За деца под 5 години	За деца на возраст од 2-9 години	**За деца на возраст од 0-17 години**			
	HL8. која е мајката или примарен старател на ова дете? Запишете го бројот на ред за мајката/ старателот	***HL9.*** who is this child's Мајка or prima	***HL9a.*** која е мајката или примарен старател на ова дете? Евидентирајте го бројот на ред за мајката/старателот	***HL11.*** дали родената мајка на (име) е жива? 1 Да 2 Не↘ HL13 8 Непознато↘ HL13	***HL12.*** дали родената мајка на (име) живее во ова домаќинство? Евидентирајте го бројот на ред за мајката или 00 за "Не"	***HL13.*** дали биолошкиот татко на (име)е жив? 1 Да 2 Не↘ Следен ред 8 Непознато↘ Следен ред	***HL14.*** дали биолошкиот татко на (име) живее во ова домаќинство? Евидентирајте го бројот на ред за таткото или 00 за "Не"
	Мајка	Мајка	Мајка	**Д Н Непознато**	Мајка	**Д Н Непознато**	Татко
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	
				1 2 8		1 2 8	

* Шифри за HL3: Релација со главата на домаќинството:

01 Глава 02 Сопруга/сопруг 03 Син/ќерка 04 снаа/зет 05 внуче	06 Родител 07 Свекор/свекрва 08 Брат/сестра 09 Снаа/зет од брат/сестра 10 Чичко,вујко/тетка	11 Внука/внук од брат/сестра 12 Друга роднина 13 Посвоено дете/штитеник/посинок 14 Нема роднинска врска 98 Не знае

ОБРАЗОВАНИЕ

За СИТЕ членови на домаќинството на возраст од 5 години и повеќе, вклучително и возрасните членови

ED1. Број на ред	ED2. *Име и возраст* *Ископирајте од списокот за домаќинство, HL2 и HL6*	ED3. Дали (име) некогаш има посетувано училиште или предучилишно образование? 1 Да 2 Не ↘ Следен ред	ED4a. Кое е највисокото образовно ниво кое го има посетувано (име)? Ниво: 0Предучил. 1 Основно 2 Средно 3 Повисоко 8 Непознато Ако нивото е =0, премини на ED5	ED4b. Кој е највисокиот степен кој (име) го има завршено на ова ниво (ED4a)? Одд./Година: 98 Непознато Ако помалку од 1,внеси 00.	ED5. Во текот на училишната година (2010-2011), дали (име) има посетувано училиште или предучилишно образ. во некое време? 1 Да 2 Не ↘

РЕД	Име	Возраст	Да	Не	Возраст	Одделение/ Година	Да	Не
01			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
02			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
03			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
04			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
05			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
06			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
07			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
08			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
09			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
10			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
11			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
12			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
13			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
14			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2
15			1	2	0 1 2 3 4 8		1	2

За оние членови на домаќинството кои се на возраст од 5-24 години

	ED6. Во текот на оваа/таа училишна година, кое ниво или степен ги има посетувано (име)?		***ED7***. Во текот на претходната училишна година **(2009-2010)**, дали (име) има посетувано училиште или предучилишно образ. во некое време? ?			***ED8***. Во текот на таа претходна училишна година, кое ниво или степен ги посетуваше (име)?	
	Ниво: 0Предучил. 1 Основно 2 Средно 3 Повисоко 8 Непознато Ако нивото е=0, премини на ED7	Одд./Година: 98 Непознато	1 Да 2 Не ↘ Следен ред 8 Непознато ↘ Следен ред			Ниво: 0Предучил. 1 Основно 2 Средно 3 Повисоко 8 Непознато Ако нивото=0, премини на следното лице	Оддел./Година: 98 Непознато
	Возраст	Одделение/ Година	y	n	dk	Возраст	Одделение/ Година
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	
	0 1 2 3 4 8		1	2	8	0 1 2 3 4 8	

КАРАКТЕРИСТИКИ НА ДОМАЌИНСТВОТО			НС
HC1a. На која вероисповед припаѓа главата на домаќинството?	Православна Римокатоличка Муслиманска Протестантска Друга вероисповед (наведи) Ниедна	01 02 03 04 06 07	
HC1b. Кој е мајчиниот јазик на главата на домаќинството?	Македонски Албански Ромски Турски Српски Влашки Бошњачки Друг јазик (наведи) Нема одговор	01 02 03 04 05 06 07 96 15	
HC1c.На која етничка група припаѓа главата на домаќинството?	Македонци Албанци Роми Турци Срби Власи Бошњаци Друга етничка група (наведи) Нема одговор	01 02 03 04 05 06 07 96 15	
HC2. Колку соби во ова домаќинство користите за спиење?	Број на соби..... __ __		
HC3. *Главен материјал од кој е направен подот во живеалиштето.* *Евидентирајте вие самите што сте забележале.*	Природен под Земја/песок Под од изметиште Примитивен под Дрвени штици Готов под Паркет или лакирано дрво Винилни или асфалтни ленти Керамички плочки Цемент Тепих Ламинат Друго (наведи)	 11 12 21 31 32 33 34 35 36 96	
HC4. *Главен материјал од кој е направен кровот на живеалиштето.* *Евидентирајте вие самите што сте забележале.*	Природен покрив Без покрив Покрив од слама/лисја од палма Покрив од трева Камена плоча Примитивен покрив Груба рогозина Дрвени штици Картон Готов покрив Метален Дрвен Каламин/цементно влакно Керамички плочки Цемент Готови шиндри Салонит/азбест Друго (наведи)	 11 12 13 14 21 23 24 31 32 33 34 35 36 37 96	

HC5. *Главен материјал од кој се направени надворешните ѕидови.* *Евидентирајте вие самите што сте забележале.*	Природни ѕидови Без ѕидови Трска/стебла Кал Примитивни ѕидови Слама и кал (плитар) Камен со кал (‘глина‘) Непокриен керпич Шперплоча Картон Рециклирано дрво/табли/талпи Готови ѕидови Цемент Камен со вар/цемент (изграден) Тули Цементни блокови Покриен керпич Дрвени штици/шиндри Друго (наведи)	 11 12 13 21 22 23 24 25 26 31 32 33 34 35 36 96	
HC6. Каков тип на гориво најчесто употребува вашето домаќинство за готвење?	Електрична енергија Течен нафтен гас (LPG) Биогас Јаглен/Лигнит Дрвен јаглен Дрва Слама/Грмушки/Трева Животински измет Остатоци од земјоделски производи Во домаќинството не се готви храна Друго (наведи)	01 02 04 06 07 08 09 10 11 95 96	01⇨HC8 02⇨HC8 04⇨HC8 95⇨HC8
HC7. Дали обично се готви во куќата, во посебна градба, или надвор? Доколку‘Во куќата‘, проверете: дали тоа се случува во посебна просторија која се користи како кујна?	Во куќата Во посебна просторија што се користи како кујна На друго место во куќата Во посебна градба Надвор Друго (наведи)	 1 2 3 4 6	

HC8. Дали во вашето домаќинство има:

		Да	Не
[A] Електрична енергија?	Часовник	1	2
[B] Радио?	Мобилен телефон	1	2
[C] Телевизија – класична (CRT)?	Велосипед	1	2
[D] Плазма/ LCD ТВ?	Мотоцикл/Скутер	1	2
[E] Фиксен телефон?	Запрежна кола со животни	1	2
[F] Фрижидер?	Автомобил/Камион	1	2
[G] Машина за перење?	Моторен чамец	1	2
[H] Шпорет?	Компјутер	1	2
[I] Бојлер?	Лаптоп	1	2
[J] Еркондишн?	Приколка	1	2
[K] Машина за миење садови?			
[L] Микровална печка?			
[M] Сушара?			
[N] Гарнитура за седење/софа?			
[O] Кревет за спиење?			
[P] Маса за јадење?			

HC9. Дали некој член на вашето домаќинство поседува:		Да	Не	
[A] Часовник?	Часовник	1	2	
[B] Мобилен телефон?	Мобилен телефо	1	2	
[C] Велосипед?	Велосипед	1	2	
[D] Мотоцикл или скутер?	Мотоцикл или скутер	1	2	
[E] Запрежна кола со животни?	Запрежна кола со животни	1	2	
[F] Автомобил или камион?	Автомобил или камион	1	2	
[G] Моторен чамец?	Моторен чамец	1	2	
[H] Компјутер/PC	Компјутер/PC	1	2	
[I] Лаптоп	Лаптоп	1	2	
[J] Приколка	Приколка	1	2	
HC10. Дали вие или друг член на ова домаќинство е сопственик на оваа куќа? Ако одговорот е "Не", прашајте: Дали ја изнајмувате оваа куќа/стан од некој кој не живее во ова домаќинство? Ако одговорот е "Изнајмена од некој друг", заокружете "2". За друг одговор, заокружете "6".	Сопственик Изнајмено Друго (ниту сопственост ниту изнајмено)		1 2 6	
HC11. Дали некој член од ова домаќинство има во сопственост земја која може да се користи за земјоделска дејност?	Да 1 Не 2			2⇨HC13
HC12. Колку хектари земјоделско земјиште поседуваат членовите на ова домаќинство? *Ако помалку од 1, запишете "00". Ако 95 или повеќе, запишете '95'. Ако не знае, запишете '98'.*	Хектари		___ ___	
HC13. Дали ова домаќинство поседува добиток, други животни или живина?	Да 1 Не 2			2⇨HC15
HC14. Колку од споменатите животни ги има домаќинството? [A] Добиток, крави или говеда? [B] Коњи, магарења или мазги? [C] Кози? [D] Овци? [E] Кокошки? [F] Свињи? *Ако Нема, запишете '00'.* *Ако 95 или повеќе, запишете '95'.* *Ако не се знае, запишете '98'.*	Добиток, крави или говеда Коњи, магарења или мазги Кози Овци Кокошки Свињи		___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___	
HC15. Дали некој од членовите на домаќинството има сметка во банка?	Да 1 Не 2			

ДЕТСКИ ТРУД

Да се пополни за деца во домаќинството кои се на возраст од 5-17 години. За оние членови на домаќинствата кои имаат под 5 или над 17 годишна возраст, оста
Сега сакам да ве прашам за секоја работа која можат да ја вршат децата во ова домаќинство.

CL1. *Број на ред*	CL2. *Име и возраст* *Ископирајте од списокот за домаќинство HL2 и HL6*		CL3. Во текот на последната седмица, дали (име) работеше некаква работа за лице кој не е член на ова домаќинство? *Ако Да: За исплата во кеш или во натура?* 1 Да, за плаќање (кеш или натура) 2 Да, но не за исплата 3 Не ⇨CL5			CL4. Од последниот (ден во седмицата), колку часа тој/таа работеше за лице кое не е член на домаќинството? *Ако е повеќе од една работа, вклучете ги сите часови за сите извршени работи.*		CL5. Во текот на последната седмица, дали (име) носеше вода или огрев за употреба во домаќинството? 1 Да 2 Не ⇨CL7	
			Да		Не	Број			
Ред	Име	Возраст	Платена	Неплатена		на часови		Да	Не
01			1	2	3			1	2
02			1	2	3			1	2
03			1	2	3			1	2
04			1	2	3			1	2
05			1	2	3			1	2
06			1	2	3			1	2
07			1	2	3			1	2
08			1	2	3			1	2
09			1	2	3			1	2
10			1	2	3			1	2
11			1	2	3			1	2
12			1	2	3			1	2
13			1	2	3			1	2
14			1	2	3			1	2
15			1	2	3			1	2

вете ги редовите празни.

	CL6. Од последниот *(ден во седмицата),* колку работни часа тој/таа потроши за да донесе вода или огрев за домаќинството?		CL7. Во текот на последната седмица, дали (име) вршеше некаква платена или неплатена работа на семејната фарма или за семејниот бизнис или со продавање на стока на улица? *Вклучете ја исто така работата од бизнис кој го води детето, само или со еден или повеќе партнери.* 1 Да 2 Не ⇨CL9		CL8. Од последниот *(ден во седмицата*), работни часови кои тој/таа ги потрошил за своето семејство или за себе?		CL9. Во текот на последната седмица, дали (име) помагаше во домашните работи како што е шопинг, чистење, перење алишта, готвење, грижа за децата, постари или болни луѓе? 1 Да 2 Не ⇨ Следно дете		CL10. Од последниот (*ден во седмицата*), колку работни часа тој/таа потроши на овие домашни работи?	
	Број				Број				Број	
	на часови		Да	Не	на часови		Да	Не	на часови	
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		
			1	2			1	2		

ДЕТСКА ДИСЦИПЛИНА CD

ТАБЕЛА 1: ДЕЦАТА НА ВОЗРАСТ ОД 2-14 ГОДИНИ СЕ ПОДОБНИ ЗА ПРАШАЊАТА ЗА ДЕТСКА ДИСЦИПЛИНА

- *Евидентирајте го секое од децата на возраст од 2-14 години подолу според редоследот по кој децата се појавуваат на списокот за домаќинството. Не вклучувајте други членови на домаќинството кои се надвор од старосната група од 2-14 години.*
- *Назначете го бројот на ред, името,полот, и возраста на секое дете.*
- *Потоа вметнете го вкупниот број на деца на возраст од 2-14 години во соодветното поле подолу (CD6).*
- *Доколку нема деца на возраст од 2 до 14 години во ова домаќинство, преминете на следниот модел.*

CD1. Број на ранг	***CD2.*** Број на ред од HL1	***CD3.*** Име од HL2	***CD4.*** Пол од HL4		***CD5.*** Возраст од HL6	
Ранг	Ред	Број	М	Ж	Возраст	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
CD6.	Вкупно број на деца на возраст од 2-14 години					

- *Доколку во домаќинството има само едно дете на возраст од 2-14 години, прескокнете ја Табела 2 и одете на CD8; запишете '1' и продолжете со CD9*

ТАБЕЛА 2: СЛУЧАЕН ИЗБОР НА ДЕТЕ ЗА ПРАШАЊАТА ЗА ДЕТСКА ДИСЦИПЛИНА

- *Користете ја Табела 2 за да изберете едно дете на возраст од 2 и 14 години, доколку има повеќе од едно дете во домаќинството кое припаѓа на таа старосна група.*
- *Проверете ја последната бројка од бројот на домаќинството (HH2) на првата страна. Тоа е бројот на редот на кој треба да преминете на дадената Табела подолу.*
- *Проверете го вкупниот број на подобни деца (2-14) во CD6 погоре. Тоа е бројот на колоната на која треба да преминете.*
- *Најдете го полето каде редот и колоната се вкрстуваат надолжно и заокружете го бројот што се појавува во тоа поле. Тоа е бројот на рангирање на детето (CD1) кое ќе биде предмет на прашањата кои ќе ги поставувате.*

CD7. Последна цифра од бројот за домаќинството (HH2)	Вкупно број на подобни деца во домаќинството (CD6)							
	1	2	3	4	5	6	7	8+
0	1	2	2	4	3	6	5	4
1	1	1	3	1	4	1	6	5
2	1	2	1	2	5	2	7	6
3	1	1	2	3	1	3	1	7
4	1	2	3	4	2	4	2	8
5	1	1	1	1	3	5	3	1
6	1	2	2	2	4	6	4	2
7	1	1	3	3	5	1	5	3
8	1	2	1	4	1	2	6	4
9	1	1	2	1	2	3	7	5

CD8. *Евидентирајте го бројот на рангирање на избраното дете (CD1)*

CD9. *Напишете го името и бројот на редот за детето кое е избрано за овој модул од CD3 и CD2, според бројот на рангирање во CD8.*

Име(CD3)

Број на ред (CD2)

CD10. Возрасните применуваат одредени начини да ги научат децата на соодветно однесување или за да пристапат на одреден проблем со поведението. ќе ви прочитам некои методи кои се користат и би сакал да ми кажете доколку вие или било кој член од вашето домаќинство некогаш го користел овој метод со (име) во последниот месец.

CD11. Му биле дадени привилегии, или му било забрането на (име) што сакало да направи нешто или казнет/а е да не излегува надвор.

Да 1
Не 2

CD12. Објаснето е зошто однесувањето на (име) било несоодветно.	Да Не	1 2	
CD13. Детето е растресено со рацете.	Да Не	1 2	
CD14. На детето му се вика или дере.	Да Не	1 2	
CD15. Дадено му е на детето да прави нешто друго.	Да Не	1 2	
CD16. Удрено или исплескано по задникот.	Да Не	1 2	
CD17. Удрено по задникот или на друго место на телото со нешто како ремен, четка за коса, стап или друг тап предмет.	Да Не	1 2	
CD18. Нарекувано е дека е глупаво, мрзливо или слични придавки.	Да Не	1 2	
CD19. Удрено или шлаканица на лицето, по главата, или ушите.	Да Не	1 2	
CD20. Удрено или исплескано по дланката, раката или ногата.	Да Не	1 2	
CD21. Претепано, т.е. удирано повеќе пати колку што може посилно.	Да Не	1 2	
CD22. Дали сметате дека за соодветно да се порасне, воспита или образува едно дете, тоа дете треба физички да се казнува?	Да Не Не знае/ Нема мислење	1 2 8	

HH19. *Евидентирајте го моменталното време.*	Час и минути			:		

HH20. *Заблагодарете се на испитаникот за неговата/нејзината соработка и проверете го Списокот за домаќинство:*

- ☐ *Еден прашалник е издаден за секоја подобна жена која е наведена на списокот на домаќинството (HL7)*
- ☐ *Еден прашалник за деца под 5 годишна возраст е издаден за секое подобно дете под 5 годишна возраст кое е на списокот на домаќинството(HL9)*
- ☐ *Еден прашалник за дете со попреченост е издаден за секое подобно дете на возраст помеѓу 2 и 9 години кое е на списокот на домаќинството (HL9a)*

Вратете се на првата страна и потврдете дека сите информации за бројот на подобни жени (HH12), сите деца под 5-годишна возраст (HH14),и сите деца на возраст помеѓу 2 и 9 години (HH15A) се соодветно внесени.

Преземете ги сите неопходни чекори за да бидат соодветно пополнети сите поединечни прашалници за ова домаќинство.

Белешки на анкетарот

Белешки на теренскиот контролор

Белешки на супервизорот

MICS

ПРАШАЛНИК ЗА ЖЕНИ
МАКЕДОНИЈА

ИНФОРМАТИВЕН ПАНЕЛ ЗА ЖЕНИ — WM

Овој прашалник треба да се пополни за сите жени на возраст од 15 до 49 години (види Листа за домаќинство,колона HL7).Посебен прашалник треба да се користи за секоја подобна жена.

WM1. Број на кластер:	**WM2.** Број на домаќинство:
WM3. Име на жената:	**WM4.** Број на ред за жената:
Име	
WM5. Име и број на анкетарот:	**WM6.** Ден/месец/година на интервјуто:
Име	

Повторете го воведот ако веќе го немате прочитано за оваа жена:
Ние сме од Ipsos Strategic Puls. Работиме на проект кој се однесува на здравјето и образованието во семејствата. Би сакале да позборуваме со вас на тие прашања. Интервјуто ќе трае околу 30 минути. Сите информации кои ќе бидат дадени ќе останат строго доверливи, а вашите одговори ќе се анализираат само како групни податоци од страна на проектниот тим, без никакво директно поврзување со вашите лични податоци.

Ако веќе сте го прочитале на оваа жена на почетокот на прашалникот за домаќинството, прочитајте го следното:
Ние работиме на проект кој се однесува на здравјето и образованието во семејствата. Би сакале да позборуваме со вас на тие прашања. Интервјуто ќе трае околу 30 минути. Сите информации кои ќе бидат дадени ќе останат строго доверливи, а вашите одговори ќе се анализираат само како групни податоци од страна на проектниот тим, без никакво директно поврзување со вашите лични податоци.

Дали може да почнеме сега?

☐ *Да, дадена е дозвола ð Оди на WM10 да го запишеш времето и да го почнеш интервјуто.*

☐ *Не, дозвола не е дадена ð Пополни го WM7. Зборувајте со супервизорот за овој резултат.*

WM7. Резултат од интервјуто на жената	Завршено	01
	Не е дома	02
	Одбиено	03
	Делумно пополнето	04
	Не е способна	05
	Друго (наведи)	**96**

WM8. Терески контролор (Име и број):	WM9. Оператор за внес на податоци (Име и број):
Име	Име

WM10. *Евидентирајте го моменталното време.* ☐☐ : ☐☐

ПОДАТОЦИ ЗА ЖЕНАТА — WB

WB1. Во кој месец и година сте родени?	Датум на раѓање		
	Месец	☐☐	
	Не го знае месецот	98	
	Година	☐☐☐☐	
	Не ја знае годината	9998	
WB2. Колку години имате? *Проверете: Колку години наполнивте на вашиот последен роденден?* *Споредете ја возраста со дадениот датум и веднаш направете корекции во WB1 и/или WB2 доколку одговорите не се доследни*	Возраст (наполнети години)	☐☐	
WB3. Дали некогаш сте посетувале училиште или предучилишно образование?	Да	1	
	Не	2	2⇨WB7

WB4. Кое е највисокото образовно ниво што сте го стекнале?	Предучилишно Основно Средно Повисоко	0 1 2 3	0⇨WB7
WB5. Кое е највисокото одделение/година која ја/го завршивте на тоа образовно ниво? *Ако е помалку од едно одделение, внесете "00"*	Одделение/ Година		
WB6. *Проверете WB4:* ☐ Средно или повисоко. ⇨ Оди на следен модул ☐ Основно ⇨ Продолжи со WB7			
WB7. Сега сакам да ми ја прочитате оваа реченица. Покажете ја реченицата од картичката на испитаникот. Доколку испитаникот не може да ја прочита целата реченица, проверете: Дали можете да ми прочитате еден дел од реченицата?	Не знае воопшто да чита Може да прочита само делови од реченицата Може да ја прочита целата реченица Нема реченица на јазик кој таа го разбира (наведи јазик) Слепило/немост/пречки во видот/говорот	1 2 3 4 5	

ДЕТСКИ МОРТАЛИТЕТ — СМ

Прашањата СМ0 – СМ12 се однесуваат само на ЖИВОРОДЕНИ ДЕЦА.

СМ0. *Проверете во WM1, за бројот на кластер:*

☐ Ако бројот на кластерот каде моментално интервјуирате припаѓа на дополнителните кластери со главно ромска популација ⇨ Оди на СМ1

☐ Други случаи⇨ Продолжи со СМ0А

СМ0А. Сега сакам да ве прашам за раѓањата во текот на вашиот живот. Колку живи деца имате родено во текот на целиот ваш живот? Тука мислам на тоа дали имате родено дете кое почнало да дише и заплакало или покажало некакви знаци на живот – дури и доколку тоа дете живеело само неколку минути или часа? Ако Ниедно, заокружи '00'.	Ниедно Број на живородени деца	00	⇨СМ12А
СМ0В. Кога последен пат се породивте (дури и доколку детето умрело)? Месецот и годината мора да се евидентираат.	Датум на последно раѓање Ден Не го знае денот Месец Година	98	⇨СМ12А
СМ1. Сега сакам да ве прашам за сите раѓања во текот на вашиот живот. Дали до сега имате родено?	Да 1 Не	2	2⇨СМ8
СМ2. Кој е датумот на вашето прво раѓање? Тука мислам на најпрвото ваше раѓање, дури и доколку детето не е повеќе живо, или дури доколку таткото на тоа дете не е повеќе ваш партнер. *Преминете на СМ4 ако е дадена само годината на првото раѓање, ако не, продолжете со СМ3.*	Датум на првото раѓање Ден Не го знае денот Месец Не го знае месецот Година Не ја знае годината	98 98 9998	⇨СМ4
СМ3. Пред колку години родивте по прв пат?	Вкупно поминати години од првото раѓање		

CM4. Дали некои од синовите или ќерките кои сте ги родиле сега живеат со вас?	Да 1 Не 2	2⇨CM6
CM5. Колку сина живеат со вас? Колку ќерки живеат со вас? *Ако Ниеден, запишете '00'.*	Синови дома Ќерки дома	
CM6. Дали имате синови или ќерки кои сте ги родиле и кои се живи, но не живеат со вас?	Да 1 Не 2	2⇨CM8
CM7. Колку сина се живи, но не живеат со вас? Колку ќерки се живи, но не живеат со вас? *IАко Ниеден, запишете '00'.*	Синови кои живеат на друго место Ќерки кои живеат на друго место	
CM8. Дали до сега имате родено момче или девојче кое беше родено живо, но подоцна умре? *IАко одговорот е "Не" проверете:* Тука мислам на тоа дека сте родиле дете кое почнало да дише, или заплакало, или покажало некакви знаци на живот, дури и доколку живеело само неколку минути или часови?	Да 1 Не 2	2⇨CM10
CM9. Колку машки деца имаат умрено? Колку женски деца имаат умрено? *Ако Ниеден, запишете '00'.*	Умрени машки деца Умрени женски деца	
CM10. Сумирајте ги сите одговори во CM5, CM7, и CM9 и запишете го вкупниот број на живородени деца.	Вкупно	

CM11. Ајде да потврдиме дека ве разбрав точно, сте имале (Вкупно број во CM10) вкупно живородени деца во текот на вашиот живот. Дали е тоа точно?

☐ Да. Проверете подолу:

- ☐ Нема живородени деца (т.е.вкупно е еднакво на 0)ð Оди на CM12A
- ☐ Едно или повеќе живородени деца ð Продолжи со CM12

☐ Не ⇨ Проверете ги одговорите од CM1-CM10 и направете ги потребните корекции, пред да продолжите и преминете на CM12

CM12. Од сите овие (Вкупно број во CM10) ваши живородени деца, кажете ми кога го родивте последното (дури и доколку тоа дете е мртво)? *Месецот и годината мора да се евидентираат.*	Датум на последно раѓање Ден Не го знае денот 98 Месец Година	
CM12A. Понекогаш жените имаат бременост која не завршува со раѓање на живо дете. Дали досега сте биле бремена и сте имале спонтан абортус, сте имале мртвородено или сте абортирале?	Да 1 Не 2	2⇨CM13
CM12B. Колку спонтани абортуси сте имале во текот на животот? Кога велам спонтан абортус, мислам на преран и несакан прекин на бременоста во првите 5 месеци од бременоста	Ниеден 00 Број на спонтани абортуси	
CM12C. Колку од вашите бремености имаат завршено со мртвородено? Кога велам мртвородено, мислам на раѓање кое се случило по 5 месец од бременоста, но детето не покажало никакви знаци на живот.	Ниедна 00 Број на мртвородени	
CM12D. И колку абортуси сте имале во текот на животот? Кога велам абортус, мислам на бременост која доброволно била прекината во првите 5 месеци од бременоста	Ниеден 00 Број на абортуси	00⇨CM13

CM12E. Кога го направивте (последниот) абортус? *Месецот и годината мора да се евидентираат.*	Датум на (последниот) абортус Месец Година	

CM12F. *Проверете во CM12E кога се случил последниот абортус и доколку:*

☐ Нема абортуси во текот на последните 2 години. ⇨ Оди на CM1
☐ Последниот абортус бил во текот на последните 2 години, односно, од (месецот на интервјуирање) во 2009 ⇨ Продолжи со CM12G

CM12G. *Ако испитаничката споменала повеќе од еден абортус, т.е. CM12D е повисок од 1,тогаш прашајте ја за точниот месец и година на секој споменат абортус кој бил извршен во текот на последните 2 години, т.е. од (месецот на интервјуирањето) 2009. Запишете го месецот и годината за секој абортус во CM12H, започнувајќи од последниот, и за секој евидентиран абортус прашајте ја испитаничката да ви каже колку месеци/недели била бремена кога абортирала и запишете го тоа како што е соодветно.*

	Последен абортус	Пред последниот абортус	Втор по ред пред последниот абортус	Трет по ред пред последниот абортус
CM12H. Кој месец и година беше вашиот (последен) абортус?	*Не прашувајте, дадено е во CM12E*	Месец Година.	Месец Година.	Месец Година.
CM12I. Колку месеци (недели) бевте бремена кога беше направен абортусот? *Ако испитаничката одговара со недели, запишете на соодветната линија за недели, во спротивно само запишете ги месеците*	Недели 1 Месеци 2	Недели 1 Месеци 2	Недели 1 Месеци 2	Недели 1 Месеци 2

CM13. *Проверете CM0B или CM12: Последното нејзино раѓање било во текот на последните 2 години, т.е., од (денот и месецот на интервјуто) во* ***2009***

☐ *Нема живородени деца во последните 2 години. ⇨ Оди на Модулот СИМПТОМИ ОД БОЛЕСТИ.*
☐ *Едно или повеќе живородени деца во текот на последните 2 години. ⇨ Прашајте кое е името на последното родено дете.*

Име на детето_____

Доколку детето починало, бидете внимателни кога упатувате на тоа дете со неговото име во модулите кои следуваат понатаму. Доколку детето починало веднаш по раѓањето и воопшто не му било дадено име, упатувајте на ова дете како на 'бебето/доенчето' и бидете внимателни со вашиот приод.

Продолжете со следниот модул.

ЖЕЛБА ЗА ПОСЛЕДНОТО РАЃАЊЕ DB

Овој модул треба да се пополни за сите жени кои имале живородени деца во последните 2 години, пред датумот на интервјуто. Проверете го модулот за Морталитет кај децата CM13 и запишете го името на последното родено дете овде _____. Употребувајте го ова име на детето во прашањата кои следуваат, како што е назначено.

DB1. Кога останавте бремена со (*име*), дали сакавте да останете бремена во тој период?	Да 1 Не 2		1⇨Следен модул
DB2. Дали сакавте да останете бремена некое време подоцна, или не сакавте да имате (повеќе) деца?	Подоцна 1 Не повеќе 2		2⇨Следен модул
DB3. Уште колку долго сакавте да чекате?	Месеци 1 Години 2 НЕ ЗНАЕ 998		

ЗДРАВЈЕ НА МАЈКАТА И НОВОРОДЕНЧЕТО — MN

Овој модул треба да се пополни за сите жени кои имале живородени деца во последните 2 години.
Запишете го името на последното родено дете овде _____.
Користете го името на детето во следните прашања, каде што тоа е назначено во загради на овој начин: (име).

MN1. Дали посетувавте некого за грижа за време на вашата бременост со (име на детето)?	Да 1 Не 2	2⇨MN17
MN2. Кај кого отидовте? *Проверете:* *Некој друг?* *Проверете додека не бидете сигурни за типот на лице и заокружете ги сите дадени одговори, дури и доколку има повеќе од еден.*	Медицинско стручно лице: Лекар A Акушерка помошник C Акушерка D Медицинска сестра E Друго лице Лице кое традиционално присуствува на породување во локалната заедница F Здравствен работник во заедницата G Друго (наведи) X	
MN3. Колку пати добивте здравствена заштита за време на оваа бременост?	Број на пати __ __ НЕ ЗНАЕ 98	
MN4. Како дел од здравствената заштита за време на бременоста, дали нешто од подолу наведеното е направено најмалку еднаш:	Да Не	
[A] Дали ви беше измерен крвниот притисок?	Крвен притисок 1 2	
[B] Дали дадовте урина за анализа?	Урина 1 2	
[C] Дали дадовте крв за анализа??	Крв 1 2	
MN17. Кој помагаше кога се породувавте со (*име на детето*)? *Проверете:* *Некој друг?* *Проверете за лицето кое пружало помош и заокружете ги сите дадени одговори.* *Ако испитаничката каже 'Никој' не помагаше, обидете се да да утврдите дали имало возрасни лица кои биле присутни на породувањето и запишете под 'Друго' ако дадениот одговор не е наведен како опција.*	Медицинско стручно лице: Лекар A Акушерка помошник C Акушерка D Медицинска сестра E Друго лице Лице кое традиционално присуствува на породувањето во локалната заедница F Здравствен работник во заедницата G Роднина/Пријател H **Друго (наведи) X** Никој Y	

MN18. Каде се породивте со *(име на детето)*? *Проверете за да можете точно да го идентификувате местото пред да заокружите некој од дадените одговори.* *Доколку не можете да определите дали тоа е јавна или приватна установа, запишете го името на местото каде што се извршило породувањето на линијата подолу.* *(Име/назив на местото)*	Дома Вашиот дом 11 Дом на други 12 Јавен сектор Клиничка болница 21 Општа болница 22 Породилиште 23 Клинички центар-Скопје 24 Гинеколошка болница – Чаир 25 **Друга јавна установа (*наведи*) 26** Приватен здравствен сектор Приватна болница 31 Приватна клиника 32 Приватен мајчин дом 33 **Друга приватна здравствена установа (наведи)36** Друго **(*наведи*)** 96	11⇨MN20 12⇨MN20 96⇨MN20

MN19. Дали (*име*) го родивте со царски рез? Односно, дали ви направија рез на стомакот за да го извадат бебето?	Да Не	1 2	
MN20. Кога (име) се роди, дали тој/таа беше многу крупен/а, покрупен/а од просечно, помал/а од просечното, или многу мало бебе?	Многу крупно Покрупно од просекот Просечно Помало од просечно Многу мало НЕ ЗНАЕ	1 2 3 4 5 8	
MN21. Дали (*име*) го измерија на раѓање?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	2⇨MN23 8⇨MN23
MN22. Колку тежеше (*име*)? *Ако картонот го имате, дадете приоритет на напишаното во картонот и ископирајте го одговорот од таму.*	Од картонот 1 (kg) Од сеќавање 2 (kg) НЕ ЗНАЕ	 99998	
MN23. Дали ви се врати менструалниот циклус по раѓањето на (*име*)?	Да Не	1 2	
MN24. Дали го имате доено (*име*)?	Да Не	1 2	2⇨Следен модул
MN25. Колку време по раѓањето за прв пат го ставивте (име) на градите за да го доите? *Ако е помалку од 1 час, запишете '00' часови.* *Ако е помалку од 24 часа, заокружете ја шифрата 1 и запишете го точниот број на часови.* *Во спротивно, запишете го бројот на денови и заокружете ја шифрата 2.*	Веднаш Часови 1 Денови 2 Не знае/не се сеќава	000 998	
MN26. Во првите три дена по породувањето, дали на (име) му беше дадено нешто друго за пиење освен мајчино млеко?	Да Не	1 2	2⇨Следен модул
MN27. Што друго му беше дадено на (име) да пие? *Проверете:* *Нешто друго?* *Запишете ги сите дадени одговори*	Млеко (не мајчино млеко) Само вода Зашеќерена вода Течност против стомачни грчеви Раствор од шеќер-сол-вода Овошен сок Вештачко млеко ЧајН Мед Друго (наведи)	A B C D E F G I X	

СИМПТОМИ ЗА БОЛЕСТ — IS

IS1. *Проверете го списокот за домаќинства, колона HL9во прашалникот за домаќинства.*

☐ *Да ⇨ Продолжи со IS2.*

☐ *Не ⇨ Оди на следен модул.*

IS2. Некогаш децата имаат тешка болест и треба веднаш да бидат однесени во здравствена установа. заради кои симптоми веднаш би го однеле вашето дете на лекар? *Проверете дополнително:* *Некои други симптоми?*	Детето не може да пие и да се дои	A	
	Детето станува поболно	B	
	Детето добива грозница	C	
	Детето брзо дише	D	
	Детето тешко дише	E	
	Детето има крв во столицата	F	
	Детето слабо пие течности	G	
	Детето има осип	H	
Продолжете да прашувате за други знаци или симптоми додека мајката/старателот не се присети на дополнителни симптоми.	**Друго** (наведи)	X	
	Друго (наведи)	Y	
Заокружете ги сите споменати симптоми, но не давајте никакви сугестии и запишете ги сите дополнителни одговори кои не се наведени во листата на можни одговори, под „друго“.	**Друго** (наведи)	Z	

КОНТРАЦЕПЦИЈА — СР

СР0. Паровите користат разни начини или методи за да ја одложат или избегнат бременоста.

Дали сте слушнале за:

[A]Стерилизација на жени? *Проверете:* Жените може да имаат операција за да избегнат да имаат уште деца.	Да Не	1 2
[B]Стерилизација на мажи? *Проверете*: Мажите може да имаат операција за да избегнат да имаат уште деца.	Да Не	1 2
[C]Спирала? *Проверете:* Лекар или медицинска сестра може да им вметне спирала на жените.	Да Не	1 2
[D] Инјекции? *Проверете:* Жените може да користат инјекции од здравствена установа, кои имаат ефект на нивните хормони и не можат да останат бремени еден или повеќе месеци.	Да Не	1 2
[E] Импланти? *Проверете:* Жените може да имаат еден или два помали контрацептивни импланти ставени во надлактицата (од страна на лекар или медицинска сестра) и така да ја спречат бременоста за една или повеќе години.	Да Не	1 2
[F] Пилули? *Проверете:* Жените може секој ден да земаат пилули за да избегнат бременост.	Да Не	1 2
[G] Машки кондом? *Проверете:* Мажите може да стават гумена заштита на пенисот пред сексуалниот однос.	Да Не	1 2
[H] Женски кондом? *Проверете:* Жените може да стават заштита во нивната вагина пред сексуалниот однос.	Да Не	1 2
[I] Дијафрагма? *Проверете:* Жените може да вметнат гумена капа во нивната вагина за да се блокира спермата да влезе во матката или јајцеводот	Да Не	1 2
[J] Пена, гел? *Проверете :* Жените може да користат сперматоцидни производи (како на пример пена, гел, крема) кои ја убиваат или спречуваат спермата да се движи и да стигне до јајцеклетката.	Да Не	1 2
[K] Метод на лактациска аменореја (LAM)?	Да Не	1 2
[L] Ритмичен метод? *Проверете:* Секој месец кога жената е сексуално активна, таа може да ја избегне бременоста со тоа што нема да има сексуален однос во плодните денови од месецот, т.е. денови кога е веројатно дека ќе остане бремена.	Да Не	1 2
[M] Повлекување? *Проверете:* Мажите може да бидат внимателни и да се повлечат пред да се достигне врвот.	Да Не	1 2
[N] Итна контрацепција? *Проверете*: Како итна мерка, во период од три дена, по незаштитен сексуален однос, жените можат да земат специјални пилули за да ја спречат бременоста.	Да	1
[X]Дали сте слушнале за некои други начини или методи кои мажите и жените може да ги користат за да се избегне бременост?	*(објасни)* *(објасни)* Не	2

CP1. Сега, сакам да зборувам со вас за друга тема – планирање на семејството. Дали сте бремена во моментов?	Да, таа е бремена Не Не е сигурна или не знае	1 2 8	1⇨Следен модул
CP2. Во моментов, дали правите нешто или користите некаков метод за да одложите или избегнете бременост?	Да Не	1 2	2⇨Следен модул
CP3. Што правите за да одложите или избегнете бременост? Доколку е споменат повеќе од еден метод, заокружете го секој како што е соодветно.	Женска стерилизација Машка стерилизација IUD Инјекции Импланти Пилули Машки кондом Женски кондом Дијафрагма Пена/гел Метод на лактациска аменореа (LAM) Ритмична/периодична апстиненција Повлекување Друго (наведи)	A B C D E F G H I J K L M X	

НЕЗАДОВОЛЕНА ПОТРЕБА ОД КОНТРАЦЕПЦИЈА — UN

UN1. *Проверете CP1. Дали е таа моментално бремена?*

☐ Да, таа е моментално бремена ð Продолжи со UN2
☐ Не, не е сигурна или не знае ð Оди на UN5

UN2. Сега, сакам да зборуваме за вашата моментална бременост. Кога останавте бремена, дали сакавте да останете бремена?	Да Не	1 2	1⇨UN4
UN3. Дали сакавте да имате бебе нешто подоцна или пак не сакавте да имате (уште) деца?	Подоцна Не повеќе	1 2	
UN4. Сега сакам да ви поставам неколку прашања за вашата иднина. По детето кое го очекувате сега, дали сакате да имате и друго дете, или повеќе сакате да немате уште деца?	Да има друго дете Не повеќе/ Ниедно Неодлучна/Не знае	1 2 8	1⇨UN7 2⇨UN13 8⇨UN13

UN5. *Проверете CP3. Моментално користи "Женска стерилизација"?*

☐ Да ⇨ Оди на UN13
☐ Не ⇨ Продолжи со UN6

UN6. Сега сакам да ве прашам за иднината. Дали сакате да имате (друго) дете, или подобро да немате (уште) деца?	Сака да има (уште) деца Не сака деца/Не уште деца Кажува дека не може да остане бремена Неодлучна/Не знае	1 2 3 8	2⇨UN9 3⇨UN11 8⇨UN9
UN7. Уште колку долго сакате да чекате пред да родите (друго) дете?	Месеци 1 [ ] Години 2 [ ] Наскоро/Сега Кажува дека не може да остане бремена По брак Друго Не знае	 993 994 995 996 998	 994⇨UN11

UN8. *Проверете CP1. Моментално бремена?*

☐ Да, моментално бремена ⇨ Оди на UN13
☐ Не, не е сигурна или не знае ⇨ Продолжи со UN9

UN9. *Проверете CP2. Дали во моментов таа користи некаков метод?*

☐ Да ⇨Оди на UN13
☐ Не ⇨ Продолжи со UN10

UN10. Дали мислите дека сте физички спремна да останете бремена во моментот?	Да	1	1 ⇨UN13
	Не	2	
	Не знае	8	8 ⇨UN13
UN11. Зошто мислите дека не се физички способна да останете бремена? Можни се повеќе одговори	Нередовен секс/нема секс	A	
	Менопауза	B	
	Никогаш немала менструација	C	
	Хистероктомија (хируршко отстранување на матката)	D	
	Се обидува да остане бремена 2 или повеќе години без резултат	E	
	Постпартална аменореја	F	
	Дои	G	
	Премногу стара	H	
	Судбина	I	
	Друго (наведи)	X	
	Не знае	Z	

UN12. *Проверете UN11. "Никогаш немала менструација"- дали е споменато?*

☐ Споменато ⇨ Оди на следен модул
☐ Не е споменато ⇨ Продолжи со UN13

UN13. Кога почна вашиот последен менструален циклус?	Пред колку дена	1	
	Пред колку седмици	2	
	Пред колку месеци	3	
	Пред колку години	4	
	Во менопауза/ имала хистероктомија	994	
	Пред последното раѓање	995	
	Никогаш немала менструација	996	

СТАВОВИ ЗА СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО — DV

DV1. Понекогаш мажот може да се вознемири или изнервира од работи што ги прави неговата жена. Според ваше мислење, дали е оправдано мажот да ја удри или тепа својата жена во следните ситуации:

		Да	Не	НЗ
[A]	ако излезе без да му каже?	1	2	8
[B]	ако таа ги занемарува децата?	1	2	8
[C]	ако се расправа со него?	1	2	8
[D]	ако одбива да има сексуален однос со него?	1	2	8
[E]	ако го загори јадењето?	1	2	8

БРАК/ЗАЕДНИЦА — MA

MA1. Дали сте моментално мажена или живеете заедно со маж како да сте мажена?

- Да, моментално мажена 1
- Да, живеам со маж 2
- Не, не сум во заедница 3 ⇨MA5

MA2. Колку години има вашиот сопруг/партнер??

Проверете дополнително: Колку години имаше вашиот маж/партнер на неговиот последен роденден?

- Возраст во години [ ][ ] ⇨MA7
- НЕ ЗНАЕ 98 ⇨MA7

MA5. Дали некогаш сте биле мажена или сте живееле заедно со маж како да сте мажена?

- Да, претходно мажена 1
- Да, претходно живеев со маж 2
- Не 3 ⇨Следен модул

MA6. Која е вашата брачна состојба сега: дали сте вдовица, разведена или сте разделени?

- Вдовица 1
- Разведена 2
- Разделени 3

MA7. Дали сте биле мажена или сте живееле со маж само еднаш или повеќе од еднаш?

- Само еднаш 1
- Повеќе од еднаш 2

MA8. Во кој месец и година <u>прв пат</u> се омаживте или почнавте да живеете со маж како да сте мажена?

Датум на прв брак.заедничко живеење

- Месец [ ][ ]
- Непознат месец 98
- Година [ ][ ][ ][ ] ⇨Следен модул ⇨MA9
- Непозната година 9998

MA9. Колку години имавте кога почнавте да живеете со вашиот прв сопруг/партнер?

- Возраст во години [ ][ ]

КОРИСТЕЊЕ НА ТУТУН И АЛКОХОЛ — TA

TA1. Дали некогаш сте пробале да пушите, барем еден или два дима?

- Да 1
- Не 2 ⇨TA6

TA2. На која возраст испушивте цела цигара?

- Имам испушено цела цигара 00 ⇨TA6
- Возраст [ ][ ]

TA3. Дали денеска пушите цигари?

- Да 1
- Не 2 ⇨TA6

TA4. Во последните 24 часа, колку цигари испушивте?

- Број на цигари [ ][ ]

TA5. Во текот на последниот месец, колку дена пушевте цигари? *Ако помалку од 10 дена, запишете го бројот на денови.* *Ако 10 дена или повеќе, но помалку од еден месец, заокружете "10".* *Ако "секој ден" или "речиси секој ден", заокружете "30"*	Број на денови 0		
	10 дена или повеќе	10	
	Секој ден/Речиси секој ден	30	
TA6. Дали до сега сте пробале да пушите тутунски производи, освен цигари, како на пример, пури, наргиле, цигарилос или сув тутун?	Да	1	2⇨TA10
	Не	2	
TA7. Во текот на последниот месец, дали сте користеле некаков тип на тутунски производи, со исклучок на цигари?	Да	1	2⇨TA10
	Не	2	
TA8. Каков тип на тутунски производ сте користеле или пушеле во текот на последниот месец? *Заокружете се што е споменато.*	Пури	A	
	Наргиле	B	
	Цигарилос	C	
	Луле	D	
	Друго (наведи)( )	X	
TA9. Во текот на последниот месец, колку дена користевте тутунски производи за пушење, со исклучок на цигари? *Ако помалку од 10 дена, запишете го бројот на денови.* *Ако 10 дена или повеќе, но помалку од еден месец, заокружете "10".* *Ако "секој ден" или "речиси секој ден", заокружете "30"*	Број на денови 0		
	10 дена или повеќе но помалку од месец	10	
	Секој ден/Речиси секој ден	30	
TA10. Дали до сега имате пробано производ направен од тутун, на пример како тутун за џвакање, бурмит (прав од тутун за шмркање) или тутун за натопување?	Да	1	2 ⇨TA14
	Не	2	
TA11. Во текот на последниот месец, дали сте користеле некаков тип на тутунски производ кој не е за пушење?	Да	1	2 ⇨TA14
	Не	2	
TA12. Каков тип на тутунски производ кој не се пуши сте користеле во текот на последниот месец? *Заокружете се што е споменато.*	Тутун за џвакање	A	
	Бурмут за шмркање	B	
	Тутун за натопување	C	
	Друго (наведи)	X	
TA13. Во текот на последниот месец, колку дена користевте тутунски производи кои не се пушат? Ако помалку од 10 дена, запишете го бројот на денови. Ако 10 дена или повеќе, но помалку од еден месец, заокружете "10". Ако "секој ден" или "речиси секој ден", заокружете "30"	Број of days 0		
	10 дена или повеќе но помалку од еден месец	10	
	Секој ден/Речиси секој ден	30	
TA14. Сега неколку прашања за користењето алкохол. Дали сте пробале да пиете алкохол?	Да	1	2⇨Следен модул
	Не	2	
TA15. Едно внесување на алкохол значи една конзерва или шише пиво, една чаша вино или ракија, коњак, виски или рум. На која возраст ја испивте првата чаша алкохол, со исклучок на времето кога сте имале по неколку голтки?	Никогаш не сум испила цела чаша	00	
	Возраст		

TA16. Во текот на последниот месец, колку дена пиевте најмалку по една чаша алкохол? *Ако испитаникот не испил ниедна чаша, заокружете „00“* *Ако помалку од десет дена, запишете го бројот на денови.* *Ако 10 дена или повеќе, заокружете „10“.* *Ако „секој ден“ или „речиси секој ден“, заокружете „30“*	Нема испиено ниедна чаша во текот на последниот месец 00 Број на денови 0 [ ] 10 дена или повеќе 10 Секој ден/речиси секој ден 30	00⇨ NEXT MODULE
TA17. Во текот на последниот месец, деновите кога пиевте алкохол, колку чаши најмногу испивте?	Број на чаши [ ]	

ЗАДОВОЛСТВО ОД ЖИВОТОТ — ls

LS1. *Проверете WB2: Дали испитаникот е на возраст помеѓу 15 и 24 години?*

☐ Возраст од 25-49 години ⇨ оди на WM11
☐ Возраст од 15-24 години ⇨ продолжи со LS2

LS2. Сега, сакам да ви поставам неколку едноставни прашања за среќата и задоволството. Прво, ако се земеме заедно, дали ќе кажете дека сте многу среќна, донекаде среќна, ниту среќна ниту несреќна, донекаде несреќна или многу несреќна? Можете да ги погледнете и овие слики за да ви помогнат околу одговорот. *Покажете му ја картичката 1 за одговорите на испитаникот и објаснете што претставува секој симбол. Заокружете го одговорот на кој покажал испитаникот.*	Многу среќна Донекаде Ниту среќна ниту несреќна Донекаде несреќна Многу несреќна	1 2 3 4 5	
LS3. Сега, сакам да ви поставам неколку прашања за степенот на вашето задоволство во разни области. За секое од овие прашања, имаме пет можни одговори: за секое од прашањата, ве молам да ми кажете дали сте многу или донекаде среќна, ниту среќна ниту несреќна, или донекаде несреќна или многу несреќна? Уште еднаш, може ли да ги погледнете овие слики кои може да ви помогнат околу одговорот. Дадете ја картичката 2 со одговорите на испитаничката и објаснете што претставува секој од симболите. За секое прашање од LS3 до LS13, заокружете го одговорот кој го дала испитаничката. Колку сте задоволна од семејниот живот?	Многу задоволна Донекаде задоволна Ниту задоволна ниту незадоволна Донекаде незадоволна Многу незадоволна	1 2 3 4 5	
LS4. Колку сте задоволна од вашите пријателства?	Многу задоволна Донекаде задоволна Ниту задоволна ниту незадоволна Донекаде незадоволна Многу незадоволна	1 2 3 4 5	
LS5. Во тековната (2010-2011) училишна година, дали воопшто посетувавте училиште?	Да Не	1 2	 2⇨LS7
LS6. Колку задоволна сте/бевте од училиштето што го посетувавте?	Многу задоволна Донекаде задоволна Ниту задоволна ниту незадоволна Донекаде незадоволна Многу незадоволна	1 2 3 4 5	
LS7. Колку сте задоволна од моменталната работа? *Ако испитаникот каже дека нема работа, заокружете "0" и продолжете со следното прашање. Не пробувајте да откриете како се чувствува таа заради тоа што нема работа, освен доколку самата не ви го каже тоа.*	Нема работа Многу задоволна Донекаде задоволна Ниту задоволна ниту незадоволна Донекаде незадоволна Многу незадоволна	0 1 2 3 4 5	

LS8. Колку сте задоволна од вашето здравје?	Многу задоволна Донекаде задоволна Ниту задоволна ниту незадоволна Донекаде незадоволна Многу незадоволна	1 2 3 4 5	
LS9. Колку сте задоволна од местото каде живеете? *Ако е потребно, објаснете дека прашањата се однесуваат на животната средина, вклучително и на соседството и на живеалиштето.*	Многу задоволна Донекаде задоволна Ниту задоволна ниту незадоволна Донекаде незадоволна Многу незадоволна	1 2 3 4 5	
LS10. Колку сте задоволна од начинот на кој постапуваат луѓето со вас?	Многу задоволна Донекаде задоволна Ниту задоволна ниту незадоволна Донекаде незадоволна Многу незадоволна	1 2 3 4 5	
LS11. Колку сте задоволна од вашиот изглед?	Многу задоволна Донекаде задоволна Ниту задоволна ниту незадоволна Донекаде незадоволна Многу незадоволна	1 2 3 4 5	
LS12. Колку сте задоволна од вашиот живот, генерално?	Многу задоволна Донекаде задоволна Ниту задоволна ниту незадоволна Донекаде незадоволна Многу незадоволна	1 2 3 4 5	
LS13. Колку сте задоволна од вашиот моментален приход? *Ако испитаничката одговори дека нема никаков приход, заокружете "0" и продолжете со следното прашање. Не се обидувајте да откриете како се чувствува таа затоа што нема свој приход, освен доколку не ви го каже самата тоа.*	Нема приход Многу задоволна Донекаде задоволна Ниту задоволна ниту незадоволна Донекаде незадоволна Многу незадоволна	0 1 2 3 4 5	
LS14. Во споредба со истиот период минатата година, дали ќе кажете генерално дека вашиот живот се подобрил или станал полош?	Подобрен Останал ист, повеќе или помалку Се влошил	1 2 3	
LS15. И за една година од сега, дали очекувате дека вашиот живот генерално ќе се подобри или влоши?	Ќе се подобри Останал ист, повеќе или помалку Се влошил	1 2 3	

WM11. *Евидентирајте го моменталното време.*	Час и минути		:		

WM12. *Проверете го списокот за Домаќинство, колона HL9, во прашалникот за домаќинство.*
Дали испитаничката е мајка или старател на најмалку едно дете на возраст од 0 до 4 години кое живее во ова домаќинство или таа е мајка/старател на најмалку едно дете на возраст од 2 до 9 години?

- ☐ *Да, таа има дете на возраст помеѓу 0 и 4 годинид Оди на ПРАШАЛНИК ЗА ДЕЦА НА ПОД 5 ГОДИШНА ВОЗРАСТ за тоа конкретно дете и започнете интервју со таа испитаничка – мајка/старател на тоа дете.*
- ☐ *Да, таа има дете на возраст помеѓу 2 и 9 годинид Оди на ПРАШАЛНИК ЗА ДЕЦА СО ПОПРЕЧЕНОСТ за тоа конкретно дете и започни интервју со таа испитаничка –мајка/старател на тоа дете.*
- ☐ *Не ⇨ Завршете го интервјуто со таа испитаничка и заблагодарете и се за соработката.*

Проверете дали има присуство на некоја друга погодна жена,деца под 5-годишна возраст, или деца на возраст помеѓу 2 и 9 години во домаќинството.

Белешки на анкетарот

Белешки на теренскиот контролор

Белешки на супервизорот

MICS

ПРАШАЛНИК ЗА ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ МАКЕДОНИЈА

ИНФОРМАЦИСКИ ПАНЕЛ ЗА ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ — UF

Овој прашалник треба да го пополнат сите мајки и старатели (види Список за домаќинство, колона HL9 во Прашалникот за домаќинство) кои се грижат за детето кое живее со нив и има помалку од 5 години (види Список за домаќинство, колона HL6 во прашалникот за домаќинство).
Посебен прашалник треба да се пополни за секое подобно дете, со соодветниот родител/старател.

UF1. Број на кластер:	UF2. Број на домаќинство:
UF3. Име на детето:	UF4. Број на ред за детето:
Име	
UF5. Име на мајката/старателот:	UF6. Број на ред за мајката/старателот:
Име	
UF7. Име и број на анкетарот:	UF8. Ден/месец/година на интервјуто:
Име	

Повторете го воведот ако веќе го немате прочитано за испитаникот:

Ние сме од Ipsos Strategic Puls. Работиме на проект кој се однесува на здравјето и образованието во семејствата. Би сакале да позборуваме со вас на тие прашања. Интервјуто ќе трае околу 30 минути. Сите информации кои ќе бидат дадени ќе останат строго доверливи, а вашите одговори ќе се анализираат само како групни податоци од страна на проектниот тим, без никакво директно поврзување со вашите лични податоци.

Ако веќе сте го прочитале тоа на жената на почетокот на прашалникот за домаќинства, тогаш прочитајте го следното:

Сакам со вас да зборувам за здравствени и други прашања за (Име на детето од UF3). Интервјуто ќе трае околу 30 минути. Сите информации кои ќе бидат дадени ќе останат строго доверливи, а вашите одговори нема да се споделуваат со никој надвор од проектниот тим.

Можеме ли да почнеме сега?

☐ *Да, дозвола е дадена* ⇨ *Оди на UF12за да го запишеш времето и да го почнеш интервјуто.*
☐ *Не, дозвола не е дадена* ⇨ *Пополни UF9. Зборувајте со вашиот супервизор за овој резултат.*

UF9. Резултат од интервјуто за деца под 5-годишна возраст Шифрите се однесуваат на мајка/старател.	Завршено	01
	Не е дома	02
	Одбиено	03
	Делумно завршено	04
	Не е способна	05
	Друго (наведи)	96

UF10. Теренски контролор (Име и број):	***UF11.*** Оператор за внес на податоци (Име и број):
Име	Име
UF12. *Забележете го моменталното време.*	Час и минути :

ВОЗРАСТ — AG

AG1. Сега сакам да ви поставам неколку прашања за здравјето на (*име*). Кој месец и година се роди (*име*) ? *Проверете:* Кога е неговиот/нејзиниот роденден? *Доколку мајката/старателот го знаат точниот датум на раѓање, внесете го денот во соодветното поле; во спротивно заокружете 98 за денот* *Месецот и годината мора да се запишат.*	Датум на раѓање Ден Не го знае денот 98 Месец Година	
AG2. Колку години има (име)? *Проверете*: Колку години имаше (име) на неговиот/нејзиниот последен роденден? *Запишете ја возраста со наполнети години.* *Запишете '0' ако е помалку од 1 година.* *Споредете ја возраста со даденият датум и веднаш коригирајте ги AG1 и/или AG2 доколку одговорите не се доследни.*	Возраст (наполнети години)	

ЗАПИШУВАЊЕ ВО МАТИЧНА КНИГА НА РОДЕНИТЕ — BR

BR1. Дали (име) има извод од матичната книга на родените? *Ако одговорот е " Да", прашајте:* Може ли да го видам?	Да, виден	1	1⇨Следен модул
	Да, не е виден	2	2⇨Следен модул
	Не	3	
	НЕ ЗНАЕ	8	
BR2. Дали раѓањето на (име) е пријавено кај матичната служба?	Да	1	1⇨Следен модул
	Не	2	
	НЕ ЗНАЕ	8	
BR3. Дали знаете како да го пријавите/регистрирате раѓањето на вашето дет	Да	1	
	Не	2	

РАН ДЕТСКИ РАЗВОЈ — EC

EC1. Колку детски книги или сликовници имате за (име)?	Нема				00
	Број на детски книги				0 __
	Десет или повеќе книги				10
EC2. Сакам да дознаам за предметите кои (име) ги користи да си игра кога е дома		Y	N	НЕ ЗНАЕ	
Дали тој/таа си игра со:	Домашно изработени играчки	1	2	8	
[A] домашно изработени играчки (како кукли, колички или други играчки направени дома)?	Играчки од продавница	1	2	8	
[B] играчки од продавница или произведени играчки?	Предмети од домаќинството или предмети од надвор	1	2	8	
[C] предмети од домаќинството (како чинии или садови) или предмети најдени надвор (како стапови, камења, школки или лисја)?					
Ако испитаникот каже "ДА" за горните категории, потоа проверете за да дознаете со што конкретно си игра детето за да го потврдите даденият одговор					

EC3. Понекогаш, возрасните кои се грижат за децата мора да заминат надвор за да купат нешто, да ги исперат алиштата или од друга причина и тогаш мора да ги остават децата сами. Колку дена во текот на минатата седмица (име) беше: [A] оставен/а сам/а дома подолго од еден час? [B] оставен/а за него да се грижи друго дете (т.е. некој под 10-годишна возраст) подолго од еден час? Ако "Никој" внесете "0". Доколку "Не знае" внесете"8".	Број на денови оставено дома само подолго од еден час Број на денови оставено со друго дете подолго од еден час					
EC4. *Проверете AG2: Возраст на детето* ☐ *Дете на возраст од 3 или 4 ⇨ Продолжи со EC5* ☐ *Дете на возраст од 0, 1 или 2 ⇨ Оди на следен модул*						
EC5. Дали (име) посетува некаква организирана форма на учење или програма за рано детско образование, во некоја приватна или владина установа, вклучително градинка или центар за детска грижа во заедницата?	Да Не НЕ ЗНАЕ				1 2 8	2⇨EC7 8⇨EC7
EC6. Во последните седум дена, колку часа (име) посетуваше такви програми за учење, т.е. посетуваше градинка или центар за детска грижа во заедницата?	Број of hours					
EC7. Во текот на минатите 3 дена, дали вие или некој друг возрасен член на домаќинството на возраст од 15 или повеќе години се вклучи во некоја од следните активности со (име): *Ако одговорот е " Да",прашајте за секоја од дадените активности:* *кој се ангажираше во оваа активност со (име)?* *Заокружете се што може да се примени и потсетете го испитаникот дека зборувате за последните 3 дена.*						
		Мајка	Татко	Друг на 15+ год.	Никој	
[A] читање книги или разгледување на сликовница со (име)?	Читана книга	A	B	X	Y	
[B] Раскажување приказни на (име)?	Раскажувани приказни	A	B	X	Y	
[C] Пеење песнички на (име) или со (име), вклучително и приспивни песнички?	Пеени песнички	A	B	X	Y	
[D] го зема (име) надвор, на игралиште, во дворот на прошетка?	Излегувано надвор	A	B	X	Y	
[E] играње со (име)?	Играно со	A	B	X	Y	
[F] именување, броење или цртање за или со (име)?	Именувано/броено	A	B	X	Y	
EC8. Сега сакам да ве прашам неколку прашања за здравјето и развојот на вашето дете. сите деца не се развиваат и учат со истото темпо. На пример, некои проодуваат побрзо од другите. Овие прашања се поврзани со неколку аспекти од развојот на вашето дете. Дали (име) може да идентификува или именува најмалку десет букви од азбуката?	Да Не НЕ ЗНАЕ				1 2 8	
EC9. Дали (име) може да прочита најмалку четири едноставни и популарни зборови?	Да Не НЕ ЗНАЕ				1 2 8	

EC10. Дали (име) знае да ги каже и препознае симболите за сите броеви од 1 до 10?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
EC11. Дали (име) може да земе мали предмети со два прста, како на пример стапче или камен од земја?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
EC12. Дали (име) е некогаш многу болен/болна за да си игра?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
EC13. Дали (име) може да следи едноставни насоки за тоа како нешто да направи правилно?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
EC14. Кога е дадено нешто да се направи, дали (име) може да го направи тоа независно?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
EC15. Дали (име) добро се согласува со другите деца?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
EC16. Дали (име) ги клоца, гризе или удира другите деца или возрасни?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
EC17. Дали (име) лесно го губи вниманието?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	

ДОЕЊЕ — BF

BF1. НДали (име) бил/била доен/а?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	2⇨BF3 8⇨BF3
BF2. Дали се уште тој/таа е доен/а?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
BF3. Можете ли да ми кажете кои течности (име) ги пиеше вчера во текот на денот или ноќта. Ме интересира дали (име) ја пиеше споменатата течност дури и во комбинација со друга храна. Дали (име) пиеше вода вчера во текот на денот или ноќта?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
BF4. Дали (име) пиеше млеко во прав/замена за мајчиното млеко/ вештачко млеко вчера, во текот на денот и ноќта?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	2⇨BF6 8⇨BF6
BF5. Колку пати (име) пиеше формула или млеко во прав?	Број на пати		
BF6. Дали (име) пиеше млеко од тетра пак, млеко во прав или свежо млеко вчера во текот на денот или ноќта?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	2⇨BF8 8⇨BF8
BF7. Колку пати (име) пиеше млеко од тетра пак, млеко во прав или свежо млеко?	Број на пати		
BF8. Дали (име) пиеше џус вчера, во текот на денот или ноќта?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
BF9. Дали (име) јадеше бистра супа вчера, во текот на денот и ноќта?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
BF10. Дали (име) пиеше или јадеше додатоци со витамини и минерали или некакви лекови вчера во текот на денот или ноќта?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	

BF11. Дали (име) пиеше орални раствори за рехидратација вчера, во текот на денот или ноќта?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
BF12. Дали (име) пиеше некакви течности вчера, во текот на денот или ноќта?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
BF13. Дали (име) пиеше или јадеше јогурт (кисело млеко) вчера, во текот на денот или ноќта?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	2⇨BF15 8⇨BF15
BF14. Колку пати (име) пиеше или јадеше јогурт(кисело млеко) вчера, во текот на денот или ноќта?	Број на пати		
BF15. Дали (име) јадеше некаква каша вчера, во текот на денот или ноќта?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
BF16. Дали (име) јадеше цврста или полуцврста (кашеста) храна вчера, во текот на денот или ноќта?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	2⇨BF18 8⇨BF18
BF17. Колку пати (име) јадеше цврста или полуцврста (кашеста) храна вчера, во текот на денот или ноќта?	Број на пати		
BF18. Вчера, во текот на денот или ноќта, дали (име) пиеше нешто од шише со цуцла?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	

ГРИЖА ПРИ БОЛЕСТ — CA

CA1. Во последните две седмици, дали (име) имаше дијареја (течна столица)?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	2⇨CA7 8⇨CA7
CA2. Би сакал да знам колкава количина на течности му беше дадена на (име) да пие за време на дијареата (вклучително и мајчино млеко). Додека (име) имаше дијареја, дали му беше давано помалку течности за пиење од вообичаено, околу истото количество или повеќе од вообичаено? *Ако" помалку", проверете:* Дали му/и беше дадено да пие помалку од вообичаено, или нешто помалку?	Многу помалку Нешто помалку Речиси исто Повеќе Ништо за пиење НЕ ЗНАЕ	1 2 3 4 5 8	
CA3. Додека (име) имаше дијареја, дали му/и беше давано помалку од вообичаено за јадење, околу истото количество, повеќе од вообичаено или ништо за јадење? Доколку "помалку", проверете: Дали му/и беше дадено многу помалку од вообичаено да јаде или нешто помалку?	Многу помалку Нешто помалку Речиси исто Повеќе Прекинато е давањето храна Воопшто не е дадена храна НЕ ЗНАЕ	1 2 3 4 5 6 8	
CA4. Додека имаше дијареја, дали на (име) му/и беше дадено да пие нешто од следното: Прочитајте ја секоја потточка и забележете го одговорот пред да продолжите понатаму. [A] Течност подготвена од прав за рехидратација? [B] Спакувана течност за рехидратација? [C] Домашно приготвена течност за рехидратација?		Y N НЕ ЗНАЕ	
	Течност од пакет	1 2 8	
	Запакувана течност	1 2 8	
	Домашна течност X	1 2 8	
CA5. Дали (нешто друго) беше дадено за да се излечи дијарејата?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	2⇨CA7 8⇨CA7

CA6. Што (друго) беше дадено за да се лекува дијарејата? *Проверете*: Нешто друго? *Запишете го секое лекување кое било применето. Напишете ги имињата на брендовите на сите лекови кои биле дадени.* (Имиња на сите брендови кои се споменати)	Пилула или сируп Антибиотик A Спазмолитици B Цинк C Друго (не е антибиотик, ниту спазмолитик ниту цинк) G Непозната пилула или сируп H Инјекција (мускулно) Антибиотик L Не е антибиотик M Непозната инјекција N Интравенозна инфузија O Домашен лек/ Лек од билки Q Друго (наведи) X	
CA7. Во било кое време во последните две седмици, дали (име) имаше некакво заболување со кашлица?	Да 1 Не 2 НЕ ЗНАЕ 8	2⇨CA14 8⇨CA14
CA8. Кога (име) имаше болест со кашлица, дали тој/таа дишеше побрзо од вообичаено со краток и брз здив или тој/таа имаше некакви тешкотии со дишењето?	Да 1 Не 2 НЕ ЗНАЕ 8	2⇨CA14 8⇨CA14
CA9. Дали брзото или тешкото дишење се должеше на проблем со градите или запушен и растечен нос?	Проблеми само со градите 1 Само затнат и растечен нос 2 Двете 3 Друго (наведи) 6 НЕ ЗНАЕ 8	2⇨CA14 6⇨CA14
CA10. Дали побаравте некаков совет или лекување за болеста од некаде/некого?	Да 1 Не 2 НЕ ЗНАЕ 8	2⇨CA12 8⇨CA12
CA11. Од каде/од кого побаравте совет или лекување? *Проверете:* На друго место? Заокружете ги сите даватели на услуги кои се споменати, но не давајте никакви сугестии. Обидете се да го идентификувате секој тип на извор и запишете го споменатото име подолу. Доколку не можете да утврдите дали е јавен или приватен сектор, запишете го името на местото на линијата подолу. (Име/назив на местото)	Јавен сектор Болница A Здравствен центар B Амбуланта C Здравствен работник во селото D Мобилна клиника/амбуланта E Друга јавна служба (наведи) H Приватен здравствен сектор Приватна болница/клиника I Приватен општ лекар J Приватна аптека K Мобилна клиника L Друго приватно здравствено (наведи) O Друг извор Роднина/Пријател P продавница Q Традиционален лекувач R Друго (наведи) X	
CA12. Дали на (име) му/и беше даден некаков лек за оваа болест?	Да 1 Не 2 НЕ ЗНАЕ 8	2⇨CA14 8⇨CA14

CA13. Кој лек му беше даден на (име)? *Проверете:* Некој друг лек? Заокружете ги сите дадени лекови. Запишете го името на брендот на секој од споменатите лекови. (имиња на брендови на сите споменати лекови)	Антибиотици Пилули/Сируп A Инјекција B Парацетамол/Панадол/ Ацетаминофен P Аспирин Q Ибупрофен R Друго (наведи) X НЕ ЗНАЕ Z	
CA14. Проверете AG2: Дете на возраст под 3 години 3? ☐ Да ⇨ Продолжете со CA15 ☐ Не ⇨ Оди на следниот модул		
CA15. Последниот пат кога (име) дефецираше, како ги фрливте столиците?	Детето користеше тоалет/клозет 01 Фрлени во тоалет или клозет 02 Фрлени во сливник или ендек 03 Фрлени во ѓубре (цврст отпад) 04 Закопани 05 Оставени на отворено 06 Друго (наведи) 96 НЕ ЗНАЕ 98	

ИМУНИЗАЦИЈА IM

Доколку постои картон за вакцинација,ископирајте ги датумите во IM3 за секој тип на вакцина која е евидентирана на картонот. IM6- IM16B ќе бидат поставени само доколку нема картон.

IM1. Дали имате картон на кој се запишани вакцините на (име)? (Ако Да) може ли да го видам, ве молам?	Да, виден 1 Да, не е виден 2 Нема картон 3	1⇨IM3 2⇨IM6
IM2. Дали некогаш сте имале картон за вакцинација за (име)?	Да 1 Не 2	1⇨IM6 2⇨IM6

IM3.

(a) Препишете ги датумите за секоја вакцина од картонот.

(b) Напишете '44'во колоната за ден доколку во картонот е евидентирано дека била дадена вакцина, но не е внесен датумот.

		Датум на имунизација			
		Ден	Месец	Година	
BCG (туберкулоза)	BCG				
DPT1(дифтерија, тетанус, пертусис)	DPT1				
DTP2 (дифтерија, тетанус, пертусис)	DTP2				
DTP3 (дифтерија, тетанус, пертусис)	DTP3				
DTP4 (дифтерија, тетанус, пертусис)	DTP4				
DTP 5 (пертусис)	DTP5				
Polio 1(детска парализа)	OPV1				
Polio 2(детска парализа)	OPV2				
Polio 3(детска парализа)	OPV3				
Polio 4(детска парализа)	OPV4				
MRP (сипаници, рубеола)					
HepB на раѓање	H0				
HepB1 (Хепатитис Б)	H1				

HepB2 (Хепатитис Б)	H2									
HIB2 (hemofilus influenca B)										
HIB2 (hemofilus influenca B)										
HIB3 (hemofilus influenca B)										
HIB4 (hemofilus influenca B)										

IM4. *Провери IM3. Дали сите вакцини (од BCG до HIB4) се евидентирани?*

☐ Да⇨ Оди на IM20
☐ Не ⇨ Продолжи со IM5

IM5. Покрај она што е забележано на овој картон, дали (име) има примено други вакцини – вклучително вакцини примени за време на кампањи, за време на епидемии или денови на имунизација? *Запишете "Да" само доколку испитаникот ги споменува вакцините кои се наведени во претходната табела и запишете се што е дополнително кажано според упатствата дадени од десна страна.*	Да (Проверете за вакцините и запишете '66' во соодветната колона за ден за секоја спомената вакцина. Потоа преминете на IM19) Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	2⇨IM19 8⇨ IM19
IM6. Дали (име) некогаш има примено вакцини за да се спречи некое заболување, вклучително и вакцини кои се примени за време на кампањи или денови на имунизација?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	2⇨ IM19 8⇨ IM19
IM7. Дали (име) некогаш има примено BCG вакцина против туберкулоза – т.е. инјекција во раката или рамото кое вообичаено остава трага на кожата?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
IM8. Дали (име) некогаш има примено "вакцина која се дава во капки во уста или со лажица" за да се заштити од некоја болест – т.е. полио?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	 2⇨IM11 8⇨IM11
IM10. Колку пати е примена вакцината за полио?	Број на пати		
IM11. Дали (име) некогаш има примено DTP вакцина – т.е. инјекција во бутот или надлактицата – за да се спречи да добие дифтерија, тетанус, пертусис, или? *Проверете со тоа што ќе укажете дека DTP вакцината понекогаш се дава во исто време со полио*	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	2⇨IM13 8⇨IM13
IM12. Колку пати е примена DTP вакцина?	Број на пати		
IM13. Дали (име) некогаш има примено вакцина за Hepatitis B – т.е. инјекција во бутот или надлактицата – за да се спречи добивање на Hepatitis B, . …	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	2⇨IM16 8⇨IM16
IM14. Дали првата вакцина за Hepatitis B беше примена во рок од 24 часа по раѓањето, или подоцна? *Побарајте го картонот од раѓањето во кој треба да стои оваа информација*	Во рок од 24 часа Подоцна	1 2	
IM15. Колку пати е примена вакцина за hepatitis B?	Број на пати		
IM16. Дали (име) има примено инјекција за сипаници или MRP инјекција – т.е. инјекција во раката на возраст од 12 месеци или повеќе – за да се спречи појава на сипаници/ рубеола?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
IM16a.Дали (име) има примено вакцина за hemophilus influence B (менингитис, воспаление на белите дробови) – т.е. инјекција во раката или бутот за да се спречи добивање на hemophilus influence B?	Да Не НЕ ЗНАЕ	1 2 8	
IM16b Колку пати (име) има примено вакцина за hemophilus influenca?	Број на пати		

IM19. Може ли да ми кажете дали (име) е вакциниран/а на некоја од следните кампањи, национални денови на имунизацијата или денови на витамин А или за здравјето на децата:

[A] *Недела на имунизацијата- Април*

[B] *Паротитис (MrP) – Јан.-јуни 2009*

[C] *Сипаници – од септ. 2010*

	Да	Не	Непознато
Кампања А	*1*	*2*	*8*
Кампања В	*1*	*2*	*8*
Кампања С	*1*	*2*	*8*

IM20. *Издадете Прашалник за вакцинации во здравствените установи за ова дете. Пополнете го панелот во тој прашалник и продолжете понатаму .*

UF13. *Забележете го моменталното време.* Час и минути :

UF14. *Дали испитаничката е мајка или старател на друго дете на возраст под 5 години кое живее во ова домаќинство?*

☐ *Да ⇨ Укажете на испитаникот дека ќе треба да ја измерите тежината и висината на детето подоцна. Одете на следниот ПРАШАЛНИК ЗА ДЕЦА ПОД ПЕТ ГОДИШНА ВОЗРАСТ и пополнете го со истиот испитаник*

☐ *Не ⇨ Завршете го интервјуто со овој испитаник и заблагодарете се за соработката и кажете дека ќе мора да ја измерите висината и тежината на детето*

Проверете да видите дали има некои други членови –жени, деца помеѓу 2 и 9 годишна возраст, или деца под 5-годишна возраст за кои треба да се спроведе дополнителен прашалник во ова домаќинство.
Преминете на следниот прашалник за жени,за деца со попреченост, или за деца под 5-годишна возраст, или доколку нема, започнете да правите подготовки за антропометриските мерења на сите подобни деца во домаќинството..

АНТРОПОМЕТРИЈА AN

Откако ќе се пополнат прашалниците за сите деца, стручното лице ги врши мерењата за секое дете.
Запишете ја тежината и висината/должината подолу, притоа внимавајќи да ги запишете мерките во соодветниот прашалник за секое дете.
Проверете го името на детето и бројот на линијата од списокот за домаќинството пред да ги запишете мерките.

AN1. *Име и број на стручното лице кое ги врши мерењата:* Име

AN2. *Резултати од мерењето на висината/должината и тежината*

Едно или двете се измерени	1	2⇨AN6
Детето не е присутно	2	3⇨AN6
Детето или старателот одбиваат	3	6⇨AN6
Друго (наведи)	6	

AN3. *Тежина на детето*

Килограми (kg)	
Тежината не е измерена	99.9

AN4. *Должина или височина на детето*

Проверете ја возраста на детето во AG2:

☐ *Дете на возраст под 2 години. ⇨ Мерење на должината (во лежечка положба).*

☐ *Дете на возраст од 2 или повеќе години. ⇨ Мерење на висината (во стоечка положба).*

Должина (cm)		
Легнато	1	
Висина (cm)		
Со стоење	2	
Должина/висина не се измерени		9999.9

AN6. *Дали во домаќинството има друго дете кое е подобно за мерење?*

☐ *Да ⇨ Запишете ги мерењата за другото дете во соодветниот прашалник кој е пополнет за тоа дете.*

☐ *Не ⇨ Проверете дали за тоа домаќинство треба да се пополнат други дополнителни прашалници.*

Белешки на анкетарот

Белешки на теренскиот контролор

Белешки на супервизорот

MICS

ПРАШАЛНИК ЗА ВАКЦИНАЦИЈА ВО ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА

ИНФОРМАЦИСКИ ПАНЕЛ ЗА ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ — HF

Овој прашалник треба да се користи во здравствените установи за да се евидентираат информациите за вакцини кои им се дадени на децата на возраст од 0 до 4 години. Посебен прашалник се користи за секое подобно дете.

Пред да го пополните овој прашалник, мора да го имате претходно пополнето Прашалникот за деца под 5-годишна возраст. Покрај тоа, овој панел мора да се пополни пред да ја посетите здравствената установа.

Овој прашалник мора да се приложи кон прашалникот за деца под 5-годишна возраст за секое дете.

HF1. Број на кластер:	**HF2.** Број на домаќинство:
HF3. Име на детето:	**HF4.** Број на ред за дете:
HF5. Име на мајката/старателот:	**HF6.** Број на ред за мајка/старател:
Име	
HF7. Име и број на анкетарот:	**HF8.** Ден/Месец/Година на посета на установата:
Име	
HF9. Ден, месец и година на раѓање *(Од AG1во Прашалникот за деца под 5-годишна возраст)*	**HF10.** Назив на здравствената установа:

HF11. Резултати од посетата на здравствената установа	Виден е картонот за вакцинација	01
	Не е виден картонот за вакцинација	02
	Друго (*наведи*)	**96**

ИМУНИЗАЦИЈА — HF

HF12. *Запишете го денот,месецот и годината на раѓање како што се наведени во картонот за вакцинација*

HF13.
(a) Препишете ги датумите за секоја вакцинација од картонот.
(b) Во колоната 'Ден', напишете '44' доколку на картонот пишува дека е дадена вакцината, но датумот не се соодветно евидентиран.

		Датум на имунизација		
		Ден	Месец	Година
BCG (туберкулоза)	BCG			
DPT 1 (дифтерија, тетанус, пертусис)	DPT1			
DTP 2 (дифтерија, тетанус, пертусис)	DTP2			
DTP 3 (дифтерија, тетанус, пертусис)	DTP3			
DTP 4 (дифтерија, тетанус, пертусис)	DTP4			
DTP 5 (пертусис)	DTP5			
Polio 1 (детска парализа)	OPV1			
Polio 2 (детска парализа)	OPV2			
Polio 3 (детска парализа)	OPV3			
Polio 4 (детска парализа)	OPV4			
MRP (сипаници/рубеола)				

HepB на раѓање	H0										
HepB1 (hepatitis B)	H1										
HepB2 (hepatitis B)	H2										
HIB1 (hemofilus influenca B)											
HIB2 (hemofilus influenca B)											
HIB3 (hemofilus influenca B)											
HIB4 (hemofilus influenca B)											

ФОРМУЛАР ЗА ПРАШАЛНИКОТ ЗА ДЕЦА НА ВОЗРАСТ ОД 2-9 ГОДИНИ

ИНФОРМАЦИСКИ ПАНЕЛ ЗА ДЕЦА НА ВОЗРАСТ ПОМЕЃУ 2 И 9 ГОДИНИ	**DA**
DA1. Број на кластер:	***DA2.*** Број на домаќинство:
DA3. Име на детето:	***DA4.*** Број на ред за дете:
Име	
DA5. Име на мајката/негувателот:	***DA6.*** Број на ред за мајката/старателот:
Име	
DA7. Име и број на анкетарот:	***DA8.*** Ден/месец/година на интервјуто:
Име	

Повторете го воведот ако веќе го немате прочитано за испитаникот:

Ние сме од Ipsos Strategic Puls. Работиме на проект кој се однесува на здравјето и образованието во семејствата. Би сакале да позboруваме со вас за здравствената состојба на (име). Интервјуто ќе трае неколку минути. Сите информации кои ќе бидат дадени ќе останат строго доверливи, а вашите одговори нема да се споделуваат со никого надвор од проектниот тим.

Ако веќе сте го прочитале тоа на жената на почетокот на прашалникот за домаќинства, тогаш прочитајте го следното:

Би сакале да позboруваме со вас за здравствената состојба на (име). Интервјуто ќе трае неколку минути. Сите информации кои ќе бидат дадени ќе останат строго доверливи, а вашите одговори нема да се споделуваат со никого надвор од проектниот тим.

Може ли да почнеме сега?

☐ *Да, дозвола е дадена ⇨ Оди на DA12 за да почне интервјуто.*

☐ *Не, дозвола не е дадена ⇨ Пополни DA9. Дискутирај го резултатот со својот супервизор*

DA9. Резултат од интервјуто за попреченост кај детето *Шифрите се однесуваат на мајката/негувателот.*	Завршено	01
	Не е дома	02
	одбиено	03
	Делумно завршено	04
	Не е способна	05
	Друго (наведи)	96

DA10. Терен ски контролор (Име и број):	***DA11.*** Оператор за внес на податоци (Име и Број):
Име	Име

ПОПРЕЧЕНОСТ КАЈ ДЕТЕТО — DA

Да се примени со мајки и негователи на деца на возраст од 2-9 години.

DA12. *Ископирајте го името на детето и возраста од HL2 и HL6,од Листата за домаќинства.*	Име Возраст		
DA13. Во споредба со другите деца, дали (име) има некакво сериозно доцнење во седењето, стоењето или одењето?	Да Не	1 2	
DA14. Во споредба со другите деца, дали (име) има потешкотии во гледањето, или во текот на денот или ноќе?	Да Не	1 2	
DA15. Дали ви се чини дека (име) има некакви потешкотии со слушањето? (се користи со помагала за слушање, тешко слуша или е потполно глув/а)?	Да Не	1 2	
DA16. Кога кажувате на (име) да направи нешто, дали тој/таа изгледа дека ве разбира што кажувате?	Да Не	1 2	
DA17. Дали (име) има тешкотии при одењето или движењето на рацете или тој/таа има некаква слабост и/или вкочанетост во рацете или нозете?	Да Не	1 2	
DA18. Дали (име) понекогаш се вкочанува или ја губи свеста?	Да Не	1 2	
DA19. Дали (име) учи да ги прави работите како другите деца на негова/нејзина возраст?	Да Не	1 2	
DA20. Дали (име) воопшто зборува (дали тој/таа може да зборува на разбирлив начин; дали тој/таа може да каже некои препознатливи зборови)?	Да Не	1 2	
DA21. *Проверете DA12: Возраст на детето* ☐ *Возраст на детето од 3 до 9 ⇨ Продолжете со DA22* ☐ *Дете на возраст од 2 години ⇨ оди на DA23*			
DA22.Дали говорот на (име) на некој начин се разликува од нормалниот (не е доволно јасно да го разберат други луѓе покрај најблиското семејство)?	Да Не	1 2	1⇨DA24 2⇨DA24
DA23. Дали (име) може да именува најмалку еден предмет (на пример, животно, играчка, чаша, лажица)?	Да Не	1 2	
DA24. Во споредба со другите деца на иста возраст, дали (име) изгледа на некој начин дека заостанува ментално, тапо или бавно?	Да Не	1 2	
DA25. Како дел од ова истражување, другите членови на нашиот тим може да ве посетат повторно за да соберат повеќе информации на некои од темите за кои што веќе зборувавме, во врска со (име). Таа посета може да случи во текот на следните месеци. Може ли да продолжам и да кажеме дека во ред е со вас да се случи таа посета, доколку воопшто се случи? Уште еднаш, вие можете да го промените вашето мислење и да одбиете за зборувате со нашиот тим доколку и кога ќе дојдат на посета кај вас.	Испитаникот не се противи на дополнителна посета Испитаникот не е сигурен за дополнителната посета/Зависи Одбива дополнителна посета	1 2 3	

Прилог E. ISCED Табели

Табела ED.4 (a): Посетување на основно училиште (деца на возраст 6-10 години)

Процент на деца на возраст за основно училиште кои посетуваат основно или средно училиште (прилагодена нето стапка на посетеност), ISCED 1 стандардна класификација, Македонија,2011

	Машки		Женски		Вкупно	
	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца
Регион						
Вардарски	98.1	30	98.7	20	98.4	50
Источен	90.9	37	98.4	26	94.0	63
Југозападен	97.8	48	97.3	39	97.6	87
Југоисточен	100.0	39	95.5	32	98.0	71
Пелагониски	99.4	56	97.7	50	98.6	106
Полошки	98.8	74	97.1	43	98.2	117
Североисточен	98.8	36	100.0	51	99.5	87
Скопски	98.9	134	98.1	118	98.5	252
Област						
Урбана	98.1	236	98.1	193	98.1	429
Рурална	98.3	218	97.7	187	98.0	405
Возраст на почеток на училишната година						
6	95.3	88	97.0	77	96.1	165
7	97.2	91	98.3	83	97.7	174
8	99.7	89	97.3	80	98.5	169
9	100.0	85	96.7	58	98.7	143
10	98.9	101	100.0	81	99.4	182
Образование на мајката						
Основно или помалку	96.6	191	97.6	162	97.1	353
Средно	99.7	186	98.3	168	99.0	354
Високо	98.6	77	97.7	49	98.2	126
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	95.7	96	96.8	73	96.2	169
Втор	97.6	86	97.5	88	97.5	174
Среден	99.2	91	99.7	83	99.4	174
Четврт	100.0	82	94.9	59	97.9	141
Најбогат	98.9	99	100.0	76	99.4	175
Етничко потекло на главата на домаќинството						
Македонско	99.6	258	98.8	218	99.2	476
Албанско	97.6	158	97.2	133	97.4	290
Друго	91.7	38	94.5	29	92.9	67
Вкупно	98.2	454	97.9	379	98.1	833

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Табела ED.5 (a): Посетување на основно училиште (деца на возраст 11-14 години)

Процент на деца на возраст за основно училиште кои посетуваат средно или повисоко училиште (прилагодена нето стапка на посетеност) и процент на деца кои поседуваат основно училиште, ISCED 2 стандардна класификација, Македонија,2011

	Машки		Женски		Вкупно	
	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца
Регион						
Вардарски	91.0	19	96.0	21	93.7	40
Источен	96.0	25	100.0	19	97.7	44
Југозападен	100.0	38	94.2	38	97.1	76
Југоисточен	100.0	28	100.0	32	100.0	60
Пелагониски	100.0	43	100.0	43	100.0	86
Полошки	98.1	56	99.0	46	98.5	102
Североисточен	100.0	43	100.0	37	100.0	81
Скопски	99.6	104	98.3	96	99.0	200
Област						
Урбана	99.4	161	99.0	166	99.2	327
Рурална	98.4	195	97.9	166	98.2	361
Возраст на почеток на училишната година						
11	99.1	108	99.6	76	99.3	184
12	98.5	73	97.9	77	98.2	150
13	99.3	77	97.3	86	98.3	163
14	98.5	98	99.1	94	98.8	192
Образование на мајката						
Основно или помалку	97.8	187	97.5	137	97.6	325
Средно	100.0	120	98.8	142	99.4	262
Високо	100.0	45	100.0	52	100.0	97
Не може да се одреди	100.0	3	100.0	2	100.0	5
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	95.9	88	97.8	74	96.8	163
Втор	99.3	78	97.1	66	98.3	144
Среден	100.0	72	100.0	56	100.0	128
Четврт	100.0	55	100.0	61	100.0	116
Најбогат	100.0	63	97.8	75	98.8	138
Етничко потекло на главата на домаќинството						
Македонско	100.0	183	99.1	191	99.6	373
Албанско	99.4	144	98.4	111	98.9	255
Друго	89.0	29	94.4	30	91.8	60
Вкупно	98.8	356	98.5	332	98.7	688

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

(*) – Податоците се базираат на помалку од 25 непондерирани случаи

Табела ED.4R (a): Посетување на основно училиште (деца на возраст 6-10 години)

Процент на деца на возраст за основно училиште кои посетуваат основно или средно училиште (прилагодена нето стапка на посетеност), ISCED 1 стандардна класификација, Ромски населби,2011

	Машки		Женски		Вкупно	
	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца
Возраст на почеток на училишната година						
6	81.3	36	91.6	38	86.6	74
7	93.6	44	90.9	56	92.1	101
8	93.4	37	90.7	38	92.0	75
9	88.9	35	90.2	43	89.6	78
10	91.7	37	85.3	27	89.0	64
Образование на мајката						
Нема	91.0	41	83.3	40	87.2	81
Основно	89.1	140	91.4	146	90.3	286
Средно +	100.0	8	95.0	17	96.6	25
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	(70.5)	44	(77.0)	49	73.9	93
Втор	(89.2)	41	(96.1)	48	92.9	88
Среден	(99.0)	42	(92.4)	37	95.9	79
Четврт	(99.1)	37	(89.6)	30	94.8	68
Најбогат	(97.2)	25	(97.2)	40	97.2	64
Вкупно	90.0	189	90.1	203	90.0	392

Табела ED.5R (a): Посетување на основно училиште (деца на возраст 11-14 години)

Процент на деца на возраст за основно училиште кои посетуваат средно или повисоко училиште (прилагодена нето стапка на посетеност) и процент на деца кои поседуваат основно училиште, ISCED 2 стандардна класификација, Ромски населби,2011

	Машки		Женски		Вкупно	
	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца	Нето стапка на посетеност (прилагодена)	Број на деца	Нето стапка на посетеност (прилагодена)1	Број на деца
Возраст на почеток на училишната година						
11	86.8	27	85.4	39	86.0	66
12	83.0	31	89.1	30	86.0	61
13	76.7	36	75.9	42	76.3	78
14	74.6	40	70.1	39	72.4	79
Образование на мајката						
Нема	69.0	23	70.3	35	69.8	59
Основно или пониско	82.7	98	81.3	108	82.0	207
Средно +	82.4	11	100.0	6	88.6	17
Не може да се одреди	.0	1	100.0	0	17.5	1
Индекс на квинтили на богатство						
Најсиромашен	(56.1)	32	(64.1)	41	60.6	74
Втор	(*)	24	(74.8)	31	(85.1)	54
Среден	(71.2)	28	(84.0)	36	78.4	64
Четврт	(89.3)	24	(90.5)	25	89.9	48
Најбогат	(91.1)	27	(*)	17	(94.6)	44
Вкупно	79.5	134	79.5	150	79.5	284

Прилог Ж: Состојба со исхранетоста кај децата врз основа на NCHS/CDC/WHO меѓународна референтна популација

Табела NU.1 (a): Состојба со исхранетоста кај децата (NCHS стандард)

Процент на деца под 5-годишна возраст во однос на состојбата со исхранетоста според три антропометриски мерења: тежина за возраст, висина за возраст, и тежина за висина, Македонија, 2011

	Тежина за возраст			Број на деца под 5-год. возраст	Висина за возраст			Број на деца под 5-год. возраст	Тежина за висина				Број на деца под 5-год. возраст
	Со помала тежина		Среден Z-бод (SD)		Забавен раст		Среден Z-бод (SD)		Исцрпени		Зголемена тежина	Среден Z-бод (SD)	
	процент под				процент под				процент под		процент над		
	- 2 SD	- 3 SD			- 2 SD	- 3 SD			- 2 SD	- 3 SD	+ 2 SD		
Пол													
Машки	1.6	.0	.4	669	2.7	1.0	.2	657	2.2	.2	11.0	.4	654
Женски	1.8	.2	.4	663	3.3	.9	.2	649	1.6	.0	9.9	.5	646
Регион													
Вардарски	1.3	.0	.2	99	4.2	2.3	.3	98	2.6	.0	5.8	.1	97
Источен	5.2	.0	.0	110	5.3	1.1	-.1	108	1.6	.0	3.8	.2	108
Југозападен	2.8	.0	.5	117	7.6	3.8	.0	106	3.7	1.5	19.4	.6	104
Југоисточен	1.0	.0	.5	81	1.3	.0	.5	81	1.0	.0	11.9	.5	80
Пелагониски	.9	.9	.3	152	2.0	.9	.1	152	1.7	.0	10.5	.4	151
Полошки	1.7	.0	.1	251	3.6	.9	.1	248	4.4	.0	6.1	.1	248
Североисточен	1.5	.0	.9	135	3.0	.0	.2	132	.4	.0	23.2	1.0	130
Скопски	.9	.0	.4	388	1.2	.4	.3	382	.4	.0	9.3	.5	382
Област													
Урбана	1.3	.2	.5	670	2.2	.8	.2	661	1.0	.0	13.3	.6	656
Рурална	2.0	.0	.2	661	3.8	1.0	.1	645	2.8	.2	7.5	.3	644
Возраст													
0-5 месеци	1.6	.0	.3	110	2.8	.0	-.1	108	.9	.0	3.8	.4	106
6-11 месеци	.4	.0	.1	141	.0	.0	.4	135	8.0	.0	3.1	-.1	135
12-23 месеци	2.3	.5	.2	273	3.6	.7	.0	266	2.9	.0	10.8	.4	264
24-35 месеци	.7	.0	.5	268	1.8	1.0	.4	260	.1	.0	10.2	.5	261
36-47 месеци	1.8	.0	.5	267	4.1	1.6	.2	267	.1	.0	14.7	.6	266
48-59 месеци	2.5	.0	.5	273	4.2	1.3	.1	270	1.6	.6	12.5	.5	268
Образование на мајката													
Основно или помалку	2.8	.0	.1	528	4.1	1.2	.0	520	2.7	.3	7.1	.2	519
Средно	1.1	.3	.5	506	3.4	.9	.2	497	1.4	.0	13.0	.5	492
Високо	.4	.0	.7	297	.4	.4	.6	289	1.2	.0	12.2	.6	289
Индекс на квинтил на богатство													
Најсиромашен	2.1	.0	-.1	308	5.2	1.3	-.2	303	3.6	.0	4.6	.1	303
Втор	1.9	.0	.2	268	3.8	.6	.0	264	1.0	.0	8.4	.3	264
Среден	1.8	.0	.5	241	2.6	1.2	.3	239	2.3	.7	15.3	.6	236
Четврт	2.5	.5	.6	250	2.0	1.0	.4	244	1.9	.0	13.0	.6	242
Најбогат	.0	.0	.7	264	1.0	.6	.5	256	.2	.0	12.7	.6	256
Етничка припадност на главата на домаќинството													
Македонско	1.1	.2	.5	683	2.5	1.0	.3	676	1.0	.0	12.4	.5	672
Албанско	1.2	.0	.3	508	2.2	.3	.2	491	2.8	.0	9.0	.3	489
Друго	5.8	.0	-.1	141	8.6	2.8	-.3	140	2.8	1.1	6.4	.1	140
Вкупно	1.7	.1	.4	1331	3.0	.9	.2	1307	1.9	.1	10.5	.4	1301

Табела NU.1 (a) R: Состојба со исхранетоста на децата (NCHS стандард)

Процент на деца под 5-годишна возраст според состојбата со исхранетоста според три антропометриски индикатори: тежина за возраст, висина за возраст, и тежина за висина, Ромски населби, 2011

	Тежина за возраст			Број на деца под 5-годишна возраст	Висина за возраст			Број на деца под 5-годишна возраст	Weight for height				Број на деца под 5-годишна возраст
	Со помала тежина		Среден Z-бод (SD)		Со забавен раст		Среден Z-бод (SD)		Исцрпени		Со зголемена тежина	Среден Z-бод (SD)	
	процент под				процент под				процент под		процент над		
	- 2 SD	- 3 SD			- 2 SD	- 3 SD			- 2 SD	- 3 SD	+ 2 SD		
Пол													
Машки	11.9	2.1	-.6	235	17.4	1.6	-.7	224	5.4	.0	4.1	-.2	224
Женски	12.7	2.3	-.7	235	9.5	1.8	-.6	231	5.5	1.2	3.3	-.3	230
Возраст													
0-5 месеци	(7.5)	(5.2)	(.2)	36	(8.3)	(5.8)	(-.5)	32	(6.7)	(.0)	(8.4)	(.6)	32
6-11 месеци	(10.6)	(1.5)	(-.7)	43	(4.0)	(1.5)	(-.4)	43	(10.7)	(5.0)	(.0)	(-.4)	43
12-23 месеци	15.5	3.0	-.8	98	16.0	1.0	-.9	95	8.8	.6	2.2	-.4	95
24-35 месеци	6.1	.0	-.2	96	7.1	.0	-.2	92	.9	.0	4.4	.1	92
36-47 месеци	15.9	5.2	-.7	92	18.8	4.6	-.8	88	4.1	.0	6.0	-.4	88
48-59 месеци	14.1	.0	-.8	105	17.4	.0	-.9	104	4.9	.0	2.7	-.4	104
Образование на мајката													
Нема	11.1	.0	-.8	101	17.3	.0	-.9	100	3.5	.0	4.2	-.2	99
Основно	13.8	3.0	-.6	321	13.1	2.5	-.7	309	5.3	.2	1.9	-.3	308
Средно+	4.7	1.4	.0	48	6.8	.0	.0	47	10.6	4.6	14.5	.0	47
Индекс на квинтил на богатство													
Најсиромашен	17.5	5.6	-1.0	122	24.6	5.0	-1.1	121	7.2	.0	1.6	-.4	121
Втор	11.6	1.1	-.8	107	11.6	1.6	-.7	103	5.8	.5	1.9	-.3	102
Среден	19.8	1.6	-.6	91	10.6	.0	-.6	85	4.2	.0	3.0	-.3	85
Четврт	4.5	.0	-.3	79	10.2	.0	-.5	77	.8	.0	7.6	.1	77
Најбогат	3.2	1.0	.0	71	3.5	.0	.1	70	8.2	3.1	6.8	.0	70
Вкупно	12.3	2.2	-.6	470	13.4	1.7	-.7	455	5.4	.6	3.7	-.2	454

( ) – Податоците се базираат на 25–49 непондерирани случаи.

Република Македонија

Мултииндикаторско кластерско истражување

2011